

**UCHWAŁA NR XVIII/151/16
RADY GMINY SUWAŁKI**

z dnia 25 maja 2016 r.

**w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Gminy Suwałki.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), art. 12 ust. 1 w związku z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, poz. 443, poz. 774, poz. 1265, poz. 1434, poz. 1713, poz. 1777, poz. 1830, poz. 1890) oraz uchwały Nr XXVIII/231/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 lutego 2013 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki, zmienionej uchwałą Nr V/46/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 24 marca 2015 r., uchwała się co następuje:

§ 1. 1. Uchwała się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki, zatwierdzonego Uchwałą Nr XVIII/114/01 Rady Gminy Suwałki z dnia 30 stycznia 2001 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki i zaktualizowanego uchwałą Nr XXVII/228/05 Rady Gminy Suwałki z dnia 29 czerwca 2005 r., zmienionego Uchwałą Nr VIII/69/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 17 sierpnia 2007 r., Uchwałą Nr XVII/176/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 12 września 2008 r. oraz Uchwałą Nr XXVIII/230/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 lutego 2013 r.

2. Przedmiotem zmiany studium jest wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, zmiany w ustaleniach dotyczących gospodarki odpadami, zmiany dotyczące udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego i zmiany w strukturze osadniczej.

§ 2. 1. Ustalenia zmiany studium stanowią treść niniejszej uchwały.

2. Integralnymi częściami zmiany Studium są:

- 1) Załącznik Nr 1 – „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki – tekst Studium” – w formie ujednoliconej;
- 2) Załącznik Nr 2 – rysunek studium w skali 1:25000 "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki – uwarunkowania", zastępujący dotychczasowy rysunek "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki – uwarunkowania";
- 3) Załącznik Nr 3 – rysunek studium w skali 1:25000 "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki – kierunki zagospodarowania przestrzennego", zastępujący dotychczasowy rysunek "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki – kierunki zagospodarowania przestrzennego";
- 4) Załącznik Nr 4 – rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki.

§ 3. Wprowadza się następujące zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki w załączniku Nr 1 – tekście Studium w pkt. 1 „**Wstęp**” :

1) w ppkt 1.1. „**Podstawy prawne opracowania**” wprowadza się następujące zmiany:

- a) punkty 1.1.1, 1.1.3., 1.1.5., 1.1.6., 1.1.7., 1.1.8., 1.1.9., 1.1.10., 1.1.11., 1.1.12., 1.1.13., 1.1.14., 1.1.15., 1.1.16., 1.1.19., 1.1.22. otrzymują brzmienie:

„1.1.1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.);”,

„1.1.3. Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 roku o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1946 z późn. zm.);”,

- „1.1.5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290);”,
- „1.1.6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.);”,
- „1.1.7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.);”,
- „1.1.8. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.);”,
- „1.1.9. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.);”,
- „1.1.10. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.);”,
- „1.1.11. Ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 z późn. zm.);”,
- „1.1.12. Ustawa z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460 z późn. zm.);”,
- „1.1.13. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.);”,
- „1.1.14. Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2031 z późn. zm.);”,
- „1.1.15. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.);”,
- „1.1.16. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 191);”,
- „1.1.19. Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki Nr XXVIII/231/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 lutego 2013 r. zmieniona uchwałą Nr V/46/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 24 marca 2015 r.;”,
- „1.1.22. Uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r.: Nr XII/88/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”, Nr XII/89/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, Nr XII/90/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”, Nr XII/94/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sejneńskie”.”,

b) skreśla się ppkt 1.1.23.;

2) w ppkt 1.6. **„Wykaz ważniejszych materiałów wyjściowych”** wprowadza się następujące zmiany:

a) punkty 8, 9, 10, 14, 15, 24, 34, 70, 73, 74, 76, 79, 80, 81 otrzymują brzmienie:

„8) Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Suwałki w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2014 roku;”,

„9) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego – Uchwała Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 roku (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Nr 108, poz. 2026) ze zmianą wprowadzona uchwałą Nr XL/479/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 26 maja 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 20 czerwca 2014 r., poz. 2319);”,

„10) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. z 2012 r. poz. 252);”,

„14) Dane statystyczne Narodowego Spisu Powszechnego – 2011 r.;”,

„15) Dane statystyczne Powszechnego Spisu Rolnego – 2010 r.;”,

„24) Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r. – Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok, wrzesień 2013 r.;”,

„34) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Stary Folwark i Leszczewek - Uchwała Nr XXXVI/314/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 23.08.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 237 poz. 2313 z dnia 29.09.2006 r.) zmieniony uchwałą nr XII/103/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 20.11.2015 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. poz. 4366 z dnia 16 grudnia 2015 r.)”,

„70) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Przebród - Uchwała Nr XXXI/275/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 24.06.2013 r.”,

„73) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Biała Woda - Uchwała Nr XXIX/247/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013 r.”,

„74) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Płociczno-Tartak - Uchwała Nr XXI/171/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.06.2012 r.”,

„76) Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Gawrych Ruda - Uchwała Nr XXIX/245/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013 r.”,

„79) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obr. geodezyjnym Okuniowiec - Uchwała Nr IV/29/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 17.02.2015 r.”,

„80) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dwutorowej, napowietrznej linii elektroenergetycznej 400kV Elk – granica RP na terenie gminy Suwałki w obrębach geodezyjnych Korobiec, Turówka Nowa, Turówka Stara, Kuków-Folwark, Osowa, Bród Nowy i Bród Stary - Uchwała Nr XXIX/246/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013r.”,

„81) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dwutorowej, napowietrznej linii elektroenergetycznej 400kV Elk – granica RP na terenie gminy Suwałki w obrębie geodezyjnym Biała Woda - Uchwała Nr XXIX/248/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013 r.”,

b) po pkt 82 dodaje się punkty ponumerowane od 83 do 88 w brzmieniu:

„83) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Biała Woda w gminie Suwałki - Uchwała Nr XXXVII/319/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 04.12.2013 r.”,

„84) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Zielone Kamedulskie w gminie Suwałki - Uchwała Nr V/47/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 24.03.2015 r.”,

„85) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Osinki w gminie Suwałki - Uchwała Nr VIII/58/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 12.06.2015 r.”,

„86) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Poddubówek w gminie Suwałki - Uchwała Nr IX/66/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.08.2015 r.”,

„87) Uchwała Nr XXVIII/230/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki.”,

„88) Uchwała Nr XL/349/14 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 lutego 2014 roku, zmieniona Uchwałą Nr XLI/361/14 Rady Gminy Suwałki z dnia 25 marca 2014 roku w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami gminy Suwałki, dotyczących założeń do rozmieszczenia na terenie gminy Suwałki urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenu.”,

- c) w ppkt. **2.1.** tytuł przyjmuje brzmienie „**Ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego**” oraz drugi akapit ppkt 2.1. przyjmuje brzmienie:

„W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego określono m.in. uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne zagospodarowania przestrzennego, cele zagospodarowania przestrzennego (odnoszące się do efektywnego wykorzystania stanu zagospodarowania, tworzenia warunków do poprawy jakości życia i rozwoju zrównoważonego, zwiększenia konkurencyjności województwa), zasady i kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz zadania ponadlokalne służące realizacji celów publicznych.”,

- d) ppkt. **2.1.1. „Misja Województwa”** przyjmuje brzmienie:

„W zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 przedstawiono wizję województwa podlaskiego w 2030 roku – **województwo podlaskie:zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze.**”,

- e) w ppkt. **2.1.2.** tytuł przyjmuje brzmienie „**Cele strategiczne i operacyjne**” oraz treść ppkt. 2.1.2. przyjmuje brzmienie:

„Zakłada się, że wizja województwa w horyzoncie czasowym do 2030 roku wymagać będzie determinacji i konsekwencji w realizacji wytyczonych trzech wzajemnie powiązanych **CEŁÓW STRATEGICZNYCH**

1. Konkurencyjna gospodarka;
2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;
3. Jakość życia.

Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze województwa podlaskiego ma stanowić nie tyle samoistny cel rozwojowy, co wzmacniać naturalną przewagę województwa postrzeganego jako posiadające doskonale zachowane środowisko naturalne. Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej „zielonych” sektorów. Wizerunek regionu o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów zainteresowanych szybko rozwijającą się zieloną gospodarką i jako element promujący na zewnętrznych rynkach regionalne marki. Utrzymanie dobrej jakości środowiska to także kluczowa determinanta wysokiej jakości życia mieszkańców regionu.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

1. Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;
2. Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.”,

- f) w ppkt. **2.1.3.** tytuł przyjmuje brzmienie „**Zasady określone w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030**” oraz treść ppkt 2.1.3. przyjmuje brzmienie:

„Obowiązującym dokumentem krajowym, o długookresowym horyzoncie czasowym, sięgającym roku 2030, jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 roku.

W KPZK wskazano na znaczenie polityki miejskiej oraz potencjału ośrodków metropolitalnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, w tym Białegostoku, a także bardzo słabą dostępność terytorialną, zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną, województwa podlaskiego.

Przebudowa dróg krajowych do parametrów dróg ekspresowych i powstanie korytarzy transportowych S8 oraz S19 znajduje się na liście inwestycji priorytetowych do realizacji w Programie Rozwoju Dróg Krajowych na lata 2011-2015. Poza infrastrukturą drogową ważną kwestią jest rozwój sieci kolejowej. Planowane powstanie linii Rail Baltica, która ma połączyć Tallin, Rygę i Kowno z Warszawą, stanowi szansę dla województwa podlaskiego. Zgodnie z ww. dokumentem odcinek Rail Baltica, mający przebiegać przez Podlaskie, stanowi element TEN-T oraz został wpisany do projektów Connecting Europe Facility.”.

§ 4. Wprowadza się następujące zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki w załączniku Nr 1 – tekście Studium w pkt. 3 „UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI”:

- 1) w punkcie 3 „UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI” w ustaleniach dotyczących powiązań Gminy Suwałki z Miastem Suwałki i z regionem w części „dzwiązki w zakresie infrastruktury technicznej (elektroenergetyka, telekomunikacja, wodociągi, kanalizacja sanitarna, gospodarka odpadami, ciepłownictwo)” przed pierwszym zdaniem wprowadza się akapit w brzmieniu:

„Przez teren Gminy Suwałki przebiega transgraniczna dwutorowa linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV relacji Ełk Bis – Alytus (Granica Państwa).”;

- 2) w ppkt. 3.1. „Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów”

- a) w 6 akapicie tiret 3 przyjmuje brzmienie :

„- droga krajowa Nr 8 (DK Nr 8) klasy GP o przebiegu "(...) - AUGUSTÓW - RACZKI - SUWAŁKI - BUDZISKO - GRANICA PAŃSTWA”,

- b) w 6 akapicie tiret 7 przyjmuje brzmienie :

„- fragment tzw. Obwodnicy Augustowa i projektowana Obwodnica Suwałk w ciągu drogi ekspresowej S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Ełk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)",

- c) w 6 akapicie w tirecie 9 po słowach „110kV” dodaje się słowa „i 400kV”,

- d) tabela nr 1 przyjmuje brzmienie:

	powierzchnia w km ²	mięscowości wiejskie	sołectwa	ludność ogółem	ludność na 1 km ²	średnia powierzchnia na 1 mięscowość w km ²
Powiat	1 308	326	303	35 929	27,5	4,01
Gmina Suwałki	265	54	49	7404	27,9	4,73

Źródło: Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim w 2014 r., Białystok 2015 r., dane Urzędu Gminy Suwałki (stan na 31.12.2015r.),

- e) w następującym po tabeli nr 1 akapicie ilość „7231” zastępuje się ilością „7404” oraz datę „28.09.2012r.” zastępuje się datą „31.12.2015 r.”;

- 3) w ppkt. 3.3.3. „Wymogi ochrony środowiska i przyrody” oraz w ppkt. 3.10 „Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych” wprowadza się zmianę dotyczącą powierzchni obszarów chronionego krajobrazu w związku z tym:

- a) ostatni akapit w ppkt. 3.3.3. przyjmuje brzmienie : „Obszar gminy to również Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni łącznej około 10838 ha. Należą do niego najcenniejsze tereny północnej, wschodniej i południowej części gminy.”,

- b) w tabeli Nr 40 liczbę „10 704” zastępuje się liczbą „10 838”;

- 4) tytuł ppkt 3.3.4 przyjmuje brzmienie: „Wymogi ochrony krajobrazu w tym krajobrazu kulturowego” oraz na końcu tego ppkt dodaje się akapit w brzmieniu:

„Ochronie podlega krajobraz polodowcowy całej gminy, poprzez ograniczenie zmian naturalnej konfiguracji terenu oraz zachowanie naturalnie ukształtowanej zieleni wysokiej (np. w formie

śródpolnych zadrzewień). Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych winna mieć na celu przywrócenie naturalnego krajobrazu. Szczególnej ochronie podlega krajobraz na terenach chronionych w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody (parku narodowego wraz z otuliną, obszarów chronionego krajobrazu oraz obszarów Natura 2000).”;

- 5) w ppkt 3.4. skreśla się wyrażenie: „(Dz. U. Nr 162, poz.1568)” oraz po ppkt 3.4. dodaje się ppkt 3.4a w brzmieniu:

„3.4a Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych Nie zachodzą przesłanki do określenia uwarunkowań wynikających z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz określenia granic krajobrazów priorytetowych.”;

- 6) tytuł ppkt **3.5.1.1.** przyjmuje brzmienie **„Ludność i zatrudnienie”** oraz treść przyjmuje brzmienie:

„Liczba ludności Gminy Suwałki wynosiła według stanu na dzień 31.XII.2015 roku 7404 osoby (w tym: 50,66 % stanowili mężczyźni). W porównaniu ze stanem w 1988 roku (wg. Narodowego Spisu Powszechnego) wynoszącym 6448 liczba mieszkańców wzrosła o 956 osób. Począwszy od roku 1996 kiedy liczba mieszkańców wynosiła 6119, zaczął się regularny wzrost i już w 1999 roku liczba mieszkańców wynosiła 6414. Do chwili obecnej utrzymuje się tendencja wzrastająca.

Tabela nr 4. Ilość mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Suwałki z podziałem na wiek (stan: grudzień 2015 r.)

Lp.	Miejscowość	Wiek do 18 lat	Dorośli	0-6		7-15		16-19		20-60	20-65	Pow. 60	Pow. 65	RAZEM		RAZEM ogółem
				K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	
1.	Biała Woda	57	234	5	9	9	21	8	11	91	105	23	9	136	291	291
2.	Białe	12	79	1	3	1	5	3		29	31	13	5	47	44	91
3.	Bobrowisko	7	39	2	1	1	3		1	13	16	9	1	25	21	46
4.	Bród Mały	16	37	3	4	5	2	2		13	20	2	2	25	28	53
5.	Bród Nowy	21	85	2	5	4	7	3	2	33	38	7	5	49	57	106
6.	Bród Stary	14	54	3		5	5		1	27	17	6	4	41	27	68
7.	Burdeniszki	24	74	3	4	9	4	4	3	23	31	13	4	52	46	98
8.	Cimochowizna	6	26	1		3	2			10	9	2	5	16	16	32
9.	Czarnakowizna	10	77	2	1		3	5	2	27	31	10	6	44	43	87
10.	Czerwony Folwark	11	58	5	2	1	2	1	1	18	24	11	4	36	33	69
11.	Dubowo Pierwsze	9	24	1		5	3			6	9	5	4	17	16	33
12.	Dubowo Drugie	25	89		6	12	5	3		34	37	10	7	59	55	114
13.	Gawrych Ruda	45	267	11	5	13	9	4	5	83	109	46	27	157	155	317
14.	Gielniewo	1	4				1			2	2			2	3	5
15.	Huta	2	22			1		1		6	12	2	2	10	14	24
16.	Korkliny	7	56	3	2		1	1		16	28	9	3	29	34	63
17.	Korobiec	9	31	1		4	4			15	14	1	1	21	19	40
18.	Kropiwno Nowe	2	24		1				2	7	11	3	2	10	16	26
19.	Kropiwno Stare	15	55	2	1	5	5	3	4	23	22	5		38	32	70
20.	Krzywe	96	462	22	12	20	23	14	17	175	193	54	28	285	273	558
21.	Kuków Folwark	11	57	2	2	1	4	2	1	26	25	3	2	34	34	68
22.	Kuków	17	51	2	6	4	4	2	1	22	20	6	1	36	32	68
23.	Leszczewek	25	101	3	5	4	7	2	5	32	37	19	12	60	66	126
24.	Leszczewo	9	63	2		2	2	1	2	20	27	10	6	35	37	72
25.	Lipniak	22	93	4	5	5	4	1	5	27	47	12	5	49	66	115
26.	Magdalenowo	4	20		1		2		1	8	4	5	3	13	11	24
27.	Mała Huta	78	246	12	12	19	24	6	9	80	112	38	12	155	169	324
28.	Niemcowizna	27	70	3	1	9	11	1	4	22	29	12	5	47	50	97
29.	Nowa Wieś	103	300	12	22	25	27	11	13	120	141	22	10	190	213	403

30.	Okuniowiec	64	263	9	13	12	17	9	11	93	131	23	9	146	181	327
31.	Osinki	29	118	4	3	2	14	4	3	42	48	17	10	69	78	147
32.	Osowa	13	73	3	1	2	4	3	2	26	33	9	3	43	43	86
33.	Piertanie	14	55	2	1	4	4	2	3	15	24	6	5	32	37	69
34.	Płociczno Osiedle	115	433	17	17	25	35	13	14	152	182	65	28	272	276	548
35.	Płociczno Tartak	40	193	7	12	5	11	4	1	60	93	28	12	104	129	233
36.	Poddubówek	44	160	3	7	6	12	11	7	54	63	29	12	103	101	204
37.	Potasznia	53	161	7	5	13	17	10	7	56	69	18	12	104	110	214
38.	Przebród	71	219	9	12	25	14	5	10	81	95	26	13	146	144	290
39.	Słupie	3	3			1		1	1	1	2			3	3	6
40.	Sobolewo	53	242	9	10	12	8	9	10	83	103	30	21	143	152	295
41.	Stary Folwark	49	234	10	5	12	10	9	6	97	85	34	15	162	121	283
42.	Taciewo	23	79	6	4	4	4	5	1	27	34	12	5	54	48	102
43.	Tartak	27	86	5	3	8	9		4	35	30	14	5	62	51	113
44.	Trzcie	16	31	6	1	3	4	2	1	14	12	4		29	18	47
45.	Turówka N,	17	43	4		4	1	3	5	14	16	7	6	32	28	60
46.	Turówka St,	13	65	4	1	2	5	1	1	24	30	8	2	39	39	78
47.	Wasilczyki	12	43	3		2	6	2		14	18	7	3	28	27	55
48.	Wiatrołuża Pierwsza	11	35	1	3	4	1	2		8	14	8	5	23	23	46
49.	Wigry		19							5	11	3		8	11	19
50.	Wychodne	12	88	1	2	5	3	3	1	28	35	8	6	46	54	100
51.	Zielone Drugie	22	79	3	3	4	7	5	2	28	35	8	6	48	53	101
52.	Zielone Kamedulskie	66	272	10	13	13	21	8	5	114	118	22	14	167	171	338
53.	Zielone Królewskie	10	79	3	1	1	3	1	1	2633	13	7	44	45	89	89
54.	Żyliny	11	60	1	1	3	6	1	1	18	33	5	2	28	43	71
	RAZEM															7404

Analizując wyniki spisu powszechnego z 2011 r. można zaobserwować bardzo istotne zmiany zachodzące w strukturze ludności według źródeł utrzymania. W 2011 r. w województwie podlaskim własne źródło utrzymania posiadało 755,6 tys. osób. Ich udział w ogólnej liczbie ludności osiągnął poziom 62,8% natomiast ich udział w ogólnej liczbie ludności wiejskiej osiągnął poziom 62,6%. Jednocześnie liczba osób będących na utrzymaniu w ogólnej populacji ludności województwa stanowiła 29,9% w 2011 r. Liczba osób utrzymywanych przypadająca na 1000 osób posiadających własne źródło utrzymania w 2011 r. wyniosła 476. Przyjmuje się, że gmina Suwałki jest w tym względzie reprezentatywna.

Wśród ludności, która w 2011 r. deklarowała własne źródło utrzymania największą grupę stanowiącą 57,6% stanowiły osoby posiadające dochody z pracy, przy czym w 70,8% były to dochody z pracy najemnej, natomiast w pozostałych 29,2% – z pracy na rachunek własny. W drugiej grupie stanowiącej 42,3% znalazły się osoby, które jako własne źródło utrzymania wskazały niezarobkowe i pozostałe źródła dochodów. Odnotowano też spadek liczby ludności nieposiadającej własnych źródeł dochodów. Odsetek osób pozostających na utrzymaniu na wsi wyniósł 30,9%.

Na ogólną liczbę ludności w wieku 15 lat i więcej, aktywni zawodowo stanowili 53,5 %, bierni zawodowo oraz osoby z nieustalonym statusem na rynku pracy to 46,5 %. Wśród aktywnych zawodowo przeważają mężczyźni.

Na podstawie wyników spisu rolniczego 2011 można stwierdzić, że zmniejsza się udział ludności, dla której głównym źródłem utrzymania jest praca w rolnictwie, powiększa się grupa utrzymujących się ze źródeł pozarolniczych.

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach na koniec czerwca 2015 r. zarejestrowanych było 219 bezrobotnych mieszkańców Gminy Suwałki, z czego 21 osób to osoby niepełnosprawne. Natomiast wg danych publikowanych przez Ministerstwo Rodziny

Pracy i Polityki Społecznej, dla powiatu suwalskiego, stopa bezrobocia (do aktywnych zawodowo), w końcu listopada 2015 r. wynosiła 6,9%.

Na stronach internetowych właściwych organów i instytucji publikowane są dane dotyczące bezrobocia rejestrowanego. Dostępne są również dane dotyczące bezrobocia określonego na podstawie badań ankietowych („badania aktywności ekonomicznej ludności” BAEL) przeprowadzanych przez Główny Urząd Statystyczny.”;

- 7) skreśla się ppkt **3.5.1.2. „Struktura ludności”**;
- 8) skreśla się ppkt **3.5.1.3. „Niepełnosprawni”**;
- 9) skreśla się ppkt **3.5.1.4. „Ruch wędrownikowy i naturalny”**;
- 10) skreśla się ppkt **3.5.1.5. „Wykształcenie ludności i deklarowana narodowość”**;
- 11) skreśla się ppkt **3.5.1.6. „Źródła utrzymania”**;
- 12) skreśla się ppkt **3.5.1.7. „Bezrobocie”**;
- 13) treść ppkt **3.5.2.1. „Szkolnictwo”** przyjmuje brzmienie:

„Na terenie Gminy Suwałki funkcjonują dwie szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi: w Nowej Wsi i Poddubówku, trzy zespoły szkół, w skład których wchodzi gimnazjum, szkoła podstawowa i oddział przedszkolny: w Starym Folwarku, w Płocicznie-Tartak i w Przebrodzie oraz trzy punkty przedszkolne: w Starym Folwarku, w Płocicznie-Tartak i w Przebrodzie.

Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych, oddziałów przedszkolnych i gimnazjów wynosiła 576 uczniów.

Dodatkowo ok. 450 dzieci z terenu Gminy Suwałki realizuje obowiązek szkolny oraz przedszkolny w placówkach prowadzonych przez miasto Suwałki.

Przyczyną tego są z jednej strony czynniki ekonomiczne - samorządy lokalne ograniczając wydatki optymalizują sieć szkół - a z drugiej malejąca liczba dzieci uczęszczających do szkoły. Mniejsza ilość szkół pozwala na przeznaczanie większych nakładów na inwestycje i wyposażanie szkół.

Lokalizacja placówek oświatowych i ilość uczniów (stan na 30.09.2015r.) w poszczególnych placówkach przedstawia się następująco:

- Przebród 149
- Poddubówek 32
- Płocicznie 138
- Nowa Wieś (im. Jana Pawła II) 67
- Stary Folwark (im. Marii Konopnickiej) 192

Wydatki na oświatę stanowiły znaczne obciążenie budżetu gminy i wyniosły w 2015r. – 32% ogółu wydatków (z czego ok. 19% ogółu wydatków i ok. 60% wydatków na oświatę pokrywają wpływy z budżetu państwa).

Roczny koszt nauki jednego ucznia jest wyższy od średniej w regionie i ma tendencję rosnącą. Gmina Suwałki znajduje się w czołówce gmin najczęściej dokładających do oświaty poza subwencją w województwie. Przyczyną tego stanu rzeczy jest pomniejszający się ciągle wskaźnik przyrostu naturalnego.

Zaplecze dla działalności sportowej w Gminie Suwałki to:

- 2 sale gimnastyczne z zapleczem socjalnym w Zespołach Szkół w Płocicznie-Tartak i Przebrodzie
- boiska sportowe w następujących miejscowościach: Poddubówek, Przebród, Płociczno (boisko asfaltowe), Stary Folwark, Nowa Wieś.

Na terenie gminy w miejscowościach Bród Nowy i Biała Woda mają siedziby placówki Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego – organ prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Suwałkach.

Na terenie gminy funkcjonuje ponadto Pozaszkolna Placówka Specjalistyczna – Młodzieżowy Ośrodek Edukacyjno – Wypoczynkowy „Zatoka Uklei” w Gawrych Rudzie – organ prowadzący: Miasto Stołeczne Warszawa.”;

14) treść ppkt **3.5.2.2. „Kultura i czytelnictwo”** przyjmuje brzmienie:

„Na terenie Gminy Suwałki nie występują muzea, kina, domy kultury. Wykorzystywane są przez ludność wiejską obiekty znajdujące się w mieście Suwałki.

W roku 2015 na terenie Gminy Suwałki działały 4 biblioteki publiczne, Biblioteka Gminna w Płocicznie-Tartak oraz filie w Potaszn, Przebrodzie i Starym Folwarku. Od września działa również Punkt Biblioteczny w Krzywem.

W 2015 roku biblioteki Gminy Suwałki odwiedziło 9613 użytkowników. Spośród nich 6321 wizyt to wypożyczenia księgozbioru, pozostałe 3292 to odwiedziny w czytelnich i korzystanie Internetu. 714 osób to stali czytelnicy, regularnie wypożyczający książki. Czytelnicy wypożyczyli w sumie 13530 książek i 2063 czasopism.

Łącznie w bibliotekach na terenie gminy znajduje się ponad 31 tys. woluminów.

Tabela nr 21. Stan czytelnictwa w Gminie Suwałki w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gminna Biblioteka w Płocicznie Tartak	Filia Biblioteki w Starym Folwarku i Punkt Biblioteczny w Krzywem	Filia Biblioteki w Brodzie Nowym	Filia Biblioteki w Poddubówku
Ilość woluminów	10605	8664	4830	7220
Ilość czytelników	291	304	39	80
Ilość wypożyczeń	6536	4616	762	10605

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Na mocy uchwały Nr XLVII/386/14 Rady Gminy Suwałki z dnia 30 października 2014 roku utworzony został Gminny Ośrodek Kultury w Krzywem, który prowadzi działalność społeczno-kulturalną, głównie poprzez organizowanie różnych form edukacji kulturalnej, sprawuje jednocześnie nadzór nad działalnością świetlic wiejskich: Centrum Kształcenia na odległość

w Potasznii, Centrum Kulturalnego mieszkańców wsi Wychodne, Centrum Kulturalnego wsi Sobolewo, świetlice internetowych w Starym Folwarku i w Zielonym Kamedulskim.”;

15) treść ppkt **3.5.2.3. „Służba zdrowia i opieka społeczna”** przyjmuje brzmienie:

„Z usług medycznych w zakresie leczenia otwartego, zamkniętego i specjalistycznego, mieszkańcy gminy korzystają z dobrze rozwiniętej sieci znajdującej się na terenie Miasta Suwałki. Na terenie gminy brak jest szpitali, przychodni i aptek. W Mieście Suwałki znajduje się jeden szpital.

Na terenie Gminy Suwałki działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który zatrudnia 12 osób. GOPS w Suwałkach swoimi świadczeniami obejmuje blisko 8 % mieszkańców Gminy Suwałki.

Dominującymi problemami, którymi zajmują się pracownicy socjalni ośrodka pomocy jest: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny wielodzietne), alkoholizm oraz przemoc w rodzinie. Rodziny zagrożone dysfunkcjami wychowawczymi mogą liczyć na wsparcie asystenta rodziny.

Pokaźną grupę podopiecznych GOPSu stanowią niepełnosprawni, których stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnienie zadań życiowych i ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi. Niepełnosprawni pozbawieni wsparcia swoich najbliższych otrzymują pomoc w formie usług opiekuńczych.

Problemem, który wnosi ogromne spustoszenie moralne i emocjonalne jest alkoholizm oraz przemoc w rodzinie. GOPS w Suwałkach administruje pracę Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego do rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, sądów, oświaty, służby zdrowia i organizacji pozarządowych. Skoordynowane działania zespołu przyczyniają się do efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W mniejszym stopniu na trudną sytuację życiową wpływają: trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bierność życiowa i brak odpowiedzialności, bezdomność, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

W ramach funkcjonowania ośrodka pomocy społecznej wypłacane są świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego oraz dodatek mieszkaniowy i energetyczny.

Obserwowany jest problem starzejącego się społeczeństwa, co będzie musiało wpłynąć na skoncentrowanie zadań na wsparciu ludzi w wieku podeszłym.

Na terenie Gminy Suwałki działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Białej Wodzie, który oferuje pomoc w formie dziennej i całodobowej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipniaku podlegający Starostwu Powiatowemu w Suwałkach. Placówki obejmują swoim działaniem pomoc dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym.

Wsparciem rodzin zagrożonych ubóstwem zajmuje się również Ochotnicza Straż Pożarna w Sobolewie. Organizacja zajmuje się redystrybucją pomocy żywnościowej ze środków unijnych.

Mieszkańcy Gminy Suwałki mogą korzystać ze wsparcia organizacji pozarządowych i instytucji mieszczących się w mieście Suwałki i działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.”;

16) treść ppkt **3.5.2.4. „Instytucje publiczne”** przyjmuje brzmienie:

„Podstawowy ciężar utrzymania porządku publicznego w Gminie Suwałki spoczywa na Komendzie Miejskiej Policji znajdującej się w mieście Suwałki.

Zdarzenia przestępcze najczęściej występujące (dane za 2015 r.):

- przestępczość kryminalna - 85
- przestępczość gospodarcza - 13
- przestępczość narkotykowa - 9

Z uwagi na ilość popełnionych zdarzeń miejscowościami najbardziej zagrożonymi są: Krzywe, Gawrych Ruda, Stary Folwark, Biała Woda, Mała Huta.

Na terenie Gminy Suwałki dzielnicowi z KMP w Suwałkach prowadzą stałe działania prewencyjne, przeprowadzają spotkania z mieszkańcami wsi, realizują zadania z zakresu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń, kontrolują przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego oraz przepisów prawa miejscowego.

Na terenie gminy działa 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, posiadających 9 samochodów: 1 ciężki, 4 średnie oraz 4 lekkie.

Nad bezpieczeństwem pożarowym mieszkańców gminy czuwają Ochotnicze Straże Pożarne, zlokalizowane w miejscowościach: Sobolewo, Płociczno, Turówka Nowa, Nowa Wieś, Potasznia, Wychodne. Ochotnicza Straż Pożarna Potasznia oraz Nowa Wieś włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.”;

17) tytuł ppkt **3.8.1.** otrzymuje brzmienie **„Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne”** a treść przyjmuje brzmienie:

„Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym Gmina Suwałki prowadzi swą gospodarkę finansową na podstawie uchwalanego corocznie budżetu gminy. Jest on rocznym planem finansowym obejmującym dochody i wydatki oraz wskazującym pokrycia niedoboru lub kierunki rozdysponowania nadwyżki. Wydatki budżetowe są ściśle powiązane z wysokością osiągniętych dochodów oraz realizowanym zakresem zadań.

Art.10. ust. 1 pkt. 7) ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Art. 10 ust. 1 pkt 7 zmieniony przez art. 41 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2015.1777), która weszła w życie z dniem 18 listopada 2015 r.) wprowadził do dokumentu studium konieczność przeanalizowania i uwzględnienia uwarunkowań wynikających w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,

- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Analiza ekonomiczna

Organy gminy realizują określone zadania publiczne, których rozmiary i strukturę określa budżet gminy. Budżet ten, będąc zespołem narzędzi i środków służących realizacji określonych lokalnych zadań społeczno-ekonomicznych, może być wykorzystywany przez organy gminy w oddziaływaniu na proces rozwoju lokalnego, jego dynamikę i strukturę. Budżet gminy jest także pewną prezentacją programu działania władz samorządowych, w których ogólne cele społeczne, ekonomiczne i ekologiczne zostały przekształcone w konkretne, wyrażone liczbowo zamierzenia realizacyjne.

Rozwój gminy uzależniony jest od jej zdolności do inwestowania oraz aktywnej polityki podatkowej.

Przedstawiona poniżej tabela obrazuje stan finansów gminy Suwałki w latach 2004-2015.
Zestawienie dochodów i wydatków budżetu gminy Suwałki w latach 2004-2015

Rok	Dochody ogółem w tys. zł	Wydatki ogółem w tys. zł	Nadwyżka/niedobór w tys. zł
2005	11321	11242	+ 79
2006	13303	14658	- 1355
2007	16914	14545	+ 2369
2008	16768	16961	- 193
2009	20587	23524	- 2937
2010	24574	23969	+ 605
2011	28814	29754	- 940
2012	25856	25667	+ 189
2013	31249	26287	+ 4962
2014	33297	35403	- 2106
2015	28830	28566	+ 264

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych oraz sprawozdań z dochodów i wydatków Urzędu Gminy Suwałki

Przy czym udział wydatków na inwestycje w wydatkach ogółem w poszczególnych latach kształtował się następująco:

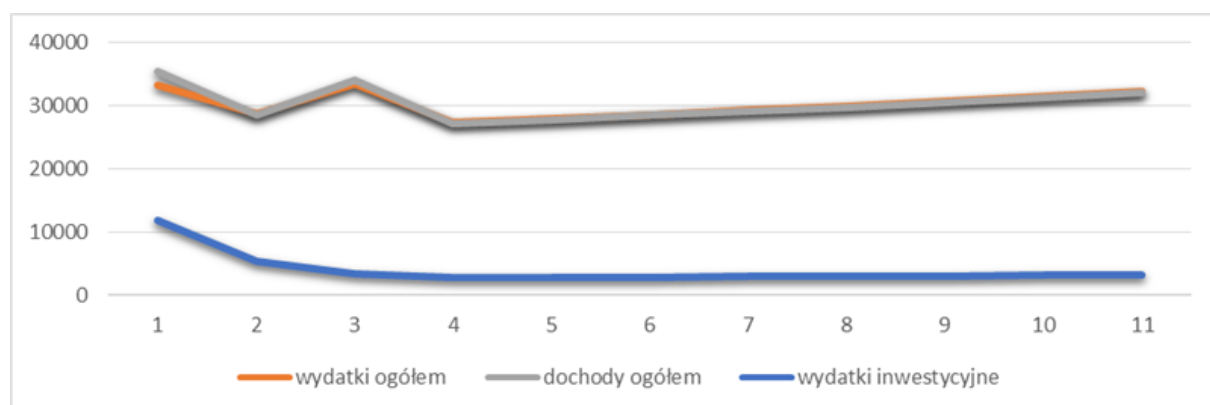
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki inwestycyjne w tys. zł	2549	4418	3847	5169	9937	7712	11395	6582	4581	11874	5342

Wieloletnia prognoza finansowa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obejmuje okres obejmujący termin zaciągniętych zobowiązań. Na chwilę obecną opracowane jest na okres do 2024 r.

Zakładany poziom dochodów i wydatków, na podstawie założeń Wieloletniej prognozy finansowej (stan na 30.01.2016r.)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem w tys. zł	33297	28830	33448	27300	27969	28654	29357	29997	30715	31472	32247
Wydatki ogółem w tys. zł	35403	28566	34048	27150	27819	28504	29207	29827	30565	31322	32097
Wydatki inwestycyjne w tys. zł	11874	5342	3404	2715	2781	2850	2920	2982	3056	3132	3209

 zakładane wydatki inwestycyjne na poziomie 10 % dochodu gminy

Stwierdzić trzeba, że sytuacja finansowa gminy pozwala na planowanie wydatków inwestycyjnych na poziomie 10 % dochodu gminy, przy czym budżet na wydatki inwestycyjne wzrasta wraz ze wzrostem wpływu środków pozyskanych m.in. środków unijnych

Analiza środowiskowa

Dokonując analizy uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska przyrodniczego i wymogów jego ochrony wzięto pod uwagę *środowisko* zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym środowisko to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

Mając na uwadze uwarunkowania opisane w punktach 3.3, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12 oraz 3.13 wprowadzono waloryzacje gminy i podział na trzy strefy polityki przestrzennej charakteryzujące się zróżnicowanymi uwarunkowaniami i możliwościami zagospodarowania przestrzennego:

Strefa I – o wysokim reżimie ochronnym, z dopuszczeniem rozwoju turystyki i rolnictwa. Granice strefy pokrywają się z granicami Wigierskiego Parku Narodowego

Strefa II – o podwyższonym reżimie ochronnym z możliwością rozwoju turystyki, rolnictwa i osadnictwa. Granice tej strefy pokrywają się z granicami strefy ochronnej Wigierskiego Parku Narodowego i obszarów chronionego krajobrazu

Strefa III – rolniczo – osadnicza i aktywizacji gospodarczej obejmująca pozostałe tereny gminy.

Jednocześnie ze względu na występowanie na terenie gminy bogatych złóż kruszyw (piasku ze żwirem) i konieczność uwzględnienia w gospodarowaniu przestrzenią złóż jako unikatowego, nieodnawialnego składnika środowiska przyrodniczego, którego eksploatacja jest (lub może być) niezbędna dla spełnienia wymagań zrównoważonego rozwoju, rozumianego jako sposób godzenia sprzecznych interesów ochrony środowiska i potrzeb życiowych społeczeństwa, dokonano waloryzacji terenów gminy pod kątem możliwości prowadzenia działalności górniczej.

Waloryzacja została oparta na dwóch grupach kryteriów: pierwszą, tworzy grupa kryteriów geologiczno-surowcowych analizowane były tu klasy zasobności mierzone w tonach / m³ oraz punkt piaskowy i miąższość, drugą, tworzy grupa kryteriów sozologiczno-planistycznych, oraz istniejące zagospodarowanie terenu i potrzeby realizacji polityki przestrzennej. Ustalenia dotyczące podziału obszaru gminy na tereny pod kątem ochrony złóż i możliwości ich wykorzystania opisano w punkcie 4.15.

Analiza społeczna

Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty i urządzenia służące obsłudze ludności. Ich ilość, jakość i rozmieszczenie decydują w zasadniczym stopniu o jakości życia mieszkańców. Usługi publiczne dzielą się na usługi pozostające w sferze kompetencji samorządu i władz rządowych oraz usługi publiczne i komercyjne świadczone przez jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne. Uwarunkowania z zakresu szkolnictwa, kultury i czytelnictwa, służby zdrowia i opieki społecznej zobrazowano w punkcie 3.5.2. niniejszego opracowania. Uwarunkowania poprawy warunków życia mieszkańców przedstawiono w punkcie 3.6.”;

- 18) tytuł ppkt 3.8.2. otrzymuje brzmienie „**Prognozy demograficzne**” a treść ppkt 3.8.2. przyjmuje brzmienie:

„W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności prognozy demograficzne. Nie ma przesłanek aby w niniejszej analizie uwzględnić migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.

Gmina Suwałki cechowała się od lat ujemnym bilansem przepływów migracyjnych. Dopiero od 1996 roku występuje dodatnie saldo migracji. W wyniku m.in. długotrwałego utrzymywania się niekorzystnych proporcji pomiędzy wielkością ubytku migracyjnego i wielkością przyrostu naturalnego, poziom zaludnienia omawianego obszaru jest obecnie prawie pięciokrotnie niższy niż w kraju i jest ponad 2 razy niższy niż w województwie podlaskim. W ostatnich latach następuje dynamiczny wzrost ludności na co wpływ ma przede wszystkim dodatnie saldo migracji.

Aktualnie średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 27,94 osoby na km², podczas gdy w Polsce 123 osoby na km², a w województwie podlaskim – 59 osób na km².

Zmiany stanów ludności w latach 1999 - 2015

Gmina Suwałki

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	6 743	6 513	6 526	6 575	6 598	6 557	6 696	6 736	6 855	6 912	6 995	7 111	7 237	7 230	7 258	7 345	7 404
Zmiany w stosunku do poprzedniego roku	0	-230	13	49	23	-41	139	40	119	57	83	116	126	-7	28	87	59

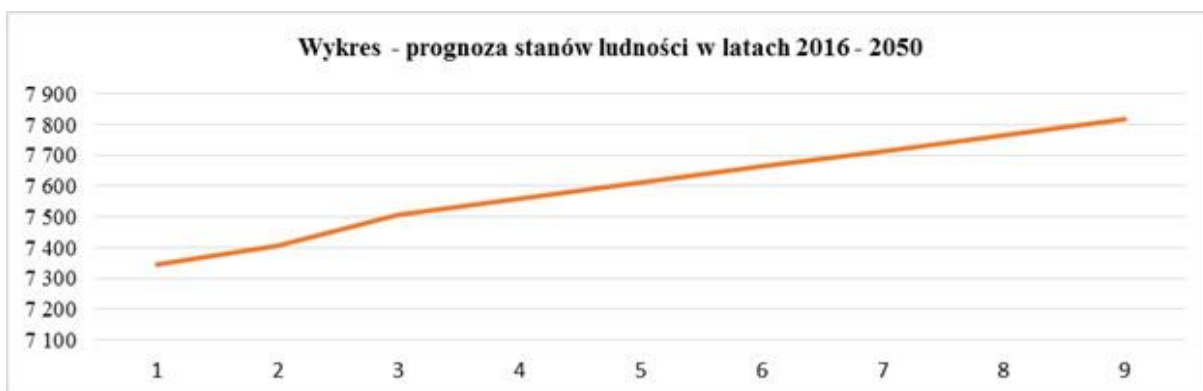
Prognoza stanów ludności w latach 2016 - 2050

Gmina Suwałki

	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Ogółem	7 345	7 404	7 507	7 559	7 611	7 662	7 714	7 765	7 817
Zmiany w przedziale czasowym 5 lat	-	293	103	52	52	52	52	52	52

- zakłada się wzrost prognozowanych lat na podstawie średniego przyrostu w latach 1999-2015 (tj. +41 osób /rok)
w latach 2015 - 2020 przyjmując współczynnik zmniejszający 0,5
w latach 2020 - 2050 przyjmując współczynnik zmniejszający 0,25

52 dane prognozowane

W odniesieniu do województwa podlaskiego niewątpliwie jednym z głównych problemów jest ujemne saldo migracji oraz prognozowany dalszy spadek liczby ludności. Zgodnie z danymi statystycznymi przedstawionymi za rok 2014, przyjętymi z Głównego Urzędu Statystycznego.

W świetle powyższych zagrożeń sytuacja Gminy Suwałki jest odzwierciedleniem ogólnych tendencji zaobserwowanych na terenie naszego kraju.

Z tym, że dla Gminy Suwałki tendencja odpływu z miasta na tereny wiejskie stwarza korzystną przesłankę rozwojową. Ogólna liczba mieszkańców w granicach administracyjnych gminy ma tendencję wzrostową.

Taką tendencję pokazują dane Głównego Urzędu Statystycznego z pierwszego kwartału 2015 roku. Potwierdzają ją publikowane badania sondażowe. Wynika z nich, że ponad 60% Polaków marzy o zamieszkaniu w wolnostojącym domu o powierzchni od 100 do 150 m² z ogródkiem. Z drugiej strony zainteresowaniem nie cieszą się bardzo duże domy o powierzchni ponad 200 m².”;

- 19) tytuł ppkt 3.8.3. otrzymuje brzmienie **„Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy”** a treść ppkt 3.8.3. przyjmuje brzmienie:

„Wydatki ponoszone przez gminę na realizację zadań można podzielić na następujące grupy:

- wydatki związane z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania poszczególnych obiektów gminnych oraz zaspokojeniem bieżących potrzeb społecznych, wynikających z realizacji zadań gminy, które są określone jako wydatki bieżące gminy,
- wydatki służące przyszłociowemu zapewnieniu poprawy potrzeb społecznych i jednocześnie decydujące o tempie procesów rozwojowych gminy w przyszłości, obejmujące finansowanie działalności inwestycyjnej, określane jako wydatki inwestycyjne gminy.

Pierwsze z nich pozwalają na zaspokojenie bieżących potrzeb gminy, drugie natomiast przyczyniają się do jej rozwoju. Gmina w pierwszej kolejności musi realizować funkcje związane z utrzymaniem istniejącego stanu usług, utrzymaniem własnych zasobów infrastrukturalnych, a na cele rozwojowe przeznacza pozostałe środki. Działania samorządu gminnego zmierzają w kierunku pomnażania dochodów własnych i z innych źródeł oraz racjonalizacji wydatków, zwłaszcza w kapitałochłonnych dziedzinach życia takich jak: gospodarka komunalna, mieszkaniowa i oświata.

Głównymi dochodami budżetu gminy są subwencje i dochody własne. Na dochody własne składają się wpływy z podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości, od środków transportowych, od czynności cywilno – prawnych, opłaty eksploatacyjne i skarbowe, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn.

Sytuacja finansowa gminy Suwałki, przedstawiona w analizie ekonomicznej (pkt. 3.8.1. opracowania) pozwala na planowanie wydatków inwestycyjnych na poziomie co najmniej 10 % dochodu gminy. Przyjęte założenia nie uwzględniają wzrostu budżetu na wydatki inwestycyjne wraz ze wzrostem wpływu środków pozyskanych z zewnątrz m.in. środków unijnych. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy wynika z potrzeb i możliwości wynikających z prognozowania i istniejących zobowiązań.

rodzaj skutków finansowych	wpływy do budżetu gminy (dochody) RAZEM	z tego z tytułu				Wydatki (koszty) RAZEM	z tego			
		opłaty planistycznej	wzrostu podatku od nieruchomości	podatku od czynności cywilnoprawnych	inne ujęte w prognozie skutków finansowych		wykup gruntów pod drogi gminne	budowa dróg gminnych	budowa infrastruktury technicznej	inne ujęte w prognozie skutków finansowych
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Prognozowane w prognozach skutków finansowych sporządzonych dla planów miejscowych na podstawie art. 17 pkt 5 ustawy o pizp.	39027	8145	23660	1093	6128	52567	2977	30106	17987	1495
Uzyskane dochody i poniesione wydatki związane z realizacją ustaleń planów miejscowych	11700	868	8329	2482	19	21715	2169	6852	12010	682
- obciążenie budżetu gminy + wpływ do budżetu	-27327	- 7277	- 15331	+ 388	- 6108	- 30852	- 808	- 23253	- 5977	- 813

* w tys. zł

Łączne zobowiązania gminy wynikające z założeń poczynionych na potrzeby opracowań planistycznych obecnie można oszacować na łączną kwotę wynoszącą ok. 58 mln złotych.

Zgodnie z przyjętymi w sposób ostrożny założeniami kwot przeznaczanych na wydatki inwestycyjne w najbliższej perspektywie czasowej ustalone w studium inwestycji odpowiadają możliwościom finansowym gminy.

Przedstawiana w prognozach skutków finansowych zaktualizowana wartość netto rozłożonego w czasie projektu inwestycyjnego stanowi różnicę pomiędzy przewidywanymi zdyskontowanymi efektami uzyskanymi w poszczególnych latach przedsięwzięcia, a zdyskontowanymi nakładami inwestycyjnymi.

W teorii wyceny nieruchomości zaktualizowana wartość netto może być zaakceptowana jedynie wtedy, gdy jest większa od zera. Przy ocenie skutków ekonomicznych uchwalenia planu kryterium to nie obowiązuje. Opracowane analizy finansowe na potrzeby planów miejscowych nie uwzględniają również możliwości sfinansowania części zadań gminy ze źródeł zewnętrznych.

Decyzja o wprowadzeniu inwestycji do studium i o uchwaleniu planu jest podejmowana po uwzględnieniu również skutków społecznych, ekologicznych i przestrzennych.”;

20) po ppkt 3.8.3. dodaje się ppkt **3.8.4. „Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę”**, w brzmieniu:

„Na potrzeby opracowania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę przeanalizowano dostępne dane dotyczące użytkowania i przeznaczenia gruntów. Wzięto po uwagę ustalenia niniejszego studium oraz zgodnych z nim planów miejscowych. Uwzględniono też prognozy demograficzne i niepewność rynku inwestycyjnego i obrotu gruntami.

Wynikające z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy powierzchnie przeznaczenia terenów pod poszczególne funkcje:

przeznaczenia terenów pod poszczególne funkcje	powierzchnia [ha]	% powierzchni gminy
Tereny w granicach obowiązujących planów miejscowych	5663	21,40
w tym tereny zabudowy przemysłowej / produkcyjnej	117	0,44
Tereny wskazane w studium do opracowania planów miejscowych i zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, z wyłączeniem terenów w granicach obowiązujących planów	785	2,96
Tereny w trakcie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	1782	6,73
Tereny komunikacyjne	605**	2,28
Tereny infrastruktury technicznej	b.d.	
Tereny użytkowane rolniczo	14019***	52,98
w tym tereny zabudowy zagrodowej*	329***	1,24
Tereny zieleni i wód	10846	35,58
Inne:		
w tym tereny górnicze	1041	3,93
w tym pod OZE	96	0,36

* na podstawie danych podatkowych, wielkość może ulec zwiększeniu

**dane szacunkowe

***na podstawie danych EGIB

W granicach obowiązujących planów miejscowych, na podstawie ustaleń z nich wynikających, można wyróżnić tereny o różnicowanym przeznaczeniu.

Łączna powierzchnia terenów w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem przeznaczenia, przedstawia się następująco:

przeznaczenia terenów pod poszczególne funkcje	powierzchnia [ha]	% udział przeznaczenia	% powierzchni gminy
Tereny pod zabudowę łącznie	877,7	15,66	5,62
Tereny pod zabudowę mieszkaniową	627,9	11,2	4,02
Tereny pod zabudowę wielorodzinną	2,6	0,05	0,02
Tereny zabudowy usługowej	216,1	3,85	1,38
w tym usług publicznych	35,7	0,64	0,23
Tereny zabudowy techniczno - produkcyjnej	31,1	0,56	0,20
Tereny użytkowane rolniczo	3198,0	57,11	20,47

tereny zabudowy zagrodowej	229,4	4,09	1,47
zieleni i wód	613,7	10,9	3,93
komunikacji	354,0	6,31	2,27
infrastruktury technicznej	86,0	1,53	0,01
górnictwo	476,0	8,49	3,05

Wg stanu na dzień 01.02.2016r. łączna powierzchnia przeznaczenia terenów na podstawie danych z zestawienia powierzchni użytków i konturów klasyfikacyjnych z ewidencji gruntów dla obszaru gminy Suwałki, wynosiła odpowiednio:

lp	użytek	łączna powierzchnia [ha]	
1	R III	64	10949
2	R IV	3633	
3	R V	2917	
4	R VI	4334	
5	S	47	
6	Ł III	3	1038
7	Ł IV	255	
8	Ł V	514	
9	Ł VI	266	
10	Ps III	26	1656
11	Ps IV	361	
12	Ps V	661	
13	Ps VI	608	
14	Br	329	
15	B	192	
16	Ls	7888	
17	Lz	72	
18	W	2958	
19	dr	537	
20	inne	799	

Powierzchnia Gminy Suwałki **26463** [ha]

w tym: Lasy 7888 [ha]

Wody 2958 [ha]

Powierzchnia Gminy Suwałki* **15617** [ha]

*powierzchnia gminy z wyłączeniem terenów pod lasami i wodami

Z analizy powyższych zestawień wynika jedynie częściowe zabudowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przy jednoczesnym zauważalnym braku aktualności części danych ewidencyjnych.

Powierzchnie użytkowe budynków zgodnie z danymi podatkowymi Urzędu Gminy Suwałki
(stan na 03.02.2016 r.)

Lp.	Miejscowość	Przeznaczenie w ramach gospodarstwa rolniczego [m ²]			Przeznaczenie inne niż rolnicze [m ²]		
		budynki mieszkalne	budynki związane z działalnością usługową	pozostałe budynki	budynki mieszkalne	budynki związane z działalnością usługową	pozostałe budynki
1	2	3	4	5	6	7	
	GINA SUWAŁKI						
	jednostki o funkcji produkcyjnej oraz usługowej dla sąsiednich terenów, wspomagające miasto Suwałki						
1.	Stary Folwark – Leszczewek	4454+3290	1383+286	24+164	10345+3441	89+0	1995+787
2.	Gawrych Ruda – Płociczno	6172+1643	1299+864	831+157	15800 +28284	248+89	4458 +4548
3.	Przebród	2391	205	271	5885	254	1089
	jednostki o funkcji produkcyjnej oraz usługowej dla sąsiednich terenów, wspomagające obsługę ludności i rolnictwa						
4.	Krzywe	10021	802	253	15760	457	2212
5.	Nowa Wieś	6978			9693	171	358
6.	Poddubówek	5584	1695		1021		162
7.	Biała Woda	7630	1547	526	5685	959	1252
8.	Bród Stary	1389	50	39	1726	50	39
	jednostka o funkcji rolniczej i usługowej na poziomie elementarnym						
9.	Lipniak						
	wsie pełniące dodatkowo funkcję wyspecjalizowaną – kultu religijnego						
10.	Wigry / Czerwony Folwark półwysep	1067		21	651		239
11.	Gawrych Ruda	(6172)	(1299)	(831)	(15800)	(248)	(4458)
12.	Żyliny	2075			531		233
	pozostałe wsie o funkcji rolniczej						
13.	Białe	2206			373		47
14.	Bobrowisko	1099			309	105	1657
15.	Bród Mały	330			1409	455	610
16.	Bród Nowy	2837	177	990	1397		122
17.	Burdeniszki	2194	68	18	1846		1127
18.	Cimochowizna	1347			613		23
19.	Czarnakowizna	3672		22	1117	477	15602
20.	Czerwony Folwark	1067		21	651		239
21.	Dubowo Pierwsze	992			642		
22.	Dubowo Drugie	2573	40		993		90
23.	Korkliny	2276			60		85
25.	Korobiec	1043	12		180		
26.	Kropiwno Nowe	798			70		
27.	Kropiwno Stare	2129			97		90
28.	Kuków Folwark	1595			1233	20	93
29.	Kuków	1569	66		623		85
30.	Leszczewo	1715			569		242
31.	Magdalenowo	1642		70	1221		199
32.	Mała Huta	3790	918	120	10633	1376	2659
33.	Niemcowizna	2733	15		614		127
34.	Okuniowiec, Gielniewo	6015	2358		8775	90	1091
35.	Osinki	4272	91		1086		409
36.	Osowa	2759		45	1939		317
37.	Piertanie	1174		65	1099		2709
38.	Potasznia	4488			2349	19	297
39.	Sobolewo	6389	20	300	2978		470
41.	Taciewo	3381			1324	14	132
42.	Tartak	4019	82	50	517		30

43.	Trzciane	1388			305		
44.	Turówka Nowa	1877			206		
45.	Turówka Stara	1212			604		476
46.	Wasilczyki	1342			114		
47.	Wiatrołuża Pierwsza	1014			113		12
48.	Wychodne	2570	191		1612	250	320
49.	Zielone Królewskie	3062			398		
50.	Zielone Drugie	1935		50	420		
51.	Zielone Kamedulskie	936	2925	2206	4974	76	1687

Łączna powierzchnia użytkowa budynków oszacowana na podstawie złożonych deklaracji podatkowych wynosi:

- budynki mieszkalne – 292569 m², w tym budynki mieszkalne na terenach nierolniczych stanowią ok. 46% wszystkich budynków mieszkalnych tj. 136912 m²
- budynki związane z działalnością usługową – 19809 m²
- budynki pozostałe – 37817 m².

Uznać należy, że podane wielkości są zaniżone, szczególnie w odniesieniu do budynków pozostałych (w tej grupie znajdują się budynki gospodarcze służące wyłącznie działalności rolniczej położone na gruntach rolnych, które są w znacznej mierze zwolnione z opodatkowania i nie ujmowane w deklaracjach podatkowych).

Z przeprowadzonej prognozy stanów ludności w latach 2016 – 2050 wynika, że w roku 2040 ludność gminy wynosić będzie ok. 7714 osób.

Wg danych NSP2011 przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosiła 3,4 a zauważalna jest ogólna tendencja do zmniejszania się tej liczby (w okresie ostatnich 40 lat o ok. 10%). Zgodnie ze złożonymi deklaracjami podatkowymi na terenie gminy zlokalizowano 2345 budynków mieszkalnych.

Liczba mieszkańców gminy Suwałki na koniec 2015 r. wynosiła 7404 a ilość w gospodarstwach ustalono na ok. 2340 budynków, co oznacza, że w jednym budynku zamieszkuje średnio 3,16 osoby, co jest wskaźnikiem niższym niż średnia krajowa. Zakłada się, że w 2040 r. ilość gospodarstw osiągnie wielkość 2488.

Współczynnik powierzchni użytkowej zadeklarowanej dla funkcji mieszkalnej w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi ok. 39,51 m².

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w badanej perspektywie wynosić będzie w granicach 463000 m² powierzchni użytkowej. Ze względu na budowę tzw. „drugiego domu” na terenie gminy Suwałki przez mieszkańców zameldowanych w innych miejscowościach zapotrzebowanie uwzględnia współczynnik zwiększający ilość gospodarstw domowych na poziomie 20%.

Na potrzeby ww. szacowania przyjęto obecnie zauważaną tendencję do budowy nowych domów mieszkalnych jednorodzinnych o wielkości uśrednionej wynoszącej ok. 50 m² / osobę.

Wzrost zapotrzebowania na nową zabudowę usługową – usługi podstawowe, będzie odpowiednio proporcjonalny do wzrostu zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową.

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową szacuje się w granicach 31400 m² powierzchni użytkowej.

Chłonność obszarów w granicach jednostek osadniczych o określonych funkcjach wyliczono na podstawie ustaleń obowiązujących planów miejscowych (proporcjonalnie w przeliczeniu na ha terenu wskazanego w studium do opracowania planu). Na potrzeby szacowania chłonności obszarów przyjęto równy udział obecnego zainwestowania na terenach o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i na pozostałych obszarach.

W obowiązujących planach miejscowych wyznaczonych jest ok. 3100 działek z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, ok. 620 działek w zabudowie rolniczej (na których może być lub jest zrealizowany budynek mieszkalny) oraz ok. 230 działek pod zabudowę letniskową, przy czym liczby te obejmują zarówno tereny obecnie zabudowane jak i niezabudowane.

W granicach terenów nie objętych planami miejscowymi a wyznaczonych do opracowania planów miejscowych i zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze znajdują się obszary o powierzchni ok. 1240 ha. Ich chłonność ustala się na podstawie uśrednionej ilości ustalonych działek pod zabudowę mieszkaniową opracowanych do tej pory 45 planach miejscowych i wynosi ona 0,65 budynku/ha. Tereny wskazane do opracowania planów obejmują głównie tereny rolnicze i wsie wzdłuż dróg w III strefie polityki przestrzennej w związku z tym przyjmuje się współczynnik zmniejszający 0,6 ($1240 \cdot 0,65 \cdot 0,6 = 483$).

Ze względu na możliwość łączenia działek i zauważalną tendencję, że część gruntów może nie trafić do obrotu lub zabudowy w badanej perspektywie czasowej, na potrzeby wyliczenia chłonności terenów przyjęto współczynnik zmniejszający 15%. Na podstawie danych z deklaracji podatkowych zakłada się, że powierzchnia użytkowa budynku mieszkalnego wynosi średnio 124m².

Na podstawie deklaracji podatkowych, jak wcześniej ustalono, wiadomo że budynki mieszkalne zlokalizowane na terenach nierolniczych stanowią ok. 46% całej zabudowy, co jednak nie oznacza, że znajdują się one jedynie na terenach przeznaczonych pod zabudowę zagrodową. Chłonność terenów uwzględnia budynki mieszkalne realizowane w ramach siedlisk rolniczych.

Ustala się, że powierzchnia terenów pod zabudowę usługową i produkcyjną oraz przemysłową winna być utrzymana co najmniej na obecnym poziomie w stosunku do powierzchni zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej. Zapotrzebowanie na zabudowę przemysłową ustalono na podstawie ustaleń obowiązujących planów miejscowych, z których wynika przeznaczenie na takie cele gruntów o areale 117 ha, przy założeniu możliwości realizacji 2000m² powierzchni użytkowej na 1 ha, zakładając zabudowę 50% gruntów.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:

1) na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, ustala się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Maksymalne zapotrzebowanie	463000	31400	11700

2) ustala się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu

art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, która wynosi odpowiednio:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Chłonność obszarów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	221450 <i>196000 + 25450</i>	15010	0

3) ustala się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, która wynosi odpowiednio:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Chłonność pozostałych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych	221450 <i>196000 + 25450</i>	15010	11700

ANALIZA PORÓWNAWCZA

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę	463000	31400	11700
Chłonność obszarów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	221450 <i>196000 + 25450</i>	15010	0
Chłonność pozostałych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych	221450 <i>196000 + 25450</i>	15010	11700
Suma powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy	442900	30020	11700
Różnica	20100	1360	0

Ustalono, że, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, w związku z tym istnieje możliwość uzupełnienia bilansu terenów pod zabudowę o tereny wskazane do lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się możliwość lokalizacji nowej zabudowy poza tymi obszarami, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.

Z powyższego zestawienia wynika potrzeba rezerwowania w Studium dodatkowych terenów pod zabudowę mieszkaniową (choć w niewielkim stopniu) oraz pod zabudowę produkcyjno-usługową.

Rezerwa terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową winna być zaspokojona w miejscowych planach będących w trakcie opracowania i uzupełniona o nowe tereny głównie na bazie obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Natomiast zabudowa przemysłowa może być realizowana na ok 117 ha powierzchni terenów w Dubowie Pierwszym. Nie oznacza to, że dodatkowe tereny przemysłowe nie mogą być wyznaczone. Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną i przemysłową może nie być uzależnione od lokalnego zapotrzebowania i może dynamicznie rosnąć.

W związku z intensywnym rozwojem terenów podmiejskich, w tym zakładów produkcyjnych i przemysłowych w rejonie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz tendencją do lokalizowania funkcji usługowo-handlowych i produkcyjno-przemysłowych w III strefie polityki przestrzennej ukierunkowanej na aktywizację społeczno-gospodarczą, konieczne jest rezerwowanie nowych terenów z przeznaczeniem na te cele. Predysponowane są w tym względzie tereny położone poza obszarami struktur osadniczych i w powiązaniu z drogą ekspresową S61 na bazie istniejącego i projektowanych węzłów komunikacyjnych.”;

- 21) po ppkt 3.8.4. dodaje się ppkt **3.8.5. „Możliwości finansowania zadań własnych gminy i potrzeby inwestycyjne”**, w brzmieniu:

„Celem polityki przestrzennej władz gminy jest osiągnięcie stabilnego i zrównoważonego rozwoju gminy rozumianego jako zrównoważone wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych i podnoszenie atrakcyjności terenów już wyznaczonych w różnym stopniu zainwestowania. Rozwój realizowany również poprzez budowę i modernizację infrastruktury wodociągowej i sanitarnej celem poprawy jakości wody pitnej i zwiększenie liczby gospodarstw domowych objętych systemem zagospodarowania ścieków komunalnych, zwłaszcza na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo. Natomiast niewystarczająca dostępność komunikacyjna, w tym również złe parametry i stan techniczny dróg, obniżają atrakcyjność gospodarczą obszaru. Poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz zwiększenie sieci dróg przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz ułatwi dostęp do terenów zamieszkania, terenów wypoczynkowych i turystycznie atrakcyjnych. Zakłada się też rozwój infrastruktury społecznej poprzez unowocześnienie bazy oświatowo – dydaktycznej, zwiększenie jakości i dostępności usług służby zdrowia i pomocy społecznej, ochronę dziedzictwa narodowego i kulturowego oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.

W punkcie 3.8.1. i 3.8.3. wykazano możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Wykazano również potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami.

Potrzeby inwestycyjne nie przekraczają możliwości ich finansowania, w związku z czym nie ma potrzeby dokonania zmian z przyjętych ustaleniach dotyczących zapotrzebowania na nową zabudowę w stosunku do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.”;

- 22) treść ppkt 3.10.3 **„Obszary chronionego krajobrazu i strefy ochronne wokół jezior”** otrzymuje brzmienie:

„Obszar chronionego krajobrazu jest terenem chronionym ze względu na:

- 1) wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach wartościowe w szczególności ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem lub
- 2) istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne.

Obszar chronionego krajobrazu (art. 23.1.) obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Zgodnie z Uchwałami Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r.: Nr XII/88/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”, Nr XII/89/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, Nr XII/90/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”, Nr XII/94/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sejneńskie”, na wskazanych obszarach zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

2. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:

- 1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;
- 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.).

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy:

- 1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.);
- 2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;

- 3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;
- 4) istniejących obiektów lotniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 r. poz. 1409 ze zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy:
 - a) o nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100m²,
 - b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²;
- 5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;
- 6) terenów w granicach administracyjnych miasta Suwałki, z wyłączeniem doliny rzeki Czarna Hańcza.

Na terenie Gminy Suwałki Obszary Chronionego Krajobrazu zajmują ok. 10 838 ha, co stanowi ok. 40 % powierzchni gminy. I są to :

- OCHK Puszcza i Jeziora Augustowskie w części południowo – wschodniej gminy,
- OCHK Pojezierze Północnej Suwalszczyzny obejmujący tereny północno – zachodnie,
- OCHK Dolina Rospudy obejmujący tereny południowo – zachodnie,
- OCHK Pojezierze Sejneńskie – obejmujący niewielki fragment obrębu geodezyjnego Burdeniszki we wschodniej części gminy.”;

23) tytuł ppkt. 3.12. przyjmuje brzmienie: **"Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla"** oraz wprowadza się następujące zmiany w treści ppkt. 3.12.:

a) akapit 11 i następne przyjmują brzmienie:

„Na rysunkach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki - Uwarunkowania – załącznik Nr 2 oraz Kierunki zagospodarowania przestrzennego – załącznik Nr 3, wyróżniono:

- a) tereny złóż kruszywa udokumentowanych w latach 1990-2016 (zgodnie z tabelą 42),
- b) tereny udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Potasznia” wg dokumentacji geologicznej z lat 1967 - 1969 roku oraz tereny udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Potasznia I” według dokumentacji geologicznej z 1974 roku,
- c) tereny udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” wg dokumentacji geologicznej z 1968 roku,
- d) tereny poeksploatacyjne.

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego uwzględniono wygaśnięcia/wygaszenia koncesji oraz wykreślenia z rejestru.

Na obszarze Gminy Suwałki, według stanu na 29 stycznia 2016, zinwentaryzowano 70 udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego, w różnym stanie wykorzystania złoża (w stosunku do 10 złóż stwierdzono wygaśnięcie lub wygaszenie koncesji). Na terenie gminy

występują również złoża kruszywa nieeksploatowane, których zasoby zostały zbilansowane tj. Biała Woda, Bród Nowy, Bród Nowy I, Korkliny II, Osowa, Lipniak.

Według stanu na 17 września 2015 roku na terenie Gminy Suwałki znajduje się 36 udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego posiadających koncesję na wydobywanie (tereny górnicze) w tym 17 czynnych zakładów górniczych.

Zestawienie złóż kopalin objętych wydanymi koncesjami na wydobywanie przedstawiono w Tabeli nr 43 i 43a.

Na terenie gminy Suwałki, w latach 1990-2016, udokumentowano następujące złoża kruszywa (tabela Nr 42):”

b) **Tabela Nr 42 Udokumentowane złoża kruszywa naturalnego gminy Suwałki**, przyjmuje brzmienie:

Lp.	Nazwa złoża (Nazwa obszaru górniczego)	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	
			Terenu górniczego	
1.	Biała Woda II	Biała Woda	4,56	5,22
2.	Biała Woda III	Biała Woda	1,81	2,60
3.	Biała Woda IV-1	Biała Woda	1,97	1,97
4.	Biała Woda IV-2	Biała Woda	1,37	1,37
5.	Biała Woda IV-3	Biała Woda	1,32	---
6.	Biała Woda IV	Biała Woda	3,91	---
7.	Biała Woda V (Biała Woda Vc)	Biała Woda	14,97	15,43
8.	Biała Woda VI	Biała Woda	12,5	14,0
9.	Biała Woda VIIa	Biała Woda	2,08	2,08
10.	Biała Woda VIII	Biała Woda	9,90	---
11.	Biała Woda IX	Biała Woda	4,59	---
12.	Bród Nowy II	Bród Nowy	8,39	9,53
13.	<u>Bród Nowy III</u>	Bród Nowy	3,54	5,44
14.	Bród Nowy IV	Bród Nowy	3,13	4,11
15.	Bród Nowy V	Bród Nowy	8,20	11,12
16.	<u>Bród Nowy VI</u>	Bród Nowy	0,53	0,70
17.	Bród Nowy VII	Bród Nowy	137,55	---
18.	Dubowo II	Dubowo Drugie	1,75	---
19.	<u>Dubowo Drugie II</u>	Dubowo Drugie	3,81	4,50
20.	Dubowo Drugie III	Dubowo Drugie	4,54	5,32
21.	Dubowo Drugie IV	Dubowo Drugie	3,66	---
22.	Dubowo Drugie V	Dubowo Drugie	---	---
23.	Kuków-Folwark	Kuków-Folwark	7,10	---
24.	Kuków-Folwark II	Kuków-Folwark	19,46	19,11
25.	Kuków-Folwark III	Kuków-Folwark	31,75	31,75
26.	Kuków-Folwark IV	Kuków-Folwark	6,77	6,42
27.	<u>Kuków-Folwark V</u>	Kuków-Folwark	1,85	2,23
28.	Kuków-Folwark VI	Kuków-Folwark	11,20	11,20
29.	Kuków-Folwark VII	Kuków-Folwark	4,07	---
30.	Kuków-Folwark VIII	Kuków-Folwark	16,39	---
31.	<u>Kuków-Folwark IX</u>	Kuków-Folwark	0,52	1,05
32.	Kuków-Folwark XI	Kuków-Folwark, Osowa	111,34	---
33.	Kuków-Korkliny		6,67	---
34.	Kuków-Korkliny pole B II		3,30	---
35.	Korkliny III	Korkliny	0,76	0,82

36.	Korkliny IV	Korkliny	1,86	2,89
37.	Kuków	Kuków	0,75	---
38.	Kuków II/1	Kuków	6,8	7,96
39.	Kuków III	Kuków	1,60	2,05
40.	Kuków IV	Kuków	41,79	42,90
41.	Kuków V	Kuków	6,48	7,01
42.	<u>Kuków VI</u>	<i>Kuków</i>	6,75	7,32
43.	Kuków VII	Kuków	5,75	6,34
44.	Kuków VIII	Kuków	7,60	7,60
45.	Kuków IX	Kuków	2,60	3,00
46.	Kuków X	Kuków	19,20	---
47.	Kuków XI	Kuków	4,03	---
48.	Krzywe I – pole A	Krzywe	24,79	29,21
49.	Osowa II	Osowa	44,71	44,11
50.	Osowa III	Osowa	5,66	---
51.	Osowa IV	Osowa	31,12	---
52.	Potasznia II-1	Bród Nowy, Osowa	105,90	---
53.	Potasznia III – pole A	Trzciane, Korkliny, Kuków	---	---
54.	Przebród	Przebród	3,96	---
55.	Przebród I	Przebród	1,91	---
56.	Turówka Nowa	Turówka Nowa	0,18	---
57.	<u>Turówka Stara</u>	<i>Turówka Stara</i>	5,80	8,35
58.	<u>Trzciane</u>	<i>Trzciane</i>	1,99	2,88
59.	<u>Trzciane II</u>	<i>Trzciane</i>	1,52	1,79
60.	Sobolewo - Krzywe	Sobolewo	212,15	---
61.	Sobolewo II	Sobolewo	10,83	10,83
62.	Sobolewo III	Sobolewo	7,13	---
63.	Wychodne	Wychodne	4,00	---
64.	Zielone Kamedulskie	Zielone Kamedulskie	35,08	35,62
65.	Zielone Kamedulskie 2	Zielone Kamedulskie	4,08	5,00
66.	<u>Zielone Kamedulskie 3</u>	<i>Zielone Kamedulskie</i>	3,23	3,23
67.	Zielone Kamedulskie IV	Zielone Kamedulskie	15,27	---
68.	Zielone Kamedulskie V	Zielone Kamedulskie	5,91	---
69.	Zielone Kamedulskie VI	Zielone Kamedulskie	97,69	104,97
70.	Zielone Kamedulskie VII	Zielone Kamedulskie	24,74	---
<u>Kuków VI</u>		<i>Wygaśnięcie/wygaszenie koncesji</i>		

24) w ppkt 3.13. „Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych” wprowadza się następujące zmiany:

a) pierwszy, drugi i trzeci akapit przyjmują brzmienie:

„W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2015 r. poz. 196 z późn. zm.), obszary i tereny górnicze uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej obszar udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszar

udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla obowiązkowo wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Dla terenu górniczego sporządza się, w razie potrzeby, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.”,

b) Tabela Nr 43 „Tereny górnicze gminy, posiadające koncesje na wydobywanie złóż kopalin wydane przez Wojewodę Białostockiego, Wojewodę Podlaskiego i Marszałka Województwa Podlaskiego”, przyjmuje brzmienie:

	Nazwa złoża	data wydania	nr działki	data obowiązywania koncesji
1	<u>Biała Woda I - Pola : A i B</u>	4.07.2001	245/21	18.04.2011
2	<u>Biała Woda II</u>	19.07.2001	245/21	04.01.2001
3	Biała Woda V	8.09.2009	245/23	30.06.2029
4	Biała Woda VI	10.07.2009	187/4, 187/6, 188/2	31.07.2039
5	Biała Woda VIIa	17.02.2015	197	31.03.2035
6	Biała Woda IX	29.05.2014	245/23	30.06.2020
7	<u>Bród Nowy</u>	07.02.2001	169/2	31.01.2011
8	<u>Bród Nowy I</u>	9.09.2002	126	30.09.2027r.
9	Bród Nowy II	22.10.2009	175	30.09.2059
10	<u>Bród Nowy III</u>	11.08.2008	123/1, 124/1, 126	01.08.2018
11	Bród Nowy IV	12.04.2011	170	30.06.2016
12	Bród Nowy V	20.07.2010	126, 127, 128/1, 129/1, 130/1	30.06.2030
13	<u>Dubowo Drugie II</u>	25.05.2006	204/9	30.06.2021
14	Dubowo Drugie III	19.03.2013	109/2, 110/2, 111, 112	31.12.2017
15	Krzywe I - pole A	14.03.2008	80, 81, 87, 88, 112, 113, 114/38, 115/17, 116, 117/1, 138, 140, 147	30.04.2018
16	<u>Kuków-Folwark</u>	-	36	-
17	Kuków-Folwark II	22.04.2008	7/3, 7/4, 7/6	31.12.2024
18	Kuków-Folwark III	01.07.2010	6/6, 30/2, 30/3, 30/4	31.12.2030
19	Kuków-Folwark IV	17.02.2015	6/10	31.12.2019
20	Kuków-Folwark VI	26.09.2011	1/52, 7/5, 8/1	31.12.2021
21	Kuków-Folwark XI – Pole I	28.07.2015	8/2, 32/1, 32/2	31.12.2045
22	Kuków II	11.08.2011	29	15.08.2041
23	Kuków IV	17.06.2008	13, 14/1, 14/2, 15	30.06.2033
24	Kuków V	22.09.2009	8, 9	30.11.2018
25	<u>Kuków VI</u>	22.09.2009	5, 6	11.02.2015
26	Kuków VII	22.07.2009	30/2	1.07.2039
27	Kuków VIII	24.11.2009	28/1, 28/2	30.09.2034
28	Kuków IX	27.10.2011	32/2	31.10.2031
29	Kuków X	25.09.2012	24, 25, 26 obręb Kuków	31.12.2062
30	Kuków XI	11.12.2012	32/1 obręb Kuków	31.12.2042
31	<u>Kuków-Korkliny pole B</u>	18.08.2009	310, 311/2	30.06.2012
32	Osowa II	17.02.2015	193/1, 193/3, 193/4, 193/5,	31.12.2029

			193/6, 193/7, 193/8, 193/9 obręb Osowa, 53/2 obręb Kuków-Folwark	
33	Osowa III	23.10.2013	175/4, 175/6, 176/2, 206/2 obręb Osowa	28.02.2028
34	Potasznia I	23.06.1992	196/1, 196/2 obręb Bród Nowy, 16/1, 16/2, 17/1, 17/3, 17/4, 18/1, 18/3, 18/4, 19/1, 19/3, 19/4 obręb Kuków Wieś od 31.12.2011 r. eksploatacja na działkach 16/1, 16/2	31.06.2033
35	Potasznia III-pole A	16.10.2007	39/14 na gruntach wsi Trzcianne, 1, 2/1, 20, 21, 22, 23 na gruntach wsi Kuków, 18, 53, 56 na gruntach wsi Kuków Folwark	31.07.2057
36	Sobolewo-Krzywe - obszar B	05.08.2003	32934/3, 32933, 32932, 32931, 32930, 32929, 33975/7, 33975/6, 33976/2, 33977/2, 33978/2, 33981/2, 33980 na gruntach miasta Suwałki, 85/1, 82/2, 25, 26/2, 76/2, 83/6, 23/2, 24, 83/4, 18/2, 19/4, 20/2, 21/2, 22/2, 91, 90, 89, 88, 87, 86, 92/2, 93, 94, 34, 33, 331, 36, 27, 28/2, 80/2, 78, 29, 30/2, 32, 31, 77, 75, 74, 73, 35, 37, 38, 72, 71, 47, 46, 45, 70, 50, 49, 48, 42, 51, 52, 53, 69, 68, 64, 63, 56, 55, 54, 59, 58, 57, 62, 67, 60, 61, 44, 43, 41, 40/3,	30.11.2028 r.

			40/1, 111/2 na gruntach wsi Sobolewo	
37	Sobolewo II	22.04.2008	240, 246	30.04.2023
38	<u>Turówka Stara</u>	30.11.2009	17/1	31.12.2014
39	Zielone Kamedulskie	22.09.2009	55/14	31.08.2039
40	Zielone Kamedulskie 2	9.07.2009	99/2	31.12.2030
41	<u>Zielone Kamedulskie 3</u>	19.07.2013	55/31, 55/32	30.06.2014
42	Zielone Kamedulskie IV	17.06.2015	21/2, 22/3, 22/4	10.12.2034
<u>Kuków VI</u>		wygaszenie/wygaśnięcie koncesji/częściowo tereny poeksploatacyjne		

c) Tabela Nr 43a „Tereny górnicze gminy, posiadające koncesje na wydobywanie wydane przez Starostę Suwalskiego”, przyjmuje brzmienie:

	Nazwa złoża	data wydania	nr działki	data obowiązywania koncesji
1	Biała Woda III	12.07.2006	188/2	31.07.2021
2	Biała Woda IV-1	18.10.2010	237/3, 238/5, 241/27	31.12.2025
3	Biała Woda IV-2	23.08.2010	202	31.12.2016
4	<u>Biała Woda VII</u>	8.12.2009	197	31.12.2024
5	<u>Bród Nowy VI</u>	27.08.2010	169/2, 170	31.08.2013
6	<u>Korkliny</u>	8.10.2001	310	31.12.2011
7	<u>Korkliny II</u>	4.09.2006	310	31.12.2016
8	<u>Korkliny III</u>	31.03.2011	310	30.06.2021
9	Kuków III	15.05.2007	4	31.05.2017
10	Korkliny IV	21.09.2010	270	31.12.2016
11	<u>Kuków-Folwark V</u>	9.09.2009	1/14, 1/18, 1/38, 1/39	31.09.2019
12	<u>Kuków-Folwark IX</u>	2.08.2011	48/2	31.08.2016
13	<u>Osowa</u>	12.06.2002	111/3	31.12.2007
14	<u>Trzciane</u>	27.05.2009	29	31.05.2029
15	<u>Trzciane II</u>	5.12.2011	29	31.12.2027
16	<u>Turówka Nowa</u>	9.05.2007	16	31.05.2012
<u>Korkliny</u>		wygaszenie/wygaśnięcie koncesji/częściowo tereny poeksploatacyjne		

25) skreśla się użyte w ppkt 3.14.1. sformułowanie: „o łącznej długości 202,9 km, w tym 109,1 km o nawierzchni twardej,” oraz cyfrę „6,4” zastępuje się cyfrą „4,915”

26) użyte w ppkt 3.14.1.1. oraz w ppkt 4.6.1.:

- w różnym przypadku, wyrazy: „droga ekspresowa S-61” oraz „droga ekspresowa S-61 Via Baltica” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „droga ekspresowa S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Ełk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)””,
- w różnym przypadku, wyrazy: „droga krajowa Nr 8” lub „droga krajowa DK 8” lub „droga krajowa nr S 8 – Granica Państwa (przejście graniczne w Budzisku) – Szypliszki – Suwałki – Białystok” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „droga krajowa Nr 8 (DK Nr 8) klasy GP o przebiegu "(...) - AUGUSTÓW - RACZKI - SUWAŁKI - BUDZISKO - GRANICA PAŃSTWA””;

27) w ppkt 3.14.3. „Komunikacja lotnicza”, dodaje się akapit w brzmieniu:

„Na terenie miasta Suwałki w lokalizacji o koordynatach 54°04'11"N, 022°54'01"E zlokalizowane jest urządzenie DVOR/DME, będące własnością Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej. Na terenie gminy znajduje się obszar ograniczonego użytkowania związany z lokalizacją w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska sportowego, urządzeń radionawigacyjnych DVOR/DME, dla których obowiązuje strefa ochronna LUN ograniczająca wysokość i rodzaj zabudowy.”;

28) w ppkt 3.15.4. „**Energia ze źródeł odnawialnych**”, sformułowanie „do 12% w roku 2010” zastępuje się sformułowaniem „do 15% w roku 2020”;

29) ppkt 3.15.6. „**System elektroenergetyczny**” wprowadza się następujące zmiany:

a) pierwsze trzy akapity przyjmują brzmienie:

„Teren Gminy Suwałki zasilany jest w energię elektryczną z krajowego systemu energetycznego poprzez państwową sieć wysokich napięć. Głównym punktem zasilania jest stacja 220/110/15 kV w Nowej Wsi Elckiej. Dostarczanie energii elektrycznej dla potrzeb odbiorców na terenie gminy odbywa się liniami napowietrznymi 20 kV zasilanymi ze stacji 110/20 kV „Hańcza”, „Suwałki” oraz „Suwałki Strefa” zlokalizowanymi w granicach administracyjnych miasta Suwałki. Przez teren gminy przebiegają linie napowietrzne WN-110 kV, związane z zasilaniem tych stacji:

– Suwałki „Hańcza” – „Potasznia” – „Piecki” – „Filipów”

– Suwałki „Hańcza” – „Sejny”

– Suwałki „Hańcza” – „Olecko”

– Suwałki „Strefa” – „Augustów”

– Suwałki „Strefa” – Suwałki „Hańcza”.

Na terenie gminy istnieje, będąca własnością Polskich Sieci Energetycznych S.A. dwutorowa linia 400 kV relacji Elk Bis – granica RP – Alytus mająca na celu połączenie systemów elektroenergetycznych Litwy i Polski, poprawę zasilania regionu, umożliwienie bezpośredniej wymiany mocy i energii pomiędzy Polską i Litwą oraz zwiększenie niezawodności pracy systemów.

Linia najwyższych napięć 400 kV i linie wysokiego napięcia 110 kV są źródłem pola elektromagnetycznego i wymagają ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania. Dla linii elektroenergetycznej 400 kV Elk Bis – Granica RP szerokość pasa technologicznego wynosi 70 m (po 35 m po każdej stronie osi linii). Szczegółowe ograniczenia i wytyczne dotyczące użytkowania terenu w pobliżu i w pasie technologicznym linii 400 kV ujęte są w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymienionych w niniejszym studium. Dla linii jednorodowych 110 kV szerokość pasa o ograniczonym użytkowaniu wynosi 40 m (45 m dla dwutorowych), gdzie dopuszczalna jest lokalizacja budynków jedynie po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Zmiana użytkowania terenu objętego ww. pasem wymaga uzgodnienia z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Dopuszczalna jest lokalizacja budynków w odległości od linii 110kV mniejszej niż wskazana powyżej, pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w odpowiednich przepisach i normach. Planowane w sąsiedztwie linii 110kV obiekty muszą spełniać normy i przepisy regulujące odległości obiektów od linii elektroenergetycznych oraz sposób ich budowy po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Szerokości pasa technologicznego linii 110kV i zakres ograniczeń mogą być inne niż wskazane powyżej i wynikać z ustaleń wydanej dla konkretnej inwestycji decyzji np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na obszarach tych zabronione jest lokalizowanie budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, natomiast tereny te traktuje się jako dostępne dla ludności.”,

b) użyte w treści określenia w brzmieniu „nn” i „NN” zastępuje się określeniem „nN”;

c) użyte w treści słowo „niekonwencjonalnych” zastępuje się słowem „odnawialnych”;

30) tytuł ppkt 3.15.7 przyjmuje brzmienie „**Odnawialne źródła energii**” oraz:

a) użyte w treści słowo „niekonwencjonalnych” zastępuje się słowem „odnawialnych”;

b) szóste zdanie przyjmuje brzmienie: „W perspektywie niezbędna będzie rozbudowa linii 110 kV.”;

31) ppkt 3.15.9. „**Gospodarka odpadami**” przyjmuje brzmienie:

„Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązuje wszystkie samorządy, do odbioru od właścicieli nieruchomości wytwarzanych przez nich odpadów komunalnych. Oprócz wywozu odpadów komunalnych z nieruchomości prywatnych i publicznych, na terenie Gminy Suwałki znajdują się kontenery KP-7 ustawione w miejscach publicznych oraz pojemniki znajdujące się na przystankach autobusowych oraz pojemniki uliczne.

Od 01.07.2013 roku funkcjonuje punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych w Gminie Suwałki w miejscowości Zielone Kamedulskie. Do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych można, własnym transportem dostarczyć oraz bezpłatnie pozostawić następujące selektywnie zebrane rodzaje odpadów: zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane leki, chemikalia, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe, popiół i żużel.

Wyroby zawierające azbest stanowią potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska. Wobec uznania szkodliwego wpływu włókien azbestu na człowieka w wielu krajach świata w latach 90 – tych ubiegłego wieku wprowadzono całkowity zakaz jego stosowania. Wyroby zawierające azbest, znajdujące się na terenie Gminy Suwałki to przede wszystkim płyty płaskie azbestowo – cementowe oraz płyty faliste azbestowo – cementowe. Ilość wyrobów zawierających azbest, zamontowanych na budynkach w Gminie Suwałki oszacowano łącznie na 269 703,74 m², tj. 3 641 Mg. Szkodliwe działanie uszkodzonych wyrobów zawierających azbest stanowi o potrzebie systematycznego usuwania tych wyrobów z terenu gminy. W związku z tym Gmina Suwałki od 2009 roku udziela pomocy finansowej mieszkańcom gminy w usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Korzystając z pozyskanych funduszy usunięto w latach 2009 – 2013: 55 888,79 m², tj. 824,027 Mg.”;

32) w ppkt 3.16. **„Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych” wprowadza się następujące zmiany:**

- a) użytą nazwę „Zakładu Energetycznego Białystok S.A.” zastępuje się nazwą „PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok”,
- b) wśród potencjalnych zadań wynikających z planów rozwoju PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok krótkoterminowych i perspektywicznych skreśla się ustalenie zawarte w pkt. 5, 6, 7, 8 i 9 natomiast punkty od 1 do 4 przyjmują brzmienie:
 - „1) modernizację linii RPZ „Hańcza” – RPZ „Potasznia” – RPZ „Piecki” - w terminie do roku 2020,
 - 2) budowę linii RPZ „Filipów” – RPZ „Wizajny” – po roku 2030,
 - 3) modernizację linii RPZ „Hańcza” Suwałki – RPZ Olecko – w terminie do roku 2022,
 - 4) modernizację RPZ „Hańcza” Suwałki – RPZ Sejny – po roku 2030.”,
- c) wśród potencjalnych zadań programów rządowych dotyczących dróg krajowych słowa „S8 Białystok – Suwałki – Budzisko – w terminie do roku 2010” zastępuje się słowami: „S61 „S8 (Ostrów Mazowiecka) – Łomża – Stawiski – Szczuczyn – Ełk – Raczek – Suwałki – Budzisko – granica państwa (Kowno)” – w terminie do roku 2020”,
- d) wśród elementów stabilizujących Koncepcję Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju w punkcie 1 w lit. b skreśla się drugie zdanie oraz ustalenia zawarte w literze c, oraz skreśla się pkt 2 wraz z lit. a.

§ 5. Wprowadza się następujące zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki w załączniku Nr 1 – tekście Studium w punkcie 4 „KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI”:

- 1) tytuł ppkt. 4.1 przyjmuje brzmienie: **„Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego”** oraz na końcu tego ppunktu dodaje się akapit w brzmieniu:

„Określone kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenu uwzględniają bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z ustaleniami zawartymi w punkcie 3.18 niniejszego opracowania. Nie zachodzą przesłanki do określania kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenu wynikające z audytu krajobrazowego.”;

2) tytuł ppkt. **4.2** przyjmuje brzmienie: **„Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy”** oraz:

a) skreśla się ustalenie dla Strefy I zawarte w tiret dziesiąty lit. a,

b) ustalenie dla Strefy II zawarte w tiret ósmy otrzymuje brzmienie:

„- uwzględnienie zasad gospodarowania ustalonych dla obszarów krajobrazu chronionego, ustalonych uchwałami Sejmiku Województwa Podlaskiego”,

c) na końcu ppkt. 4.2. dodaje się akapit w brzmieniu:

„Określone kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy uwzględniają bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w Art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. d. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z ustaleniami zawartymi w punkcie 3.8.4 niniejszego opracowania.”;

3) tytuł ppkt. **4.4.3** przyjmuje brzmienie: **„Zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk”**;

4) w ppkt **4.6.2. „Komunikacja kolejowa”** wprowadza się następujące zmiany:

a) skreśla się część zdania: „Koncepcja przebudowy i budowy (modernizacji) linii kolejowej Nr 51 Białystok – Elk - Suwałki – Trakiszki -Granica Państwa zakłada wykonanie robót w zakresie m.in.” i zastępuje się zapisem w brzmieniu: „Zakładany do przebudowy odcinek linii E75 obejmuje linie kolejowe.”;

b) treść tiretów od pierwszego do czwartego przyjmuje brzmienie:

„– nr 38 odcinek Białystok – Elk,

– nr 41 odcinek Elk – Olecko,

– nr 39 Olecko-Suwałki,

– nr 51 Suwałki – Trakiszki – granica państwa.”;

c) skreśla się tirety od piątego do ósmego,

d) na końcu tego punktu dodaje się akapit w brzmieniu:

„Na terenach sąsiadujących z linią kolejową należy wzmocnić działania mające na celu ograniczenie uciążliwości transportu kolejowego, poprzez racjonalne planowanie przestrzenne, minimalizujące wpływ uciążliwości hałasu komunikacyjnego pochodzącego od linii kolejowych. Dla linii kolejowej należy zachować odległość planowanych inwestycji, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, w szczególności zgodnie z ustawą o transporcie kolejowym, a w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych należy wykluczyć lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, terenów mieszkaniowo-usługowych, szpitali. Przy planowaniu przeznaczenia terenów w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych należy wyznaczyć tereny o funkcjach niechronionych akustycznie tj. zabudowę usługową, obiekty produkcyjne w tym składy i magazyny, komunikację drogową, parkingi, infrastrukturę techniczną. Zakazuje się odprowadzania wód opadowych na tereny kolejowe i korzystania z kolejowych urządzeń odwadniających oraz wprowadzania nieoczyszczonych i oczyszczonych ścieków bytowych na tereny kolejowe.”;

5) w ppkt **4.7.4. „System gazowniczy”** na końcu tego punktu dodaje się akapit w brzmieniu:

„Dla ułatwienia procesu inwestycyjnego w przypadku gazyfikacji terenu gminy Suwałki należy uwzględnić następujące wymagania:

- warunki techniczne, jakim winny odpowiadać sieci gazowe określa: Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26.04.2013 r. opublikowane w Dzienniku Ustaw z 04.06.2013 r. poz. 640. W przypadku zmiany powyższego rozporządzenia warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami,
- w liniach rozgraniczających dróg publicznych i niepublicznych stanowiących dostęp z terenów z zabudową mieszkaniową do dróg publicznych, należy rezerwować trasy dla sieci gazowej
- linia ogrodzeń powinna przebiegać min. 0,5 m od gazociągu
- dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego szafki gazowe winny być lokalizowane w linii ogrodzeń (otwierane na zewnątrz ogrodzenia), w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową.”;

6) w ppkt 4.7.5. „System elektroenergetyczny” wprowadza się następujące zmiany:

a) w punkcie 2 skreśla się tiret pierwszy i tiret drugi,

b) w punkcie 2 tiret trzeci i czwarty przyjmują brzmienie:

„– budowę linii 110 kV RPZ Filipów – RPZ Wizajny przebiegającej przez teren gminy Suwałki i zwiększającej niezawodność systemu energetycznego gminy;

- poprawę stanu technicznego istniejącego systemu elektroenergetycznego poprzez modernizację odcinków linii WN 110 kV: RPZ „Hańcza” Suwałki – RPZ Olecko”;

c) w punkcie 4 skreśla się: słowa: „Taciewie,” i „Potaszn,” oraz skreśla się tiret drugi i tiret trzeci;

d) w treści punktu 3 oraz w tiret drugi i trzeci oraz w punkcie 5 tiret drugi użyte określenie: „NN” zastępuje się określeniem „nn”;

e) drugi akapit i następne przyjmują brzmienie:

„Linia najwyższych napięć 400 kV i linie wysokiego napięcia 110 kV są źródłem pola elektromagnetycznego i ustanawia się dla nich pas technologiczny. Dla linii dwutorowej Ełk Bis – Alytus szerokość pasa technologicznego wynosi 70 m (po 35 m po każdej stronie osi linii). Szczegółowe ograniczenia i wytyczne dotyczące użytkowania terenu w pobliżu i w pasie technologicznym linii 400 kV ujęte są w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymienionych w niniejszym studium. Dla jednotorowych linii 110 kV należy przewidzieć pas o szer. 40 m, dla linii dwutorowej 110 kV wymagany pas wynosi 45 m. Na obszarach tych zabronione jest lokalizowanie budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, natomiast tereny te traktuje się jako dostępne dla ludności, gdzie dopuszczalna jest lokalizacja budynków jedynie po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Zmiana użytkowania terenu objętego ww. pasem wymaga uzgodnienia z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Dopuszczalna jest lokalizacja budynków w odległości od linii 110kV mniejszej niż wskazana powyżej, pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w odpowiednich przepisach i normach. Planowane w sąsiedztwie linii 110kV obiekty muszą spełniać normy i przepisy regulujące odległości obiektów od linii elektroenergetycznych oraz sposób ich budowy po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Szerokości pasa technologicznego linii 110kV i zakres ograniczeń mogą być inne niż wskazane powyżej i wynikać z ustaleń wydanej dla konkretnej inwestycji decyzji np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zadania z zakresu systemu elektroenergetycznego:

1) Potencjalne zadania kierunków rozwoju systemu WN wynikające z planów rozwoju zarządców sieci elektroenergetycznych – krótkoterminowych i perspektywicznych:

- a) budowa linii 110 kV od stacji 110/20 kV „Filipów” do projektowanej stacji 110/20 kV „Wizajny”;

b) utrzymanie i modernizacja istniejących napowietrznych linii WN-110 kV oraz stacji transformatorowych:

- linia 110 kV Elk1 – Elk2 – Olecko – Hańcza,
- linia 110 kV Suwałki „Hańcza” – „Potasznia” – „Piecki” – „Filipów”,
- linia 110 kV Suwałki „Strefa” – Suwałki „Hańcza”,
- stacje 110/20 kV „Potasznia” i Suwałki „Strefa”,
- RPZ „Hańcza” Suwałki – RPZ Sejny.

Na terenie gminy Suwałki funkcjonują zespoły elektrowni wiatrowych. Na rysunku studium Kierunki zagospodarowania przestrzennego oznaczono ich lokalizację i wniesiono strefy oddziaływania w zasięgu izofony 40dB i 45dB.”;

7) ppkt 4.7.7. „**Gospodarka odpadami**” przyjmuje brzmienie:

„Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska.

W związku z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy odbierają od właścicieli nieruchomości wytwarzane przez nich odpady komunalne. Właściciele nieruchomości mają obowiązek uiszczania na rzecz gmin opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, zgodnie ze stawką ustaloną w drodze uchwały. Odpady odbierane są niezależnie od ich ilości.

Obowiązki Gminy Suwałki i obowiązki właściciela nieruchomości regulują zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Ze względu na rodzaj zabudowy wyróżniono dwa sposoby zbiórki odpadów:

1) w zabudowie jednorodzinnej:

- a) odpady surowcowe (tzw. "suche" - selektywne),
- b) odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- c) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- d) szkło w podziale na kolorowe i bezbarwne;

2) w zabudowie wielorodzinnej:

- a) odpady surowcowe (tzw. "suche"),
- b) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- c) szkło w podziale na kolorowe i bezbarwne.

Na terenie Gminy Suwałki w obrębie geodezyjnym Zielone Kamedulskie zlokalizowany jest zakład zajmujący się utylizacją stałych odpadów komunalnych Miasta Suwałk, funkcjonujący jako Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.. Istniejąca kompostownia wraz z niecką wysypiska, placami, halami przyjęcia i sortowania odpadów winna być zabezpieczona zgodnie z art. 87 ust. 6 pkt. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393 z późn. zm.), który mówi, że w odległości do 5 km od granicy lotniska zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, które mogą stanowić źródło żerowania ptaków.

Ustala się zakaz lokalizacji na terenie Gminy Suwałki punktu gromadzenia padliny oraz składowania odpadów niebezpiecznych.”;

- 8) w ppkt **4.8. „Kierunki ochrony przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym”** dodaje się punkt 6 w brzmieniu:

„6) Wzmocnienie działań mających na celu ograniczenie uciążliwości transportu kolejowego będącej efektem modernizacji na linii kolejowej E-75 (modernizacja ma na celu zwiększenie prędkości oraz wzrost natężenia ruchu pociągów) poprzez wyznaczanie, w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych, terenów o funkcjach nieochronnych akustycznie tj. zabudowę usługową, obiekty produkcyjne w tym składy i magazyny, komunikację drogową, parkingi i infrastrukturę techniczną. Lokalizacja budynków i zieleni oraz dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w sąsiedztwie terenów kolejowych regulują m.in. przepisy § 325 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2010 r. nr 75 poz. 690 ze zm.), art. 53 ustawy o transporcie kolejowym oraz § 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1227).”;

- 9) w ppkt **4.9. „Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym”** przedostatni akapit przyjmuje brzmienie:

„Zakłada się realizację inwestycji polegającej na budowie niezależnego ciągu komunikacyjnego prowadzącego z terenów w obrębie udokumentowanych zasobów kruszywa (piasku ze żwirem) na złożu Potasznia – niezbędnej dla skutecznego wywozu kruszywa naturalnego. Przebieg ciągu komunikacyjnego do wywozu kruszywa może być skorygowany w celu odsunięcia od terenów zabudowanych wsi (dopuszcza się jego lokalizację wzdłuż linii 110kV Suwałki „Strefa” – Suwałki „Hańcza” w granicach obrębu geodezyjnego Zielone Kamedulskie, z zachowaniem odległości od linii wynikających z przepisów).”;

- 10) tytuł ppkt **4.10.** przyjmuje brzmienie: **„Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1, a zestawione w pkt. 3.16 Studium”** oraz:

a) skreśla się 1, 5, 6, 7 i 9 akapit,

b) treść akapitu 8 przyjmuje brzmienie:

„Zadaniem programów rządowych jest budowa Obwodnicy Suwałk, która będzie przedłużeniem wybudowanego fragmentu drogi ekspresowej S61 (fragment tzw. Obwodnicy Augustowa), o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Ełk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)”;

- 11) w ppkt **4.13. „Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne”** wprowadza się następujące zmiany :

a) punkty ponumerowane od 3 do 12 przyjmują brzmienie:

„3) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kuków-Folwark, Kuków, Korkliny, Trzciane i Bród Nowy - Uchwała Nr XXIV/256/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 26.06.2009 r. i Nr XXX/310/09 z dnia 29.12.2009 r.”;

„4) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Półwyspu Wigierskiego - Uchwała Nr XXX/311/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 29.12.2009 r.”;

„5) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Korobiec - Uchwała Nr XXXIX/377/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 05.11.2010 r.”;

„6) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących działkę nr 55/21 położoną we wsi Zielone Kamedulskie - Uchwała Nr XI/85/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.09.2011 r.”,

„7) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie geodezyjnym Sobolewo - Uchwała Nr XII/89/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 28.10.2011 r.”,

„8) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębów geodezyjnych Krzywe i Mała Huta w gminie Suwałki - Uchwała Nr XXI/174/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 19 czerwca 2012 r.”,

„9) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Biała Woda w gminie Suwałki - Uchwała Nr XXXVII/319/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 4 grudnia 2013 r.”,

„10) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Stary Folwark i Leszczewek w gminie Suwałki - Uchwała Nr IV/28/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 17 lutego 2015 r.”,

„11) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Zielone Kamedulskie w gminie Suwałki - Uchwała Nr V/47/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 24 marca 2015 r.”,

„12) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Poddubówek w gminie Suwałki - Uchwała Nr IX/66/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 25 sierpnia 2015 r.”,

b) skreśla się punkty ponumerowane od 13 do 16;

12) tytuł ppkt **4.16.** przyjmuje brzmienie: **"Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji"** oraz na końcu tego punktu dodaje się akapit w brzmieniu:

„Na terenie Gminy Suwałki nie występują tereny wymagające remediacji.”;

13) w ppkt **4.17. "Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych"** skreśla się drugi akapit;

14) w ppkt **4.19. "Standardy zagospodarowania przestrzennego"** na końcu tego punktu dodaje się akapit w brzmieniu:

„Wszelkie projektowane obiekty o wysokości równej i większej 50 m n.p.t. każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę wymagają zgłoszenia do Szefa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP (ul. Żwirki i Wigury 1C, 00-912 Warszawa 65).”;

15) po ppkt 4.19 wprowadza się ppkt **4.20. „Ustalenia dotyczące obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.”** w brzmieniu:

„4.20.1. Na rysunku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Suwałki - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego – załącznik Nr 3, wyróżniono:

1) lokalizację istniejących elektrowni wiatrowych i ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie i użytkowaniu terenu (strefy w zasięgu izofony 40 dB i 45 dB) – są to istniejące obszary, na których rozmieszczone są urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru;

2) obszary, na których rozmieszczone mogą być urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, na których dopuszcza się lokalizację źródeł wykorzystujących w procesie przetwarzania energię promieniowania słonecznego, wraz z infrastrukturą techniczną konieczną do ich obsługi oraz przesyłu wytworzonej energii – są to wyznaczone grunty w obrębie geod. Sobolewo, Osinki, Dubowo Drugie, Poddubówek, Taciewo, Osowa, Biała Woda, Wychodne, Lipniak, Zielone Kamedulskie oraz Burdeniszki;

3) na pozostałych terenach ustala się zakaz lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, wykorzystujących w procesie przetwarzania energię wiatru (m.in. w formie nowych zespołów farm wiatrowych lub pojedynczych obiektów i urządzeń).

4.20.2. Obszary, o których mowa w ust. 4.20.1 punkt 1 i punkt 2 stanowią jednocześnie strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

4.20.3. Dopuszczenia:

1) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, wykorzystujących w procesie przetwarzania energię promieniowania słonecznego np. w postaci farm fotowoltaicznych na terenie obrębów geodezyjnych Dubowo Drugie, Dubowo Pierwsze, Wychodne, Biała Woda, Poddubówek, Okuniowiec, Osinki, Czarnakowizna, Korobiec, oraz elektrowni wodnej wykorzystującej wodę płynącą rzeki w obrębie geodezyjnym Sobolewo (na bazie nieczynnego młyna wodnego) pod warunkiem zachowania ciągłości morfologicznej rzeki dla zapewnienia migracji ryb i innych organizmów wodnych oraz z zastosowaniem technologii nie powodującej wtórnego zanieczyszczenia wód;

2) w Strefie I polityki przestrzennej – dla inwestycji związanych z funkcjonowaniem WPN lub pozostałych inwestycji proekologicznych na terenach zabudowanych dopuszcza się lokalizację urządzeń (mikroinstalacji produkujących energię elektryczną) montowanych na budynkach oraz w obrębie zabudowy działki siedliskowej wraz z infrastrukturą konieczną do ich obsługi przy zachowaniu ustaleń zawartych w ppkt 4.20.1.pkt. 3 oraz 4.20.3 pkt. 3 i 4 oraz w 4.20.4;

3) dla pozostałych terenów dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej do 100kW, wykorzystujących w procesie przetwarzania: energię promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną oraz energię pozyskiwaną z biomasy, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r.o obiókomponentach i biopaliwach ciekłych z zakazem wykorzystania odpadów i pozostałości z przemysłu przetwarzającego m.in. produkty produkcji rolnej, pod warunkiem, że nie kolidują z istniejącym zagospodarowaniem terenów, przy czym: w sołectwach: Nowa Wieś, Dubowo Drugie, Bród Mały, Trzciane, Kuków-Folwark, Poddubówek, Dubowo Pierwsze, Wychodne, Przebród, Biała Woda, Osinki, Czarnakowizna, Korobiec oraz na terenach w obrębach geodezyjnych: Lipniak, Okuniowiec, Mała Huta, Leszczewo, Tartak, Zielone Drugie, Zielone Królewskie, Zielone Kamedulskie, Kuków, Bród Stary, Bród Nowy, Osowa, Potasznia, Turówka Stara, Turówka Nowa, Żyliny, Korkliny, Kropiwno Stare, Kropiwno Nowe, Wasilczyki, Taciwo, Niemcowizna, Płociczno – Tartak, Białe, Sobolewo – zakazuje się budowy biogazowni;

4) dopuszczenie lokalizacji urządzeń, uwarunkowane musi być posiadaniem prawa do dysponowania na cele budowlane całości terenu niezbędnego dla realizacji inwestycji, który zawierać musi jednocześnie teren stanowiący strefę ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

4.20.4. Na terenie całej gminy ustala się zakaz lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących w procesie przetwarzania: energię biomasy w postaci stałych lub ciekłych substancji pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, pochodzących z produktów, odpadów i pozostałości z przemysłu przetwarzającego m.in. produkty produkcji rolnej; biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów; biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (w tym z wsadem pochodzenia przemysłowego).

4.20.5. Tereny konkretnych lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w ramach obszarów, o których mowa w ust. 4.20.1 punkt 2, oraz inne tereny w przypadku zamiaru realizacji inwestycji w ramach dopuszczeń, o których mowa w ust. 4.20.3, należy objąć opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określą szczegółowo zasady zagospodarowania terenów.”.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Suwałki.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Jeromin

URZĄD GMINY SUWAŁKI
16-400 SUWAŁKI
UL. ŚWIERKOWA 45

STUDIUM

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY SUWAŁKI

tekst ujednolicony

SUWAŁKI 2016r.

Zespół autorski i projektowy zmiany Studium

- mgr inż. arch. Katarzyna Jabłońska
- mgr Alicja Jaworowska Jurewicz
- mgr Anna Makarewicz
- inż. Bartłomiej Żuchowski

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP		1
	1.1.	Podstawy prawne opracowania:	1
	1.3	Cele i zadania studium	2
	1.4	Przedmiot studium	2
	1.5	Terminy i pojęcia podstawowe używane w opracowaniu	3
	1.6	Wykaz ważniejszych materiałów wyjściowych:	7
2.	CELE ROZWOJU GMINY SUWAŁKI		14
	2.1.	Ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego	14
	2.1.1.	Misja Województwa Podlaskiego	14
	2.1.2.	Cele strategiczne i operacyjne	14
	2.1.3	Zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2030	15
	2.2.	Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Suwałki	15
	2.2.1.	Cele rozwoju Gminy Suwałki	15
	2.3	Cele generalne zagospodarowania przestrzennego	17
	2.4.	Cele strategiczne zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki	18
	2.4.1.	Kierunki realizacji celów strategicznych	19
	2.5.	Cele kierunkowe zagospodarowania przestrzennego	22
	2.5.1.	Zadania realizacji celów kierunkowych zagospodarowania przestrzennego	23
3.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI		23
	3.1.	Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów	26
	3.1.1.	Przeznaczenie terenów	28
	3.1.2	Zagospodarowanie terenów	28
	3.1.3.	Uzbrojenie terenów	28
	3.2	Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	32
	3.3	Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego	33
	3.3.1	Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	35
	3.3.1.1.	Stan i struktura użytkowania gruntów	35
	3.3.1.2.	Struktura użytków rolnych	36
	3.3.1.3	Gleby	37
	3.3.1.4.	Zmeliorowane użytki rolne	38
	3.3.1.5.	Uwarunkowania wynikające ze stanu leśnej przestrzeni	39
	3.3.2.	Wielkość i jakość zasobów wodnych	40
	3.3.3.	Wymogi ochrony środowiska i przyrody	45
	3.3.4.	Wymogi ochrony krajobrazu w tym krajobrazu kulturowego	51
	3.4	Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	51
	3.4a	Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych	56

3.5	Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	56
3.5.1	Zagadnienia demograficzne i społeczne	56
3.5.1.1.	Ludność i zaludnienie	57
3.5.2	Infrastruktura społeczna. Instytucje publiczne	59
3.5.2.1.	Szkolnictwo	59
3.5.2.2.	Kultura i czytelnictwo	60
3.5.2.3.	Służba zdrowia i opieka społeczna	61
3.5.2.4.	Instytucje publiczne	62
3.5.2.5.	Turystyka	62
3.5.3	Infrastruktura techniczna	65
3.5.4	Ruch budowlany	68
3.5.5.	Warunki mieszkaniowe	69
3.6	Uwarunkowania poprawy z warunków życia mieszkańców	70
3.7.	Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	71
3.7.1.	Ochrona przeciwpożarowa	72
3.7.2.	Woda do celów przeciwpożarowych	72
3.7.3.	Możliwości zapewnienia wody w sytuacjach nadzwyczajnych	72
3.7.4.	Hałas, wibracje i promieniowanie	73
3.7.5.	Porażenia prądem	73
3.8.	Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy	73
3.8.1.	Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	73
3.8.2.	Prognozy demograficzne,	77
3.8.3.	Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	78
3.8.4.	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	80
3.8.5.	Możliwości finansowania zadań własnych gminy i potrzeby inwestycyjne	87
3.9.	Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów	88
3.9.1	Leśnictwo	90
3.9.2	Gospodarka rybacka	91
3.10.	Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	92
3.10.1	Wigierski Park Narodowy	92
3.10.2.	Rezerваты przyrody	95
3.10.3.	Obszary chronionego krajobrazu i strefy ochronne wokół jezior	95
3.10.4	Użytki ekologiczne	98
3.10.5	Pomniki przyrody	98
3.10.6.	Strefy ochronne wód podziemnych	98
3.10.7.	Strefy ochrony konserwatorskiej - wykaz zabytków nieruchomych	99
3.10.8	Stanowiska archeologiczne	102
3.11.	Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	109
3.12.	Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla	109
3.13	Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	112
3.14	Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji	115
3.14.1.	Komunikacja drogowa	115
3.14.1.1.	Drogi krajowe i wojewódzkie	116
3.14.1.2.	Drogi powiatowe i gminne	116
3.14.1.3	Ścieżki rowerowe	120

	3.14.2.	Komunikacja kolejowa	120
	3.14.3.	Komunikacja lotnicza	121
	3.14.4.	Komunikacja wodna	121
	3.15.	Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej	122
	3.15.1	System wodociągowy	122
	3.15.2	System kanalizacyjny	124
	3.15.3	System ciepłowniczy	125
	3.15.4	Energia ze źródeł odnawialnych	126
	3.15.5	System gazowniczy	126
	3.15.6	System elektroenergetyczny	127
	3.15.7	Odnawialne źródła energii	128
	3.15.8	System telekomunikacyjny	129
	3.15.9	Gospodarka odpadami	131
	3.16.	Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	131
	3.17.	Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej	136
4.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI		136
	4.1.	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego	138
	4.2.	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy	139
	4.3.	Kierunki rozwoju zagospodarowania rekreacyjnego	142
	4.3.1.	Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej	143
	4.3.2.	Rozwój wiodących form turystyki	143
	4.4.	Kierunki i zasady ochrony środowiska przyrodniczego	145
	4.4.1.	Zasady ochrony środowiska i jego zasobów	146
	4.4.2.	Zasady ochrony przyrody	146
	4.4.3.	Zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	148
	4.5.	Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	148
	4.6.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji	150
	4.6.1.	Komunikacja drogowa	150
	4.6.2.	Komunikacja kolejowa	152
	4.6.3.	Komunikacja lotnicza	153
	4.7.	Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	153
	4.7.1.	System wodociągowy	153
	4.7.2.	System kanalizacyjny	154
	4.7.3.	System ciepłowniczy	155
	4.7.4.	System gazowniczy	155
	4.7.5.	System elektroenergetyczny	156
	4.7.6.	System telekomunikacyjny	159
	4.7.7.	Gospodarka odpadami	161
	4.8.	Kierunki ochrony przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym	162
	4.9.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	163

	4.10.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1, a zestawione w pkt 3.16 Studium	166
	4.11.	Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym, obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej	167
	4.12.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	167
	4.13	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	168
	4.14	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	169
	4.14.1.	Zasady rozwoju funkcji rolniczej	169
	4.14.2.	Kierunki produkcji rolniczej	170
	4.14.3	Kierunki rozwoju gospodarki leśnej	172
	4.15.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	172
	4.16.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	176
	4.17.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	176
	4.18.	Kierunki polityki gminy w zakresie obrony cywilnej i ochrony przeciwpożarowej	176
	4.19	Standardy zagospodarowania przestrzennego	178
	4.20	Ustalenia dotyczące rozmieszczenia obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu	178
5.	UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ		181
6.	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM		183
	6.1	Ustalenia dotyczące kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenu	183

1. WSTĘP

1.1. Podstawy prawne opracowania:

- 1.1.1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.);
- 1.1.2. Akty wykonawcze do w/w ustawy;
- 1.1.3. Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 roku o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1946 z późn. zm.);
- 1.1.4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- 1.1.5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290);
- 1.1.6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.);
- 1.1.7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.);
- 1.1.8. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.);
- 1.1.9. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.);
- 1.1.10. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.);
- 1.1.11. Ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 z późn. zm.);
- 1.1.12. Ustawa z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460 z późn. zm.);
- 1.1.13. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.);
- 1.1.14. Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2031 z późn. zm.);
- 1.1.15. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.);
- 1.1.16. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 191);
- 1.1.17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 marca 1997 roku w sprawie utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1997 r., Nr 24, poz. 124);
- 1.1.18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229 z 2004 r. poz. 2313);
- 1.1.19. Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki Nr XXVIII/231/13 Rady Gminy Suwałki z

dnia 28 lutego 2013 r. zmieniona uchwałą Nr V/46/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 24 marca 2015 r.;

- 1.1.20. Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku – Białystok 2003 r.;
- 1.1.21. Projekt granicy polno – leśnej- WBGiTR w Suwałkach Pracownia projektowa Rekultywacji Gruntów w Giżycku;
- 1.1.22. Uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r.: Nr XII/88/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”, Nr XII/89/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, Nr XII/90/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”, Nr XII/94/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sejneńskie”.

1.3. Cele i zadania studium

Celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym: lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę działań.

W planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza:

- 1) wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury,
- 2) walory architektoniczne i krajobrazowe,
- 3) wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych,
- 4) wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- 5) wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób niepełnosprawnych,
- 6) walory ekonomiczne przestrzeni,
- 7) prawo własności,
- 8) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa,
- 9) potrzeby interesu publicznego,
- 10) potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych.

1.4. Przedmiot studium

Studium złożone z części tekstowej i graficznej. Uwzględnia zasady określone w koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy.

Studium opracowane jest dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Studium jest ogólnym zapisem waloryzującym przestrzeń gminy i jej obecne zagospodarowanie, ujawnia szanse rozwoju, bariery i konflikty wynikające z zasobów środowiska, potencjału demograficznego oraz stanu zainwestowania. Daje podstawę do określenia pożądanej struktury przestrzennej obszaru i określa preferencje w polityce przestrzennej władz gminy.

Studium pełnić będzie funkcję informacyjną, inspirującą, stymulującą i promocyjną gminy. Musi uwzględniać uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej państwa.

1.5. Terminy i pojęcia podstawowe używane w opracowaniu

Ileokroć w studium jest mowa o:

- 1) **„zagospodarowaniu przestrzennym”** – należy przez to rozumieć stan przestrzeni fizycznej istniejący lub projektowany, będący wynikiem prowadzonej gospodarki przestrzennej;
- 2) **„planie miejscowym”** – należy przez to rozumieć miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- 3) **„gospodarce przestrzennej”** – należy przez to rozumieć działalność wywołującą skutki przestrzenne, polegające na zmianie istniejącego stanu przestrzeni w stan pożądany lub ochronie jej wartości zgodnie z przyjętymi dla danego terytorium celami rozwoju;
- 4) **„planowaniu przestrzennym”** – należy przez to rozumieć podstawowy instrument gospodarki przestrzennej, którego celem jest ochrona interesów publicznych, minimalizowanie konfliktów pomiędzy podmiotami działającymi w przestrzeni oraz racjonalne wykorzystanie jej i środowiska jako dóbr ograniczonych;
- 5) **„polityce przestrzennej”** – należy przez to rozumieć świadome i władcze oddziaływanie instytucji publicznych i organizacji na gospodarkę przestrzenną w sposób spójny z ustalonymi celami społecznymi;
- 6) **„ładzie przestrzennym”** – należy przez to rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne;
- 7) **„zrównoważonym rozwoju”** – należy przez to rozumieć taki rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń;

- 8) **„środowisku”** – należy przez to rozumieć ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami;
- 9) **„ochronie środowiska”** – należy przez to rozumieć podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:
 - racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
 - przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
 - przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego,
- 10) **„ochronie krajobrazowej”** – należy przez to rozumieć zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu,
- 11) **„otulinie”** – należy przez to rozumieć strefę ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka;
- 12) **„interesie publicznym”** – należy przez to rozumieć uogólniony cel dążeń i działań, uwzględniających zobiektywizowane potrzeby ogółu społeczeństwa lub lokalnych społeczności, związanych z zagospodarowaniem przestrzennym;
- 13) **„inwestycji celu publicznego”** – należy przez to rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.);
- 14) **„obszarze przestrzeni publicznej”** – należy przez to rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 15) **„obszarze problemowym”** – należy przez to rozumieć obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych wskazany w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 16) **„dobrach kultury współczesnej”** – należy przez to rozumieć niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna;

- 17) **„dziedzictwie kulturowym”** – należy przez to rozumieć obiekty i przedmioty materialne o wartości historycznej i artystycznej;
- 18) **„działce budowlanej”** – należy przez to rozumieć nieruchomość gruntową lub działkę gruntu, której wielkość, cechy geometryczne, dostęp do drogi publicznej oraz wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej, spełniają wymogi realizacji obiektów budowlanych, wynikające z odrębnych przepisów i aktów prawa miejscowego;
- 19) **„uzbrojeniu terenu”** – należy przez to rozumieć urządzenia, albo modernizacje drogi oraz wbudowanie pod jezdnię na ziemi lub nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych;
- 20) **„dostęp do drogi publicznej”** - należy przez to rozumieć bezpośredni dostęp do tej drogi albo dostęp do niej przez drogę wewnętrzną lub przez ustanowienie odpowiedniej służebności drogowej;
- 21) **„standardach”** – należy przez to rozumieć zbiory i zakresy wymagań dotyczących opracowań i dokumentów planistycznych oraz zasady stosowania w nich parametrów dotyczących zagospodarowania przestrzennego;
- 22) **„parametrach i wskaźnikach urbanistycznych”** – należy przez to rozumieć parametry i wskaźniki ustanowione w projekcie studium w części tekstowej i graficznej, uwzględniające w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz dokumentowania prac planistycznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
- 23) **„zabytek”** - należy przez to rozumieć nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;
- 24) **„zabytku nieruchomym”** - należy przez to rozumieć nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości,
- 25) **„zabytku ruchomym”** - należy przez to rozumieć rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- 26) **„zabytku archeologicznym”** - należy przez to rozumieć zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;
- 27) **„instytucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami”** - należy przez to rozumieć instytucję kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami;

- 28) **„pracach konserwatorskich”** - należy przez to rozumieć działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań;
- 29) **„pracach restauratorskich** - należy przez to rozumieć działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym jeżeli istnieje taka potrzeba uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań;
- 30) **„robotach budowlanych”** - należy przez to rozumieć roboty budowlane w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku;
- 31) **„badaniach konserwatorskich”** - należy przez to rozumieć działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich;
- 32) **„badaniach architektonicznych”** - należy przez to rozumieć działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń;
- 33) **„badaniach archeologicznych”** - należy przez to rozumieć działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;
- 34) **„historycznym układzie urbanistycznym lub ruralistycznym”** - należy przez to rozumieć przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
- 35) **„historycznym zespole budowlanym”** - należy przez to rozumieć powiązaną przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
- 36) **„krajobrazie kulturowym”**- należy przez to rozumieć przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
- 37) **„otoczeniu”** - należy przez to rozumieć teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

1.6. Wykaz ważniejszych materiałów wyjściowych:

- 1) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku;
- 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w rejonie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz sąsiednich terenów przemysłowo – składowych Podstrefy w Gminie Suwałki – uchwała Nr XXVII/158/98 Rady Gminy w Suwałkach z dnia 2 czerwca 1998 roku,
- 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki w miejscowości Nowa Wieś – uchwała Nr XXIX/197/02 Rady Gminy z dnia 30 września 2002 roku (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Nr 72 z dnia 26 listopada 2002 roku, poz. 1451),
- 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki w miejscowości Zielone Kamedulskie – uchwała Nr XXI/184/04 Rady Gminy Suwałki z dnia 29 października 2004 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących działkę nr 55/21 położoną we wsi Zielone Kamedulskie w gminie Suwałki (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 182 poz. 2409 z dnia 1 grudnia 2004 roku) zmieniona Uchwałą Nr XXVIII/238/05 Rady Gminy Suwałki z dnia 17 sierpnia 2005 roku (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 209, poz. 2384 z dnia 27 września 2005 roku);
- 5) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki w miejscowości Lipniak – uchwała Nr XXIX/199/02 Rady Gminy z dnia 30 września 2002 roku (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Nr 72 z dnia 26 listopada 2002 roku, poz. 1453),
- 6) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki z 2001 roku – uchwała Nr XVIII/114/01 Rady Gminy Suwałki z dnia 30 stycznia 2001 roku,
- 7) Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Suwałki w latach 1999 – 2003 – listopad 2003 roku, opr. Marian Kanoza,
- 8) Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Suwałki w okresie od 1 stycznia 2011 roku, do 31 grudnia 2014 roku;
- 9) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego – Uchwała Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 roku (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Nr 108, poz. 2026) ze zmianą wprowadzona uchwałą Nr XL/479/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 26 maja 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 20 czerwca 2014 r., poz. 2319);
- 10) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. z 2012 r. poz. 252);
- 11) Mapa topograficzna gminy Suwałki w skali 1:25 000;
- 12) Mapy ewidencyjne wsi w skali 1 : 4000, 1:5000;
- 13) Mapy przeglądowe funkcji lasów i obiektów rekreacyjnych Nadleśnictw Suwałki;
- 14) Dane statystyczne Narodowego Spisu Powszechnego – 2011 r.;
- 15) Dane statystyczne Powszechnego Spisu Rolnego – 2010 r.;
- 16) Informacje i materiały planistyczne Urzędu Gminy Suwałki;

- 17) Wnioski do Studium oraz planów zagospodarowania przestrzennego zgłoszone przez instytucje i osoby prywatne;
- 18) Wnioski, postulaty i propozycje zgłaszane do projektu studium w trakcie jego uzgadniania i udostępnienia do wglądu.
- 19) Strategia rozwoju Gminy Suwałki na lata 2000 - 2015 – opracowana przez Naczelną Organizację Techniczną w Suwałkach w roku 2000.
- 20) Program Rozwoju Lokalnego Gminy Suwałki na lata 2004-2013 – uchwała Nr XVIII/162/04 Rady Gminy Suwałki z dn. 28 czerwca 2004 r.
- 21) Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki z 2005 roku – uchwałą Nr XXVII/228/05 Rady Gminy Suwałki z dnia 29 czerwca 2005 rok;
- 22) Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki z 2007 roku – uchwałą Nr VIII/69/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 17 sierpnia 2007 r.
- 23) Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki z 2008 roku – uchwałą Nr XVII/176/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 12 września 2008 r.
- 24) Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r. – Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok, wrzesień 2013 r.
- 25) „Waloryzacja terenów gminy Suwałki pod kątem występowania złóż kruszywa naturalnego i ochrony istniejących zasobów kopalin z uwzględnieniem trudności związanych z dostępem do złóż i trudności z ich zagospodarowaniem” opracowanie: Mirosław Tatarata, grudzień 2010r.
- 26) „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Suwałki w okresie od 23 listopada 2006 roku do 31 grudnia 2010 roku, ocena postępów w opracowywaniu planów miejscowych, wieloletni program sporządzania planów miejscowych w nawiązaniu do ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1 – 3 i art. 67 oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego.” z 2011r.
- 27) Plan Rozwoju Miejscowości Stary Folwark na lata 2006-2007 zgodnie z Uchwałą Nr XXX/IV/288/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 05 maja 2006 r.
- 28) Plan Odnowy Miejscowości Sobolewo na lata 2009-2016 zgodnie z Uchwałą Nr XXI/225/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 23 marca 2009 r.
- 29) Plan Odnowy Miejscowości Krzywe na lata 2011-2018 zgodnie z Uchwałą Nr III/7/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 21 grudnia 2010 r. zmienioną Uchwałą Nr IV/30/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 stycznia 2011 r.
- 30) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu złoża kruszywa naturalnego ” KRZYWE I” - Uchwała Nr XXX/254/05 Rady Gminy Suwałki z dnia 29.11.2005 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 12 poz.160 z dnia 12.01.2006 r.) zmieniona Uchwałą Nr XIX/159/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 26 kwietnia 2012 roku (Dz.Urz.Woj.Podl. z dnia 24 maja 2012 roku, poz. 1596)

- 31) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Potasznia, Bród Stary i części wsi Biała Woda - Uchwała Nr XXXIV/291/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 05.05.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 167 poz. 1548 z dnia 22.06.2006 r.)
- 32) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe - Uchwała Nr XXXIV/292/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 05.05.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 163 poz. 1516 z dnia 16.06.2006 r.)
- 33) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części terenów położonych we wsi Okuniowiec - Uchwała Nr XXXV/303/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 29.06.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 204 poz. 1988 z dnia 11.08.2006 r.)
- 34) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Stary Folwark i Leszczewek - Uchwała Nr XXXVI/314/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 23.08.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 237 poz. 2313 z dnia 29.09.2006 r.) zmieniony uchwałą nr XII/103/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 20.11.2015 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. poz. 4366 z dnia 16 grudnia 2015 r.)
- 35) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Nowa Wieś - Uchwała Nr XXXVI/315/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 23.08.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 237 poz. 2314 z dnia 29.09.2006 r.)
- 36) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Biała Woda - Uchwała Nr XXXVI/316/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 23.08.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 237 poz. 2315 z dnia 29.09.2006 r.)
- 37) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Gawrych Ruda - Uchwała Nr XXXVII/322/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 29.09.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 258 poz.2567 z dnia 30.10.2006 r.),
- 38) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Gawrych Ruda - Uchwała Nr XXXVII/323/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 29.09.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 258 poz. 2568 z dnia 30.10.2006 r.) zmieniony Uchwałą Nr XXII/233/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 27 kwietnia 2009 roku (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Nr 120, poz. 1334 z dnia 3 czerwca 2009 roku),
- 39) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe - Uchwała Nr III/17/06 Rady Gminy Suwałki z dnia 28.12.2006 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 25 poz.224 z dnia 26.01.2007 r.) zmieniony Uchwałą Nr VII/55/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 26 czerwca 2007 roku (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 172, poz. 1752 z dnia 01 sierpnia 2007 roku), zmieniony Uchwałą Nr XXIX/293/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 16 listopada 2009 roku (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 232, poz. 2778 z dnia 10 grudnia 2009 roku)
- 40) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Biała Woda - Uchwała Nr IV/28/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 20.02.2007 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 79 poz. 644 z dnia 05.04.2007 r.)
- 41) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu Płociczno-Tartak - Uchwała Nr VIII/66/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 17.08.2007 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 200 poz.2037 z dnia

- 07.09.2007 r.) zmieniony Uchwałą Nr V/36/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 29 marca 2011 roku (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 114, poz. 1299 z dnia 21 kwietnia 2011 roku),
- 42) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Przebród - Uchwała Nr VIII/67/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 17.08.2007 r.(Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 200 poz.2038 z dnia 07.09.2007 r.) zmieniony Uchwałą Nr XIII/122/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 14 marca 2008 roku (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 94, poz. 918 z dnia 16 kwietnia 2008 roku),
- 43) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Osowa, Turówka Stara, Czarnakowizna i Taciewo - Uchwała Nr VIII/68/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 17.08.2007 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 203 poz.2069 z dnia 12.09.2007 r,
- 44) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Taciewo i Turówka Nowa - Uchwała Nr XI/103/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.11.2007 r.(Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 258 poz.2736 z dnia 29.11.2007 r.)
- 45) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe - Uchwała Nr XII/109/07 Rady Gminy Suwałki z dnia 10.12.2007 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 19 poz.208 z dnia 24.01.2008 r.)
- 46) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe - Uchwała Nr XIV/136/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 22.04.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 124 poz.1291 z dnia 28.05.2008 r.)
- 47) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Lipniak i Nowa Wieś - Uchwała Nr XIV/137/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 22.04.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 124 poz.1292 z dnia 28.05.2008 r.)
- 48) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Mała Huta - Uchwała Nr XIV/138/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 22.04.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 124 poz.1293 z dnia 28.05.2008 r.)
- 49) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Bród Nowy - Uchwała Nr XV/150/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.06.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 161 poz.1575 z dnia 10.07.2008 r.)
- 50) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Dubowo Drugie - Uchwała Nr XVI/169/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 31.07.2008 r.(Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 202 poz.2032 z dnia 20.08.2008 r.)
- 51) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Czarnakowizna - Uchwała Nr XVII/177/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 12.09.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 252 poz.2586 z dnia 21.10.2008 r.)
- 52) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Płociczno-Tartak - Uchwała Nr XVIII/184/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 17.10.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 273 poz.2762 z dnia 10.11.2008 r.)
- 53) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Biała Woda - Uchwała Nr XVIII/186/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 17.10.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 273 poz.2763 z dnia 10.11.2008 r.)

- 54) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Dubowo Drugie - Uchwała Nr XXVI/270/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.08.2009 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 188 poz.2020 z dnia 23.09.2009 r.)
- 55) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Przebród - Uchwała Nr XXVI/271/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.08.2009 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 188 poz.2021 z dnia 23.09.2009 r.)
- 56) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Osowa, Turówka Stara, Czarnakowizna i Taciewo - Uchwała Nr XXVI/272/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.08.2009 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 188 poz.2022 z dnia 23.09.2009 r.)
- 57) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe - Uchwała Nr XXIX/293/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 16.11.2009 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 232 poz.2778 z dnia 10.12.2009 r.)
- 58) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe - Uchwała Nr XXIX/292/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 16.11.2009 r. (Dz.Urz.Woj.Podl. Nr 232 poz.2777 z dnia 10.12.2009 r.)
- 59) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Poddubówek - Uchwała Nr XXXIV/338/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 30.04.2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 109 poz. 1609 z dnia 25.05.2010 r.)
- 60) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Osowa i Kuków-Folwark - Uchwała Nr XXXVI/355/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 24.06.2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 186 poz. 2332 z dnia 27.07.2010 r.)
- 61) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Osowa, Kuków-Folwark i Bród Mały - Uchwała Nr XXXIX/375/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 05.11.2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 290 poz. 3733 z dnia 07.12.2010 r.)
- 62) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Osowa i Turówka Stara - Uchwała Nr XXXIX/376/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 05.11.2010 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 290 poz. 3734 z dnia 07.12.2010 r.)
- 63) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Płociczno - Tartak w gminie Suwałki Uchwała Nr V/37/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 29 marca 2011 roku (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 114, poz. 1300 z dnia 21 kwietnia 2011 roku).
- 64) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Taciewo i Turówka Nowa w gminie Suwałki - Uchwała Nr VIII/63/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 czerwca 2011 roku (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 193, poz. 2351 z dnia 22 lipca 2011 roku).
- 65) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Suwałki w miejscowości Nowa Wieś - Uchwała Nr X/74/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 30 sierpnia 2011 roku (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 235, poz. 2812 z dnia 20 września 2011 roku).
- 66) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu złoża kruszywa naturalnego „KRZYWE I” położonego we wsi Krzywe w Gminie Suwałki - Uchwała Nr XIX/159/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 26 kwietnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. poz. 1596 z dnia 24 maja 2012 roku).

- 67) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe - Uchwała Nr XIX/158/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 26 kwietnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. poz. 1595 z dnia 24 maja 2012 roku).
- 68) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Zielone Kamedulskie - Uchwała Nr XV/148/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.06.2008 r.
- 69) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Wychodne i Zielone Królewskie - Uchwała Nr XV/149/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.06.2008 r.
- 70) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Przebród - Uchwała Nr XXXI/275/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 24.06.2013 r.
- 71) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kuków-Folwark, Kuków, Korkliny, Trzciane i Bród Nowy - Uchwała Nr XXIV/256/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 26.06.2009 r. i Nr XXX/310/09 z dnia 29.12.2009 r.
- 72) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Półwyspu Wigierskiego - Uchwała Nr XXX/311/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 29.12.2009 r.
- 73) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Biała Woda - Uchwała Nr XXIX/247/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013 r.
- 74) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Płociczno-Tartak - Uchwała Nr XXI/171/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.06.2012 r.
- 75) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Korobiec - Uchwała Nr XXXIX/377/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 05.11.2010 r.
- 76) Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Gawrych Ruda - Uchwała Nr XXIX/245/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013 r.
- 77) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących działkę nr 55/21 położoną we wsi Zielone Kamedulskie - Uchwała Nr XI/85/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.09.2011 r.
- 78) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie geodezyjnym Sobolewo - Uchwała Nr XII/89/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 28.10.2011 r.
- 79) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obr. geodezyjnym Okuniowiec - Uchwała Nr IV/29/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 17.02.2015 r.
- 80) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dwutorowej, napowietrznej linii elektroenergetycznej 400kV Elk – granica RP na terenie gminy Suwałki w

obrębach geodezyjnych Korobiec, Turówka Nowa, Turówka Stara, Kuków-Folwark, Osowa, Bród Nowy i Bród Stary - Uchwała Nr XXIX/246/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013r.

- 81) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dwutorowej, napowietrznej linii elektroenergetycznej 400kV Elk – granica RP na terenie gminy Suwałki w obrębie geodezyjnym Biała Woda - Uchwała Nr XXIX/248/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.03.2013r.
- 82) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębów geodezyjnych Krzywe i Mała Huta w gminie Suwałki - Uchwała Nr XXI/174/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 19 czerwca 2012r.
- 83) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Biała Woda w gminie Suwałki - Uchwała Nr XXXVII/319/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 04.12.2013 r.
- 84) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Zielone Kamedulskie w gminie Suwałki - Uchwała Nr V/47/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 24.03.2015 r.
- 85) Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Osinki w gminie Suwałki - Uchwała Nr VIII/58/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 12.06.2015 r.
- 86) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Poddubówek w gminie Suwałki - Uchwała Nr IX/66/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 25.08.2015 r.
- 87) Uchwała Nr XXVIII/230/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki.
- 88) Uchwała Nr XL/349/14 Rady Gminy Suwałki z dnia 28 lutego 2014 roku, zmieniona Uchwałą Nr XLI/361/14 Rady Gminy Suwałki z dnia 25 marca 2014 roku w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami gminy Suwałki, dotyczących założeń do rozmieszczenia na terenie gminy Suwałki urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenu.

2. CELE ROZWOJU GMINY SUWAŁKI

2.1. Ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Strategia rozwoju Województwa Podlaskiego określa misję rozwoju województwa, wytycza cele i przyporządkowuje im priorytety. Zakłada się, że realizacja jej pozwoli na zwiększenie spójności społeczno – ekonomicznej i konkurencyjności regionu poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania jego potencjału.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego określono m.in. uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne zagospodarowania przestrzennego, cele zagospodarowania przestrzennego (odnoszące się do efektywnego wykorzystania stanu zagospodarowania, tworzenia warunków do poprawy jakości życia i rozwoju zrównoważonego, zwiększenia konkurencyjności województwa), zasady i kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz zadania ponadlokalne służące realizacji celów publicznych.

2.1.1. Misja Województwa

W zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 przedstawiono wizję województwa podlaskiego w 2030 roku – **województwo podlaskie: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze**.

2.1.2. Cele strategiczne i operacyjne

Zakłada się, że wizja województwa w horyzoncie czasowym do 2030 roku wymagać będzie determinacji i konsekwencji w realizacji wytyczonych trzech wzajemnie powiązanych **CEŁÓW STRATEGICZNYCH**

1. Konkurencyjna gospodarka;
2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;
3. Jakość życia.

Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze województwa podlaskiego ma stanowić nie tyle samoistny cel rozwojowy, co wzmacniać naturalną przewagę województwa postrzeganego jako posiadające doskonale zachowane środowisko naturalne. Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej „zielonych” sektorów. Wizerunek regionu o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów zainteresowanych szybko rozwijającą się zieloną gospodarką i jako element promujący na zewnętrznych rynkach regionalne marki.

Utrzymanie dobrej jakości środowiska to także kluczowa determinanta wysokiej jakości życia mieszkańców regionu.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

1. Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;
2. Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

2.1.3. Zasady określone w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030

Obowiązującym dokumentem krajowym, o długookresowym horyzoncie czasowym, sięgającym roku 2030, jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 roku.

W KPZK wskazano na znaczenie polityki miejskiej oraz potencjału ośrodków metropolitalnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, w tym Białegostoku, a także bardzo słabą dostępność terytorialną, zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną, województwa podlaskiego.

Przebudowa dróg krajowych do parametrów dróg ekspresowych i powstanie korytarzy transportowych S8 oraz S19 znajduje się na liście inwestycji priorytetowych do realizacji w Programie Rozwoju Dróg Krajowych na lata 2011-2015. Poza infrastrukturą drogową ważną kwestią jest rozwój sieci kolejowej. Planowane powstanie linii Rail Baltica, która ma połączyć Tallin, Rygę i Kowno z Warszawą, stanowi szansę dla województwa podlaskiego. Zgodnie z ww. dokumentem odcinek Rail Baltica, mający przebiegać przez Podlaskie, stanowi element TEN-T oraz został wpisany do projektów Connecting Europe Facility.

2.2. Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Suwałki

2.2.1. Cele rozwoju Gminy Suwałki

Mając na uwadze potrzeby wynikające z sytuacji społeczno – gospodarczej mieszkańców, specyfiki gminy objętej wysokimi reżimami ochronnymi, jej położenie oraz kierunki obecnej aktywności społecznej mieszkańców ustalono, że głównym celem rozwoju Gminy Suwałki jest:

społeczno – ekonomiczne ożywienie gminy zmierzające do zwiększenia roli gminy jako ośrodka usługowego, poprawy jej wizerunku i podniesienia dobrobytu społeczeństwa przy założeniu:

- **maksymalnego wykorzystania zasobów własnych (potencjału ludzkiego i podmiotów gospodarczych, korzyści położenia – sąsiedztwo miasta Suwałk, zasobów naturalnych i istniejącego zainwestowania,**
- **oraz integracji działań władz samorządowych, mieszkańców, instytucji i organizacji działających na terenie gminy i w jej otoczeniu.**

W ramach tego celu głównego wyznaczono następujące cele strategiczne:

Cel I – wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,

Cel II – wzrost znaczenia usług turystycznych jako źródła dochodów mieszkańców oraz budżetu gminy,

Cel III – rozwój lokalnego rynku pracy na bazie miejscowych zakładów produkcyjnych, wytwórczych, usługowych.

Dla tych zapisanych celów strategicznych określono zasady ich realizacji i działania władz samorządowych na wyznaczonych dwu różnych obszarach strategicznych gminy – zachodnim i wschodnim.

Cel I

Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich wymaga podjęcia poniższych działań:

- a) rozwój obszarów typowo rolniczych poprzez:
 - ochronę i poprawę istniejącego potencjału biologicznego w rolnictwie i leśnictwie,
 - wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną,
 - wspieranie produkcji zdrowej żywności,
- b) tworzenie pozarolniczych miejsc pracy poprzez działania na rzecz rozwoju agroturystyki i pomoc organizacyjną i informacyjną dla osób podejmujących pozarolniczą działalność gospodarczą w obrębie gospodarstw wiejskich,
- c) rozwój skupu i przetwórstwa płodów rolnych.

Cel II

Wzrost znaczenia usług turystycznych jako źródła dochodów mieszkańców oraz budżetu gminy wymaga realizacji poniższych zadań:

- a) polityki inwestycyjnej i organizacyjnej zmierzającej do podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy,
- b) udostępniania dla inwestorów terenów wskazanych dla rozwoju usług turystycznych,
- c) kontynuacji i poprawy klimatu współpracy z Wigierskim Parkiem Narodowym,
- d) rozwoju współpracy podmiotów świadczących usługi turystyczne,
- e) współpracy z Miastem Suwałki i gminami sąsiednimi,
- f) prowadzenia działań promocyjnych.

Cel III

Rozwój lokalnego rynku pracy na bazie miejscowych zakładów produkcyjnych, wytwórczych, usługowych realizowany poprzez podejmowanie poniższych zadań:

- a) wspieranie przedsiębiorczości mającej na celu tworzenie przez władze samorządowe klimatu sprzyjającego pozyskiwaniu inwestorów poprzez działania organizacyjne, politykę inwestycyjną, przestrzenną, finansową i działalność promocyjną,
- b) podnoszenie atrakcyjności i udostępnianie inwestorom terenów wskazanych dla rozwoju działalności gospodarczej poprzez realizację poniższych zadań:
 - sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - aktywną gospodarkę gruntami,
 - wyposażenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną.

2.3. Cele generalne zagospodarowania przestrzennego

Cele zagospodarowania przestrzennego gminy wynikają z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, jej rozwoju i są pochodne z celów określonych w:

- Strategii rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020,
- Strategii rozwoju Gminy Suwałki na lata 2000 – 2015,
- Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Suwałki na lata 2004 – 2013,
- Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

Jako generalny cel zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki przyjmuje się cel określony w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego:

kształtowanie przestrzeni gminy w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie jej zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych regionów kraju, zgodnie z wymogami integracji europejskiej współpracy transgranicznej i obronności, w sposób generujący wzrost konkurencyjności,

efektywności gospodarczej i poprawę warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców, z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.

Celem polityki przestrzennej władz samorządowych winno być osiągnięcie stabilnego i zrównoważonego rozwoju gminy, w którym byłyby zapewnione:

- zaspokojenie na należytych poziomie potrzeb mieszkańców,
- warunki umożliwiające wzrost poziomu życia,
- warunki umożliwiające zaspokojenie potrzeb przyszłych pokoleń.

W bardziej szczegółowym ujęciu cel ten oznacza m. in.:

- racjonalną gospodarkę przestrzenią, wodą, surowcami i energią,
- podejmowanie i promowanie proekologicznych kierunków rozwoju,
- zabezpieczenie potrzebnych terenów i infrastruktury technicznej dla małych i średnich przedsiębiorstw, które mogą być motorem rozwojowym gospodarki,
- zapewnienie właściwych standardów zamieszkania, wypoczynku i obsługi ludności,
- zapewnienie ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska stanowiącego dobro ogólne,
- zabezpieczenia w zakresie obrony cywilnej.

Osiągnięcie powyższych celów w polityce przestrzennej zapewni rozwój społeczny i gospodarczy gminy w harmonii z przyrodą.

Zachowane i chronione wartości środowiska stanowią bowiem niezbędną podstawę zaspokojenia potrzeb mieszkańców, rozwoju turystyki i wypoczynku.

2.4. Cele strategiczne zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki

W studium sformułowano cztery cele strategiczne (priorytety) równe pod względem wagi i znaczenia oraz przewidziane do realizacji we współpracy z samorządem Miasta Suwałki:

Cel strategiczny 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury w celu podniesienia konkurencyjności obszaru i ochrony środowiska przyrodniczego

Rozwój infrastruktury technicznej i układów transportowych jest procesem ciągłym i podlegającym modyfikacjom. Wdrażanie nowych technologii w celu sprostania normom w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego to jedno z najważniejszych zadań samorządów. Niski poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej jest jedną z barier rozwoju obszarów. Poprawa infrastruktury technicznej podnosi atrakcyjność wsi jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej.

Cel strategiczny 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego

Nadrzędnym celem rozwoju gospodarczego gminy jest rozwój rolnictwa, handlu i usług, nieuciążliwej działalności produkcyjnej i turystyki.

W sposób bezpośredni samorząd terytorialny stymuluje przedsiębiorczość poprzez m.in. przeciwdziałanie bezrobociu, wspieranie MSP oraz rozwój placówek otoczenia biznesu i zasobów ludzkich.

Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury społecznej.

Działalność podejmowana w dziedzinie rozbudowy infrastruktury społecznej ma decydujące znaczenie dla podniesienia atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej, a w szczególności agroturystycznej.

Cel strategiczny 4. Rozwój zasobów ludzkich.

Transformacja gospodarki, jej urynkowanie oraz skomplikowane reformy kraju wymuszają nowe zasady działania rynku pracy i konieczność dostosowania do aktualnej jego sytuacji. Wysokie bezrobocie i niedostosowanie kwalifikacyjne do aktualnych trendów powoduje konieczność rozwijania i wspierania zasobów ludzkich.

2.4.1. Kierunki realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury w celu podniesienia konkurencyjności obszaru i ochrony środowiska przyrodniczego.

Cel ten ma być realizowany poprzez poniższe zadania:

- 1) budowę i modernizację infrastruktury wodociągowej i sanitarnej celem poprawy jakości wody pitnej i zwiększenie liczby gospodarstw domowych objętych systemem zagospodarowania ścieków komunalnych, zwłaszcza na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo.
- 2) rozwój telekomunikacji mający na celu zwiększenie liczby abonentów telefonicznych i dostępu do internetu, a w rezultacie zapewnienie rozwoju aktywności gospodarczej i społecznej.
- 3) rozwój systemu ciepłowniczego i energetycznego z uwzględnieniem wykorzystania energii odnawialnej. Szczególnie istotne jest tworzenie ekologicznych źródeł energii jak pompy ciepła, kolektory słoneczne, farmy wiatrowe, biogaz – odnawialne źródła energii ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza.
- 4) rozwój infrastruktury drogowej

Niewystarczająca dostępność komunikacyjna, w tym również złe parametry i stan techniczny dróg, obniżają atrakcyjność gospodarczą obszaru. Poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz

zwiększenie sieci dróg przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz ułatwi dostęp do terenów wypoczynkowych i turystycznie atrakcyjnych.

- 5) wprowadzenie zorganizowanego systemu gospodarki odpadami stałymi w celu ich zagospodarowania i właściwego usuwania odpadów ma zapewnić poprawę jakości środowiska przyrodniczego, warunków bytowo-sanitarnych ludności, bytowania roślin i zwierząt oraz walorów estetycznych krajobrazu.
- 6) ochrona środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem Wigierskiego Parku Narodowego.

Szybki rozwój gospodarczy i nasilenie się negatywnych zjawisk cywilizacyjnych pociąga za sobą potrzebę zaangażowania środków publicznych w działania w zakresie ochrony środowiska – jedne z ważniejszych zadań samorządu gminnego. Służyć temu będą realizacje przedsięwzięć wyżej wymienionych z zakresu infrastruktury technicznej, układów transportowych i innych.

Cel strategiczny 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego.

Cel ten ma być realizowany poprzez poniższe zadania:

- 1) Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.

Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw jest częścią zmian strukturalnych regionu. Sektor ten wnosi istotny wkład w tworzenie miejsc pracy, można więc traktować go jako instrument walki z bezrobociem.

Głównymi problemami sektora MŚP jest brak kapitału, niewystarczająca liczba instytucji otoczenia biznesu, brak wykwalifikowanej kadry pracowniczej, dostępu do nowych technologii oraz nowoczesnych systemów informacyjnych. Działania niwelujące wyżej wymienione trudności mają prowadzić do pełnego wykorzystania funkcjonujących na rynku podmiotów gospodarczych.

- 2) Stymulowanie rozwoju działalności gospodarczej sprzyjające zmniejszeniu bezrobocia.

Efektami bezpośrednimi realizacji działania, oprócz powstania nowych miejsc pracy będą także:

- powiększenie grona lokalnych i regionalnych podmiotów instytucjonalnych działających na polu doskonalenia kadr,
- stworzenie możliwości kształcenia menadżerów i pracowników, w tym MŚP,
- wsparcie szkoleniowe, doradcze i informacyjne dla osób poszukujących pracy,

Efektami pośrednimi realizacji zadania będzie zmniejszenie zagrożenia trwałą peryferyzacją i marginalizacją grup zawodowych i społecznych.

- 3) Tworzenie placówek otoczenia biznesu.

Potrzeby w zakresie uzyskania środków finansowych, dostępu do nowych technologii oraz rozwój kwalifikacji pracowniczych powinny zaspokoić agencje i fundacje wspierające przedsiębiorczość poprzez zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług doradczych, tworzenie Centrów i Inkubatorów Przedsiębiorczości, czy ułatwienie dostępu do źródeł finansowania.

4) Stymulowanie rozwoju rolnictwa i turystyki.

Podjęcie specjalistycznej produkcji poza tradycyjnym rolnictwem, wykorzystujące nisze rynkowe i zasoby pracy w gospodarstwach rolnych, a także wstępne przetwórstwo płodów mogą być szansą poprawy sytuacji finansowej i zmniejszenia bezrobocia na obszarze wiejskim.

5) Rozwój agroturystyki i turystyki kwalifikowanej.

Obszar gminy ze względu na niski stopień zanieczyszczenia środowiska, duże bogactwo przyrodnicze stwarza szansę na rozwój turystyki i wypoczynku, a tym samym zapewnienie mieszkańcom dodatkowego źródła utrzymania.

Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury społecznej.

Realizacja tego celu ma nastąpić w wyniku poniższych działań:

1) Zwiększenie jakości i dostępności usług służby zdrowia i pomocy społecznej.

Rozwój tej infrastruktury odbywać się będzie poprzez rozbudowę bazy i lepsze wyposażenie placówek ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

2) Unowocześnienie bazy oświatowo - dydaktycznej.

Rozwój infrastruktury oświatowo - dydaktycznej jest szczególnie ważny na obszarze wiejskim. Nakłady na oświatę podnoszą w efekcie standard szkół, dają szansę na rozwój nowoczesnych form edukacji (np. pracownie komputerowe) i tym samym wyrównują szansę młodzieży z różnych regionów.

3) Ochrona dziedzictwa narodowego i kulturowego.

Konieczne jest stymulowanie rozwoju kulturowego poprzez wspieranie instytucji zajmujących się kulturą i sztuką poprzez rozbudowę, modernizację i zwiększanie dostępności do obiektów kulturowych, a także dofinansowywanie imprez kulturalnych. Tego typu wsparcie doprowadzi do zwiększenia i zróżnicowania oferty kulturalnej, a także promocji wewnętrznej i zewnętrznej dorobku kulturowego.

4) Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.

Podstawowym obowiązkiem władz samorządowych i policji jest zapobieganie i zwalczanie przestępczości, jak również przywracanie ładu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i przyjezdnych. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ma nastąpić w wyniku wzrostu efektywności działania służb publicznych i działania prewencyjnego.

Cel strategiczny 4. Rozwój zasobów ludzkich.

Cel ten ma być realizowany poprzez poniższe zadania:

1) Rozwój kształcenia ustawicznego.

Działanie polegające na organizacji szkolenia i przekwalifikowywania zawodowego zarówno dla pracujących, bezrobotnych jak i uczestniczącej w tym procesie kadry dydaktycznej. Wspieranie

instytucji samorządowych, szkoleniowych, doradczych i informacyjnych działających na polu edukacji ustawicznej i przeciwdziałania bezrobociu.

2) Stymulowanie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Celem powyższego działania jest stymulowanie powstawania organizacji zrzeszających ludzi aktywnych, pragnących angażować się w życie społeczne, nieść pomoc innym i wspólnie zmieniać otaczającą ich rzeczywistość. Jest to istotne zadanie w procesie integracji z Unią Europejską.

3) Podniesienie kwalifikacji zawodowych społeczeństwa.

Odsetek ludzi z wyższym i średnim wykształceniem w gminie kształtuje się znacznie poniżej średniej krajowej, co jest dużą przeszkodą w poszukiwaniu możliwości zatrudnienia. Potencjał intelektualny zadecyduje w przyszłości o powstaniu silnych środowisk innowacyjnych i powstaniu nowych dziedzin aktywności gospodarczej.

4) Przeciwdziałanie marginalizacji grup społecznych.

Przeciwdziałanie utracie zatrudnienia przez osoby w wieku produkcyjnym stanowi jedno z ważniejszych zadań w sferze społecznej, jakie powinny zostać podjęte przez władzę samorządową. Dążenie do łagodzenia skutków bezrobocia, a także stwarzanie szans na przekwalifikowywanie i podtrzymywanie aktywności zawodowej jest jednym z najważniejszych działań prowadzących do szeroko pojętego rozwoju. Aktywizacja, mechanizmy stymulujące i podtrzymujące aktywność różnych środowisk pozwoli na wyzwolenie potencjału i skierowanie go na różne obszary działalności społecznej i gospodarczej.

2.5. Cele kierunkowe zagospodarowania przestrzennego

Cele strategiczne przełożone na cele kierunkowe zagospodarowania przestrzennego, przy założeniu równoważenia rozwoju, poprzez oszczędne dysponowanie rezerwami z myślą o pokoleniach następnych, muszą przede wszystkim koncentrować się na kierunkach zagospodarowania terenów już znajdujących się w części zurbanizowanej gminy. Cele te ustala się w postaci następujących zapisów:

- a) tworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju w gminie bazy turystycznej, wykorzystującej walory przyrodnicze i kulturowe gminy,
- b) tworzenie warunków przestrzennych umożliwiających poprawę funkcjonowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz rozwój agroturystyki, jako alternatywnego źródła dochodu dla działalności rolniczej,
- c) tworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju infrastruktury społecznej i wielokierunkowej edukacji, stosownej do potrzeb i aspiracji mieszkańców i we współdziałaniu z samorządem Miasta Suwałki,

- d) tworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej, umożliwiających kreację Gminy i Miasta Suwałki jako obszaru o dużym znaczeniu gospodarczym w regionie północno – wschodniej Polski,
- e) tworzenie warunków przestrzennych, umożliwiających rozwój atrakcyjnych miejsc zamieszkania i wypoczynku, wykorzystujących walory środowiska przyrodniczego dla mieszkańców Gminy i Miasta Suwałki.

2.5.1. Zadania realizacji celów kierunkowych zagospodarowania przestrzennego:

- racjonalne wykorzystanie rezerw terenowych,
- przygotowanie terenów dla rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej, przede wszystkim w zakresie usług i przetwórstwa rolno – spożywczego zwłaszcza w obszarze i sąsiedztwie S.S.S.E.,
- przygotowanie terenów dla rozwoju współpracy transgranicznej, wskazywanie miejsc lokalizacji obiektów handlowych i usługowych, związanych z obsługą ruchu ludzi , pojazdów i towarów,
- przygotowanie terenów dla budowy portu lotniczego w Suwałkach,
- poprawa wizerunku zagospodarowania gminy, szczególnie na terenach najbardziej zurbanizowanych oraz w dolinie Czarnej Hańczy,
- wskazywanie terenów i obiektów na cele funkcji usługowych w zakresie kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej, sportu, rekreacji w powiązaniu z infrastrukturą społeczną Miasta Suwałki,
- rozbudowa i modernizacja istniejących urządzeń melioracyjnych,
- wskazywanie nieprodukcyjnych gruntów rolnych na cele usług z zakresu turystyki i wypoczynku oraz zalesianie,
- przygotowanie terenów do eksploatacji złóż kruszywa naturalnego,
- rekultywacja terenów pokopalnianych, z uwzględnieniem ich potencjalnych walorów rekreacyjnych,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz uzupełniających elementów infrastruktury technicznej, społecznej i wypoczynkowej, poprzez przygotowanie planistyczne stosownych terenów oraz uruchomienie programu mieszkaniowego budownictwa komunalnego, uwzględniającego potrzeby mieszkańców Miasta Suwałki,
- poprawa funkcjonowania systemu transportowego gminy i powiązania z układem miejskim,
- odpowiedni do potrzeb rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej skoordynowanej z infrastrukturą Miasta Suwałki.

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNOG GMINY SUWAŁKI

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki określono w zakresie i problematyce ustalonej w art. 10 ust.1 ustawy o planowaniu i

zagospodarowaniu przestrzennym oraz w oparciu o powiązania gminy z regionem, a w szczególności z miastem Suwałki w zakresie funkcjonowania środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej i społecznej, działalności gospodarczej oraz działalności administracji rządowej i samorządowej. Uwzględniono w nich analizy i wyniki dotychczasowych opracowań projektowych planistycznych i programowych dotyczących obszarów gminy, wyniki spisu powszechnego i spisu rolnego z 2002 roku, informacje służb gminy oraz inwentaryzację urbanistyczną w terenie dokonaną wiosną 2004 roku przez zespół autorski.

Podstawowym uwarunkowaniem zewnętrznym rozwoju gminy jest sytuacja społeczno – ekonomiczna Polski i związane z tym możliwości prowadzenia przez rząd aktywnej polityki regionalnej zmierzającej do przełamywania opóźnienia cywilizacyjnego tej części kraju i wspierania działań samorządów lokalnych.

Specyficznym uwarunkowaniem zewnętrznym jest kwestia właściwych standardów obsługi mieszkańców gminy przez obiekty usługowe podstawowe i wyższego rzędu zlokalizowane w Mieście Suwałki, głównie w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej.

Powiązania Gminy Suwałki z Miastem Suwałki i z regionem

Ze względu na specyfikę położenia Gminy Suwałki – wokół Miasta Suwałki relacje gmina – miasto są dwustronne. Te dwie jednostki administracyjne są nierozzerwalnie ze sobą związane. Stąd też dla prężnego rozwoju zarówno gminy, jak i miasta pożądane jest kontynuowanie ścisłej współpracy między władzami obu samorządów.

Powiązania Gminy Suwałki z Miastem Suwałki i regionem są już tradycyjnie ukształtowane w wieloletnim okresie, w różnych układach politycznych i administracyjnych oraz poniższych zakresach:

a. związki przyrodnicze

Obszar Gminy Suwałki i obszar Miasta Suwałki pomimo tego, że są to dwie oddzielne jednostki administracyjne, z punktu widzenia przyrodniczego stanowią silnie powiązaną całość. Powiązania te wynikają z faktu położenia miasta w dolinie rzeki Czarnej Hańczy – głównej rzeki Gminy Suwałki – ważnego ciągu ekologicznego łączącego Suwalski Park Krajobrazowy z Wigierskim Parkiem Narodowym. Ciąg ten charakteryzuje się specyficznym mikroklimatem, budową geologiczną i ukształtowaniem terenu doliny rzeki i tarasów nadrzecznych, jak również roślinnością. Różnica między terenami miasta i gminy jest oczywiście duża w procentowym zainwestowaniu terenów.

b. związki w zakresie infrastruktury społecznej (służba zdrowia, oświata, kultura)

Wiele elementów infrastruktury społecznej koncentruje się w powiatowym mieście Suwałki i świadczą one usługi również mieszkańcom całej Gminy Suwałki:

- w zakresie służby zdrowia dotyczy to głównie szpitalnictwa, ratownictwa medycznego, poradni specjalistycznych, dystrybucji leków,
- w zakresie oświaty dotyczy to szkolnictwa średniego różnego typu i policealnego oraz wyższego,
- w zakresie kultury, dotyczy to imprez kulturalnych i sportowych, kina, teatrów objazdowych.

c. związki w zakresie powiązań komunikacyjnych (komunikacja masowa, zaplecze techniczne komunikacji)

Miasto Suwałki odgrywa rolę dużego węzła komunikacyjnego i cały ruch tranzytowy przechodzi przez jego centrum. Przez teren Gminy Suwałki nie przebiega droga krajowa Nr 8, na której odbywa się międzynarodowy ruch tranzytowy, ale dotyczy granic administracyjnych i terenów zainwestowanych Gminy Suwałki.

Przebiegające przez teren gminy linie kolejowe odgrywają znaczną rolę w przewozie pasażerów.

Gmina Suwałki ma dobre połączenia drogowe, szczególnie z miastem Suwałki, w którym zbiegają się promienie drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Komunikacja masowa odbywa się głównie przez PKS oraz MPK. Miasto Suwałki ma liczne połączenia z Warszawą, Białymstokiem, Olsztynem, Gdańskiem, Elkiem. Na terenie Gminy Suwałki brak jest obiektów zaplecza komunikacji drogowej. Usługi w tym zakresie pełnią nieliczne i niewielkie prywatne zakłady rzemieślnicze.

d. związki w zakresie infrastruktury technicznej (elektroenergetyka, telekomunikacja, wodociągi, kanalizacja sanitarna, gospodarka odpadami, ciepłownictwo)

Przez teren Gminy Suwałki przebiega transgraniczna dwutorowa linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 400 kV relacji Ełk Bis – Alytus (Granica Państwa).

Urządzenia elektroenergetyczne zarządzane są przez Zakład Energetyczny Białystok S.A. Rejon Energetyczny Suwałki, a zaopatrzenie w energię elektryczną gminy odbywa się z rozdzielni 110x20kV położonej w mieście Suwałki.

Usługi telekomunikacyjne dla mieszkańców gminy świadczone są przez Rejon Telekomunikacyjny Suwałki oraz innych operatorów, które obejmują swoją działalnością także Miasto Suwałki i okoliczne gminy.

Szereg wsi położonych bezpośrednio w sąsiedztwie miasta zaopatrywana jest z wodociągów miejskich. Do miejskiej oczyszczalni podłączone też niektóre wsie. Zakłada się w najbliższym czasie zwiększenie tego powiązania. Kompostownia położona na gruntach gminy jest w zasadzie inwestycją miejską.

e. związki w zakresie administracji rządowej i samorządowej

W wyniku przeprowadzonej reformy administracyjnej po 31 grudnia 1998 roku Gmina Suwałki należy do województwa podlaskiego z siedzibą w Białymstoku.

Gmina wchodzi w skład Powiatu Suwalskiego Ziemińskiego. Administracja rządowa pozostała jedynie na szczeblu wojewódzkim i mieści się w Białymstoku. Utworzone jako ich filie, agendy, delegatury itp. mają niewielkie znaczenie.

Administracja samorządowa, gospodarcza, finansowa i prawna szczebla gminnego mieści się również w Mieście Suwałki. Większość pracowników tych instytucji jest mieszkańcami miasta Suwałk.

f. działalność gospodarcza

Głównymi gałęziami gospodarki jakie rozwinęły się w regionie jest rolnictwo, leśnictwo i turystyka oraz towarzysząca im działalność gospodarcza.

Uprzemysłowienie regionu jest bardzo niskie i bazuje na surowcach lokalnych, a przede wszystkim na płodach rolnych i zasobach leśnych oraz kruszywie naturalnym.

Główne zakłady przemysłowe, za wyjątkiem fragmentu S.S.S.E. znajdują się w mieście Suwałki.

Ze względu na brak bazy przetwórczej, gmina Suwałki odgrywa rolę jedynie producenta bazy surowcowej dla przemysłu spożywczego, drzewnego i budowlanego.

3.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów

Gmina Suwałki – położona w północno – wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego, jest pierwszą pod względem wielkości gminą w powiecie suwalskim.

W strukturze przestrzennej gminy Suwałki dominują przestrzenie otwarte – pola, łąki, lasy i zadrzewienia, wody powierzchniowe.

W znacznej części są to tereny o unikalnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, objęte szczególnymi formami ochrony, stanowiące ważne ogniwo ekologicznego systemu obszarów chronionych województwa podlaskiego i kraju.

Obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze koncentrują się we wschodniej części gminy. Tam też znajdują się największe zbiorniki wodne (jeziora: Wigry, Pierty, Krzywe) oraz największe kompleksy leśne. Część zachodnia gminy ma charakter rolniczy, w krajobrazie dominują tereny upraw polowych i łąk.

Ważnym elementem struktury przestrzennej i przyrodniczej gminy jest rzeka Czarna Hańcza.

Linijowe elementy struktury przestrzennej gminy to:

- linia kolejowa Białystok – Suwałki – Trakiszki,
- linia kolejowa Suwałki – Raczki – Olecko,
- droga krajowa Nr 8 (DK Nr 8) klasy GP o przebiegu "(...) - AUGUSTÓW - RACZKI - SUWAŁKI - BUDZISKO - GRANICA PAŃSTWA",
- droga wojewódzka Nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki (klasa techniczna Z),

- droga wojewódzka nr 653 – Sedranki – Bakalarzewo – Suwałki – Sejny – Poćkuny – Granica Państwa (klasa techniczna G),
- droga wojewódzka nr 655 Kąp – Wydminy – Olecko – Raczki – Suwałki – Rutka Tartak (klasa techniczna Z),
- fragment tzw. Obwodnicy Augustowa i projektowana Obwodnica Suwałk w ciągu drogi ekspresowej S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Elk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)",
- istniejące lotnisko sportowe na terenie Miasta Suwałki, które swoim oddziaływaniem obejmuje teren Gminy Suwałki,
- istniejące linie elektroenergetyczne 110kV i 400kV.

W strukturze sieci osadniczej gminy dominują następujące grupy jednostek:

- Miasto Suwałki stanowi wielofunkcyjny ośrodek gminny, będący niezależną jednostką administracyjną, silnie oddziałującą na gminę,
- Wsie: Stary Folwark – Leszczewek, Płociczno – Gawrych Ruda i Przebród pełnią funkcje usługowe dla sąsiednich terenów i wspomagające miasto Suwałki w obsłudze ludności i rolnictwa;
- Wsie o funkcji rolniczej i usługowej na poziomie podstawowym dla sąsiednich jednostek: Poddubówek, Biała Woda, Nowa Wieś, Krzywe, Lipniak;
- Wsie pełniące funkcje turystyczne: Stary Folwark, Gawrych Ruda, Płociczno, Krzywe, Okuniowiec, Osowa, Turówka Stara, Czarnakowizna, Piertanie, Burdeniszki,
- Wsie pełniące dodatkowo funkcję kultu religijnego: Wigry, Gawrych Ruda, Żyliny.

Pozostałe wsie o funkcji rolniczej.

Tabela nr 1. Gmina Suwałki na tle Powiatu Suwalskiego

	powierzchnia w km ²	miejsowości wiejskie	sołectwa	ludność ogółem	ludność na 1 km ²	średnia powierzchnia na 1 miejscowość w km ²
Powiat	1 308	326	303	35 929	27,5	4,01
Gmina Suwałki	265	54	49	7404	27,9	4,73

Źródło: Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim w 2014 r., Białystok 2015 r., dane Urzędu Gminy Suwałki (stan na 31.12.2015r.)

W Gminie Suwałki obecnie zamieszkuje 7404 (stan na dzień 31.12.2015r.) osób. Tworzy ją 49 sołectw (54 miejscowości) położonych wokół Suwałk – miasta na prawach powiatu grodzkiego. Wszelkie zjawiska społeczne i gospodarcze zachodzące w mieście są ściśle powiązane z funkcjonowaniem gminy. Gmina Suwałki sąsiaduje z siedmioma innymi gminami:

- od zachodu z Gminą Filipów i Bakalarzewo
- od północy z Gminą Jeleniewo i Szypliszki
- od wschodu z Gminą Krasnopol
- od południa z Gminą Raczki i Nowinka,

- i Gminą Miastem Suwałki.

3.1.1. Przeznaczenie terenów

Gmina Suwałki zajmuje obszar około 265 km², stanowi to 20,3% powierzchni Powiatu Suwalskiego.

Powierzchnię Gminy Suwałki stanowi: 14 226 ha użytków rolnych, 7 915 ha gruntów leśnych, 4 295 ha pozostałych gruntów, z tego ok. 2 862 ha wód powierzchniowych. (Dane z ewidencji gruntów i budynków Starostwa Powiatowego w Suwałkach (stan na 08.04.2010r.)).

3.1.2. Zagospodarowanie terenów

Sieć osiedleńcza

Największymi i najważniejszymi miejscowościami w Gminie Suwałki jest zespół wsi Stary Folwark – Leszczewek, Płociczno – Gawrych Ruda, Nowa Wieś oraz Krzywe – gdzie znajduje się siedziba Wigierskiego Parku Narodowego.

Usługi elementarne znajdują się również we wsiach: Biała Woda, Przebród, Poddubówek. Pozostałe wsie pełnią funkcje rolnicze.

Wiejska sieć osadnicza ukształtowała się w ciągu historycznego procesu rozwoju miasta. Na jej układ przestrzenny i wielkość zaludnienia miały wpływ warunki przyrodnicze, struktura agrarna, procesy demograficzne i społeczno – gospodarcze. Znaczne przekształcenie w sposobie zainwestowania nastąpiły dzięki reformie uwłaszczeniowej z 1864 roku. Na przełomie XIX i XX wieku dochodziło do komasacji gruntów, co spowodowało powstanie wsi typu rzędówek, w miejsca uprzednich regularnych szeregówek, często z rozproszonymi osiedlami kolonijnymi.

3.1.3. Uzbrojenie terenów

Na terenie Gminy Suwałki **zaopatrzenie w wodę** odbywa się z ujęć wglębnych oraz studni kopanych. Woda przeznaczona jest do zaspokajania potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa. Teren gminy zaopatrywany jest w wodę z 5 ujęć wody podziemnej w msc. Nowa Wieś, Turówka Stara, Stary Folwark, Płociczno-Osiedle, Przebród. Ujęcia są własnością Gminy Suwałki, za wyjątkiem ujęcia w Przebrodzie, które jest własnością eksploatora Spółdzielni Mieszkaniowej w Przebrodzie.

W ostatnich 10 latach gmina zrealizowała wiele inwestycji z zakresu wodociągów. Dzięki temu około 78 % mieszkańców korzysta z wodociągów zbiorowych ujmujących wodę podziemną, dobrej jakości.

Do roku 1994 zwodociągowano wsie: Nowa Wieś, Bobrowisko, Biała Woda (wodociąg samorządu mieszkańców), Przebród, Wychodne oraz Zielone Kamedulskie.

W latach 1994-98 wybudowano sieci wodociągowe we wsiach: Wasilczyki-Niemcowizna, Czarnakowizna, Dubowo, Białe - Kropiwno Nowe – Żyliny, Taciewo, Zielone II, Poddubówek, Okuniowiec, Krzywe.

Również w tym okresie wybudowano w 15 wsiach wodociągi o długości 69587 mb, w tym 326 połączeń domowych.

W roku 1999 zakończono budowę wodociągów we wsiach: Kuków Wieś, Kropiwno Stare, Stary Folwark, Płociczno - Gawrych-Ruda. W latach 2000-2011 zakończono rozbudowę sieci istniejących i budowę nowych sieci wodno-kanalizacyjnych we wsiach: Leszczewek, Leszczewo, Tartak, Magdalenowo, Wigry, Czerwony Folwark, Burdeniszki, Magdalenowo, Gawrych Ruda, Płociczno Osiedle, Płociczno Tartak, Sobolewo

Łącznie do 2011 roku wybudowano wodociągi o długości 227km, w tym: około 1500 połączeń domowych.

Nowo wybudowane ujęcie w Płocicznie Osiedle w 1999 roku zastąpiło stare już wyeksploatowane. Posiada ono studnie o głębokości 32,0 m, depresji 2,8 m, wydajności 48 m³/h, wyposażone jest w odżelaziacze. Obliczeniowe zapotrzebowanie na wodę wynosi 274 m³/d. Nowo wybudowane ujęcie w Starym Folwarku posiada studnie o zasobach zatwierdzonych w wielkości 33,5 m³/h. Stacja wyposażona jest w urządzenie do odmanganiania i odżelaziania wody.

Wodociągi gminne obsługiwane są przez Gminę za wyjątkiem krótkiego odcinka wodociągu we wsi Dubowo I, który jest eksploatowany przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach.

Najmłodszym ujęciem jest ujęcie wybudowane w Turówce Starej w 2000 roku. Inwestycja ta wraz z budową wodociągów we wsiach Turówka Nowa, Korobiec, Korkliny pozwoliła na zlikwidowanie deficytu wody na tym terenie w związku z okresowym wysychaniem studni kopanych.

W zakresie rozwiązań **gospodarki ściekowej** na terenie gminy występuje znaczne niedoinwestowanie w budownictwie mieszkaniowym jedno- i wielorodzinnym.

Kanalizację sanitarną odprowadzającą ścieki do oczyszczalni miejskiej Miasta Suwałk posiadają jedynie miejscowości położone w południowo- wschodniej części gminy Suwałki. Oprócz tego na terenie gminy znajdują się zbiorniki do gromadzenia ścieków przy budynkach wielorodzinnych po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym, zlokalizowane w miejscowości Przebród. Część budynków jednorodzinnych posiada szczelne urządzenia do gromadzenia ścieków. Z szamb ścieki wywożone są do oczyszczalni ścieków w Suwałkach lub na pola uprawne. Część przedostaje się do ziemi lub do cieków wodnych.

Miasto Suwałki dla swoich potrzeb wybudowało nowoczesną, mechaniczno-biologiczno-chemiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowość 28,5 tys. m³/dobę zlokalizowaną na wschodzie miasta przy drodze wyjazdowej na Sejny. Posiada ona ponad 50 % rezerwę przepustowości. Zapewnia wysoki

stopień oczyszczania i stwarza dogodne warunki rozwoju systemu odprowadzania ścieków dla miasta jak i okolicznych wsi i osiedli.

W ostatnich latach realizowana była kanalizacja sanitarna m.in. dla wsi: Stary Folwark, Leszczewek, Cimochovizna i Mała Huta. Będzie ona połączona z kanalizacją w Krzywym, a ścieki ostatecznie odprowadzane będą do oczyszczalni ścieków Miasta Suwałki. Do końca roku 2011 zakończono budowę kanalizacji sanitarnej o łącznej długości około 83 km w msc. Sobolewo, Płociczno, Gawrych Ruda.

Stwierdzić należy, że zainwestowanie gminy w **sieć wodociągową** bez jednoczesnego rozwiązania **gospodarki ściekowej** i poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców stanowi zagrożenie jakości wód podziemnych i powierzchniowych.

Gospodarka ciepła na terenie gminy opiera się na kotłowniach osiedlowych, indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwem stałym i instalacjach korzystających z energii odnawialnych.

Istniejące źródła ciepła zaspokajają potrzeby poszczególnych odbiorców, jedynie stan techniczny tych obiektów w większości nie odpowiada obowiązującym normom, a ich niska sprawność, wysoki poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego czy wysokie koszty eksploatacji sprawiają, że stają się one nieekonomiczne.

Na terenie gminy brak jest **sieci gazowej rozdzielczej gazu ziemnego**. W 2011 roku zostały wydane decyzje administracyjne lokalizujące na działce nr 8 w Zielonym Kamedulskim Stację regazyfikacji gazu LNG wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową oraz orurowaniem łączącym stację gazową z projektowaną siecią gazową Miasta Suwałki.

Teren Gminy Suwałki zasilany jest **w energię elektryczną** z krajowego systemu energetycznego poprzez państwową sieć wysokich napięć. Głównym punktem zasilania jest stacja 220/110 kV w Nowej Wsi Elckiej. Dostarczanie energii elektrycznej dla potrzeb odbiorców na terenie gminy odbywa się liniami napowietrznymi 110 kV poprzez dwie stacje RPZ 110/20 kV „Hańcza”, „Strefa” i „Piaskowa” zlokalizowane w granicach administracyjnych miasta Suwałki.

Istniejący system sieci zabezpiecza **potrzeby energetyczne** gminy, jednak nie nadaje się w przeważającej większości do przesyłu większych mocy. Zaopatrzenie całego obszaru jest nierównomierne, szczególnie niekorzystnie przedstawia się sytuacja na obszarach, gdzie jest niedostatecznie rozbudowana sieć linii SN i nn.

Obszar gminy posiada sprzyjające warunki dla zastosowania **niekonwencjonalnych źródeł energii**. Najbardziej sprzyjające warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej panują w okolicach Potasznia, Taciawa, Turówki Nowej i Czarnakowizny. Energia wytwarzana przez elektrownie wiatrowe mogłaby być przekazywana do krajowego systemu energetycznego.

System telekomunikacyjny na terenie Gminy Suwałki zapewnia wymagany standard usług telekomunikacyjnych pod względem jakości i ilości usług. Wszystkie wsie są strefonizowane, istniejąca sieć zabezpiecza potrzeby mieszkańców w wystarczającym zakresie, zwiększa się dostępność do sieci

informatycznej. Zapewniona jest automatyczna łączność wewnątrz obszaru, połączenia krajowe i międzynarodowe.

Centrale automatyczne o poj. do 1000 NN obsługujące teren gminy zlokalizowane są w miejscowościach: Przebród, Osowa, Płociczno, Stary Folwark oraz centralę o poj. powyżej 1000 NN usytuowaną w Suwałkach. Główne połączenia telekomunikacyjne przebiegające przez teren gminy Suwałki to linie światłowodowe.

Poza tradycyjną siecią telekomunikacyjną na terenie gminy funkcjonuje: dynamicznie rozwijająca się łączność za pomocą **telefonii komórkowej** obsługiwanej przez operatorów sieci telefonii komórkowej. Sieć telefonii komórkowej swym zasięgiem pokrywa cały obszar gminy. Lawinowo rośnie liczba abonentów sieci telefonii komórkowej i zwiększa się oferta usług np. : dostęp do Internetu, poczty elektronicznej. Na terenie gminy znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej m.in.: w Płocicznie – Tartak, przy drodze Suwałki – Augustów oraz w okolicy miejscowości Tartak.

Na terenie gminy nie występują **urządzenia systemu radiokomunikacji i teletransmisji**, ale dla zapewnienia prawidłowej pracy urządzeń przekaźnikowo-nadawczych: stacji radiowo-telewizyjnej „Krzemieniucha” w gminie Jeleniewo i stacji linii radiowych „Kamień” w gminie Sztabin oraz uniknięcia kolizji z innymi obiektami zagospodarowania przestrzennego (zwłaszcza znacznej wysokości) wymagane jest utrzymanie pasa ochronnego linii radiokomunikacji i teletransmisji przebiegającego przez teren gminy.

Na **system zbiórki odpadów komunalnych** składają się pojemniki rozstawione w następujących miejscowościach: Bród Nowy, Przebród, Zielone Kamedulskie, Stary Folwark, Płociczno, Poddubówek, Osowa, Czarnakowizna, Turówka Stara, Wigry, Gawrych Ruda, Żyliny, Osinki, Nowa Wieś, Kropiwno Stare, Potasznia, Przebród, a także na terenach turystycznych nad Jeziorem Okmin, Jeziorem Ożewo i przy Klasztorze na Wigrach.

Na terenie gminy znajdują się również pojemniki systemu selektywnej zbiórki odpadów. Rozstawione są na terenach szkół w Poddubówku, Starym Folwarku, Nowej Wsi, Płocicznie, Przebrodzie, pozostałe zaś znajdują się w miejscowościach: Nowa Wieś, Krzywe, Stary Folwark, Gawrych Ruda, Przebród oraz przy Urzędzie Gminy Suwałki.

Gmina nie posiada sprzętu do wywozu odpadów.

Niewyselekcjonowane odpady z terenu Gminy Suwałki, jako zmieszane, trafiają do kompostowni odpadów w miejscowości Zielone Kamedulskie, administrowanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o., będącej własnością miasta Suwałki.

Układ transportowy połączeń zewnętrznych i wewnętrznych zabezpiecza niezbędne potrzeby, lecz stan techniczny i parametry dróg odbiegają od niezbędnych potrzeb i prawidłowego bezpieczeństwa ruchu.

Do głównych uwarunkowań rozwoju osadnictwa należą:

- słaby potencjał demograficzny i społeczno – gospodarczy, w tym również rynku pracy,

- bariery zasobów komunalnych terenów budowlanych,
- bariery infrastrukturalne terenów,
- bariery wynikające z braku przygotowania planistycznego terenów do zainwestowania,
- szanse położenia w stosunku do głównych układów transportowych i ciągów infrastruktury technicznej.

3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ład przestrzennego i wymogów jego ochrony

Gmina Suwałki charakteryzuje się zachowanym w znacznym stopniu, zbliżonym do naturalnego **środowiskiem przyrodniczym** o wysokich i unikalnych walorach w skali kraju, a nawet Europy. Na jej obszarze występują duże komponenty naturalnych lasów o cennej i różnorodnej roślinności o najwyższym stopniu naturalności i najwyższej bioróżnorodności.

Wysoki stopień naturalności gminy wynika z samej struktury użytkowania gruntów, w której dominują obszary uznane za biologicznie czynne – aktywne, tj.: łąki, pastwiska, lasy, zadrzewienia, wody i nieużytki bagienne.

O wysokim potencjale biotycznym obszaru gminy świadczy bogactwo fauny i flory oraz występowanie licznych chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt, a także znaczna ilość obszarów określanych statusem ochronnym.

Na obszarze Gminy Suwałki różnymi formami statusów ochronnych objęte są:

- tereny Wigierskiego Parku Narodowego i jego otuliny,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000
- pomniki przyrody.

Do głównych uwarunkowań rozwoju gminy wynikających ze stanu ład przestrzennego i wymogów jego ochrony należy zaliczyć:

- bariery środowiska przyrodniczego i rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- szanse położenia w stosunku do najbardziej cennych walorów przyrodniczych przydatnych do rozwoju rekreacji, w tym: turystyki.

Do głównych zadań należą:

- ochrona przed degradacją istniejących zasobów przyrodniczych,
- likwidacja istniejących zagrożeń.

Ochrona przed degradacją winna polegać na:

- przestrzeganiu zakazów i nakazów obowiązujących na ustalonych prawnie terenach ochronnych,
- ochronie krajobrazu, w szczególności rzeźby terenu,
- ochronie areálu gleb wyższej jakości przed rozproszoną urbanizacją,
- ochronie wód powierzchniowych i gleb przed niekontrolowanym zanieczyszczaniem ściekami bytowymi i rolniczymi,
- ochronie brzegów wód przed zabudową,

- ochronie cennej, rzadkiej roślinności, torfowisk i zadrzewień śródpolnych,
- ochronie pomników przyrody wraz z ich najbliższym otoczeniem.

Likwidacja istniejących zagrożeń wymaga:

- ochrony atmosfery poprzez wprowadzenie paliw ekologicznych do procesów grzewczych,
- poprawy klimatu akustycznego poprzez wprowadzanie wysokiej zieleni izolacyjnej i ekranów przeciwhałasowych, zwłaszcza wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych,
- poprawy czystości wód poprzez realizację oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji,
- wprowadzania zakazu stosowania środków ochrony roślin na terenach spływu wód roztopowych i deszczowych do rzek,
- uregulowania i prawidłowego zorganizowania zbiorki i utylizacji odpadów.

3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego

Gmina Suwałki położona jest w północno – wschodniej części województwa podlaskiego, starostwie ziemskim suwalskim. Według regionalizacji fizyczno – geograficznej J. Kondrackiego teren leży w obrębie Pojezierza Litewskiego, w skład którego wchodzi trzy mezoregiony:

- Pojezierze Zachodniosuwalskie, niewielka zachodnia część,
- Równina Augustowska , centralna i południowa część z doliną Czarnej Hańczy,
- Pojezierze Północnosuwalskie, pozostała część.

Rzeźba terenu została ukształtowana przez ostatnie zlodowacenie Wisły.

Zlodowacenie to rozpoczęło się około 80 tys. lat temu. Łądolód zlodowacenia Wisły dwukrotnie nasuwał się na tereny obecnie znajdujące się w granicach badanego terenu około 60-65 tys. lat temu (stadiał Świecie) i 22-13 tys. lat temu (stadiał główny leszczyńsko-pomorski). Łądolód stadiału leszczyńsko-pomorskiego objął tereny południowo-zachodniej Litwy i obszar obecnej suwalszczyzny, aż po środkową część Puszczy Augustowskiej.

Obszar zajęty przez ostatni łądolód pokrywa się z obszarami dzisiejszych pojezierzy. Tak więc jednym z charakterystycznych elementów krajobrazu młodoglacjalnego są jeziora. Drugim elementem są głębokie rynny lodowcowe powstałe pod lodem w okresie transgresji łądolodu. Rynny te często zajęte są dziś przez jeziora lub rzeki. Trzecim elementem krajobrazu młodoglacjalnego są tzw. „oczka polodowcowe”, niewielkie zagłębienia bezodpływowe, czasem wypełnione wodą, powstałe głównie w wyniku wytapiania się brył martwego lodu, tj. lodu, który utracił kontakt z łądolodem. Wszystkie opisane tu elementy spotykamy na Suwalszczyźnie i na terenie Gminy Suwałki.

Rzeźbę terenu ukształtowało ostatecznie zlodowacenie, a w szczególności stadiał leszczyńsko-pomorski zlodowacenia północnopolskiego, chociaż widoczne są także elementy rzeźby pochodzące z wcześniejszych okresów. W okresie tym wyżłobione zostały pod lodowcem rynny o stromych zboczach i nierównym dnie. W kolejnych fazach ustępowania (recesji) i ponownego nasuwania się (transgresji)

lodowca powstawały charakterystyczne elementy ukształtowania terenu - moreny czołowe i denne, kemy, ozy, równiny sandrowe, misy jeziorne, doliny wód roztopowych i inne formy.

W czasie dłuższego postoju czoła lodowca powstały wały i pagórki moreny czołowej. Wody wypływające spod czoła lodowca wynosiły materiał piaszczysto-żwirowy i tworzyły najstarsze pokłady sandrowe. Spływające z lodowca osady wodnolodowcowe, prawdopodobnie w formie jeziorów błotnych, pokryły starsze poziomy sandru warstwą o grubości około 2 m i objęły obszar o szerokości około 7 km od czoła lodowca. W tym okresie wykształciły się m.in. płaskie równiny sandrowe w południowej części powiatu suwalskiego. W następnym, młodszym etapie (subfaza wigierska) czoło lodowca na krótko zatrzymało się na linii pomiędzy strefą środkową jeziora Wigry a rejonem wsi Wysoki Most. Powstałe wówczas, w wyniku nacisku zwartych mas lodowych, wzniesienia tworzą obecnie ciąg wzgórz zwanych sobolewsko-posejnieńskimi. Na przedpolu lodowca wody roztopowe silnie rozmywały powierzchnię.

W następnym okresie, znanym jako subfaza hańczańska, czoło lodowca rozdzieliło się na liczne lody i charakteryzowało się znaczną ruchliwością. Martwe lody wypełniające zagłębienia powoli wytapiały się. U schyłku plejstocenu, około 14 tysięcy lat temu, rozpoczął się okres ostatecznego rozpadu i zaniku pokrywy lodowej. Ogromne bryły i płyty lodu, zwykle przysypane warstwą materiałów wodnolodowcowych, roztopiały się bardzo wolno. W miejscu występowania zagrzebanych brył lodowych pojawiały się, początkowo płaskie, obniżenia, w których rozwijała się roślinność torfowiskowa. Dopiero istotne ocieplenie klimatu, które nastąpiło około 12 tysięcy lat temu doprowadziło do szybkiego pogłębiania się jezior, aż do ostatecznego wytopienia się lodów. W tym okresie powstała większość jezior położonych na południu powiatu. W wyniku wytapiania się brył lodu wypełniających prajeziora powstały obecnie istniejące jeziora. W otwartych szczelinach lodowych usypywane były kemy, powstawały tarasy kemowe i poziomy zastoiskowe.

Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym omawiany teren położony jest w obrębie antekliny (siodła) mazursko – suwalskiej. Oznacza to, że prekambryjskie podłoże krystaliczne występuje tu dość płytko, pod stosunkowo niewielką pokrywą młodszych skał. Podłoże to zalegające na głębokości 800 – 900 m zbudowane jest głównie z anortozytów, norytów, granodiorytów i diorytów.

Na utworach prekambryjskich zalegają od razu utwory triasu dolnego. Brak więc utworów paleozoicznych, gdyż podczas tej ery teren ten był cały czas lądem i znajdował się jedynie pod wpływem procesów niszczących.

Mięszkość utworów triasowych jest różna i waha się w granicach 200 – 300 m.

Na triasie leżą osady jurajskie o miąższości kilkudziesięciu metrów, są to najczęściej piaski i piaskowce oraz wapienie.

Wyżej leżą osady kredowe o miąższości od 100 do 200 metrów. Są to głównie osady kredy piszącej oraz piaski, piaskowce i mułowce.

Trzeciorzęd na badanym terenie to piaskowce i opoki glaukonitowe, margle piaszczyste, margle z przerostami wapieni i ility margliste.

Osady trzeciorzędowe to bezpośrednie podłoże czwartorzędu, który na całym obszarze, tworzy wierzchnią pokrywę o miąższości 200 – 300 m.

W skład czwartorzędu wchodzi utwory plejstoceny i holoceny. Dominującą rolę odgrywa tu plejstocen z czterema (trzema) zlodowaceniami i okresami interglacjalnymi. Podstawowe utwory tego okresu to różnego rodzaju gliny, piaski i żwiry gliniaste, lokalnie pyły. Często zawierają domieszki żwirów i otczaków skał północnych. Piaski i żwiry rzeczne występują przede wszystkim na tarasie zalewowym rzeki Czarnej Hańczy i w paru mniejszych dolinkach rzek :Kamionki, Szczeberki . Utwory te często występują pod torfami bądź namułami.

Utwory bagienne to namuły organiczne oraz torfy występujące w dnach dolin rzecznych, obniżeniach pojeziernych i innych zagłębieniach.

Należy stwierdzić, że na przeważającej części terenu warunki gruntowe są dobre dla budownictwa. Surowcami mineralnymi są złoża kruszywa naturalnego (piaski ze żwirem).

Warunki klimatyczne

Klimat gminy Suwałki jest dość surowy o cechach kontynentalnych. Suwalszczyzna jest najchłodniejszą częścią województwa i Polski poza górami. Zima trwa tu średnio 103 dni, przedzimy trwa tu średnio 26 dni, przedwiosnie 34 dni, wiosna 48 dni, lato 66 dni, jesień 88 dni. Wiosna dociera na Suwalszczyznę 3 tygodnie później aniżeli w południowo-zachodniej Polsce, tj. ok. 11 marca. Termiczne lato zaczyna się w pierwszej dekadzie czerwca i trwa 2,5 - 3 miesiące. Średnia temperatura roczna przeciętnie wynosi ok. 6°C, choć często podlega ona wahaniom (np. w 1997 r. - 5,2°C, w 1998 r. - 7,7°C). Średnia temperatura lipca oscyluje w granicach 17 - 18°C, a stycznia - 4,5°C. Dość duża jest w tej okolicy roczna amplituda temperatury - ok. 20°C. Dni upalnych z maksymalną temperaturą 25 - 30°C jest tu średnio 23 dni, a mroźnych 74. Okres wegetacyjny trwa ok. 160 dni, gdy tymczasem w Polsce centralnej i na zachodzie kraju jest o kilkadziesiąt dni dłuższy. Roczna suma opadów wynosi 550 - 650 mm, osiągając najwyższą wartość w sezonie letnim.

3.3.1. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

3.3.1.1. Stan i struktura użytkowania gruntów

Wg danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach powierzchnia ewidencyjna Gminy Suwałki na dzień 08.04.2010 roku wynosi 26435,95 ha, co stanowi około 20 % powierzchni ziemskiego powiatu suwalskiego.

Tabela Nr 2. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Suwałki

	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	% pow. gminy
1.	Użytki rolne	14 226	53,8

2.	Grunty leśne	7915	29,9
2.1	Lasy	7859	29,7
2.2.	Grunty zadrzewione i zakrzewione	56	0,2
3.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	724	2,74
3.1	Drogi	483	1,83
3.2	Tereny kolejowe	98	0,37
3.3	Tereny mieszkaniowe	63	0,24
3.4	Tereny przemysłowe	26	0,1
3.5	Inne tereny zabudowane	24	0,09
3.6	Zurbanizowane tereny niezabudowane	24	0,09
3.7	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	6	0,025
4.	Grunty pod wodami	2862	10,82
5.	Nieużytki	674	2,55
6.	Tereny różne	12	0,046
7.	Użytki kopalne	23	0,08

Źródło: Starostwo Powiatowe w Suwałkach
Stan: 08.04.2010r.

Na części terenów rolnych funkcjonują rodzinne ogrody działkowe:

- ROD „Leśny” o pow. 5,26 ha na działkach nr geod. 118/3, 118/7 i 118/8 we wsi Mała Huta nr rejestru A-XL-56-4955
- ROD „Oaza” o pow. 29,020 ha na działkach nr geod. 55 i 57/1 we wsi Kuków nr rejestru A-XL-38-3965.

Tereny te zostały wskazane na rysunkach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki - Uwarunkowania – załącznik Nr 2 oraz Kierunki zagospodarowania przestrzennego – załącznik Nr 3.

3.3.1.2 Struktura użytków rolnych

Użytki rolne Gminy Suwałki stanowią 54,5 % jej powierzchni ogólnej, wobec 66,1% powierzchni powiatu suwalskiego. Użytki rolne gminy stanowią 16,6% użytków rolnych powiatu suwalskiego. Struktura użytków rolnych gminy, wg danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach na dzień 01.01.2004r., przedstawia się następująco:

Grunty orne	- 11 229 ha	tj. 78,0 % pow. UR
Sady	- 57 ha	tj. 0,4 % pow. UR
Łąki	- 1 050 ha	tj. 7,3 % pow. UR
Pastwiska	- 1 645 ha	tj. 11, % pow. UR
Grunty orne zabudowane	- 360 ha	tj. 2,5 % pow. UR
Użytki rolne pod rowami	- 53 ha	tj. 0,4 % pow. UR

Rozmieszczenie użytków rolnych na obszarze gminy jest nierównomierne, a główne obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej znajdują się w zachodniej i północnej części gminy. Użytki zielone

stanowią 11,8 % powierzchni użytków rolnych gminy i występują głównie we wschodniej i północnej części gminy.

3.3.1.3 Gleby

Gleby obszaru Gminy Suwałki zostały wytworzone z plejstocénskich glin i piasków zwałowych oraz piasków wodnolodowcowych. Utwory holocénskie stanowią torfy i namuły. Wytworzone z takich utworów gleby cechuje duże zróżnicowanie pod względem wartości użytkowej. Występują tu gleby zbudowane z utworów o bardzo lekkim składzie mechanicznym, stanowiące bardzo słabe i słabe grunty orne, gleby zbudowane głównie z glin i piasków naglinowych tworzące średniej wartości użytki rolne oraz gleby hydromorficzne głównie torfowe i mułowo-torfowe stanowiące średnie i słabe użytki zielone

Zdecydowanie największą powierzchnie zajmują słabe i bardzo słabe użytki rolne. Charakteryzują się płytkim i o małej zawartości próchnicy poziomem akumulacyjnym oraz nadmierną przepuszczalnością. Są to głównie gleby brunatne wylugowane i bielcowe ubogie w składniki pokarmowe o niskiej wartości rolniczego użytkowania.

Gleby zbudowane z glin i piasków naglinowych stanowią gleby gliniaste lekkie i średnie potencjalnie znacznie urodzajniejsze stanowiące głównie użytki rolne klas czwartych, a występują często w mozaice z glebami lekkimi. Obszary występowania tych gleb cechuje silne urzeźbienie terenu, wywołujące procesy erozyjne i powodujące trudności w uprawie rolniczej.

W dolinie rzeki Czarnej Hańczy i w obniżeniach terenowych występują gleby hydromorficzne mułowo-torfowe i torfowe, okresowo nadmiernie uwilgotnione, stanowiące użytki zielone V i VI klasy, często zbyt mocno zakrzaczone lub zachwaszczone.

Bonitacja użytków zielonych przedstawia się następująco:

Łąki:	klasa III	-	0,3 % pow. łąk
	klasa IV	-	24,8 %
	klasa V	-	49,3 %
	klasa VI	-	25,5 %
Pastwiska:	klasa III	-	1,6 % pow. pastwisk
	klasa IV	-	21,5 %
	klasa V	-	40,2 %
	klasa VI	-	31,0 %
	klasa VI Rz	-	5,6 %

O potencjalnych możliwościach produkcyjnych gleb tego obszaru decyduje duży udział kompleksu żyniego słabego i żyniego bardzo słabego przydatności rolniczej w powierzchni gruntów ornych.

Udział poszczególnych klas bonitacji gruntów ornych przedstawia się następująco:

- klasa IIIb - 0,6 %
- klasa IVa - 14,8 %

- klasa IVb - 18,1 %
- klasa V - 26,6 %
- klasa VI - 38,3 %
- klasa VIRz - 1,6 %

Gleby o najwyższej wartości produkcyjnej obszaru gminy zajmują niewielkie powierzchnie i występują w mozaice z glebami klas czwartych.

Natomiast gleby klas czwartych zajmują około 33 % powierzchni gruntów ornych i koncentrują się głównie w południowo-zachodniej części gminy głównie w rejonie wsi Zielone Królewskie, Poddubówek, Niemcowizna, Turówka Nowa, Huta, Stary Folwark, Leszczewek, Leszczewo, Potasznia, Osinki i na wschód od szosy Prudziszek – Jeleniewo.

Największy udział stanowią gleby V i VI klasy bonitacyjnej. Występują głównie wokół Miasta Suwałk, w południowej i wschodniej części gminy.

Wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb dla obszaru Gminy Suwałki wynosi 32,4 pkt. i w skali powiatu suwalskiego gmina charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem bonitacji gleb.

Warunki agroklimatyczne w gminach powiatu suwalskiego są zróżnicowane i w skali punktowej wahają się od 6,4 pkt. w Gminie Raczki do 3,2 pkt. w Gminie Przerośl, a dla Gminy Suwałki bonitacja agroklimatu wynosi 5,8 pkt.

Obszar powiatu suwalskiego w skład którego wchodzi gmina Suwałki charakteryzuje dość zróżnicowaną rzeźbą terenu, od mało korzystnej dla potrzeb rolnictwa w Gminie Wiżajny i Rutka Tartak do korzystnej w Gminie Suwałki, wyrażonej 3,6 pkt. skali 5 pkt.

Warunki wodne w obrębie powiatu suwalskiego określono jako mało i średnio korzystne w rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Całościowa ocena przyrodniczych warunków produkcji rolnej Gminy Suwałki wyrażona wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 43,4 pkt. Z analizy waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powiatu suwalskiego wynika, że tylko Gminę Jeleniewo cechują gorsze warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

3.3.1.4. Zmeliorowane użytki rolne

Na obszarze Gminy Suwałki wg danych Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku Oddział Terenowy w Suwałkach regulacją stosunków wodnych objęto 434 ha gruntów ornych i 646 ha łąk i pastwisk.

Największe zmeliorowane obiekty użytków zielonych występują w obrębie wsi: Lipniak, Leszczewek, Leszczewo, Tartak, Pietranie, Krzywe, Korobiec, Korkliny, Taciewo.

Grunty orne o uregulowanych stosunkach wodnych występują głównie w obrębie wsi Taciewo, Turówka, Niemcowizna.

Rozmiar wykonanych melioracji użytków rolnych nie w pełni zaspakaja potrzeby w tym zakresie, ponieważ na obszarze gminy występują znaczne powierzchnie gleb okresowo zbyt mokrych, na których wykonywanie prac polowych jest znacznie utrudnione.

Zmeliorowane obiekty wymagają systematycznej konserwacji urządzeń melioracyjnych. Konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej spoczywa na barkach właścicieli i użytkowników.

3.3.1.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu leśnej przestrzeni

Lasy, tereny zadrzewione i zakrzaczone zajmują 7717 ha, co stanowi 29,2% powierzchni gminy, wobec 17,5% w granicach powiatu suwalskiego.

Obszar leśny Gminy Suwałki składa się z wielu mniejszych i większych kompleksów położonych w obrębie II Mazursko – Podlaskiej Krainie przyrodniczo-leśnej, Dzielnicy Puszczy Augustowskiej, stanowi pozostałość lasów łączących dawniej Puszcze Augustowską z Puszcza Romincką.

Kraina ta charakteryzuje się występowaniem prawie wszystkich nizinnych typów siedliskowych lasu. Najszerzej rozpowszechnionymi ekosystemami leśnymi na terenach pagórkowatych moren jest bór mieszany świeży i las mieszany świeży, przy zróżnicowanym udziale procentowym, dominuje bór mieszany świeży. Procentowy udział siedliskowych typów lasu przedstawia się następująco:

- Bśw - 2,3%
- Bb - 0,1%
- BMśw - 77,2%
- BMw - 0,6%
- BMb - 0,1%
- LMśw - 13,8%
- LMw - 0,8%
- LMb - 4,2%
- Lśw - 0,4%
- Ol - 0,4%
- OLII - 0,1%

Gatunkiem panującym w drzewostanie na obszarze gminy jest sosna, której udział wynosi około 59%. Tworzy ona drzewostany jednogatunkowe o różnych klasach wieku na siedliskach boru świeżego, boru mieszanego świeżego, lub z nieznacznym udziałem brzozy, świerka, dębu, na siedlisku lasu mieszanego świeżego. Na drugim miejscu jest świerk.

Największą wartość przyrodniczą przedstawiają lasy olszowe, olszowo-brzozowe oraz zarośla wierzbowo-brzozowe. Wartość przyrodnicza zbiorowisk leśnych została uwzględniona przy określaniu lasów ochronnych, a przestrzeganie zapisanych rygorów gospodarki w tych lasach pozwala zachować ich walory.

Lasy ochronne zostały określone Decyzją Ministra Środowiska BOA – 1pło-189/1740/2002 z dnia 22 sierpnia 2002 r.

W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone poprzez:

- preferowanie naturalnego odnawiania lasów,
- ograniczenia regulacji stosunków wodnych,
- ograniczenie trwałego odwadniania bagien śródleśnych,
- kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne.
- stosowanie indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów,
- ograniczenia stosowania zrębów zupełnych oraz prowadzenia śinki drzew, zrywki i wywozu drewna w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności leśnej.

Najwyższą formą ochrony objęta jest część Puszczy Augustowskiej na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego.

W drzewostanach tego obszaru dominuje sosna z udziałem 79,4%.

Świerk stanowi 12,2% ogólnego drzewostanu.

Olsza czarna, brzoza brodawkowata, brzoza omszona i dąb szypułkowy mają udział od 3 – 2,3% drzewostanu.

Na terenie WPN występuje też modrzew europejski, klon zwyczajny, lipa drobnolistna.

Głównym zadaniem parku są zabiegi ochrony czynnej w ekosystemach leśnych na obszarze ochrony czynnej poprzez hodowlę lasu, odbudowę i pielęgnację drzewostanu, cięcia pielęgnacyjne i sanitarne, zabiegi związane z ochroną upraw leśnych przed zwierzyną i innymi czynnikami agro i biotycznymi oraz ochronę przeciwpożarową.

Lasy na obszarze Gminy Suwałki pełnią ważną funkcję gospodarczą, ale również odgrywają dużą rolę w funkcji rekreacyjno – wypoczynkowej i pod względem odporności i przydatności dla celów turystycznych można wyodrębnić:

- lasy o bardzo korzystnych warunkach dla celów rekreacyjno – wypoczynkowych, głównie na siedliskach boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego świeżego,
- lasy mniej korzystne dla celów rekreacyjnych ze względu na znaczną wilgotność, głównie na siedliskach uwilgotnionych,
- lasy nieprzydatne dla celów rekreacyjnych z uwagi na niski poziom wód gruntowych.

3.3.2. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Wody powierzchniowe

Najistotniejszym elementem hydrografii Gminy Suwałki są jeziora, których ogólna powierzchnia wynosi 2 718,4152 ha. Stanowią one pozostałość po zlodowaceniach.

Największe z nich jezioro Wigry ma 2202,0347 ha powierzchni, maksymalną głębokość 73 m i zajmuje centralną część Wigierskiego Parku Narodowego.

Jeziora reprezentują szeroką gamę typów limnologicznych, różniących się pomiędzy sobą żyznością, termiką i koncentracją związków humusowych.

Osobliwością wśród nich są dystroficzne jeziora śródleśne, tzw. „suchary”, otoczone mszarem torfowcowym. Na zespole jezior Wigierskich utworzone są strefy ciszy.

Niektóre wybrane jeziora posiadają bliższe charakterystyki opracowywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i tak np.:

Jezioro Długie Wigierskie

- Położenie geograficzne: 54°01'04" N, 23°01'07" E, wysokość 131,9 m n.p.m.
- Makroregion - Pojezierze Litewskie,
- Mezo-region - Pojezierze Wschodniosuwalskie,
- Dorzecze: Dłużanka - jezioro Wigry - Czarna Hańcza - Niemen - Bałtyk.

Jezioro Długie Wigierskie jest jednym z trzech położonych obok siebie jezior polodowcowych, wyodrębnionych z misy jeziora pra-Wigry wskutek ewolucji jezior. Zespół jezior: Długie, Muliczne i Okrągłe położony jest na północ od skrajnie południowo-zachodniej zatoki jeziora Wigry (Zatoka Wigierki). Jezioro Długie Wigierskie zostało zakwalifikowane do wód typu sielawowego, przy czym występowały objawy tak zwanego przeleszczenia - wzrostu udziału ryb karpioatych (przede wszystkim leszcza) w rybostanie jeziora. Powierzchnia zwierciadła wody jeziora Długiego zajmuje 80,0 ha. Głębokość maksymalna jeziora wynosi 14,8 m, a jego głębokość średnia sięga 6,4 m. Jezioro jest wydłużone, długość linii brzegowej tworzącej mniejsze i większe zatoki ogółem wynosi 6200 m. Współczynnik rozwoju linii brzegowej wskazuje, że linia brzegowa jest dość silnie rozwinięta. Objętość jeziora jest umiarkowana i wynosi około 5.227,6 tys. m³. Misa jeziora jest zróżnicowana o umiarkowanie urozmaiconym dnie. Kształt zbiornika jest nieregularny, a jezioro można podzielić na dwie wyraźnie wyodrębnione części oddzielone dość głębokim przewężeniem. Akwen połączony jest stosunkowo szerokimi kanałami od północy z Jeziorem Mulicznym i od zachodu z Jeziorem Okrągłym. Strefa litoralu jest stosunkowo wąska, miejscami spadek dna jest duży. Na Jeziorze Długim Wigierskim znajdują się trzy niewielkie wysepki o łącznej powierzchni 1,6 ha. Powierzchnia zlewni całkowitej Jeziora Długiego Wigierskiego wynosi prawie 7,5 km².

Jezioro Ożewo

- Położenie geograficzne: 54°09' N, 22°49' E, wysokość 191,3 m n.p.m
- Makroregion - Pojezierze Litewskie,
- Mezoregion - Równina Augustowska,
- Dorzecze: Rospuda-Netta - Biebrza - Narew - Wisła – Bałtyk.

Jezioro Ożewo zalicza się do zbiorników polodowcowych rynnowych. Powierzchnia jeziora zajmuje 55 ha. Głębokość maksymalna wynosi 55,5 m, a głębokość średnia sięga 18,3 m. Kształt zbiornika jest lekko wydłużony, długość maksymalna sięga 1450 m, szerokość maksymalna wynosi 625 m. Długość linii brzegowej ogółem wynosi 3550 m, a współczynnik rozwinięcia linii brzegowej wskazuje, że linia brzegowa jest słabo rozwinięta. Misa jeziora jest mało zróżnicowana kształtem zbliżona do stożka z wklęsłymi brzegami, o czym świadczy niski wskaźnik głębokości (0,33), wyrażający stosunek głębokości średniej do głębokości maksymalnej. Spadki głębokości wzdłuż linii brzegowej są na ogół strome, głęboczek nie jest rozległy. Strefa przybrzeżna w jeziorze nie jest szeroka. Brzegi jeziora są zróżnicowane, przeważnie wysokie ze stromymi skarpami. Pod względem typu rybackiego jest to jezioro sielawowe, użytkowane przez spółkę rybacką. W małej zlewni bezpośredniej przeważają grunty orne obok łąk i pastwisk, nieużytków i obszarów zabudowanych. Wokół jeziora występuje niewielka liczba działek rekreacyjnych. Ze względu na bliskość Suwałk kąpielisko położone przy wschodnim brzegu jeziora jest dość popularnym miejscem wypoczynku.

Jezioro Okmin

- Położenie geograficzne: 54°09' N, 22°50' E, wysokość 192,9 m n. p. m.
- Makroregion - Pojezierze Litewskie,
- Mezoregion - Równina Augustowska,
- Dorzecze: Rospuda-Netta - Biebrza - Narew - Wisła – Bałtyk.

Jezioro Okmin zalicza się do zbiorników polodowcowych rynnowych. Powierzchnia jeziora zajmuje 114,4 ha. Głębokość maksymalna wynosi 39,9 m, a głębokość średnia sięga 13,4 m. Kształt zbiornika jest wydłużony, a jego oś długa zorientowana jest równoleżnikowo z odchyleniem w kierunku północno-zachodnim. Długość maksymalna sięga 3225 m, maksymalna szerokość jeziora sięga 750 m. Współczynnik rozwinięcia linii brzegowej wskazuje, że linia brzegowa o długości 6 705 m jest umiarkowanie rozwinięta. Misa jeziora jest kształtem zbliżona do stożka, o mało zróżnicowanym dnie. Spadki głębokości wzdłuż linii brzegowej są na ogół łagodne, jedynie po północnej stronie akwenu dość strome, a głęboczki nie są rozległe. Dzięki temu strefa przybrzeżna w jeziorze jest średnia. Około 24% powierzchni dna położone jest na głębokości do 5 m. Pod względem rybackim jest to zbiornik sielawowy, użytkowany jest przez spółkę rybacką. W małej zlewni bezpośredniej przeważają grunty orne, obok mozaiki łąk, pastwisk i obszarów zabudowanych. Niewielkie tereny leśne występują po północno-zachodniej stronie brzegów zbiornika. Brzegi jeziora są zróżnicowane, przeważnie wysokie ze stromymi skarpami.

Tabela Nr 3. Jeziora w Gminie Suwałki

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia jeziora w ha	Klasa czystości
1.	Wigry	2202,0347	2
2.	Pierty	236,3351	2
3.	Długie	80,3845	2
4.	Mulicze	25,6708	2
5.	Leszczewek	22,0224	3
6.	Omułówek	17,7702	2
7.	Okrągłe	14,3906	2
8.	Gałęziste	3,8326	b.d.
9.	Suchary I, II	4,0562	3
10.	Suchar Zachodni	1,5230	b.d.
11.	Suchar Wschodni	1,2663	b.d.
12.	Suchar Dembrowskich	3,2259	b.d.
13.	Suchar Rzepiskowy	1,1289	b.d.
14.	Królówek	10,3528	3
15.	Pietronajć	1,7488	b.d.
16.	Samle	3,2287	b.d.
17.	Czarne Wigierskie	5,0	2
18.	Czarne	2,7969	2
19.	Grabieńsz	1,2	b.d.
20.	Drobne	1,0	b.d.
21.	Osinki	9,6	b.d.
22.	Ożewo (Użewo)	56,2	1
23.	Zielone k. Krzywego	2,5	2
24.	Białe Wigierskie	100,2	1
25.	Mozguć	5,2	b.d.
26.	Staw Wigierski	22,1	3
27.	Białe Pierciańskie	6,1	2
28.	Wiązowiec	6,1	b.d.
29.	Krzywe Kołesne	215,1	2
30.	Okmin	117,4	2
31.	Okuniowiec	5,6	b.d.
32.	Taciewek (Taciewo)	13,0	b.d.
33.	Muchowiec	0,9	b.d.
34.	Thuste	0,9	b.d.
35.	Widne	2,4	b.d.
36.	Ożewo	56,2	1
37.	Zgnilec	3,2	b.d.

Dane: WiOS

Największym ciekim przepływającym przez gminę jest rzeka **Czarna Hańcza**, która jest lewobrzeżnym dopływem Niemna II rzędu. Całkowita długość rzeki wynosi 141,7 km, w tym 107,8 km w granicach Polski. Powierzchnia zlewni rzeki na obszarze Polski wynosi 1744 km kw. Zlewnia została ukształtowana przez zlodowacenie bałtyckie i charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu z licznymi jeziorami rynnowymi i wytopiskowymi oraz dużą ilością zagłębień bezodpływowych. Rzeka Czarna Hańcza, której źródła znajdują się na terenie powiatu suwalskiego w okolicy Rogożajn Wielkich jest największą rzeką na terenie powiatu. Rzeka płynie początkowo w kierunku południowym, przepływa przez jeziora: Jegliniszki, Hańczę i Wigry. W górnym biegu rzeka ma charakter potoku podgórskiego. Od

jeziora Wigry płynie w kierunku południowo-wschodnim do granicy polsko-białoruskiej i następnie uchodzi do Niemna na terenie Białorusi. Końcowym odcinkiem rzeki biegnie trasa Kanału Augustowskiego. Malownicze fragmenty zlewni rzeki i jej okolic zostały objęte ochroną w ramach Suwalskiego Parku Krajobrazowego i Wigierskiego Parku Narodowego. Głównymi dopływami Czarnej Hańczy są: Wiatrołuża, Pawłówka, Wiersnianka, Marycha, Kalna, Kanał Augustowski, Maleszówka, Wołkuszanka. Rzeka Czarna Hańcza zasila wodą sztuczny zalew "Arkadia" w Suwałkach oraz stanowi na odcinku od jeziora Wigry do połączenia z Kanałem Augustowskim atrakcyjny szlak turystyki wodnej.

Badania monitoringowe rzeki na odcinku od jeziora Hańcza do jeziora Wigry wykonywane są corocznie, natomiast całej rzeki do połączenia z Kanałem Augustowskim prowadzi się w cyklu kilkuletnim. Stan czystości rzeki Czarna Hańcza w punkcie wodowskaz Bród Stary - przed Suwałkami ocenia się na II klasę czystości, ze względu na miano coli, w punkcie wodowskaz Sobolewo - poniżej Suwałk ma III klasę czystości, ze względu na miano coli i azot azotynowy.

Główne zanieczyszczenia rzeki powodowane są przez oczyszczalnie ścieków: Gminy Jeleniewo i PWiK Sp. z o.o. Suwałki.

Mniejsze ciekі to :

- Kamionka przepływająca przez jeziora Krzywe, Zielone i Koleśne do jeziora Pierty,
- Wiatrołuża płynąca z północy i uchodzi do jeziora Pierty, a wraz z rzeczką Maniówką i Kamionką, później Piertanką i jezioro Omulówek do jeziora Wigry,
- Samlanka niewielka śródlęśna rzeczka wpadająca do jeziora Pierty,
- Szczeberka.

Wody podziemne

Podstawowym i praktycznie jedynym zbiornikiem wód podziemnych użytkowych są utwory czwartorzędowe o miąższości 150 m – 250 m. Wodonośce tworzą piaski i żwiry wodnolodowcowe związane z kolejnymi zlodowaceniami, rynny subglacjalne, przewarstwienia piaszczysto-żwirowe międzymorenowe, utwory piaszczyste związane z interglacjami, kopalne doliny i osady jeziorne (T.Okrasa 1997). Osady czwartorzędowe charakteryzuje olbrzymia zmienność litologii i miąższości oraz zaburzenia glaciektoniczne.

Występuje kilka warstw wodonośnych, ale brak jest jednej o regionalnym rozprzestrzenieniu. Ten typ budowy hydrostrukturalnej określa się jako kasetowy (Mitrega, Pachla).

Na terenie gminy można wyróżnić trzy poziomy wodonośne o różnej izolacji i głębokości zalegania I – go poziomu użytkowanego wód podziemnych.

Poziom wodonośny bez izolacji, gdzie strop warstwy wodonośnej występuje do głębokości 10 m p.p.t. w utworach piaszczystych lub pod nakładem utworów trudno przepuszczalnych o miąższości do 2 m lub średnio przepuszczalnych do 5 m.

Taki poziom wód występuje na terenach obniżen i dolinach rzek, głównie w części północnej i wschodniej gminy (doliny rzek Maniówka , Wiatrołuża , tereny wokół jez. Piertanie).

Poziom wodonośny średnio izolowany ze stropem warstwy występującej pod nakładem utworów trudno przepuszczalnych o miąższości powyżej 2- 10 m lub średnio przepuszczalne o miąższości 5 – 20 m w utworach piaszczystych (bez izolacji) zwierciadło wody występuje na głębokości 10 – 20 m.. Głównie na takim poziomie występują wody gminy.

Poziom wodonośny dobrze izolowany ze stropem warstwy wodonośnej występuje pod nakładem utworów trudno przepuszczalnych o miąższości powyżej 10 m lub średnio przepuszczalnych o miąższości powyżej 20 m w utworach piaszczystych (bez izolacji), zwierciadło wody występuje na głębokości ponad 20 m p.p.t. Takie obszary występują w zachodnim pasie terenów gminy.

3.3.3. Wymogi ochrony środowiska i przyrody

Gmina Suwałki leży w obrębie obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, gdzie najważniejsze miejsce zajmuje Wigierski Park Narodowy. Łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych w gminie Suwałki wynosi ok. 18 701,3 ha. Stanowi to ok. 70,74 % powierzchni gminy. Na terenie gminy nie występują rezerваты przyrody. Obszar krajobrazu chronionego zajmuje powierzchnię ok. 10704 ha. W gminie występuje 7 pomników przyrody.

Świadczy to o czystości środowiska przyrodniczego, które jest wynikiem małej ingerencji człowieka w środowisko.

Ochrona przyrody zajmuje się podstawami ochrony tworów przyrody i jej zasobów, są to wszelkie działania społeczne zmierzające do zachowania, restytuowania i zapewnienia trwałości użytkowania tworów i zasobów przyrody.

Ochrona środowiska dotyczy konkretnego środowiska, środowiska człowieka, które obejmuje zarówno obiekty naturalne, jak i twory ludzkie. I w wielu działaniach niełatwo jest wyznaczyć wyraźną granicę między ochroną przyrody i środowiska. Naczelnym celem obu działań jest **zrównoważony rozwój** naturalnych obiektów przyrodniczych i wytworów.

Na terenie części gminy (powierzchnia 7948,3 ha (2011r.)) położony jest **Wigierski Park Narodowy**

W granicach Parku znajdują się 42 stałe, naturalne zbiorniki wodne, których łączna powierzchnia wynosi ponad 28 km². Największe, najgłębsze jest jezioro Wigry (w większości położone na terenie gminy) - o krętej linii brzegowej, urozmaicone jest wyspami, zatokami, głębinami, śródzieziornymi górkami i przybrzeżnymi obszarami pływicznymi. Wigry wraz z przyległymi, mniejszymi jeziorami tworzą szczególny zespół ekosystemów wodnych. Zespół ten charakteryzuje się znaczną różnorodnością, wynikającą nie tylko z odmiennej powierzchni, głębokości czy ukształtowania dna poszczególnych zbiorników. Jeziora Parku różnią się między sobą także składem chemicznym i fizycznymi właściwościami wód, decydującymi o ich żyzności i produktywności (trofii). Czynniki te wpływają z kolei na skład gatunkowy i liczebność organizmów wodnych oraz kształtują zespoły roślin i zwierząt charakterystycznych dla

różnych typów troficznych wód. Występują tu, między innymi, ciekawe, bogate w gatunki zbiorowiska roślin wodnych i wodno-błotnych, zróżnicowane zespoły fauny dennej i naroślinnej, specyficzne zespoły organizmów planktonowych i ryb.

W parku oprócz jezior występują inne rodzaje środowisk wodnych - rzeki, strumienie, źródłiska, rowy, stawy naturalne i sztuczne, zbiorniki okresowe i różnorodne siedliska wodno-błotne, w tym interesujące przyrodniczo rozlewiska w dolinach rzek. Każdy z tych typów siedlisk charakteryzuje się specyficznymi zespołami organizmów wodnych, co zdecydowanie wpływa na ogólną, wysoką różnorodność chronionej w Parku przyrody.

Rośliny wynurzone, wśród których dominuje trzcina, rosną w pasie o zmiennej, lecz na ogół niewielkiej szerokości - od kilku do kilkunastu metrów. Jedynie na kilku odcinkach linii brzegowej trzcinowiska występują na większej powierzchni. Trzcinie towarzyszą inne rośliny wynurzone - pałki, oczerety, kłoc wiechowata, jeżogłówki i skrzypy. Strefa roślinności wynurzonej jest miejscem lęgów i wyprowadzania piskląt ptaków wodnych (czernic, głowienek, krzyżówek, łysek, perkozów i in.), miejscem żerowania i schronieniem dla narybku oraz siedliskiem występowania wielu zespołów bezkręgowców.

Rośliny wodne, zarówno naczyniowe jak i glony, odgrywają znaczącą rolę w funkcjonowaniu jeziora. Jednym z istotnych zjawisk jest ich udział w tzw. biologicznym odwapnianiu wody, polegający na wytrącaniu się węglanu wapnia na powierzchni roślin w czasie fotosyntezy. Zjawisko to jest widoczne "gołym okiem" w postaci białych inkrustacji wapiennych pokrywających rośliny wodne. Wytrącane z wody cząstki węglanu wapnia sedymentują do osadów dennych, kształtując ich strukturę i właściwości chemiczne. Poprzez wiązanie fosforu w strukturze powstających inkrustacji, biologiczne odwapnianie wody może być także jednym z mechanizmów powstrzymujących efekty eutrofizacji jeziora.

Dno głębin wigierskich zasiedlają zespoły słabo dotychczas poznanej fauny bezkręgowców. Do najciekawszych zwierząt zamieszkujących ciemne i zimne wody przydenne należą niektóre skorupiaki, w tym będący reliktem polodowcowym obunóg *Pallasea quadrispinosa*, oraz larwy wodzieni (*Chaoborus* sp.) wykonujące w ciągu doby długie wędrówki - po dziennym spoczynku w osadach dennych larwy wodzieni polują w nocy na drobny zooplankton w przypowierzchniowej warstwie wody, a jeszcze przed świtem rozpoczynają ponowną wędrówkę w kierunku dna. Wigry słyną ze swoich ryb, w szczególności z występowania w nich sielawy i siei. Na terenie Parku odnotowano do tej pory występowanie 32 gatunków ryb, przy czym skład gatunkowy ryb w poszczególnych zbiornikach wodnych jest odmienny.

Na terenie Parku występuje 17 niewielkich ekosystemów wodnych będących typowymi "sucharami" - zbiornikami prawie zawsze pozbawionymi dopływów i odpływów, o wodzie brunatnej, zakwaszonej, charakteryzującej się niską koncentracją wapnia oraz wysoką zawartością kwasów humusowych spływających do zbiornika z zalesionej zlewni. Na obrzeżach sucharów występuje szerszy lub węższy pierścień roślinności torfowiskowej, z tak charakterystycznymi gatunkami, jak mchy torfowce, żurawina, modrzewnica, przygielka biała, turzyca bagienna, bagno zwyczajne, borówka bagienna, czy rosiczki - okrągłolistne i długolistna. Roślinność ta tworzy niekiedy pływający, nasuwający się na powierzchnię zbiornika kożuch, tzw. płotorfowcowe, a jego oderwane fragmenty mogą tworzyć pływające wyspy.

Największą rzeką Parku jest Czarna Hańcza, wnosząca do jeziora Wigry średnio 1,4 m³ wody na sekundę i zbierająca spływy z powierzchni ponad 170 km².

Niewiele mniej wody wnosi do Wigier rzeka Piertanka, która odprowadza do Zatoki Zadworze dopływy rzek Wiatrołuży (z jej dopływem - Maniówką), Kamionki i Samlanki. Łączna powierzchnia zlewni tych rzek przekracza 176 km². Inne ciekі, w tym rzeczka Dłużanka (Bystra) odprowadzająca wodę z kompleksu jezior Długie, Muliczne i Okrągłe oraz struga łącząca jezioro Staw z Wigierkami, są bardzo krótkie i niosą niewiele wody. Z Wigier wypływa tylko Czarna Hańcza odprowadzająca nadmiar wód do Niemna. Charakter górnego i dolnego odcinka tej rzeki jest różny. O ile powyżej Wigier, nawet w granicach Parku, Czarna Hańcza płynie szybko, miejscami przypominając rzekę podgóorską, o tyle poniżej jeziora płynie ona leniwo, meandrując po szerokiej dolinie, niekiedy rozdzielając się i powtórnie łącząc swój bieg. Dolina Czarnej Hańczy, a także doliny pozostałych, większych rzek Parku, mają niezwykle wysoką wartość przyrodniczą. W rzekach odnaleźć można różnorodne siedliska i mikrosiedliska będące miejscem bytowania specyficznych zespołów organizmów wodnych. Na przykład wzdłuż biegu rzeki Kamionki występują zarówno odcinki przypominające górski potok, gdzie rzeka płynie wartko kamienistym korytem, jak i stagnujące przed bobrowymi tamami szerokie rozlewiska - o ledwo zauważalnym przepływie, mulistym dnie i z obfitą roślinnością wodną. Wyraźnie zróżnicowane siedliska występują także w korytach Maniówki, Wiatrołuży i Samlanki. We wszystkich tych ciekach istotną rolę w modyfikowaniu tempa przepływu i tworzeniu okresowych zastoisk odgrywają bobry. Na skutek ich działalności, w szczególności poprzez zgryzanie roślin i budowanie tam, zmienia się nie tylko struktura drzewostanów, lecz także skład roślinności zielnej, zespołów drobnych bezkręgowców, płazów, a nawet niektórych gatunków ptaków i ssaków.

Do uprawiania turystyki wodnej udostępnionych jest 7 jezior (Wigry, Pierty, Leszczewek, Mulaczysko, Omulówek, Czarne k. Bryzgla, Czarne k. Gawrych Rudy) zajmujących łączną powierzchnię 2420 ha, tj. aż 88,5 % całkowitej powierzchni jezior Parku. Wszystkie wody Parku stanowią tzw. "strefę cisy", czyli nie można tu używać napędu spalinowego.

Flora roślin naczyniowych Wigierskiego Parku Narodowego nie została jeszcze do końca poznana, jednak opisano już na tym terenie 998 taksonów należących do ponad 100 rodzin. Flora Parku jest niezwykle interesująca, ponieważ występują tu gatunki reprezentujące różne elementy geograficzne. Najliczniejsze są gatunki środkowo-europejskie i borealne, lecz występują tu także rośliny reprezentujące element arktyczny, południowo-syberyjski, atlantycki, pontyjski i śródziemnomorski. Ciekawa jest obecność we florze Parku 18 gatunków będących relikdami późnoglacialnymi i postglacialnymi. Występują wśród nich m.in. brzoza niska *Betula humilis*, bażyna czarna *Empetrum nigrum*, skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus* i turzyca strunowa *Carex chordorrhiza*.

Wśród roślin rosnących w Parku aż 75 taksonów objętych jest ochroną gatunkową, przy czym 61 ochroną ścisłą, a 14 częściową. Na szczególną uwagę zasługują gatunki zagrożone wyginięciem oraz gatunki rzadkie. Na liście roślin naczyniowych występujących w Wigierskim Parku Narodowym znalazły się 52

takie taksony, w tym jeden gatunek - kania Inowa *Cuscuta epilinum* - uznany za wymarły w naszym kraju.

Lasy, pokrywające ponad 62% powierzchni Parku są zróżnicowane pod względem składu gatunkowego drzewostanów, typów siedliskowych, zbiorowisk roślinnych, wieku i struktury przestrzennej. Największą powierzchnię (92% powierzchni leśnej Parku) zajmują lasy porastające siedliska o umiarkowanej wilgotności, nazywane w terminologii leśnej lasami i borami świeżymi.

Lasy północnej części Parku różnią się od lasów części południowej wyższym udziałem siedlisk żyzniejszych (lasowych) oraz większą naturalnością drzewostanów. Siedliska zniekształcone i zdegradowane występują głównie w południowej części Parku. Wiąże się to częściowo z większym w tym rejonie obszarem siedlisk na gruntach porolnych oraz wprowadzaniem w przeszłości sosny wszędzie tam, gdzie to było możliwe bez szczegółowej analizy warunków siedliskowych. Najczęściej spotykanym w Parku typem siedliskowym lasu jest las mieszany świeży. Występuje on na dużych łącznych powierzchniach, rzadziej wyspowo wśród innych siedlisk, na glebach wykształconych z piasków i żwirów wodnolodowcowych (sandrowych) z pokrywami wodno-morenowymi, a także moren spiętrzonych, ozów, kemów oraz piasków zwałowych. W lasach tych występują różnorodne warianty typów gleb i związanych z nimi zespołów roślinnych. Gatunkami tworzącymi górne piętro drzewostanu są: sosna i świerk przy współudziale dębu, czasem brzozy. Domieszkę tworzą osika, lipa i grab. Niższe piętro tworzy przeważnie świerk z udziałem dębu. Inne gatunki występują pojedynczo lub sporadycznie. Warstwa podrostu jest dość jednorodna, a tworzą ją głównie dąb i świerk, a także brzoza, sosna, jesion, lipa, klon, a w miejscach wilgotnych nawet olsza. Warstwę podszytu tworzą: trzmieliny: brodawkowata i europejska, kruszyna, bzy: czarny i koralowy, porzeczka alpejska, grusza, jabłoń, głóg, kalina i inne.

Drugim pod względem częstości występowania typem siedliskowym lasu jest bór mieszany świeży. Występuje na obszarze całego Parku, jednak częściej i większymi płatami w jego części południowej, sandrowej. Ten typ siedliskowy tworzą przeważnie piaski i żwiry wodnolodowcowe sandrowe, rzadziej pochodzenia polodowcowego (moreny spiętrzone, ozy, kemy).

Na terenach nieleśnych dominują zbiorowiska z kompleksu chwastów upraw zbożowych i okopowych oraz zbiorowiska łąk i muraw, głównie świeże łąki i pastwiska, suche łąki z elementami ciepłolubnymi oraz wilgotne łąki wielokośne, antropogenicznie przekształcone. Do cennych pod względem florystycznym zbiorowisk należą ekstensywnie wykorzystywane łąki, na których występują rzadkie gatunki roślin, w tym liczne storczyki i turzyce.

Charakterystyczną cechą roślinności Parku jest również występowanie licznych torfowisk przejściowych oraz torfowisk wysokich, związanych z obecnością jezior dystroficznych, bezodpływowych zagłębień terenu oraz dolin rzecznych.

Można znaleźć na nich rzadkie i zagrożone gatunki roślin takie, jak np.: żurawina drobnolistkowa *Oxycoccus microcarpus*, wątnik błotny *Hammarbya paludosa* i rosziczka długolistna *Drosera anglica*. Na brzegach większości jezior eutroficznych dominuje szuwar trzcinowy. Stosunkowo rzadkim zbiorowiskiem roślinnym jest szuwar kłociowy występujący w kilku jeziorach.

Fauna Parku jest bogata i składa się z gatunków, które są charakterystyczne dla tej części Polski. Dotychczasowe badania przeprowadzone w granicach Wigierskiego Parku Narodowego wykazały obecność około 1700 gatunków zwierząt, w tym 289 gatunków objętych ochroną prawną. Wśród fauny bezkręgowców występuje co najmniej 45 gatunków chronionych, co stanowi ponad 40% wszystkich chronionych w Polsce gatunków bezkręgowców.

Na terenie Parku stwierdzono występowanie 297 gatunków kręgowców, w tym 32 gatunki ryb, 12 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 202 gatunki ptaków oraz 46 gatunków ssaków.

Ponad 82% fauny kręgowców Parku (244 gatunki) podlega ochronie gatunkowej. Jest to 48% wszystkich chronionych w Polsce kręgowców.

Wśród gatunków objętych ochroną zdecydowanie największą grupę stanowią ptaki - 185 gatunków, a następnie ssaki - 37 gatunków. Pozostałe gatunki należą do gromady płazów, gadów i ryb.

Najbardziej charakterystycznym gatunkiem, będącym symbolem Wigierskiego Parku Narodowego, jest bóbr europejski.

Na terenie Parku bobry występują licznie i opanowały już niemal wszystkie dostępne dla nich siedliska. W środowiskach wodnych występuje nielicznie inny gryzoń obcego pochodzenia - piżmak. W terenach polnych i na obrzeżach lasu często można spotkać zająca szaraka.

W kompleksach leśnych występuje bardzo rzadki zając bielak. Jest to gatunek borealny, który ma w tym rejonie swoją południowo-zachodnią granicę zasięgu. Rząd Nietoperzy reprezentowany jest w Parku przez 8 gatunków; wśród nich: mroczek późny, mroczek posrebrzany, gacek brunatny i borowiec wielki. Spośród spotykanych tu 16 gatunków ptaków drapieżnych, 12 - to gatunki lęgowe. Najliczniej występuje myszołów i błotniak stawowy.

Dość liczny jest również jastrząb i krogulec oraz kobuz i trzmielojad. Do najrzadszych gatunków lęgowych należą: kania czarna i ruda, orlik krzykliwy i błotniak łąkowy. Stwierdzono występowanie trzech par orłów bielików, która co roku wyprowadzają młode. Liczną grupę stanowią także sowy.

Sieć ekologiczna – Natura 2000

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- 1) obszary specjalnej ochrony ptaków;
- 2) projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk;
- 3) obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszary specjalnej ochrony (OSO) - (Special Protection Areas - SPA) tzw. "Ptasie" oraz specjalne obszary ochrony (SOO) - (Special Areas of Conservation - SAC) tzw. "Siedliskowe" są wyznaczone w drodze rozporządzenia i obejmują typy siedlisk przyrodniczych oraz gatunki będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, w tym siedliska przyrodnicze i gatunki o znaczeniu priorytetowym, oraz wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000, mając na

uwadze zachowanie poszczególnych cennych lub zagrożonych składników różnorodności biologicznej, na podstawie których jest wyznaczana sieć obszarów Natura 2000.

W funkcjonowaniu sieci obowiązuje zasada integracji ochrony przyrody z różnymi sektorami działalności ludzkiej. Jednym z podstawowych warunków skuteczności ochrony przyrody jest uczestnictwo społeczności lokalnych w tworzeniu planów ochrony obszarów włączonych do sieci. Obszary chronione obejmują zarówno Specjalne Obszary Ochrony wytypowane dla ochrony siedlisk i gatunków na podstawie Dyrektywy Siedliskowej oraz Obszary Specjalnej Ochrony wytypowane jako istotne miejsca lęgowe dla gatunków ptaków na mocy Dyrektywy Ptasiej i jako ważne miejsca przystankowe na szlakach wędrówek ptaków migrujących.

Na terenie Gminy Suwałki wyznaczono:

1. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 (OSO) – „Puszcza Augustowska” – na terenie gminy pow. ok. 9560 ha
2. projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – Jeleniewo PLH200001 – na terenie gminy pow. ok. 773 ha
3. projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – „Ostoja Wigierska” PLH200004 – na terenie gminy pow. ok. 8625 ha
4. projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – „Pojezierze Sejneńskie” PLH200007 – na terenie gminy pow. ok. 51 ha
5. projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – „Ostoja Augustowska” PLH200005 – na terenie gminy pow. ok. 2296 ha.

Wyznaczone obszary obejmują kompleks leśny Puszczy Augustowskiej, który jest częściowo położony na terenie gminy, jeziora położone w Wigierskim Parku Narodowym, tereny doliny Rzeki Czarnej Hańczy wraz z jeziorem Okmin.

Działania ochronne w ramach obszarów „Natura 2000” to stosowanie się do działań ochronnych wskazanych w planach zadań ochronnych do planów ochrony dla poszczególnych obszarów Natura 2000.

Zgodnie z art. 33. 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na terenie Gminy Suwałki wyznaczono projektowane Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000: „Jeleniewo” PLH200001, „Ostoja Wigierska” PLH200004, „Pojezierze Sejneńskie”

PLH200007, „Ostoja Augustowska” PLH200005. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 jest ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Nadzór nad obszarami Natura 2000 sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Obszar gminy to również Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni łącznej około 10838 ha. Należą do niego najcenniejsze tereny północnej, wschodniej i południowej części gminy.

3.3.4. Wymogi ochrony krajobrazu w tym krajobrazu kulturowego

Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome, a w szczególności:

- krajobraz kulturowy,
- zespoły budowlane oraz dzieła architektury i budownictwa,
- parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,
- miejsca upamiętnione wydarzeniami historycznymi, bądź działalnością wybitnych postaci historycznych lub instytucji.

Obecny krajobraz kulturowy Gminy Suwałki można określić jako mieszany, składający się zarówno z elementów zabytkowych, jak i współczesnych. Zachowały się tutaj układy pól (niwowe i blokowe). Lokalizacja wsi, kolonii i siedlisk nie uległa większym zmianom. Pomimo dominującego w krajobrazie współczesnego budownictwa przetrwały jeszcze w niektórych miejscowościach dawne budynki mieszkalne i gospodarcze.

Generalnie obecny krajobraz kulturowy Gminy Suwałki cechuje:

- występowanie przekształconych wsi typu rzędownego,
- zachowanie tradycyjnych rozlogów pól,
- lasy historyczne oraz znaczny udział młodych lasów na niektórych obszarach,
- rozległe widoki na przedpola wsi,
- znaczny udział elementów krajobrazu naturalnego (geomorfologia i wody).

Ochronie podlega krajobraz polodowcowy całej gminy, poprzez ograniczenie zmian naturalnej konfiguracji terenu oraz zachowanie naturalnie ukształtowanej zieleni wysokiej (np. w formie śródpolnych zadrzewień). Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych winna mieć na celu przywrócenie naturalnego krajobrazu. Szczególnej ochronie podlega krajobraz na terenach chronionych w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody (parku narodowego wraz z otuliną, obszarów chronionego krajobrazu oraz obszarów Natura 2000).

3.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się i określa obszary objęte ochroną środowiska kulturowego, stanowiącego o tożsamości gminy. W związku z tym uwzględniono obiekty zabytkowe oraz krajobraz kulturowy, wymagające ochrony w ramach zintegrowanej polityki przestrzennej całego obszaru gminy Suwałki.

Zakres oraz obowiązki ochrony zabytków oraz opieki nad nimi określa Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. **o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.**

Obszar Gminy Suwałki nie obfitował w wiele wydarzeń historycznych - znaczących w skali kraju. Niemniej jednak dramatyczne wydarzenia historyczne, takie jak wojny lub inne klęski elementarne, miały wpływ na ten teren, zarazę 1709-1710, powstanie listopadowe i styczniowe, działania wojenne lat 1914-1915, a później powstania sejneńskiego, drugą wojnę światową i jej następstwa. Bez wątpienia ważnym wydarzeniem była wizyta papieża Jana Pawła II w Wigrach, w czerwcu 1999 roku.

Zachowało się niewiele pamiątek przeszłości, jednak pomimo tzw. zmian cywilizacyjnych krajobraz kulturowy gminy zachował swoją odrębność, w porównaniu do pobliskich Mazur.

Wpływ człowieka na współczesny krajobraz można doszukiwać się w zamierchłej historii tej ziemi. Jeszcze w epoce lodowej, plejstocenie, w panującej wówczas tundrze pojawiały się koczownicze grupy łowców podążające za stadami reniferów. Sposób życia nie zmieniał się istotnie przez tysiące lat - pomimo ocieplania klimatu, rozwoju lasów i zamieszkującej je fauny. Wskazują na to odnajdywane relikty kultur myśliwskich w dolinie rzeki Czarnej Hańczy i nad jeziorem Wigry. Dopiero w 3 tysiącleciu p.n.e. nieliczne, osiadłe plemiona zaczęły się trudnić prymitywnym rolnictwem i hodowlą zwierząt. Obecny teren gminy pozostawał poza rozwijającymi się u schyłku poprzedniej ery obszarami osadnictwa na zachodzie (Mazury) i na wschodzie (dorzecze Wilii i środkowego Niemna).

Ocieplenie klimatu, rozwój lasów liściasto-iglastych stworzył dobre warunki do rozwoju plemion Jaćwingów, jednego z ludów bałtyjskich, który przywędrował tu znad brzegów Morza Czarnego. Efekt oddziaływania prehistorycznych gospodarzy jest w zasadzie niezauważalny. W wyniku wypraw zbrojnych prowadzonych przez Rycerzy Szpitala Zakonu Najświętszej Marii Panny (Krzyżaków) i sprzymierzonych z nimi mazowieckich rycerzy, ich grody i osady zostały zrównane z ziemią. Ludność rozproszyła się lub została uprowadzona przez zwycięzców. Dawne osady, grody i pola uprawne pokryła rozległa puszcza, zwana Sudawską. Ziemie te opustoszały na ponad 300 lat i stały się ziemiami granicznymi pomiędzy Litwą, Prusami i Mazowszem. O tereny zajmowane przez tą puszcę toczył się spór pomiędzy Państwem Zakonnym, a Litwą. W roku 1422 zawarte zostało między dwoma wrogimi państwami porozumienie, w którym określono przebieg granicy. Jako granica państwowa ustalona wówczas przetrwała aż do roku 1939 pomimo zmian na politycznej mapie tej części Europy. Tak długie istnienie granicy państwowej miało i ciągle ma odbicie w krajobrazie kulturowym Mazur i Suwalszczyzny.

W roku 1418 zbudowano na półwyspie jeziora Wigry, w miejscu obecnego zespołu klasztornego, dwór myśliwski, w którym przez ponad trzy wieki bywali polscy i litewscy władcy. Puszcza była zasobna w grubego zwierza, w tym tak cenionego tura i żubra.

Teren ten zwano w XV wieku Puszcą Grodzieńską, która sięgała aż po rzekę Narew. Do pomocy przy łowach służyli strzelcy, osiadli przy wschodnich peryferiach puszczy, za Grodnem. Prawo wstępu do puszczy uzyskali także poddani wielkich książąt litewskich i służba książęca z pobliskich dworów. Nadania te nie miały charakteru własności, uprawniały tylko do korzystania z bogactw leśnych takich jak: pobieranie miodu, koszenie traw, połów ryb, czy zbieranie jagód. Pojawili się wówczas osocznicy pilnujący książęcych bogactw przed nadużyciami i kłusownictwem. Nie wpuszczali oni do puszczy nieuprawnionych, sprawdzali prawa do wrębów, dbali o drogi, pomagali przy polowaniach. Jeszcze w XV wieku podzielono wielką Puszcę Grodzieńską na wąskie pasy administrowane przez dwory położone niedaleko od Niemna. Dzisiejszy teren gminy, zajęty przez puszcze zarządzany był przez dwory w Przełomie i Perstuniu, a strefy ich zwierzchności rozgraniczała Czarna Hańcza. Puszcza powoli zaludniała się i zmniejszała w wyniku akcji osadnictwa prowadzonej przez możnych, którym przydzielano kawały puszczy dla własnego władania. Kolonizacja tych terenów postępowała w początku XVI wieku przez Rajgród od strony Mazowsza i związana była głównie z ludnością polską. Od strony Grodna miał miejsce napływ osadników w większości pochodzenia ruskiego, z kolei obszary północno-wschodnie zasiedlała ludność litewska. Aczkolwiek, już od XVI wieku w pasie w pobliżu z granicą Pruską powstają wsie i niewielkie miasteczka, to dopiero działalność gospodarcza wigierskich Kamedułów sprowadzonych na półwysep Wigierski w 1671 r. wpłynęła na zmianę krajobrazu. Za ich sprawą powstały liczne huty, na których potrzeby wycięto pokaźne obszary puszczańskie. W miejsce osad przemysłowych wykorzystujących bogactwa puszczańskie powstały wsie o charakterze rolniczym. Uboga gleba nie sprzyjała rozwojowi rolnictwa. Ziemie kamedulskie od wschodu graniczyły z terenami należącymi do króla oraz innych zakonników – Dominikanów z Sejn. Na omawiany teren ściągała ludność z katolickiego polskiego Mazowsza i katolicka ludność z Litwy, ale również i Żydzi. Ludność pochodzenia żydowskiego napływała od początku XIX wieku i zamieszkiwała przede wszystkim w samym mieście Suwałki. Liczba tej ludności zmniejszyła się w latach 30. XX wieku, a całkowitej zagładzie ulega w latach 1941-1943.

Pod koniec XVIII wieku przybyli tutaj rosyjscy wyznawcy prawosławnej sekty określanej jako Staroobrzędowcy. Powstała mozaika narodowa, językowa i religijna. To wszystko stapiało się na określonej przestrzeni do wybuchu drugiej wojny światowej.

Po III rozbiorze teren obecnej Gminy Suwałki był zajęty przez Prusaków, a teren włączony do Prus był określany jako Prusy Nowowschodnie. W okresie napoleońskim znalazł się w Księstwie Warszawskim, a po Kongresie Wiedeńskim w Królestwie Polskim, jako część imperium rosyjskiego. W czasach Królestwa Suwałki zostały stolicą województwa, a później guberni. Istnienie silnego ośrodka administracyjnego miało istotny wpływ na teren gminy. Przekształcanie terenów wiejskich nastąpiło dzięki reformie uwłaszczeniowej w 1864 roku. Na przełomie XIX i XX wieku dochodziło do komasacji

gruntów i melioracji, początkowo samorzutnych, potem planowych, prowadzonych pod nadzorem przysięgłych geometrów. Dużo osiedli przyjęło postać rzędówek w miejsce uprzednich regularnych szeregówek często z koloniami, w wielu przypadkach z rozproszonymi osiedlami kolonijnymi.

W 1919 teren gminy został włączony do odrodzonego państwa polskiego, wchodząc w skład województwa białostockiego. Od września 1939 roku do 1944 roku był okupowany przez Niemców i włączony do III Rzeszy. Po zakończeniu II wojny światowej znalazł się ponownie w woj. białostockim. Od 1975 do 1998 roku, po reformie administracyjnej, w województwie suwalskim. Od roku 1999 po kolejnej reformie administracyjnej, gmina znalazła się w województwie podlaskim i powiecie suwalskim.

Najważniejsze wydarzenia historyczne:

- upadek Jaćwięgów w końcu XIII w.,
- lokacja klasztoru Kamedułów w Wigrach,
- przyznanie praw miejskich Suwałkom,
- wyludnienie w wyniku zarazy w latach 1709 - 1710,
- powstanie listopadowe,
- powstanie styczniowe,
- walki pierwszej wojny światowej,
- lata wojny 1939-1945.

Do grupy **zabytków sakralnych** zaliczają się zespoły kościelne oraz kaplice.

Zespół poklasztorny w Wigrach jest najcenniejszym obiektem zabytkowym gminy. Budowany w od 1668 do 1745 roku przez zakonników w miejscu dworu myśliwskiego władców Polski i Litwy. Po konfiskacie dóbr wigierskich i kasacie zakonu kamedułów umieszczono tutaj siedzibę biskupstwa wigierskiego, które istniało tutaj do 1823 roku. Po przeniesieniu biskupstwa do Sejnu rozpoczął się powolny upadek tego zespołu. W ciągu XIX wieku rozebrano większość budynków poklasztornych. W 1915 roku w wyniku ostrzału artyleryjskiego został uszkodzony kościół. W okresie międzywojennym kościół został odbudowany. Jednak w roku 1944 powtórnie zniszczono kościół w wyniku ostrzału. Po 1946 roku przystąpiono do rekonstrukcji założenia, która, pomimo znacznego zaawansowania, nie została do chwili obecnej zakończona.

Drugim zabytkiem architektury sakralnej na terenie gminy jest drewniany kościół w Żylinach (l. 20. XX w.). Kościoły te są użytkowane przez parafie rzymskokatolickie.

W obu kościołach zabytkowych są **ruchome zabytki sztuki sakralnej**. Najcenniejsze znajdują się w kościele wigierskim, gdzie mimo kataklizmów wojennych, przetrwały między innymi barokowe ołtarze, meble i lichtarze.

W tej samej kategorii zabytków ruchomych występują krzyże przydrożne wykonane z drewna lub kamienia i żelaza (lub żeliwa). Krzyże metalowe są zazwyczaj umocowane w kamiennym obelisku. Na końcu pionowej części krzyża drewnianego zwykle jest umieszczony mały żelazny krzyż. Krzyże

przydrożne są umieszczane na rozstajach dróg, na końcu i początku wsi. Krzyże są charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego Suwalszczyzny.

W gminie są **trzy cmentarze** historyczne: rzymskokatolicki w Magdalenowie oraz dwa ewangelickie w Sobolewie i Zielonym Drugim. Świadectwem toczonych tutaj walk w czasie pierwszej i drugiej wojny światowej są cmentarze wojenne w Leszczewku i w Płocicznie oraz miejsca pamięci narodowej ulokowane w pobliżu drogi Suwałki Sejny w Leszczewku, Tartaku i w Krzywem, mogiła w Płocicznie (spoczywają w niej żołnierze zwiadu radzieckiego), upamiętniają one ofiary II wojny światowej. Dwie mogiły polskich ułanów z 1920 roku w Starym Folwarku i Leszczewku zostały restytuowane w roku 2003 i 2004.

Osadnictwo wiejskie (ruralistyka) na terenie Gminy Suwałki w zdecydowanej większości charakteryzuje się zabudową skupioną – rzędową, jedno- lub dwustronną. Obecna struktura osadnicza tego terenu jest efektem długoletnich przeobrażeń społeczno-gospodarczych, jakie dokonały się na obszarze Pojezierza Suwalskiego w XIX i XX wieku (reformy agrarno - ekonomiczne z 1 połowy XIX wieku, uwłaszczenie chłopów w 1864 r., komasacja po 1875 r. oraz regulacje w XX wieku).

W 1 połowie XIX wieku dominujące na tym terenie wsie szeregówki z trójpolewym systemem gospodarowania zostały gruntownie przebudowane. Na ich miejscu powstały wówczas wsie o pasmowym układzie pól i rzędowej zabudowie wzdłuż drogi, czyli tzw. rzędówki lub wsie kolonii sznurowych.

Z czasem, początkowo luźna i jednorodna zabudowa rzędówek uległa zagęszczeniu, a pasmowe nadziały pól - rozdrobnieniu. Po uwłaszczeniu chłopów w 1864 roku nie doszło tu do kolejnej przebudowy wsi, tak jak to miało miejsce na całej Suwalszczyźnie (wsie o zabudowie kolonijnej). Pierwsze regulacje rozpoczęto w latach 70. XIX wieku i trwały one aż do końca lat 30. ubiegłego wieku. W ich wyniku powstała charakterystyczna dla dzisiejszej Suwalszczyzny forma wsi - kolonijnej typu farmerskiego. Na terenie gminy wsie mają mieszany charakter: obok zagród zlokalizowanych na miejscu dawnej wsi rzędówki istnieje zabudowa kolonijna.

Przeciętna zagroda na tym terenie składa się z domu, jednego budynku inwentarskiego, stodoły, szopy, piwnicy oraz studni. Kształty siedlisk są prostokątne. Domy stoją frontem lub szczytem do drogi, budynki gospodarcze po bokach, stodoła na zamknięciu czworoboku. Zagrodom towarzyszą ogródki i sady ulokowane od frontu lub z tyłu.

Z licznych w przeszłości **zespółów dworskich** zachowały się tylko w Hucie i Czerwonym Folwarku.

Stosunkowo dobrze jest na tym terenie zachowane **budownictwo leśne** – zespoły leśniczówek i gajówek, należące do Lasów Państwowych lub Wigierskiego Parku Narodowego.

Architektura obronna w postaci trwałych umocnień na omawianym obszarze nie występuje, w terenie są ciągle czytelne na obszarach zalesionych i odłogach umocnienia ziemne – okopy.

Zabytki techniki są nieliczne. Zachował się młyn wodny w Sobolewie, linia kolejowa biegnąca z Augustowa przez Suwałki do Trakiszek i dalej na Litwę oraz leśna kolej wąskotorowa w Płocicznie.

Układ drożny na niemal całym terenie gminy powstał w XVI-XIX wieku.

Część dróg obecnie istniejących pokrywa się ze starymi szlakami odnotowanymi w źródłach, np. droga do Grodna z terenów Państwa Zakonnego. Połączenie kolejowe Białystok –Augustów pochodzi z końca XIX w. Zachowała się również leśna kolejka wąskotorowa zbudowana w latach 1915-1919 roku dla potrzeb zwożenia drewna do tartaku w Płocicznie.

Krajobraz kulturowy Gminy Suwałki jest stosunkowo jednorodny.

Generalnie krajobraz gminy cechują:

- zachowane historyczne układy pól,
- dominująca w krajobrazie sylweta miasta Suwałki wypełniająca centralną część tego obszaru,
- zachowana sieć drożna,
- zachowana luźno – skupiona oraz rozproszona (kolonijna) zabudowa wsi,
- rozległe widoki na przedpola wsi,
- dominująca krajobrazowo we wschodniej części gminy Puszcza Augustowska i jezioro Wigry.

Dobra kultury współczesnej. Na terenie gminy nie ma gminnego ośrodka kultury, funkcje kulturotwórcze przejęło miasto Suwałki. Działalność kulturalna jest słabo rozwinięta. Istnieją pewne szczątkowe formy takie jak izby etnograficzne (Szkola w Płocicznie), zespół ludowy „Wigry” (Stary Folwark). Szerszą działalność na tym polu prowadzi Wigierski Park Narodowy. WPN prowadzi izbę etnograficzną z licznymi eksponatami rękodziela i wytwórstwa ludowego, narzędzi. Ponadto organizuje warsztaty z ginących zawodów oraz wydaje publikacje dotyczące walorów kulturowych tego terenu.

3.4a. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Nie zachodzą przesłanki do określenia uwarunkowań wynikających z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz określenia granic krajobrazów priorytetowych.

3.5. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

3.5.1. Zagadnienia demograficzne i społeczne

Czynniki demograficzne i społeczne to bardzo ważne elementy, które powinny być uwzględniane przy rozpatrywaniu zagadnień związanych z rozwojem Gminy Suwałki.

Kierunki powinny być ustalane przy uwzględnieniu stanu i rozmieszczeniu ludności, dynamiki demograficznej, struktury ludności według wieku i płci, stopnia wykształcenia, aktywności oraz struktury zawodowej ludności.

Odpowiednie proporcje wiekowe ludności i równowaga płci, wysoki poziom wykształcenia i aktywności zawodowej to czynniki sprzyjające dynamicznemu rozwojowi. I odwrotnie - niekorzystne

relacje wieku, wykształcenia, dysproporcja płci, niska aktywność zawodowa, wysokie bezrobocie i niekorzystna struktura zatrudnienia stanowią mogą czynnikiem ograniczającym możliwości rozwoju gminy. Słabość i stagnacja ekonomiczna powodować może stopniowe wyludnianie się terenu. Duża dynamika rozwoju ekonomicznego powiązana jest zwykle z szybkim rozwojem demograficznym. Sprzyja rozwojowi lokalnego rynku pracy i mieszkalnictwa, ułatwia rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, obniża jej koszty realizacji i utrzymania.

Można powiedzieć, że w Gminie Suwałki **czynniki demograficzne i społeczne sprzyjają rozwojowi**. Liczba ludności gminy od roku 1997 do chwili obecnej wykazuje tendencje wzrostowe.

3.5.1.1. Ludność i zatrudnienie

Liczba ludności Gminy Suwałki wynosiła według stanu na dzień 31.XII.2015 roku 7404 osoby (w tym: 50,66 % stanowili mężczyźni). W porównaniu ze stanem w 1988 roku (wg. Narodowego Spisu Powszechnego) wynoszącym 6448 liczba mieszkańców wzrosła o 956 osób. Począwszy od roku 1996 kiedy liczba mieszkańców wynosiła 6119, zaczął się regularny wzrost i już w 1999 roku liczba mieszkańców wynosiła 6414. Do chwili obecnej utrzymuje się tendencja wzrastająca.

Tabela nr 4. Ilość mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Suwałki z podziałem na wiek (stan: grudzień 2015 r.)

Lp.	Miejscowość	Wiek do 18 lat	Dorośli	0-6		7-15		16-19		20-60	20-65	Pow. 60	Pow. 65	RAZEM		RAZEM ogółem
				K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	
1.	Biała Woda	57	234	5	9	9	21	8	11	91	105	23	9	136	291	291
2.	Białe	12	79	1	3	1	5	3		29	31	13	5	47	44	91
3.	Bobrowisko	7	39	2	1	1	3		1	13	16	9	1	25	21	46
4.	Bród Mały	16	37	3	4	5	2	2		13	20	2	2	25	28	53
5.	Bród Nowy	21	85	2	5	4	7	3	2	33	38	7	5	49	57	106
6.	Bród Stary	14	54	3		5	5		1	27	17	6	4	41	27	68
7.	Burdeniszki	24	74	3	4	9	4	4	3	23	31	13	4	52	46	98
8.	Cimochowizna	6	26	1		3	2			10	9	2	5	16	16	32
9.	Czarnakowizna	10	77	2	1		3	5	2	27	31	10	6	44	43	87
10.	Czerwony Folwark	11	58	5	2	1	2	1	1	18	24	11	4	36	33	69
11.	Dubowo Pierwsze	9	24	1		5	3			6	9	5	4	17	16	33
12.	Dubowo Drugie	25	89		6	12	5	3		34	37	10	7	59	55	114
13.	Gawrych Ruda	45	267	11	5	13	9	4	5	83	109	46	27	157	155	317
14.	Gielniewo	1	4				1			2	2			2	3	5
15.	Huta	2	22			1		1		6	12	2	2	10	14	24
16.	Korkliny	7	56	3	2		1	1		16	28	9	3	29	34	63
17.	Korobiec	9	31	1		4	4			15	14	1	1	21	19	40
18.	Kropiwno Nowe	2	24		1				2	7	11	3	2	10	16	26
19.	Kropiwno Stare	15	55	2	1	5	5	3	4	23	22	5		38	32	70
20.	Krzywe	96	462	22	12	20	23	14	17	175	193	54	28	285	273	558
21.	Kuków Folwark	11	57	2	2	1	4	2	1	26	25	3	2	34	34	68
22.	Kuków	17	51	2	6	4	4	2	1	22	20	6	1	36	32	68
23.	Leszczewek	25	101	3	5	4	7	2	5	32	37	19	12	60	66	126
24.	Leszczewo	9	63	2		2	2	1	2	20	27	10	6	35	37	72
25.	Lipniak	22	93	4	5	5	4	1	5	27	47	12	5	49	66	115
26.	Magdalenowo	4	20		1		2		1	8	4	5	3	13	11	24
27.	Mała Huta	78	246	12	12	19	24	6	9	80	112	38	12	155	169	324
28.	Niemcowizna	27	70	3	1	9	11	1	4	22	29	12	5	47	50	97
29.	Nowa Wieś	103	300	12	22	25	27	11	13	120	141	22	10	190	213	403
30.	Okuniowiec	64	263	9	13	12	17	9	11	93	131	23	9	146	181	327
31.	Osinki	29	118	4	3	2	14	4	3	42	48	17	10	69	78	147
32.	Osowa	13	73	3	1	2	4	3	2	26	33	9	3	43	43	86

33.	Piertanie	14	55	2	1	4	4	2	3	15	24	6	5	32	37	69
34.	Płociczno Osiedle	115	433	17	17	25	35	13	14	152	182	65	28	272	276	548
35.	Płociczno Tartak	40	193	7	12	5	11	4	1	60	93	28	12	104	129	233
36.	Poddubówek	44	160	3	7	6	12	11	7	54	63	29	12	103	101	204
37.	Potasznia	53	161	7	5	13	17	10	7	56	69	18	12	104	110	214
38.	Przebród	71	219	9	12	25	14	5	10	81	95	26	13	146	144	290
39.	Słupie	3	3			1		1	1	1	2			3	3	6
40.	Sobolewo	53	242	9	10	12	8	9	10	83	103	30	21	143	152	295
41.	Stary Folwark	49	234	10	5	12	10	9	6	97	85	34	15	162	121	283
42.	Taciewo	23	79	6	4	4	4	5	1	27	34	12	5	54	48	102
43.	Tartak	27	86	5	3	8	9		4	35	30	14	5	62	51	113
44.	Trzciane	16	31	6	1	3	4	2	1	14	12	4		29	18	47
45.	Turówka N ₁	17	43	4		4	1	3	5	14	16	7	6	32	28	60
46.	Turówka St ₁	13	65	4	1	2	5	1	1	24	30	8	2	39	39	78
47.	Wasilczyki	12	43	3		2	6	2		14	18	7	3	28	27	55
48.	Wiatrołuża Pierwsza	11	35	1	3	4	1	2		8	14	8	5	23	23	46
49.	Wigry		19							5	11	3		8	11	19
50.	Wychodne	12	88	1	2	5	3	3	1	28	35	8	6	46	54	100
51.	Zielone Drugie	22	79	3	3	4	7	5	2	28	35	8	6	48	53	101
52.	Zielone Kamedulskie	66	272	10	13	13	21	8	5	114	118	22	14	167	171	338
53.	Zielone Królewskie	10	79	3	1	1	3	1	1	2633	13	7	44	45	89	89
54.	Żyliny	11	60	1	1	3	6	1	1	18	33	5	2	28	43	71
	RAZEM															7404

Źródło: Dane Urzędu Gminy Suwałki

Analizując wyniki spisu powszechnego z 2011 r. można zaobserwować bardzo istotne zmiany zachodzące w strukturze ludności według źródeł utrzymania. W 2011 r. w województwie podlaskim własne źródło utrzymania posiadało 755,6 tys. osób. Ich udział w ogólnej liczbie ludności osiągnął poziom 62,8% natomiast ich udział w ogólnej liczbie ludności wiejskiej osiągnął poziom 62,6%. Jednocześnie liczba osób będących na utrzymaniu w ogólnej populacji ludności województwa stanowiła 29,9% w 2011 r. Liczba osób utrzymywanych przypadająca na 1000 osób posiadających własne źródło utrzymania w 2011 r. wyniosła 476. Przyjmuje się, że gmina Suwałki jest w tym względzie reprezentatywna.

Wśród ludności, która w 2011 r. deklarowała własne źródło utrzymania największą grupę stanowiącą 57,6% stanowiły osoby posiadające dochody z pracy, przy czym w 70,8% były to dochody z pracy najemnej, natomiast w pozostałych 29,2% – z pracy na rachunek własny. W drugiej grupie stanowiącej 42,3% znalazły się osoby, które jako własne źródło utrzymania wskazały niezarobkowe i pozostałe źródła dochodów. Odnotowano też spadek liczby ludności nieposiadającej własnych źródeł dochodów. Odsetek osób pozostających na utrzymaniu na wsi wyniósł 30,9%.

Na ogólną liczbę ludności w wieku 15 lat i więcej, aktywni zawodowo stanowili 53,5 %, bierni zawodowo oraz osoby z nieustalonym statusem na rynku pracy to 46,5 %. Wśród aktywnych zawodowo przeważają mężczyźni.

Na podstawie wyników spisu rolniczego 2011 można stwierdzić, że zmniejsza się udział ludności, dla której głównym źródłem utrzymania jest praca w rolnictwie, powiększa się grupa utrzymujących się ze źródeł pozarolniczych.

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach na koniec czerwca 2015 r. zarejestrowanych było 219 bezrobotnych mieszkańców Gminy Suwałki, z czego 21 osób to osoby niepełnosprawne. Natomiast wg danych publikowanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, dla powiatu suwalskiego, stopa bezrobocia (do aktywnych zawodowo), w końcu listopada 2015 r. wynosiła 6,9%.

Na stronach internetowych właściwych organów i instytucji publikowane są dane dotyczące bezrobocia rejestrowanego. Dostępne są również dane dotyczące bezrobocia określonego na podstawie badań ankietowych („badania aktywności ekonomicznej ludności” BAEL) przeprowadzanych przez Główny Urząd Statystyczny.

3.5.2. Infrastruktura społeczna. Instytucje publiczne

3.5.2.1. Szkolnictwo

Na terenie Gminy Suwałki funkcjonują dwie szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi: w Nowej Wsi i Poddubówku, trzy zespoły szkół, w skład których wchodzi gimnazjum, szkoła podstawowa i oddział przedszkolny: w Starym Folwarku, w Płocicznie-Tartak i w Przebrodzie oraz trzy punkty przedszkolne: w Starym Folwarku, w Płocicznie-Tartak i w Przebrodzie.

Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych, oddziałów przedszkolnych i gimnazjów wynosi 576 uczniów. Dodatkowo ok. 450 dzieci z terenu Gminy Suwałki realizuje obowiązek szkolny oraz przedszkolny w placówkach prowadzonych przez miasto Suwałki.

Przyczyną tego są z jednej strony czynniki ekonomiczne - samorządy lokalne ograniczając wydatki optymalizują sieć szkół - a z drugiej malejąca liczba dzieci uczęszczających do szkoły. Mniejsza ilość szkół pozwala na przeznaczanie większych nakładów na inwestycje i wyposażanie szkół.

Lokalizacja placówek oświatowych i ilość uczniów (stan na 30.09.2015r.) w poszczególnych placówkach przedstawia się następująco:

- Przebród 149
- Poddubówek 32
- Płociczno 138
- Nowa Wieś 67
- Stary Folwark 192

Wydatki na oświatę stanowiły znaczne obciążenie budżetu gminy i wyniosły w 2015r. – 32% ogółu wydatków (z czego ok. 19% ogółu wydatków i ok. 60% wydatków na oświatę pokrywają wpływy z budżetu państwa).

Roczny koszt nauki jednego ucznia jest wyższy od średniej w regionie i ma tendencję rosnącą. Gmina Suwałki znajduje się w czołówce gmin najwięcej dokładających do oświaty poza subwencją w województwie. Przyczyną tego stanu rzeczy jest pomniejszający się ciągle wskaźnik przyrostu naturalnego.

Zaplecze dla działalności sportowej w Gminie Suwałki to:

- 2 sale gimnastyczne z zapleczem socjalnym w Zespołach Szkół w Płocicznie-Tartak i Przebrodzie,
- boiska sportowe w następujących miejscowościach: Poddubówek, Przebród, Płociczno (boisko asfaltowe), Stary Folwark, Nowa Wieś.

Na terenie gminy w miejscowościach Bród Nowy i Biała Woda mają siedziby placówki Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego – organ prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Suwałkach.

Na terenie gminy funkcjonuje ponadto Pozaszkolna Placówka Specjalistyczna – Młodzieżowy Ośrodek Edukacyjno – Wypoczynkowy „Zatoka Uklei” w Gawrych Rudzie – organ prowadzący: Miasto Stołeczne Warszawa.

3.5.2.2. Kultura i czytelnictwo

Na terenie Gminy Suwałki nie występują muzea, kina, domy i ośrodki kultury. Wykorzystywane są przez ludność wiejską obiekty znajdujące się w mieście Suwałki. W roku 2015 na terenie Gminy Suwałki działały 4 biblioteki publiczne, Biblioteka Gminna w Płocicznie-Tartak oraz filie w Potaszn, Przebrodzie i Starym Folwarku. Od września działa również Punkt Biblioteczny w Krzywem.

W 2015 roku biblioteki Gminy Suwałki odwiedziło 9613 użytkowników. Spośród nich 6321 wizyt to wypożyczenia księgozbioru, pozostałe 3292 to odwiedziny w czytelnich i korzystanie Internetu. 714 osób to stali czytelnicy, regularnie wypożyczający książki. Czytelnicy wypożyczyli w sumie 13530 książek i 2063 czasopism.

Łącznie w bibliotekach na terenie gminy znajduje się ponad 31 tys. woluminów.

Tabel nr 21. Stan czytelnictwa w Gminie Suwałki w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gminna Biblioteka w Płocicznie Tartak	Filia Biblioteki w Starym Folwarku i Punkt Biblioteczny w Krzywem	Filia Biblioteki w Brodzie Nowym	Filia Biblioteki w Poddubówku
Ilość woluminów	10605	8664	4830	7220
Ilość czytelników	291	304	39	80
Ilość wypożyczeń	6536	4616	762	10605

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Na mocy uchwały Nr XLVII/386/14 Rady Gminy Suwałki z dnia 30 października 2014 roku utworzony został Gminny Ośrodek Kultury w Krzywem, który prowadzi działalność społeczno-kulturalną, głównie poprzez organizowanie różnych form edukacji kulturalnej, sprawuje jednocześnie

nadzór nad działalnością świetlic wiejskich: Centrum Kształcenia na odległość w Potaszn, Centrum Kulturalnego mieszkańców wsi Wychodne, Centrum Kulturalnego wsi Sobolewo, świetlic internetowych w Starym Folwarku i w Zielonym Kamedulskim.

3.5.2.3. Służba zdrowia i opieka społeczna

Z usług medycznych w zakresie leczenia otwartego, zamkniętego i specjalistycznego, mieszkańcy gminy korzystają z dobrze rozwiniętej sieci znajdującej się na terenie Miasta Suwałki. Na terenie gminy brak jest szpitali, przychodni i aptek. W Mieście Suwałki znajduje się jeden szpital.

Na terenie Gminy Suwałki działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który zatrudnia 12 osób. GOPS w Suwałkach swoimi świadczeniami obejmuje blisko 8 % mieszkańców Gminy Suwałki.

Dominującymi problemami, którymi zajmują się pracownicy socjalni ośrodka pomocy jest: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny wielodzietne), alkoholizm oraz przemoc w rodzinie. Rodziny zagrożone dysfunkcjami wychowawczymi mogą liczyć na wsparcie asystenta rodziny.

Pokaźną grupę podopiecznych GOPSu stanowią niepełnosprawni, których stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnienie zadań życiowych i ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi. Niepełnosprawni pozbawieni wsparcia swoich najbliższych otrzymują pomoc w formie usług opiekuńczych.

Problemem, który wnosi ogromne spustoszenie moralne i emocjonalne jest alkoholizm oraz przemoc w rodzinie. GOPS w Suwałkach administruje pracę Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego do rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, sądów, oświaty, służby zdrowia i organizacji pozarządowych. Skoordynowane działania zespołu przyczyniają się do efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W mniejszym stopniu na trudną sytuację życiową wpływają: trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bierność życiowa i brak odpowiedzialności, bezdomność, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

W ramach funkcjonowania ośrodka pomocy społecznej wypłacane są świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego oraz dodatek mieszkaniowy i energetyczny.

Obserwowany jest problem starzejącego się społeczeństwa, co będzie musiało wpłynąć na skoncentrowanie zadań na wsparciu ludzi w wieku podeszłym.

Na terenie Gminy Suwałki działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Białej Wodzie, który oferuje pomoc w formie dziennej i całodobowej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipniaku podlegający Starostwu Powiatowemu w Suwałkach. Placówki obejmują swoim działaniem pomoc dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym.

Wsparciem rodzin zagrożonych ubóstwem zajmuje się również Ochotnicza Straż Pożarna w Sobolewie. Organizacja zajmuje się redystrybucją pomocy żywnościowej ze środków unijnych.

Mieszkańcy Gminy Suwałki mogą korzystać ze wsparcia organizacji pozarządowych i instytucji mieszczących się w mieście Suwałki i działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3.5.2.4. Instytucje publiczne

Podstawowy ciężar utrzymania porządku publicznego w Gminie Suwałki spoczywa na Komendzie Miejskiej Policji znajdującej się w mieście Suwałki.

Zdarzenia przestępcze najczęściej występujące (dane za 2015 r.):

- przestępczość kryminalna - 85
- przestępczość gospodarcza - 13
- przestępczość narkotykowa - 9

Z uwagi na ilość popełnionych zdarzeń miejscowościami najbardziej zagrożonymi są:

- Krzywe
- Gawrych Ruda
- Stary Folwark
- Biała Woda
- Mała Huta

Na terenie Gminy Suwałki dzielnicowi z KMP w Suwałkach prowadzą stałe działania prewencyjne, przeprowadzają spotkania z mieszkańcami wsi, realizują zadania z zakresu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń, kontrolują przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego oraz przepisów prawa miejscowego.

Na terenie gminy działa 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, posiadających 9 samochodów: 1 ciężki, 4 średnie oraz 4 lekkie.

Nad bezpieczeństwem pożarowym mieszkańców gminy czuwają Ochotnicze Straże Pożarne, zlokalizowane w miejscowościach: Sobolewo, Płociczno, Turówka Nowa, Nowa Wieś, Potasznia, Wychodne. Ochotnicza Straż Pożarna Potasznia oraz Nowa Wieś włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

3.5.2.5. Turystyka

Atrakcje przyrodnicze i turystyczne

Najwyższymi walorami przyrodniczymi charakteryzuje się wschodnia część Gminy Suwałki, obejmująca teren Wigierskiego Parku Narodowego, fragment jeziora Wigry oraz tereny położone na północ od jeziora Wigry.

Przez park przepływa sześć głównych rzek (62,45 ha): Czarna Hańcza, Kamionka, Maziówka, Piertanka, Wiatrołuża, Samlanka.

Główną rzeką Parku jest Czarna Hańcza, przepływająca przez jezioro Wigry i stanowiąca znany i ceniony szlak kajakowy w kraju i Europie.

Gmina Suwałki posiada bogate tradycje kulinarne. Do najbardziej charakterystycznych potraw tej okolicy należą: *kartacze, kiszka ziemniaczana, babka ziemniaczana oraz sękacz (stożkowate ciasto z sękami)*.

Obszar Gminy Suwałki wyróżnia się spośród innych regionów Polski także specyficzną gwarą, tzw. Mazurzeniem.

1) Szlaki turystyczne

Gmina Suwałki jest atrakcyjna, ze względu na czysty klimat Zielonych Płuc Polski, walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Funkcjonują tu następujące szlaki turystyczne piesze i rowerowe:

Szlak żółty

Ilość km: 11 km - Biała Woda – Taciewo

Ilość km: 9,2 km - Krzywe (pętla komunikacji miejskiej z Suwałk) – Mostek na Wiatrołuży

Szlak zielony

Ilość km: 1,8 km - Okuniowiec – Szwajcaria (przez wieś Osinki)

Ilość km: 7,1 km - Krzywe – Leszczewo – Krzywe

Ilość km: 44,9 km - Stary Folwark – Stary Folwark

Szlak niebieski

Ilość km: 6,7 km - Mała Huta – Krzywe

Ilość km: 24 km - Mała Huta – Gawrych Ruda

Szlak czarny

Ilość km: 17,9 km - Stary Folwark (przystanek autobusowy naprzeciwko parkingu i bramy wjazdowej do ośrodka PTTK) – Osinki

Ilość km: 2,6 km - Płociczno PKP – Płociczno

Szlak czerwony

Ilość km: 6,9 km - Krzywe – Stary Folwark.

2) Baza turystyczna i gastronomiczna

Zaplecze rekreacyjne gminy stanowią:

- plaże i pomosty ogólnodostępne nad jeziorami Wigry, Krzywe, Osowa,
- wieże i platformy widokowe w Lipniaku,

- punkt widokowy w Gawrych Rudzie i Tartaku,
- plaża i platforma widokowa w Krzywym,
- 2 ścieżki dydaktyczne w miejscowości Krzywe ,
- szlaki turystyczne (żółty, zielony, czerwony i konne).

Według stanu na koniec grudnia 2003 r. na terenie Gminy Suwałki funkcjonowało 18 obiektów noclegowych (7.3% wszystkich obiektów w województwie, 50% obiektów w powiecie suwalskim) posiadających 735 miejsc noclegowych (5.07% ogółu miejsc w województwie, 46.25% ogółu miejsc w powiecie suwalskim).

Oddzielną grupę stanowią kwatery agroturystyczne, których na terenie gminy Suwałki działa 30 oferując 120 miejsc noclegowych. Łącznie gmina oferuje 850 miejsc noclegowych.

W 2003 roku z obiektów turystycznych skorzystało 4946 osób (około 1.4% turystów odwiedzających województwo podlaskie, 33.87 % turystów odwiedzających powiat suwalski.).

Stosunek liczby osób korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych w gminie wynosi (5,8) dla województwa (24,5), powiatu (9,2).

Wskazuje to niski stopień wykorzystania miejsc noclegowych istniejących na terenie gminy.

Niewątpliwie przyczyną takiego stanu rzeczy jest zły stan techniczny obiektów, niska jakość oferowanych usług oraz brak informacji.

Porównanie wskaźników liczby obiektów, liczby miejsc noclegowych, a także korzystających z noclegów obliczonych dla województwa podlaskiego, powiatu suwalskiego i dla Gminy Suwałki przedstawia tabela nr 23.

Tabela nr 23. Obiekty noclegowe na terenie Gminy Suwałki na tle Województwa Podlaskiego i Powiatu Suwalskiego w 2003 r.

	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych	Korzystający z noclegów
	Ogółem		Ogółem
Gmina Suwałki	18	735	4.946
Powiat Suwałki	36	1589	14.600
Woj. Podlaskie	245	14497	355.000

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego

Istniejącą bazę turystyczną i gastronomiczną Gminy Suwałki przedstawiają poniższe tabele:

Tabela nr 24. Baza turystyczna Gminy Suwałki w 2003 r.

	Obiekty noclegowe	Liczba miejsc noclegowych	Liczba korzystających z noclegów
	Ogółem	Ogółem	
Hotele	3	140	800
Domy wczasowe – Ośrodki wypoczynkowe	3	225	700
Pensjonaty	3	30	500
Camping i pola namiotowe	5	230	2200

Schroniska	3	90	400
Domki turystyczne	1	20	97
Kwatery prywatne – agroturystyczne	30	120	249

Źródło: Dane Urzędu Gminy Suwałki

Tabela nr 25. Baza gastronomiczna Gminy Suwałki w 2003 r.

	Ilość obiektów gastronomicznych	Liczba miejsc w obiektach	Liczba osób korzystających
	Ogółem	Ogółem	
Restauracje	5	250	1500
Kawiarnie	2	80	1500
Bary	10	400	2000

Źródło: Dane Urzędu Gminy Suwałki

Podkreślić należy, że na terenie gminy brak hoteli, moteli i pensjonatów o wysokim standardzie. Istniejąca baza turystyczna uzupełniana jest przez 30 gospodarstw rolnych specjalizujących się w turystyce wiejskiej, tzw. agroturystyce.

Analiza przedstawionych wyżej danych pozwala stwierdzić, że atrakcyjność turystyczna gminy Suwałki nie jest w pełni wykorzystywana.

Rozwój turystyki wymaga przekształceń bazy noclegowej oraz innych ważniejszych elementów zagospodarowania turystycznego gminy, a przede wszystkim:

- uporządkowania istniejącego zagospodarowania turystycznego pod względem standardu i pełnionych funkcji oraz wymogów ochrony środowiska;
- modernizacji istniejącej bazy turystycznej, zmierzającej do podniesienia standardu użytkowania i wzbogacenia oferowanych usług turystycznych;
- zagospodarowania obszarów wzdłuż tras turystycznych oraz baz dla turystyki kwalifikowanej wędrowniczej, szczególnie na obszarach chronionych lub w ich sąsiedztwie;
- koncentracji turystyki pobytowej w istniejących i potencjalnych miejscowościach turystycznych;
- budowy i rozbudowy urządzeń gospodarki wodno-ściekowej oraz systemów utylizacji odpadów;
- rozbudowy i modernizacji sieci dróg i usprawnienia komunikacji celem zwiększenia dostępności transportowej i telekomunikacyjnej do rejonów turystycznych;
- wspierania rozwoju małych obiektów turystycznych, stwarzających szansę na wydłużenie sezonu wypoczynkowego oraz rozwój usług agroturystycznych;
- wzbogacenia ofert wypoczynkowych,
- promocji gminy.

3.5.3. Infrastruktura techniczna

Gminne **ujęcia wody** na terenie Gminy Suwałki eksploatuje przedsiębiorstwo: Projektowanie i Obsługa Urządzeń Sanitarnych Inżynier Marek Wnuk.

Na tych terenach znajduje się 15 zakładowych ujęć wody, 4 komunalne ujęcia wody oraz osiedlowe ujęcia wody w Przebrodzie, Zielonym Kamedulskim, Płocicznie, Białej Wodzie.

W Gminie Suwałki a spośród 54 miejscowości **kanalizacja sanitarna** występuje częściowo tylko w dwóch: Zielone Kamedulskie i Krzywe. W roku - 2004 kanalizacja była budowana w miejscowościach: Leszczewek, Stary Folwark, Krzywe, Mała Huta.

Jeśli chodzi o zaopatrzenie w wodę to w większości miejscowości doprowadzone są wodociągi (około 70%), w pozostałych miejscowościach mieszkańcy korzystają ze studni.

Tabela nr 26. Wody podziemne

Lp.	Nazwa obiektu, lokalizacja	Rodzaj działalności	Uwagi
1	Biała Woda	Wiejskie ujęcie wody	
2	O.W. Motoprojekt w Gawrych Rudzie	Zakładowe ujęcie wody	
3	WPN w Krzywym	Zakładowe ujęcie wody	
4	Przedsiębiorstwo Meblet w Krzywym	Zakładowe ujęcie wody	
5	HK POM w Kukowie	Zakładowe ujęcie wody	
6	POD OAZA w Kukowie	Zakładowe ujęcie wody	
7	Nowa Wieś	Komunalne ujęcie wody	Właściciel: Urząd Gminy
8	Płociczno Osiedle	Komunalne ujęcie wody	Właściciel: Urząd Gminy
9	Płociczno	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: PKP Białystok
10	Płociczno Tartak	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: Tartak w Płocicznie
11	Potasznia	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: SKSM
12	Przebród	Osiedlowe ujęcie wody	Właściciel: Spół. Miesz.
13	Stary Folwark	Komunalne ujęcie wody	Właściciel: Urząd Gminy
14	Stary Folwark	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: PTTK
15	Stary Folwark	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: WPN Krzywe
16	Turówka Stara	Komunalne ujęcie wody	Właściciel: Urząd Gminy
17	Zielone Kamedulskie	Osiedlowe ujęcie wody	Właściciel: Agen. Nier. Rolnych
18	Wigry	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: DPT Wigry
19	Płociczno Tartak	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: Nadleśnictwo
20	Bród Nowy	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: ZPB Betonex
21	Sobolewo (Słupie)	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: WPN Krzywe
22	Płociczno	Osiedlowe ujęcie wody	Właściciel:

			Nadleśnictwo
23	Gawarzec	Zakładowe ujęcie wody	Właściciel: WPN Krzywe

Zródło: Analiza zagrożeń Gminy Suwałki.

Tabela nr 27. Wykaz miejscowości z liczbą ludności i zaopatrzeniem w wodę.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności	Zaopatrzenie w wodę (rodzaj)
1	Biała Woda	237	wodociąg i studnie
2	Białe	104	Wodociąg
3	Bród Nowy	97	Wodociąg
4	Bród Stary	49	Wodociąg
5	Bobrowisko	53	Wodociąg
6	Burdeniszki	85	Studnie
7	Cimochowizna	34	Studnie
8	Czarnakowizna	92	Wodociąg
9	Czerwony Folwark	75	Studnie
10	Dubowo I	27	Wodociąg
11	Dubowo II	107	Wodociąg
12	Gawrych Ruda	290	wodociąg i studnie
13	Korobiec	34	Wodociąg
14	Korkliny	82	Wodociąg
15	Kropiwno Nowe	35	Wodociąg
16	Kropiwno Stare	62	Wodociąg
17	Krzywe	450	Wodociąg
18	Kuków Wieś	47	Wodociąg
19	Kuków Folwark	65	Wodociąg
20	Leszczewo	76	Studnie
21	Lipniak	103	Wodociąg
22	Leszczewek	121	wodociąg i studnie
23	Magdalenowo	16	Studnie
24	Mała Huta	220	Studnie
25	Nowa Wieś	242	Wodociąg
26	Niemcowizna	102	Wodociąg
27	Osowa	104	Wodociąg
28	Okuniowiec	248	Wodociąg
29	Osinki	143	Studnie
30	Poddubówek	202	Wodociąg
31	Potasznia	188	Wodociąg
32	Piertanie	39	Studnie
33	Przebród	279	wodociąg i studnie
34	Płociczno-Osiedle	430	Wodociąg
35	Płociczno-Tartak	212	Wodociąg
36	Sobolewo	297	Studnie
37	Stary Folwark	261	Wodociąg
38	Taciewo	103	Wodociąg
39	Tartak	89	wodociąg i studnie
40	Turówka Nowa	68	Wodociąg
41	Turówka Stara	74	Wodociąg
42	Trzciane	46	Wodociąg
43	Wasilczyki	56	Wodociąg
44	Wiatrołuża I	46	Wodociąg
45	Wychodne	99	Wodociąg
46	Zielone I	98	Wodociąg
47	Zielone II	104	Wodociąg
48	Zielone Kamedulskie	381	wodociąg i studnie

49	Żyliny	74	Wodociąg
50	Bród Mały	26	Wodociąg
51	Huta	18	Studnie
52	Okuniowiec-Gielniewo	4	Studnie
53	Sobolewo-Słupie	7	Studnie
54	Wigry	18	Studnie

Zródło: Analiza zagrożeń gminy Suwałki.

3.5.4. Ruch budowlany

Z rejestru prowadzonego w Wydziale Geodezji, Gospodarki Gruntami i Architektury Starostwa Powiatowego w Suwałkach wynika, że w okresie od stycznia 2000 roku do 1 sierpnia 2004 roku na obszarze Gminy Suwałki wydano 520 pozwoleń na budowę, w tym: na budowę:

- budynków mieszkalnych – 199,
- budynków inwentarskich i składowych – 67,
- budynków gospodarczych – 79,
- budynków letniskowych – 31,
- budynków produkcyjno – usługowych – 22
- garaży – 12

oraz na budowę wodociągów – 31, budowę linii kablowych i przyłączy kablowych ee – 66, oczyszczalni ścieków – 5.

Z rejestru Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Starostwa Powiatu Ziemskiego w Suwałkach wynika, że w okresie od 1 lipca 2003 roku do 1 sierpnia 2004 roku na obszarze Gminy Suwałki zgłoszono do użytkowania 87 budynków, w tym: 43 na budynki mieszkalne, 21 na inwentarsko – składowe, 12 na gospodarcze, 5 na budynki letniskowe i 5 usługowo – produkcyjne.

W/w wielkości mogą nie w pełni odzwierciedlać skalę ruchu budowlanego. Z wielu powodów, w tym i podatkowych, inwestorzy nie zawsze zgłaszają w terminie do użytkowania skończone obiekty budowlane.

Ruch budowlany koncentruje się głównie we wsiach położonych w bliskim sąsiedztwie Suwałk i dobrze z miastem skomunikowanych oraz na terenach atrakcyjnych przyrodniczo. Przeważającą część inwestorów stanowią mieszkańcy Suwałk.

Generalnie trudno jednoznacznie wskazać tereny skoncentrowanej działalności inwestycyjnej na obszarze Gminy Suwałki. Skala i rozproszenie nowego zainwestowania nie spowodowały jeszcze istotnych zmian dotychczasowej struktury przestrzennej osadnictwa wiejskiego.

W zakresie realizacji obiektów usługowych o znaczeniu ponadgminnym w maju 2003 roku rozpoczęto prace budowlane w Ośrodku wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Lipniaku. Inwestorem jest Społeczne Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie. Łączna kubatura 4 obiektów Ośrodka wynosi 1992 m³.

Z danych Urzędu Gminy Suwałki (stan na dzień 23.09.2010r.) na terenie Gminy Suwałki znajdują się 2004 budynki mieszkalne i 707 budynków o innym przeznaczeniu - z czego w roku 2010 liczba budynków w użytkowaniu wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o 42 budynki mieszkalne i 11 budynków pozostałych, w roku 2009 w stosunku do roku 2008 o - 75 budynki mieszkalne i spadła liczba budynków pozostałych o 6, w roku 2008 w stosunku do roku 2007 - wzrosła o 39 budynków mieszkalnych i 2 budynki pozostałe. Widoczna jest tendencja do dynamicznego rozwoju zabudowy mieszkaniowej na terenach gminy Suwałki.

3.5.5. Warunki mieszkaniowe

Ogółem na terenie Gminy Suwałki znajduje się 1153 budynków mieszkalnych – jednorodzinnych i 82 wielorodzinnych. Gmina Suwałki jest właścicielem tylko jednego budynku mieszkalnego po byłej „agronómce” w Starym Folwarku, który posiada pomieszczenia mieszkalne i zamieszkuje tam jedna rodzina. Mieszkania spółdzielcze znajdują się miejscowości Przebród i Zielone Kamedulskie.

Tabela nr 28. Wykaz obiektów mieszkalnych na terenie Gminy Suwałki

Lp.	Miejscowość	Ilość obiektów jednorodzinnych / liczba mieszkańców	Ilość obiektów wielorodzinnych / liczba mieszkańców
1	Biała Woda	55/237	
2	Białe	21/104	
3	Bród Nowy	25/97	
4	Bród Stary	10/49	
5	Bobrowisko	16/53	
6	Burdeniszki	17/85	
7	Cimochowizna	9/34	
8	Czarnakowizna	22/92	
9	Czerwony Folwark	14/75	4/18
10	Dubowo Pierwsze	8/27	
11	Dubowo Drugie	22/107	
12	Gawrych Ruda	101/290	
13	Korobiec	8/34	
14	Korkliny	19/82	
15	Kropiwno Nowe	9/35	
16	Kropiwno Stare	14/62	
17	Krzywe	103/450	1/24
18	Kuków	12/47	
19	Kuków Folwark	7/65	3/38
20	Leszczewo	19/76	
21	Lipniak	21/103	
22	Leszczewek	34/121	
23	Magdalenowo +Wigry	15/34	
24	Mała Huta	55/220	
25	Nowa Wieś	60/242	
26	Niemcowizna	21/102	
27	Osowa	21/104	
28	Okuniowiec	57/248	
29	Osinki	36/143	
30	Poddubówek	42/202	
31	Potasznia	40/188	

32	Piertanie	11/39	
33	Przebród	24/279	3/166
34	Płociczno-Osiedle	430	49/430
35	Płociczno-Tartak	24/212	11/127
36	Sobolewo	71/304	1/7
37	Stary Folwark	64/261	1/11
38	Taciewo	28/103	
39	Tartak	23/89	
40	Turówka Nowa	18/68	
41	Turówka Stara	13/74	
42	Trzciane	8/46	
43	Wasilczyki	10/56	
44	Wiatrołuża Pierwsza	13/46	
45	Wychodne	22/99	
46	Zielone Królewskie	19/98	
47	Zielone Drugie	18/104	
48	Zielone Kamedulskie	12/381	9/332
49	Żyliny	14/74	
50	Brud Mały	/26	
51	Huta	/18	

Na przełomie lat 1990/2000 warunki mieszkaniowe ulegały poprawie. W okresie tym zaobserwowano wzrost liczby mieszkań, przy równoczesnym spadku przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie oraz wzroście powierzchni użytkowej mieszkań.

3.6. Uwarunkowania poprawy warunków życia mieszkańców

Poprawa warunków życia mieszkańców jest uzależniona od:

- zwiększenia zasobów mieszkaniowych,
- utrzymywania w należytym stanie, przeprowadzania remontów i modernizacji istniejących zasobów mieszkaniowych,
- poprawy standardu mieszkaniowego poprzez rozgęszczenie oraz budowę nowych mieszkań dla ludności nierolniczej,
- stworzenia warunków dla lepszego wykorzystania istniejącej infrastruktury inżynierskiej, poprzez jej racjonalną rozbudowę i modernizację,
- poprawy warunków obsługi ludności, dostępności czasowej do usług, lepszego powiązania obiektów usługowych z terenami zamieszkiwania, dostosowania programu usług do potrzeb,
- modernizacji i rozbudowy istniejących placówek oświatowych, przy zachowaniu obecnej sieci szkół podstawowych,
- uporządkowania istniejącego zagospodarowania turystycznego pod względem standardu i pełnionych funkcji oraz wymogów ochrony środowiska,
- modernizacji istniejącej bazy turystycznej, zmierzającej do podniesienia standardu użytkowania i wzbogacenia oferowanych usług turystycznych,

- zagospodarowania obszarów wzdłuż tras turystycznych oraz baz dla turystyki kwalifikowanej wędrowniczej, szczególnie na terenach chronionych lub w ich sąsiedztwie,
- koncentracji turystyki pobytowej w istniejących i potencjalnych miejscowościach turystycznych,
- wspierania rozwoju małych obiektów turystycznych, stwarzających szansę na wydłużenie sezonu wypoczynkowego oraz rozwoju usług agroturystycznych,
- rekultywacji terenów poeksploatacyjnych surowców mineralnych i przeznaczenia ich na cele rekreacyjne,
- aktywności gospodarczej samych mieszkańców gminy.

3.7. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia wynikają z:

- pogarszającego się stanu środowiska wodnego,
- braku rozwiązanej gospodarki ściekowej,
- braku właściwie zorganizowanych systemów zbiórki i utylizacji odpadów,
- wzrastającej ilości odpadów i śmieci, które nie są prawidłowo zagospodarowywane,
- użytkowanych układów transportowych, które stwarzają zagrożenia, jakie ruch transportowy powoduje – przewóz ładunków niebezpiecznych w ruchu o dużym natężeniu przy bardzo złych parametrach technicznych układów transportowych,
- braku obejść drogowych terenów zabudowanych dla ruchu tranzytowego (obwodnica Suwałk),
- złego stanu dróg przy relatywnie wystarczającej ich sieci,
- niepełnego wyposażenia mieszkań w podstawowe urządzenia takie, jak wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie i in.,

W celu wyeliminowania przyczyn powodujących zagrożenia należy podejmować działania polegające na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innymi miejscowymi zagrożeniami (zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody nie będące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga nadzwyczajnych środków) poprzez:

1. zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innych miejscowych zagrożeń,
2. zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej, lub innych zagrożeń miejscowych,
3. prowadzenie działań ratowniczych w celu likwidacji przyczyn.

3.7.1. Ochrona przeciwpożarowa

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 roku Nr 147, poz. 1229 ze zm.) właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- 2) wyposażyć budynek, obiekty lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w przepisach odrębnych,
- 3) zapewnić konserwację urządzeń i naprawy sprzętu oraz urządzeń, zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- 5) przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Właściwe urzędy, instytucje, organizacje, przedsiębiorcy lub osoby fizyczne obowiązane są uwzględnić wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej przy zagospodarowaniu i uzbrojeniu terenu.

3.7.2. Woda do celów przeciwpożarowych

Na obszarze gminy działa sześć jednostek OSP. Do celów p.poż. wybudowane są liczne zbiorniki wody, każdy o pojemności do 50 m³. Zbiorniki te usytuowane są w naturalnych zagłębieniach terenu i woda gromadzi się w nich samoczynnie. Zlokalizowane są w odległości 40 – 50 m od najbliższych dróg. Większość z tych zbiorników jest zarośnięta i nie pełni już funkcji przeciwpożarowej. We wsiach, gdzie jest sieć wodociągowa do celów p.poż. wykorzystywane są hydranty. Wody powierzchniowe i planowana rozbudowa sieci wodociągowej z hydrantami p.poż. zapewnią wystarczającą ilość wody na te cele.

3.7.3. Możliwości zapewnienia wody w sytuacjach nadzwyczajnych

Zasilanie w wodę z czterech niezależnych ujęć wody, z których część połączona jest wspólnym systemem wodociągowym, jest stosunkowo mało podatna na uszkodzenia w sytuacjach nadzwyczajnych. Podstawowym problemem może być brak energii elektrycznej, toteż wszystkie stacje wodociągowe powinny być zaopatrzone w agregaty prądotwórcze. Uwzględniając fakt, że wszystkie zabudowania przed

wykonaniem sieci wodociągowej miały własne studnie kopane, można uznać, że w sytuacjach nadzwyczajnych możliwe będzie zaopatrzenie ludności w wodę.

3.7.4. Hałas, wibracje i promieniowanie

Na terenie gminy istnieje jedna stacja przekaźnikowa RTV i dwie telefonii komórkowej w miejscowości Płociczno Las i przy drodze krajowej S8 oraz w trakcie realizacji w Tartaku. Istniejące na terenie gminy zakłady stolarskie, zakłady mechaniki pojazdowej, instalacji sanitarnych, przeróbka drewna, wyrób pomników nie powodują hałasu, wibracji i promieniowania. Na terenie gminy Suwałki istnieją funkcjonujące zespoły elektrowni wiatrowych – na rysunku studium – Uwarunkowania, w skali 1:25000, wrysowano strefy w zasięgu izofony 40 dB i 45 dB. Poza tym, nie ma przemysłu oraz działalności usługowej, w wyniku której powstawałyby hałas, promieniowanie i wibracje szkodliwe dla ludzi i środowiska.

3.7.5. Porażenia prądem

Zmniejszenie ilości porażeń prądem można uzyskać poprzez:

- budowę nowych instalacji w sposób zapewniający ochronę przeciwpożarową,
- sukcesywną wymianę instalacji wewnętrznych na odpowiadające obowiązującym przepisom,
- zmniejszenie importu energii elektrycznej poprzez zastosowanie niekonwencjonalnych źródeł energii elektrycznej.

3.8. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

3.8.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym Gmina Suwałki prowadzi swą gospodarkę finansową na podstawie uchwalanego corocznie budżetu gminy. Jest on rocznym planem finansowym obejmującym dochody i wydatki oraz wskazującym pokrycia niedoboru lub kierunki rozdysponowania nadwyżki. Wydatki budżetowe są ściśle powiązane z wysokością osiągniętych dochodów oraz realizowanym zakresem zadań.

Art. 10 ust. 1 pkt. 7) ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Art. 10 ust. 1 pkt 7 zmieniony przez art. 41 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2015.1777), która weszła w życie z dniem 18 listopada 2015 r.) wprowadził do dokumentu studium konieczność przeanalizowania i uwzględnienia uwarunkowań wynikających w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,

- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Analiza ekonomiczna

Organy gminy realizują określone zadania publiczne, których rozmiary i strukturę określa budżet gminy. Budżet ten, będąc zespołem narzędzi i środków służących realizacji określonych lokalnych zadań społeczno-ekonomicznych, może być wykorzystywany przez organy gminy w oddziaływaniu na proces rozwoju lokalnego, jego dynamikę i strukturę. Budżet gminy jest także pewną prezentacją programu działania władz samorządowych, w których ogólne cele społeczne, ekonomiczne i ekologiczne zostały przekształcone w konkretne, wyrażone liczbowo zamierzenia realizacyjne.

Rozwój gminy uzależniony jest od jej zdolności do inwestowania oraz aktywnej polityki podatkowej. Przedstawiona poniżej tabela obrazuje stan finansów gminy Suwałki w latach 2004-2015.

Zestawienie dochodów i wydatków budżetu gminy Suwałki w latach 2004-2015.

Rok	Dochody ogółem w tys. zł	Wydatki ogółem w tys. zł	Nadwyżka/niedobór w tys. zł
2005	11321	11242	+ 79
2006	13303	14658	- 1355
2007	16914	14545	+ 2369
2008	16768	16961	- 193
2009	20587	23524	- 2937
2010	24574	23969	+ 605
2011	28814	29754	- 940
2012	25856	25667	+ 189
2013	31249	26287	+ 4962
2014	33297	35403	- 2106
2015	28830	28566	+ 264

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych oraz sprawozdań z dochodów i wydatków Urzędu Gminy Suwałki

Przy czym udział wydatków na inwestycje w wydatkach ogółem w poszczególnych latach kształtował się następująco:

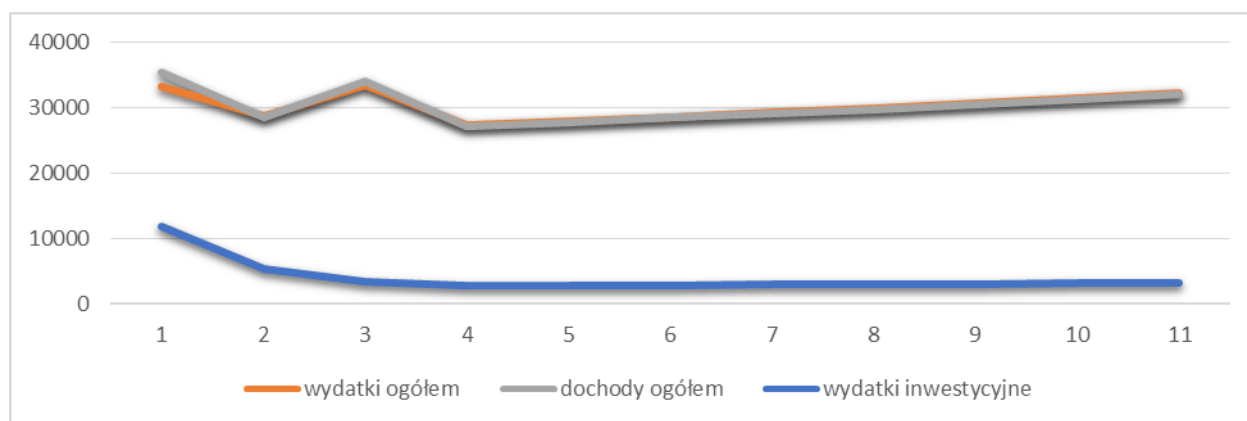
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki inwestycyjne w tys. zł	2549	4418	3847	5169	9937	7712	11395	6582	4581	11874	5342

Wieloletnia prognoza finansowa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obejmuje okres obejmujący termin zaciągniętych zobowiązań. Na chwilę obecną opracowane jest na okres do 2024 r.

Zakładany poziom dochodów i wydatków, na podstawie założeń Wieloletniej prognozy finansowej (stan na 30.01.2016r.)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem w tys. zł	33297	28830	33448	27300	27969	28654	29357	29997	30715	31472	32247
Wydatki ogółem w tys. zł	35403	28566	34048	27150	27819	28504	29207	29827	30565	31322	32097
Wydatki inwestycyjne w tys. zł	11874	5342	3404	2715	2781	2850	2920	2982	3056	3132	3209

 zakładane wydatki inwestycyjne na poziomie 10 % dochodu gminy

Stwierdzić trzeba, że sytuacja finansowa gminy pozwala na planowanie wydatków inwestycyjnych na poziomie 10 % dochodu gminy, przy czym budżet na wydatki inwestycyjne wzrasta wraz ze wzrostem wpływu środków pozyskanych m.in. środków unijnych

Analiza środowiskowa

Dokonując analizy uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska przyrodniczego i wymogów jego ochrony wzięto pod uwagę środowisko zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym środowisko to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

Mając na uwadze uwarunkowania opisane w punktach 3.3, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12 oraz 3.13 wprowadzono waloryzację gminy i podział na trzy strefy polityki przestrzennej charakteryzujące się zróżnicowanymi uwarunkowaniami i możliwościami zagospodarowania przestrzennego:

Strefa I – o wysokim reżimie ochronnym, z dopuszczeniem rozwoju turystyki i rolnictwa. Granice strefy pokrywają się z granicami Wigierskiego Parku Narodowego

Strefa II – o podwyższonym reżimie ochronnym z możliwością rozwoju turystyki, rolnictwa i osadnictwa. Granice tej strefy pokrywają się z granicami strefy ochronnej Wigierskiego Parku Narodowego i obszarów chronionego krajobrazu

Strefa III – rolniczo – osadnicza i aktywizacji gospodarczej obejmująca pozostałe tereny gminy.

Jednocześnie ze względu na występowanie na terenie gminy bogatych złóż kruszyw (piasku ze żwirem) i konieczność uwzględnienia w gospodarowaniu przestrzenią złóż jako unikatowego, nieodnawialnego składnika środowiska przyrodniczego, którego eksploatacja jest (lub może być) niezbędna dla spełnienia wymagań zrównoważonego rozwoju, rozumianego jako sposób godzenia sprzecznych interesów ochrony środowiska i potrzeb życiowych społeczeństwa, dokonano waloryzacji terenów gminy pod kątem możliwości prowadzenia działalności górniczej.

Waloryzacja została oparta na dwóch grupach kryteriów: pierwszą, tworzy grupa kryteriów geologiczno-surowcowych analizowane były tu klasy zasobności mierzone w tonach / m³ oraz punkt piaskowy i miąższość, drugą, tworzy grupa kryteriów sozologiczno-planistycznych, oraz istniejące zagospodarowanie terenu i potrzeby realizacji polityki przestrzennej. Ustalenia dotyczące podziału obszaru gminy na tereny pod kątem ochrony złóż i możliwości ich wykorzystania opisano w punkcie 4.15.

Analiza społeczna

Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty i urządzenia służące obsłudze ludności. Ich ilość, jakość i rozmieszczenie decydują w zasadniczym stopniu o jakości życia mieszkańców. Usługi publiczne dzielą się na usługi pozostające w sferze kompetencji samorządu i władz rządowych oraz usługi publiczne i komercyjne świadczone przez jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne. Uwarunkowania z zakresu szkolnictwa, kultury i czytelnictwa, służby zdrowia i opieki społecznej zobrazowano w punkcie

3.5.2. niniejszego opracowania. Uwarunkowania poprawy warunków życia mieszkańców przedstawiono w punkcie 3.6.”.

3.8.2. Prognozy demograficzne

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności prognozy demograficzne. Nie ma przesłanek aby w niniejszej analizie uwzględnić migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.

Gmina Suwałki cechowała się od lat ujemnym bilansem przepływów migracyjnych. Dopiero od 1996 roku występuje dodatnie saldo migracji. W wyniku m.in. długotrwałego utrzymywania się niekorzystnych proporcji pomiędzy wielkością ubytku migracyjnego i wielkością przyrostu naturalnego, poziom zaludnienia omawianego obszaru jest obecnie prawie pięciokrotnie niższy niż w kraju i jest ponad 2 razy niższy niż w województwie podlaskim. W ostatnich latach następuje dynamiczny wzrost ludności na co wpływ ma przede wszystkim dodatnie saldo migracji.

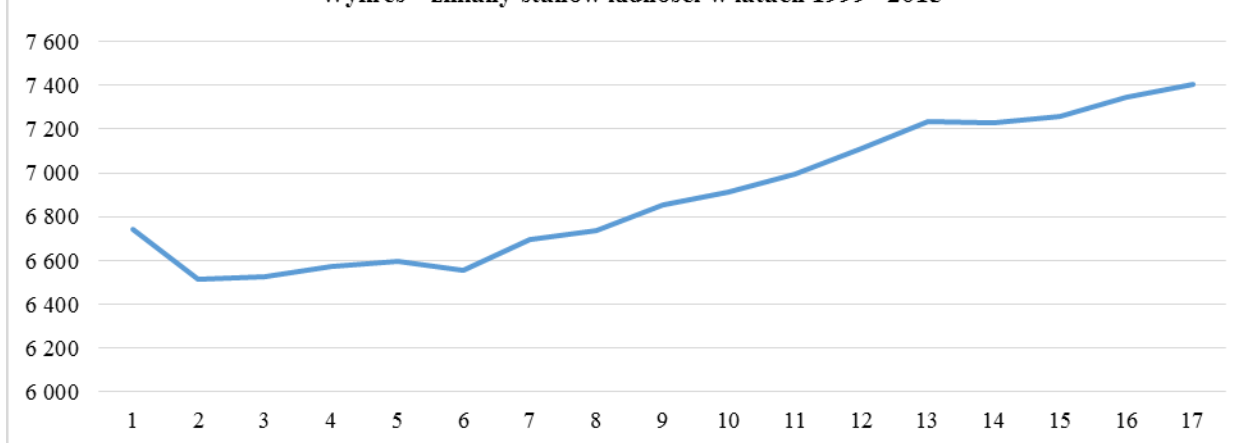
Aktualnie średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 27,94 osoby na km², podczas gdy w Polsce 123 osoby na km², a w województwie podlaskim – 59 osób na km².

Zmiany stanów ludności w latach 1999 - 2015

Gmina Suwałki

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	6 743	6 513	6 526	6 575	6 598	6 557	6 696	6 736	6 855	6 912	6 995	7 111	7 237	7 230	7 258	7 345	7 404
Zmiany w stosunku do poprzedniego roku	0	-230	13	49	23	-41	139	40	119	57	83	116	126	-7	28	87	59

Wykres - zmiany stanów ludności w latach 1999 - 2015

Prognoza stanów ludności w latach 2016 - 2050

Gmina Suwałki

	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Ogółem	7 345	7 404	7 507	7 559	7 611	7 662	7 714	7 765	7 817

Zmiany w przedziale czasowym 5 lat	-	293	103	52	52	52	52	52	52
------------------------------------	---	-----	-----	----	----	----	----	----	----

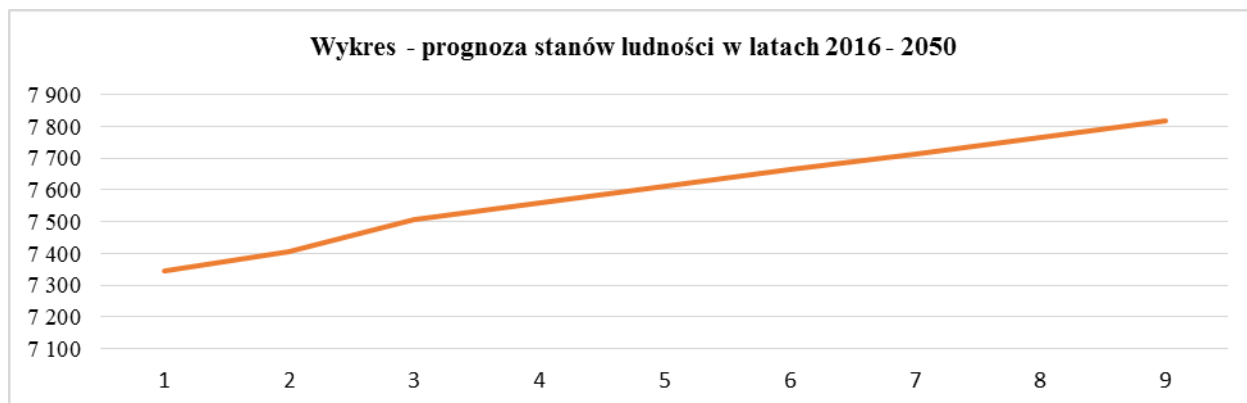
- zakłada się wzrost prognozowanych lat na podstawie średniego przyrostu w latach 1999-2015 (tj. +41 osób /rok)

w latach 2015 - 2020 przyjmując współczynnik zmniejszający 0,5

w latach 2020 - 2050 przyjmując współczynnik zmniejszający 0,25

52

dane prognozowane

W odniesieniu do województwa podlaskiego niewątpliwie jednym z głównych problemów jest ujemne saldo migracji oraz prognozowany dalszy spadek liczby ludności. Zgodnie z danymi statystycznymi przedstawionymi za rok 2014, przyjętymi z Głównego Urzędu Statystycznego. W świetle powyższych zagrożeń sytuacja Gminy Suwałki jest odzwierciedleniem ogólnych tendencji zaobserwowanych na terenie naszego kraju.

Z tym, że dla Gminy Suwałki tendencja odpływu z miasta na tereny wiejskie stwarza korzystną przesłankę rozwojową. Ogólna liczba mieszkańców w granicach administracyjnych gminy ma tendencję wzrostową.

Taką tendencję pokazują dane Głównego Urzędu Statystycznego z pierwszego kwartału 2015 roku. Potwierdzają ją publikowane badania sondażowe. Wynika z nich, że ponad 60% Polaków marzy o zamieszkaniu w wolnostojącym domu o powierzchni od 100 do 150 m² z ogródkiem. Z drugiej strony zainteresowaniem nie cieszą się bardzo duże domy o powierzchni ponad 200 m².

3.8.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Wydatki ponoszone przez gminę na realizację zadań można podzielić na następujące grupy:

- wydatki związane z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania poszczególnych obiektów gminnych oraz zaspokojeniem bieżących potrzeb społecznych, wynikających z realizacji zadań gminy, które są określone jako wydatki bieżące gminy,

- wydatki służące przyszłościowemu zapewnieniu poprawy potrzeb społecznych i jednocześnie decydujące o tempie procesów rozwojowych gminy w przyszłości, obejmujące finansowanie działalności inwestycyjnej, określane jako wydatki inwestycyjne gminy.

Pierwsze z nich pozwalają na zaspokojenie bieżących potrzeb gminy, drugie natomiast przyczyniają się do jej rozwoju. Gmina w pierwszej kolejności musi realizować funkcje związane z utrzymaniem istniejącego stanu usług, utrzymaniem własnych zasobów infrastrukturalnych, a na cele rozwojowe przeznacza pozostałe środki. Działania samorządu gminnego zmierzają w kierunku pomnażania dochodów własnych i z innych źródeł oraz racjonalizacji wydatków, zwłaszcza w kapitałochłonnych dziedzinach życia takich jak: gospodarka komunalna, mieszkaniowa i oświata.

Głównymi dochodami budżetu gminy są subwencje i dochody własne. Na dochody własne składają się wpływy z podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości, od środków transportowych, od czynności cywilno – prawnych, opłaty eksploatacyjne i skarbowe, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn.

Sytuacja finansowa gminy Suwałki, przedstawiona w analizie ekonomicznej (pkt. 3.8.1. opracowania) pozwala na planowanie wydatków inwestycyjnych na poziomie co najmniej 10 % dochodu gminy. Przyjęte założenia nie uwzględniają wzrostu budżetu na wydatki inwestycyjne wraz ze wzrostem wpływu środków pozyskanych z zewnątrz m.in. środków unijnych. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy wynika z potrzeb i możliwości wynikających z prognozowania i istniejących zobowiązań.

rodzaj skutków finansowych	wpływy do budżetu gminy (dochody) RAZEM	z tego z tytułu				Wydatki (koszty) RAZEM	z tego			
		opłaty planistycznej	wzrostu podatku od nieruchom	podatku od czynności cywilnoprawnych	inne ujęte w prognozie skutków finansowych		wykup gruntów pod drogi gminne	budowa dróg gminnych	budowa infrastruktury technicznej	inne ujęte w prognozie skutków finansowych
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Prognozowane w prognozach skutków finansowych sporządzonych dla planów miejscowych na podstawie art. 17 pkt 5 ustawy o pizp,	39027	8145	23660	1093	6128	52567	2977	30106	17987	1495

Uzyskane dochody i poniesione wydatki związane z realizacją ustaleń planów miejscowych	11700	868	8329	2482	19	21715	2169	6852	12010	682
– obciążenie budżetu gminy + wpływ do budżetu	-27327	- 7277	- 15331	+ 388	- 6108	- 30852	- 808	- 23253	- 5977	- 813

* w tys. zł

Łączne zobowiązania gminy wynikające z założeń poczynionych na potrzeby opracowań planistycznych obecnie można oszacować na łączną kwotę wynoszącą ok. 58 mln złotych.

Zgodnie z przyjętymi w sposób ostrożny założeniami kwot przeznaczanych na wydatki inwestycyjne w najbliższej perspektywie czasowej ustalone w studium inwestycje odpowiadają możliwościom finansowym gminy.

Przedstawiana w prognozach skutków finansowych zaktualizowana wartość netto rozłożonego w czasie projektu inwestycyjnego stanowi różnicę pomiędzy przewidywanymi zdyskontowanymi efektami uzyskanymi w poszczególnych latach przedsięwzięcia, a zdyskontowanymi nakładami inwestycyjnymi.

W teorii wyceny nieruchomości zaktualizowana wartość netto może być zaakceptowana jedynie wtedy, gdy jest większa od zera. Przy ocenie skutków ekonomicznych uchwalenia planu kryterium to nie obowiązuje. Opracowane analizy finansowe na potrzeby planów miejscowych nie uwzględniają również możliwości sfinansowania części zadań gminy ze źródeł zewnętrznych.

Decyzja o wprowadzeniu inwestycji do studium i o uchwaleniu planu jest podejmowana po uwzględnieniu również skutków społecznych, ekologicznych i przestrzennych.

3.8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Na potrzeby opracowania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę przeanalizowano dostępne dane dotyczące użytkowania i przeznaczenia gruntów. Wzięto po uwagę ustalenia niniejszego studium oraz zgodnych z nim planów miejscowych. Uwzględniono też prognozy demograficzne i niepewność rynku inwestycyjnego i obrotu gruntami.

Wynikające z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy powierzchnie przeznaczenia terenów pod poszczególne funkcje:

przeznaczenia terenów pod poszczególne funkcje	powierzchnia [ha]	% powierzchni gminy
Tereny w granicach obowiązujących planów miejscowych	5663	21,40

w tym tereny zabudowy przemysłowej / produkcyjnej	117	0,44
Tereny wskazane w studium do opracowania planów miejscowych i zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, z wyłączeniem terenów w granicach obowiązujących planów	785	2,96
Tereny w trakcie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	1782	6,73
Tereny komunikacyjne	605**	2,28
Tereny infrastruktury technicznej	b.d.	
Tereny użytkowane rolniczo	14019***	52,98
w tym tereny zabudowy zagrodowej*	329***	1,24
Tereny zieleni i wód	10846	35,58
Inne:		
w tym tereny górnicze	1041	3,93
w tym pod OZE	96	0,36

* na podstawie danych podatkowych, wielkość może ulec zwiększeniu

**dane szacunkowe

***na podstawie danych EGIB

W granicach obowiązujących planów miejscowych, na podstawie ustaleń z nich wynikających, można wyróżnić tereny o zróżnicowanym przeznaczeniu.

Łączna powierzchnia terenów w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem przeznaczenia, przedstawia się następująco:

przeznaczenia terenów pod poszczególne funkcje	powierzchnia [ha]	% udział przeznaczenia	% powierzchni gminy
Tereny pod zabudowę łącznie	877,7	15,66	5,62
Tereny pod zabudowę mieszkaniową	627,9	11,2	4,02
Tereny pod zabudowę wielorodzinną	2,6	0,04	0,02
Tereny zabudowy usługowej	216,1	3,85	1,38
w tym usług publicznych	35,7	0,64	0,23
Tereny zabudowy techniczno - produkcyjnej	31,1	0,55	0,20
Tereny użytkowane rolniczo	3198,0	57,05	20,47
tereny zabudowy zagrodowej	229,4	4,09	1,47
zieleni i wód	613,7	10,4	3,93

komunikacji	354,0	6,31	2,27
infrastruktury technicznej	86,0	1,53	0,01
górnictwo	476,0	8,49	3,05

Wg stanu na dzień 01.02.2016r. łączna powierzchnia przeznaczenia terenów na podstawie danych z zestawienia powierzchni użytków i konturów klasyfikacyjnych z ewidencji gruntów dla obszaru gminy Suwałki, wynosiła odpowiednio:

lp	użytek	łączna powierzchnia [ha]	
1	R III	64	10949
2	R IV	3633	
3	R V	2917	
4	R VI	4334	
5	S	47	
6	Ł III	3	1038
7	Ł IV	255	
8	Ł V	514	
9	Ł VI	266	
10	Ps III	26	1656
11	Ps IV	361	
12	Ps V	661	
13	Ps VI	608	
14	Br	329	
15	B	192	
16	Ls	7888	
17	Lz	72	
18	W	2958	
19	dr	537	
20	inne	799	

Powierzchnia Gminy Suwałki **26463** [ha]

w tym: Lasy 7888 [ha]

Wody 2958 [ha]

Powierzchnia Gminy Suwałki* **15617** [ha]

*powierzchnia gminy z wyłączeniem terenów pod lasami i wodami

Z analizy powyższych zestawień wynika jedynie częściowe zabudowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przy jednoczesnym zauważalnym braku aktualności części danych ewidencyjnych.

Powierzchnie użytkowe budynków zgodnie z danymi podatkowymi Urzędu Gminy Suwałki (stan na 03.02.2016 r.)

Lp.	Miejscowość	Przeznaczenie w ramach gospodarstwa rolniczego [m ²]			Przeznaczenie inne niż rolnicze [m ²]		
		budynki mieszkalne	budynki związane z działalnością usługową	pozostałe budynki	budynki mieszkalne	budynki związane z działalnością usługową	pozostałe budynki
1	2	3	4	5	6	7	
	GMINA SUWAŁKI						

	jednostki o funkcji produkcyjnej oraz usługowej dla sąsiednich terenów, wspomagające miasto Suwałki						
1.	Stary Folwark – Leszczewek	4454+3290	1383+286	24+164	10345+3441	89+0	1995+787
2.	Gawrych Ruda – Płociczno	6172+1643	1299+864	831+157	15800 +28284	248+89	4458 +4548
3.	Przebród	2391	205	271	5885	254	1089
	jednostki o funkcji produkcyjnej oraz usługowej dla sąsiednich terenów, wspomagające obsługę ludności i rolnictwa						
4.	Krzywe	10021	802	253	15760	457	2212
5.	Nowa Wieś	6978			9693	171	358
6.	Poddubówek	5584	1695		1021		162
7.	Biała Woda	7630	1547	526	5685	959	1252
8.	Bród Stary	1389	50	39	1726	50	39
	jednostka o funkcji rolniczej i usługowej na poziomie elementarnym						
9.	Lipniak						
	wsie pełniące dodatkowo funkcję wyspecjalizowaną – kultu religijnego						
10.	Wigry / Czerwony Folwark półwysep	1067		21	651		239
11.	Gawrych Ruda	(6172)	(1299)	(831)	(15800)	(248)	(4458)
12.	Żyliny	2075			531		233
	pozostałe wsie o funkcji rolniczej						
13.	Białe	2206			373		47
14.	Bobrowisko	1099			309	105	1657
15.	Bród Mały	330			1409	455	610
16.	Bród Nowy	2837	177	990	1397		122
17.	Burdeniszki	2194	68	18	1846		1127
18.	Cimochowizna	1347			613		23
19.	Czarnakowizna	3672		22	1117	477	15602
20.	Czerwony Folwark	1067		21	651		239
21.	Dubowo Pierwsze	992			642		
22.	Dubowo Drugie	2573	40		993		90
23.	Korkliny	2276			60		85
25.	Korobiec	1043	12		180		
26.	Kropiwno Nowe	798			70		
27.	Kropiwno Stare	2129			97		90
28.	Kuków Folwark	1595			1233	20	93
29.	Kuków	1569	66		623		85
30.	Leszczewo	1715			569		242
31.	Magdalenowo	1642		70	1221		199
32.	Mała Huta	3790	918	120	10633	1376	2659
33.	Niemcowizna	2733	15		614		127
34.	Okuniowiec, Gielniewo	6015	2358		8775	90	1091
35.	Osinki	4272	91		1086		409
36.	Osowa	2759		45	1939		317
37.	Piertanie	1174		65	1099		2709
38.	Potasznia	4488			2349	19	297
39.	Sobolewo	6389	20	300	2978		470
41.	Taciewo	3381			1324	14	132
42.	Tartak	4019	82	50	517		30
43.	Trzciane	1388			305		
44.	Turówka Nowa	1877			206		
45.	Turówka Stara	1212			604		476
46.	Wasilczyki	1342			114		
47.	Wiatrołuża Pierwsza	1014			113		12
48.	Wychodne	2570	191		1612	250	320
49.	Zielone Królewskie	3062			398		
50.	Zielone Drugie	1935		50	420		
51.	Zielone Kamedulskie	936	2925	2206	4974	76	1687

Łączna powierzchnia użytkowa budynków oszacowana na podstawie złożonych deklaracji podatkowych wynosi:

- budynki mieszkalne – 292569 m², w tym budynki mieszkalne na terenach nierolniczych stanowią ok. 46% wszystkich budynków mieszkalnych tj. 136912 m²
- budynki związane z działalnością usługową – 19809 m²
- budynki pozostałe – 37817 m².

Uznać należy, że podane wielkości są zaniżone, szczególnie w odniesieniu do budynków pozostałych (w tej grupie znajdują się budynki gospodarcze służące wyłącznie działalności rolniczej położone na gruntach rolnych, które są w znacznej mierze zwolnione z opodatkowania i nie ujmowane w deklaracjach podatkowych).

Z przeprowadzonej prognozy stanów ludności w latach 2016 – 2050 wynika, że w roku 2040 ludność gminy wynosić będzie ok. 7714 osób.

Wg danych NSP2011 przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosiła 3,4 a zauważalna jest ogólna tendencja do zmniejszania się tej liczby (w okresie ostatnich 40 lat o ok. 10%). Zgodnie ze złożonymi deklaracjami podatkowymi na terenie gminy zlokalizowano 2345 budynków mieszkalnych.

Liczba mieszkańców gminy Suwałki na koniec 2015 r. wynosiła 7404 a ilość w gospodarstwach ustalono na ok. 2340 budynków, co oznacza, że w jednym budynku zamieszkuje średnio 3,16 osoby, co jest wskaźnikiem niższym niż średnia krajowa. Zakłada się, że w 2040 r. ilość gospodarstw osiągnie wielkość 2488.

Współczynnik powierzchni użytkowej zadeklarowanej dla funkcji mieszkalnej w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi ok. 39,51 m².

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w badanej perspektywie wynosić będzie w granicach 463000 m² powierzchni użytkowej. Ze względu na budowę tzw. „drugiego domu” na terenie gminy Suwałki przez mieszkańców zameldowanych w innych miejscowościach zapotrzebowanie uwzględnia współczynnik zwiększający ilość gospodarstw domowych na poziomie 20%.

Na potrzeby ww. szacowania przyjęto obecnie zauważaną tendencję do budowy nowych domów mieszkalnych jednorodzinnych o wielkości uśrednionej wynoszącej ok. 50 m² / osobę.

Wzrost zapotrzebowania na nową zabudowę usługową – usługi podstawowe, będzie odpowiednio proporcjonalny do wzrostu zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową szacuje się w granicach 31400 m² powierzchni użytkowej.

Chłonność obszarów w granicach jednostek osadniczych o określonych funkcjach wyliczono na podstawie ustaleń obowiązujących planów miejscowych (proporcjonalnie w przeliczeniu na ha terenu wskazanego w studium do opracowania planu). Na potrzeby szacowania chłonności obszarów przyjęto równy udział obecnego zainwestowania na terenach o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i na pozostałych obszarach.

W obowiązujących planach miejscowych wyznaczonych jest ok. 3100 działek z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, ok. 620 działek w zabudowie rolniczej (na których może być lub jest zrealizowany budynek mieszkalny) oraz ok. 230 działek pod zabudowę letniskową, przy czym liczby te obejmują zarówno tereny obecnie zabudowane jak i niezabudowane.

W granicach terenów nie objętych planami miejscowymi a wyznaczonych do opracowania planów miejscowych i zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze znajdują się obszary o powierzchni ok. 1240 ha. Ich chłonność ustala się na podstawie uśrednionej ilości ustalonych działek pod zabudowę mieszkaniową opracowanych do tej pory 45 planach miejscowych i wynosi ona 0,65 budynku/ha. Tereny wskazane do opracowania planów obejmują głównie tereny rolnicze i wsie wzdłuż dróg w III strefie polityki przestrzennej w związku z tym przyjmuje się współczynnik zmniejszający 0,6 ($1240 \cdot 0,65 \cdot 0,6 = 483$).

Ze względu na możliwość łączenia działek i zauważalną tendencję, że część gruntów może nie trafić do obrotu lub zabudowy w badanej perspektywie czasowej, na potrzeby wyliczenia chłonności terenów przyjęto współczynnik zmniejszający 15%. Na podstawie danych z deklaracji podatkowych zakłada się, że powierzchnia użytkowa budynku mieszkalnego wynosi średnio 124m².

Na podstawie deklaracji podatkowych, jak wcześniej ustalono, wiadomo że budynki mieszkalne zlokalizowane na terenach nierolniczych stanowią ok. 46% całej zabudowy, co jednak nie oznacza, że znajdują się one jedynie na terenach przeznaczonych pod zabudowę zagrodową. Chłonność terenów uwzględnia budynki mieszkalne realizowane w ramach siedlisk rolniczych.

Ustala się, że powierzchnia terenów pod zabudowę usługową i produkcyjną oraz przemysłową winna być utrzymana co najmniej na obecnym poziomie w stosunku do powierzchni zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej. Zapotrzebowanie na zabudowę przemysłową ustalono na podstawie ustaleń obowiązujących planów miejscowych, z których wynika przeznaczenie na takie cele gruntów o areale 117 ha, przy założeniu możliwości realizacji 2000m² powierzchni użytkowej na 1 ha, zakładając zabudowę 50% gruntów.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:

- 1) na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, ustala się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Maksymalne zapotrzebowanie	463000	31400	11700

- 2) ustala się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1

ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, która wynosi odpowiednio:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Chłonność obszarów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	221450 196000 + 25450	15010	0

- 3) ustala się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, która wynosi odpowiednio:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Chłonność pozostałych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych	221450 196000 + 25450	15010	11700

ANALIZA PORÓWNAWCZA

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]	przemysłowa [m ²]
Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę	463000	31400	11700
Chłonność obszarów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	221450 196000 + 25450	15010	0
Chłonność pozostałych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych	221450 196000 + 25450	15010	11700
Suma powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy	442900	30020	11700
Różnica	20100	1360	0

Ustalono, że, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, w związku z tym istnieje możliwość uzupełnienia bilansu terenów pod zabudowę o tereny wskazane do lokalizacji nowej zabudowy poza

obszarami, o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się możliwość lokalizacji nowej zabudowy poza tymi obszarami, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.

Z powyższego zestawienia wynika potrzeba rezerwowania w Studium dodatkowych terenów pod zabudowę mieszkaniową (choć w niewielkim stopniu) oraz pod zabudowę produkcyjno-usługową.

Rezerwa terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową winna być zaspokojona w miejscowych planach będących w trakcie opracowania i uzupełniona o nowe tereny głównie na bazie obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Natomiast zabudowa przemysłowa może być realizowana na ok 117 ha powierzchni terenów w Dubowie Pierwszym. Nie oznacza to, że dodatkowe tereny przemysłowe nie mogą być wyznaczone. Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną i przemysłową może nie być uzależnione od lokalnego zapotrzebowania i może dynamicznie rosnąć.

W związku z intensywnym rozwojem terenów podmiejskich, w tym zakładów produkcyjnych i przemysłowych w rejonie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz tendencją do lokalizowania funkcji usługowo-handlowych i produkcyjno-przemysłowych w III strefie polityki przestrzennej ukierunkowanej na aktywizację społeczno-gospodarczą, konieczne jest rezerwowanie nowych terenów z przeznaczeniem na te cele. Predysponowane są w tym względzie tereny położone poza obszarami struktur osadniczych i w powiązaniu z drogą ekspresową S61 na bazie istniejącego i projektowanych węzłów komunikacyjnych.

3.8.5. Możliwości finansowania zadań własnych gminy i potrzeby inwestycyjne

Celem polityki przestrzennej władz gminy jest osiągnięcie stabilnego i zrównoważonego rozwoju gminy rozumianego jako zrównoważone wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych i podnoszenie atrakcyjności terenów już wyznaczonych w różnym stopniu zainwestowania. Rozwój realizowany również poprzez budowę i modernizację infrastruktury wodociągowej i sanitarnej celem poprawy jakości wody pitnej i zwiększenie liczby gospodarstw domowych objętych systemem zagospodarowania ścieków komunalnych, zwłaszcza na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo. Natomiast niewystarczająca dostępność komunikacyjna, w tym również złe parametry i stan techniczny dróg, obniżają atrakcyjność gospodarczą obszaru. Poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz zwiększenie sieci dróg przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz ułatwi dostęp do terenów zamieszkania, terenów wypoczynkowych i turystycznie atrakcyjnych. Zakłada się też rozwój infrastruktury społecznej poprzez unowocześnienie bazy oświatowo – dydaktycznej, zwiększenie jakości i dostępności usług służby

zdrowia i pomocy społecznej, ochronę dziedzictwa narodowego i kulturowego oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.

W punkcie 3.8.1. i 3.8.3. wykazano możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Wykazano również potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami.

Potrzeby inwestycyjne nie przekraczają możliwości ich finansowania, w związku z czym nie ma potrzeby dokonania zmian z przyjętych ustaleń dotyczących zapotrzebowania na nową zabudowę w stosunku do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

3.9. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

Wg danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach stan władania gruntów w Gminie Suwałki ulega zmianom i na dzień 01.01.2004 r. przedstawia się następująco:

1. Grunty Skarbu Państwa	10 852 ha	- 41,0 % pow. gminy
w tym: grunty PGL	2 822 ha	
Grunty w Zarządzie WPN	6 646 ha	
2. Grunty SP w uw.	147 ha	- 0,6% pow. gminy
3. Grunty gminy	438 ha	- 1,7 % pow. gminy
4. Grunty osób fizycznych	14 399 ha	- 54,5 % pow. gminy
5. Grunty kościołów	37 ha	- 0,1 % pow. gminy
6. Grunty pozostałych użytk.	557 ha	- 2,1% pow. gminy

Stan i strukturę władania na dzień 01.01.2004 r. z uwzględnieniem użytków przedstawia tabela nr 35.

Z analizy struktury własności wynika, że na obszarze gminy występuje kilka form władania, a największą rolę odgrywają gospodarstwa indywidualne.

Na drugim miejscu w strukturze własności znajdują się grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Wigierskiego Parku Narodowego, a w dalszej kolejności grunty Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Suwałki. W zarządzie Wigierskiego Parku Narodowego pozostaje 1,1% UR, na których prowadzone są poletka zaporowe dla zwierzyny w celu ograniczenia szkód w ekosystemach leśnych.

Na obszarze gminy grunty wchodzące w skład Zasobu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa stanowią 4,4 % pow. gminy i 4,8% pow. użytków rolnych. Agencja w swoich zasobach posiadała ponad 2200 ha gruntów, głównie po byłych gospodarstwach państwowych. Do chwili obecnej ponad 1130 ha

zostało trwale zagospodarowanych przez rolników indywidualnych. Największe zasoby Agencji dzierżawione przez rolników występują w obrębach: Mała Huta - 220 ha, Osowa - 117 ha, Bród Nowy – 139 ha, Kuków – 136 ha i Zielone Kamedulskie – 219 ha. Dzierżawcy stanowią potencjalnych nabywców tych gruntów. Do zagospodarowania w zasobach Agencji na terenie gminy pozostało 33 ha gruntów.

Gmina Suwałki w zasobach własnych posiada 132 ha użytków rolnych, w tym około 50% zagospodarowują dzierżawcy.

Natomiast dominującą pozycję w strukturze własności zajmują gospodarstwa indywidualne skupiając 54,5% gruntów i 89,6 % użytków rolnych gminy. Struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych jest mało korzystna, ponieważ gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha stanowią niewiele ponad 20% ogólnej liczby gospodarstw i jest to znacznie mniejszy udział niż w całym powiecie suwalskim. Rozdrobniona struktura obszarowa rzutuje na kierunki produkcji rolnej i wpływa na poziom życia mieszkańców wsi. Struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych wg danych NSP 2002 r. przedstawia się następująco:

Tabela Nr 36. Struktura obszarowa gospodarstw gminy na tle powiatu i województwa

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	% gosp. do 1ha	%gosp. 1 – 5 ha	% gosp. 5 – 10ha	% gosp. 10 – 15 ha	% gosp. powyżej 15 ha
Województwo Podlaskie	120 055	16,8	26,7	20,4	15,9	20,2
Powiat Suwalski	5 874	14,2	14,6	14,4	18,7	38,1
Gmina Suwałki	1366	21,2	26,8	16,6	15,2	20,2

Źródło: NSP – 2002 r.

Kierunki produkcji rolnej ukształtowały się pod wpływem warunków naturalnych i czynników ekonomicznych. Mało korzystne warunki agroklimatyczne i brak stabilnego rynku zbytu wpływają na wielokierunkowość produkcji.

Produkcja roślinna nie w pełni wykorzystuje potencjalne możliwości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ponieważ zabezpiecza głównie potrzeby produkcji zwierzęcej. Rośliny przemysłowe mają niewielki udział.

Strukturę zasiewów w na obszarze gminy i powiatu przedstawia tabela:

Tabela Nr 37. Struktura zasiewów

Wyszczególnienie	zboża	ziemniaki	przemysłowe	pastewne	pozostałe
Województwo Podlaskie	80,	8,9	1,5	8,3	1,1
Powiat Suwalski	82,1	6,3	0,3	10,2	1,1
Gmina Suwałki NSP 2002r.	77,7	5,9	0,6	14,2	1,5

Źródło: NSP – 2002

Produkcja roślinna ukierunkowana jest głównie na potrzeby własne gospodarstw. Największy udział stanowią rośliny zbożowe, wśród nich dominuje pszenżyto, a na drugim miejscu znajduje się jęczmień, głównie z przeznaczeniem na pasze w gospodarstwach.

Produkcja zwierzęca jest dwukierunkowa. Hodowla bydła w wielu gospodarstwach uzupełniana jest trzodą chlewną i prowadzona jest w 40,8%% ogólnej liczby gospodarstw, a głównym kierunkiem produkcji jest bydło mleczne. Największa ferma bydła mlecznego, 280 sztuk, znajduje się we wsi Wychodne. Gospodarstwo to charakteryzuje wysoki stopień mechanizacji wszystkich prac i najwyższa w skali gminy i powiatu obsada bydła na 100 ha UR. Na obszarze gminy ponad 30 gospodarstw specjalizuje się w hodowli bydła, głównie mlecznego.

Natomiast trzodą chlewną zajmuje się 38,4%% gospodarstw rolnych. Największa ferma trzody chlewnej, na 620 szt. loch i 6500 szt. tuczników, znajduje się w Przebrodzie, na bazie byłego gospodarstwa państwowego. Jest to też największe gospodarstwo rolne na obszarze gminy i powiatu.

Konie znajdują się w 14,9 % gospodarstw, ale nie stanowią głównego kierunku produkcji, lecz najczęściej jako dodatkowe zainteresowanie rolnika.

Na obszarze gminy chów drobiu ma długą tradycję. Obecnie funkcjonuje kilka ferm, a największa, na 40 tys. szt. brojlerów znajduje się w Zielonym Kamedulskim.

Obsadę zwierząt na 100 ha UR w gospodarstwach gminy na tle powiatu i województwa przedstawia tabela:

Tabela nr 38. Obsada zwierząt w szt/100 ha UR

Wyszczególnienie	bydło ogółem	krowy	trzoda ogółem	lochy	owce	konie	kury
Województwo Podlaskie	59,9	32,7	80,2	8,0	1,9	2,1	450,4
Powiat Suwalski	66,9	28,8	121,2	12,6	1,5	4,2	314,6
Gmina Suwałki	39,9	18,3	119,0	14,0	0,1	3,2	1003,0

Źródło: NSP – 2002

Z danych statystycznych wynika, że 68,2% ogólnej liczby gospodarstw zajmuje się wyłącznie działalnością rolniczą, natomiast 11,4% gospodarstw prowadzi działalność dwukierunkową, rolniczą i pozarolniczą.

Gospodarstwa rolników indywidualnych gminy mają duże potrzeby inwestycyjne. W 2002 roku tylko 610 gospodarstw posiadało ciągniki rolnicze. Niewiele gospodarstw posiada kombajny zbożowe, agregaty uprawowe i inny niezbędny sprzęt. W ciągu ostatniego roku, prawie połowa gospodarstw nie ponosiła nakładów na zakup nawozów i środków ochrony roślin, a tylko niewielu rolników zainwestowało w zwiększenie stada podstawowego i odnowę materiału genetycznego.

3.9.1. Leśnictwo

Lasy zajmują 7 688 ha i znaczna ich część stanowi cenne krańce Puszczy Augustowskiej. Grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 29 ha. Stan własności przedstawia tabela:

Tabela nr 39. Stan i struktura własności gruntów leśnych

Wyszczególnienie	Lasy [ha]	Grunty zadrzewione i zakrzew.	Razem	% ogólnej pow. leśnej
Grunty w zarządzie PGL LP	2687	1	2688	34,9
Grunty w trwałym zarządzie państw. jednostek	4012	1	4013	52,0
Pozostałe	30	3	33	0,4
Grunty gmin	15	2	17	0,2
Grunty osób fiz. i wspólnoty	942	22	964	12,5
Grunty kościołów	2		2	
Ogółem	7688	29	7717	100,0

Gospodarka leśna w Lasach Skarbu Państw prowadzona jest przez Nadleśnictwo Suwałki w oparciu o Plan Urządzenia Gospodarstwa Leśnego sporządzany na okres 10 lat.

Plan określa zadania gospodarcze w zakresie pozyskiwania surowca drzewnego, zabiegów pielęgnacyjnych i zagadnień inwestycyjnych.

Las stanowi również bazę surowcową dla wielu użytków ubocznych. Głównym produktem użytkowania ubocznego nadleśnictwa są choinki świerkowe pozyskiwane z plantacji oraz podczas cięć pielęgnacyjnych na potrzeby lokalne. Lasy stanowią również bazę surowcową runa leśnego. Zbiór płodów runa leśnego, z uwagi na bliskie sąsiedztwo z miastem, ma szansę uzyskania rangi pozyskiwania przemysłowego przy uruchomieniu sieci skupu i przetwórstwa.

Ważnym elementem gospodarki leśnej jest gospodarka łowiecka, której funkcjonowanie wynika między innymi z potrzeb zachowania trwałości ekosystemów leśnych. Gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich, które dzierżawią od nadleśnictwa koła łowieckie PZŁ. W celu zmniejszenia szkód w uprawach i młodnikach podejmuje się działania wpływające na poprawę naturalnych warunków żerowych zwierząt, poprzez utrzymywanie odpowiedniej ilości poletek łowieckich, głównie na gruntach nieleśnych niższych klas jakości.

3.9.2. Gospodarka rybacka

Wody płynące na obszarze gminy zajmują 10,3% powierzchni gminy i są to głównie wody Wigierskiego Parku Narodowego. Na wodach dzierżawionych od Skarbu Państwa, głównie jezior Krzywe, Polski Związek Wędkarski prowadzi zarybienia i odłowy na potrzeby lokalne. Posiada on ośrodek zarybieniowy w Gawrych Rudzie. Natomiast Wigierski Park Narodowy prowadzi zabiegi ochronne na ichtiofaunie, a na zarybienia wprowadza jest: sieję, sielawę, sumę, szczupaka, troć jeziorną i pstrąga potokowego.

Posiada też własną wylęgarnię ryb w Tartaku, która pracuje na potrzeby WPN oraz okolicznych dzierżawców jezior z kilku gmin.

3.10. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Ochrona przyrody i środowiska jest częścią polityki ekologicznej państwa, jest obowiązkiem każdego obywatela, organów państwowych oraz samorządu terytorialnego, a także jednostek organizacyjnych oraz osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność wpływającą na przyrodę. Popularyzowanie ochrony przyrody i środowiska jest obowiązkiem wyżej wymienionych jednostek.

Tabela Nr 40. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona.

Wyszczególnienie	Ogółem		Parki narodowe	Rezerwaty przyrody	Parki krajobrazowe	Obszary chronionego krajobrazu	Pomniki przyrody
	w ha	w % powierzchni ogólnej					
Gmina Suwałki	18 701,3	70,74	7 948,30	brak	brak	10 838	7

Ochrona przyrody zajmuje się podstawami ochrony tworów przyrody i jej zasobów, są to wszelkie działania społeczne zmierzające do zachowania, restytuowania i zapewnienia trwałości użytkowania tworów i zasobów przyrody.

Ochrona środowiska dotyczy konkretnego środowiska, środowiska człowieka, które obejmuje zarówno obiekty naturalne, jak i twory ludzkie. I w wielu działaniach niełatwo jest wyznaczyć wyraźną granicę między ochroną przyrody i środowiska.

Naczelnym celem obu działań jest **zrównoważony rozwój** naturalnych obiektów przyrodniczych i wytworów cywilizacji ludzkiej.

Występujące w gminie obszary podlegające ochronie prawnej wynikają z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.(Dz. U. Nr 92 , z dnia maja 2004)

3.10.1. Wigierski Park Narodowy

Park narodowy „obejmuje obszar chroniony, wyróżniający się szczególnymi wartościami naukowymi, przyrodniczymi, społecznymi, kulturowymi i wychowawczymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega całość przyrody oraz swoiste cechy krajobrazu”.

Wszelkie działania na terenie parku narodowego podporządkowane są ochronie przyrody i mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi działaniami.

Nadrzędnym celem parku narodowego jest poznanie, zachowanie całości systemów przyrodniczych danego terenu, wraz z warunkami ich funkcjonowania, oraz odtwarzanie zniekształconych i zanikłych ogniw rodzimej przyrody.

Występujące w gminie obszary podlegające ochronie prawnej wynikają z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r. (Dz. U. Nr 92, z dnia 11 maja 2004 roku:

– art. 15.1 W parku narodowym zabrania się:

- 1) budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu,
- 2) rybactwa, z wyjątkiem obszarów ustalonych w planie ochrony albo w zadaniach ochronnych,
- 3) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, lęgówisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu,
- 4) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody,
- 5) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów,
- 6) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody,
- 7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody,
- 8) pozyskiwania skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu,
- 9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów,
- 10) palenia ognisk, wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody, poza miejscami wyznaczonymi,
- 11) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony,
- 12) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów,
- 13) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
- 14) amatorskiego połowu ryb, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych,
- 15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
- 16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas,

- 17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
- 18) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach będących w trwałym zarządzie parku narodowego, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
- 19) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego,
- 20) zakłócania ciszy,
- 21) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
- 22) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- 23) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody,
- 24) prowadzenia badań naukowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody,
- 25) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska,
- 26) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych,
- 27) organizacji imprez rekreacyjno – sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody.

Zakazy, o których mowa wyżej, nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych,
- 2) likwidacji nagłych zagrożeń oraz wykonywania czynności nieujętych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych, za zgodą organu ustanawiającego plan ochrony lub zadania ochronne,
- 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym,
- 4) wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,
- 5) obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

Na terenie Gminy Suwałki położona jest część **Wigierskiego Parku Narodowego**. Został utworzony w 1989 roku rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1988 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 173). Podstawą prawną funkcjonowania parku jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 marca 1997

r. w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 24, poz. 124) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2003 r. w sprawie nadania statutu Wigierskiemu Parkowi Narodowemu (Dz. U. Nr 12, poz. 1297). Park zajmuje obszar 15 074,18 ha, z czego lasy zajmują obszar 9 381,6 ha, grunty pod wodami 2 870,6 ha, grunty rolne 2 318,3 ha. Największy obszar gruntów Parku, bo 7 948,30 ha, znajduje się w gminie Suwałki. Ogólna długość granic wynosi 104 km a powierzchnia otuliny wynosi 11 283,81 ha. Park został utworzony w celu ochrony jezior wigierskich, których ochroną interesowano się już w latach 20 – tych XX wieku. W 1975 r. Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody i Jej Zasobów włączyła jez. Wigry do Międzynarodowego Projektu „Aqua”, którego celem była ochrona najcenniejszych obiektów badawczych – akwenów świata. Tego samego roku powstaje Wigierski Park Krajobrazowy, jako pierwszy tego typu obiekt w kraju. Od 1988 roku funkcjonuje jako Park Narodowy.

W 2002 roku Park został wpisany na listę obiektów Konwencji Ramsarskiej.

Park położony jest na północnym skraju Puszczy Augustowskiej, największego zwartego kompleksu leśnego na niżu Europy, który wraz z lasami na terytorium Litwy i Białorusi pokrywa obszar około 300 tysięcy hektarów.

Rzeźba terenu Parku jest zróżnicowana. Na północ od jeziora Wigry krajobraz jest pagórkowaty, z licznymi wzniesieniami i obniżeniami terenu, dużą liczbą jezior i dolin rzecznych, zaś w części południowej dominują obszary o lekko sfalowanej lub płaskiej powierzchni. Wyjaśnienia tego zjawiska szukać należy w odmiennej historii geologicznej tych dwóch obszarów.

Na obszarach graniczących z parkiem narodowym wyznacza się otulinę (powierzchnia 11 283,81 ha).

3.10.2. Rezerваты przyrody

Na terenie gminy nie występują rezerваты przyrody.

3.10.3. Obszary chronionego krajobrazu i strefy ochronne wokół jezior

Obszar chronionego krajobrazu jest terenem chronionym ze względu na:

- 1) wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach wartościowe w szczególności ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem lub
- 2) istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne.

Obszar chronionego krajobrazu (art. 23.1.) obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniona funkcją korytarzy ekologicznych.

Zgodnie z Uchwałami Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r.: Nr XII/88/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”, Nr

XII/89/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, Nr XII/90/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”, Nr XII/94/15 w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Sejneńskie”, na wskazanych obszarach zakazuje się:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

2. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:

1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;

2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;

3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;

4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.).

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy:

1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.);

2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;

3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;

4) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 r. poz. 1409 ze zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy:

a) o nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100m²,

b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²;

5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;

6) terenów w granicach administracyjnych miasta Suwałki, z wyłączeniem doliny rzeki Czarna Hańcza.

Na terenie Gminy Suwałki Obszary Chronionego Krajobrazu zajmują ok. 10 838 ha, co stanowi ok. 40 % powierzchni gminy. I są to :

- OCHK Puszcza i Jeziora Augustowskie w części południowo – wschodniej gminy,
- OCHK Pojezierze Północnej Suwalszczyzny obejmujący tereny północno – zachodnie,
- OCHK Dolina Rospudy obejmujący tereny południowo – zachodnie,

- OCHK Pojezierze Sejneńskie – obejmujący niewielki fragment obrębu geodezyjnego Burdeniszki we wschodniej części gminy.

3.10.4. Użytki ekologiczne

Na terenie gminy nie występują użytki ekologiczne.

3.10.5. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej oraz charakteryzujące się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie;

Wprowadzenie wyżej wymienionych form ochrony następuje w drodze rozporządzenia Wojewody.

Tabela Nr 41. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Suwałki

Lp.	Opis przedmiotu ochrony (wysokość, obwód, wiek)	Lokalizacja	Rok powołania
1.	Głaz narzutowy -granit różowy w czarne kropki (0,7 m, 6,0 m)	Stary Bród, przy drodze Suwałki-Potasznia, na pastwisku naturalnym	1952
2.	Dąb szypułkowy(24 m, 4,62m)	Płociczno, przy skrzyżowaniu dróg, ok. 30 m od dawnej leśniczówki.	1969
3.	Głaz narzutowy-granit szary(1,8 m, 9,12 m)	Lipniak, ok.50 m na wschód od drogi polnej do Nowej Wsi.	1980
4.	Grupa drzew 18 sztuk-pozostałość parku dworskiego (świerk pospolity, dęby szypułkowe, klony pospolite)	Huta, na terenie dawnego gospodarstwa rolnego	1980
5.	Dąb szypułkowy (27 m, 3,40 m)	Wigierski Park Narodowy	1980
6.	Dąb szypułkowy (25m, obw:7,0m)	Żyliny - ok. 80m od szosy Suwałki - Bakalarzewo i ok. 60m na wsch. od rzeki Szczeberka	1955
7.	Dąb szypułkowy (20, obw:2,55m)	Gmina Suwałki, L-ctwo Białorogi	2001

3.10.6. Strefy ochronne wód podziemnych

Strefy ochronne w myśl Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z dnia 11 października 2001 r.), ustanawia się w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych.

Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody.

Strefę ochronną można podzielić na teren ochrony bezpośredniej i pośredniej.

Wszystkie ujęcia gminne posiadają strefy ochrony bezpośredniej wynikające z przepisów prawa i podyktowane uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

Strefa ochrony pośredniej ujęcia miejskiego miasta Suwałk nie wychodzi na obszar gminy.

Ujęcie wody w Płocicznie posiada również wyznaczoną strefę ochrony pośredniej.

Strefy ochronne na obszarze gminy podano w części rysunkowej studium.

3.10.7. Strefy ochrony konserwatorskiej – wykaz zabytków nieruchomych

Na terenie Gminy Suwałki występują strefy ochrony konserwatorskiej w przypadku zespołu dworsko-ogrodowego w Hucie oraz zespołu wąskotorowej kolei leśnej w Płocicznie. Część terenu gminy jest chroniona jako obszary o szczególnych wartościach przyrodniczych (Wigierski Park Narodowy). W rejestrze zabytków są wpisane pojedyncze obiekty – zabytki architektury. Wyjątkiem jest zespół klasztorny w Wigrach, który podlega ochronie jako obiekt wieloelementowy, jednak jego otoczenie, tj. cały Półwysep Wigierski nie został wpisany do rejestru.

Teren stanowiący obecnie Gminę Suwałki znajdował się w obrębie jednego obszaru historycznego i kulturowego od załazków osadnictwa do chwili obecnej.

Stosunkowo późne osadnictwo połączone z peryferyjnym położeniem oraz następstwa kolejnych niszczących wojen miały zasadniczy wpływ na stan i zachowanie zabytków architektury i budownictwa.

Układ zabudowy i osnowa drożna wsi na terenie Gminy Suwałki odpowiada stanowi z przełomu XIX i XX wieku. Jednak część osnowy drożnej pochodzi z XVI i XVII wieku. Na uwagę zasługują drogi holownicze z lat 20. XX wieku biegnące z Prus, a wcześniej Państwa Zakonnego, na Litwę oraz na Mazowsze i Podlasie.

Krajobraz gminy zachował walory zabytkowe na obszarze niemal całej gminy. Elementy zabytkowe, takie jak układy pól z rozdzieleniem przez miedzę, obsadzenia gospodarstw i dróg lokalnych są przemieszane z wyraźnie występującą współczesną zabudową mieszkalną i gospodarczą.

Zabytkowa zabudowa jest zgrupowana w kilku wsiach (Krzywe, Leszczewo, Poddubówek, Sobolewo). Pomimo skromnych form wystroju architektonicznego oraz przeważnie złego stanu technicznego, obiekty te zachowały swój charakter zabytkowy typowy dla Suwalszczyzny.

Niewątpliwie najcenniejszym obiektem pośród tej grupy jest zespół pokamedulski w Wigrach, który, pomimo znacznego zrekonstruowania, stał się symbolem kojarzonym z tą częścią Polski, vide Suwalszczyzną.

Osobną grupę stanowią zabytki budownictwa wiejskiego (budynki mieszkalne i gospodarcze o drewnianej konstrukcji). Od połowy lat 70. XX w. stara zabudowa drewniana w środkowej części gminy została zastąpiona przez utylitarną w formach zabudowę współczesną. Niemniej jednak ciągle istnieje pokaźna liczba budynków drewnianych, które będą istniały jeszcze 10-15 lat.

Parafialny cmentarz w Magdalenowie należy zaliczyć do cennych w skali tej części województwa podlaskiego. Na terenie cmentarza są interesujące nagrobki (głównie żeliwne/żelazne krzyże).

Wykaz zabytków architektury i budownictwa oraz cmentarzy w Gminie Suwałki:

Cimochowizna

1. Zagroda nr 2:

- a) dom, drewn., l. 20. XX w.,
- b) stodoła, drewn., l. 20. XX w.

Czerwony Folwark

2. Pozostałości folwarku: dwór, XIX/XX wieku, przebudowany.

Gawarzec

3. Zespół leśniczówki:

- a) leśniczówka, drewn. pocz. XX w. Przebudowana.
- b) Budynek gospodarczy, l. 30. XX w.
- c) Stodoła /stajnia, l. 30. XX w.

Huta

4. Zespół dworsko-ogrodowy, nr rej. zabytków 945:

- a) dwór, mur., ok. 1870 r.
- b) brama wjazdowa, mur. pocz. XVIII w.
- c) spichlerz, mur., 1858 r.
- d) dwojak, drewn., 1905 r.
- e) park, XIX i XX w.

Krzywe

5. Dom nr 26, drewn., ok. 1938.

6. Dom nr 34, drewn., ok. 1934.

7. Dom nr 61, drewn., ok. 1922.

8. Dom nr 73, drewn., ok. 1930.

9. Zespół gajówki:

- a) gajówka, drewn., l. XX w.
- b) budynek gospodarczy, l. XX w.
- c) stodoła l. 30. XX w.

Leszczewek

10. Gajówka, l. 2. XX w.

11. Cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rejestru zabytków 353.

12. Pozostałości dwóch wapienników, XVIII w.

13. Dom letniskowy nad jeziorem Czarnym, drewn. pocz. XX w.

Magdalenowo

14. Cmentarz rzymskokat. XVIII-XIX w.

Płociczno

15. Leśniczówka, drewn., l. 30. XX w.

16. Zespół gajówki;

- a) gajówka, drewn., ok. 1907 r.
- b) budynek gospodarczy, l. 20. XX w.
- c) Stodoła, l. 20. XX w.
- 17. Budynek robotników leśnych (nr 7), drewn., l. 30. XX w.
- 18. Osada robotników leśnych; 22 budynki mieszkalne, drewn., 1935-1938 r.
- 19. Cmentarz wojenny z I wojny światowej.
- 20. Zespół wąskotorowej kolei leśnej w Płocicznie od stacji Płociczno do szosy Augustów-Sejny, po 1915 r., nr rejestru zabytków A-857.

Poddubówek

- 21. Zagroda nr 29:
 - a) dom, drewn., ok. 1880 r.
 - b) spichlerz, drewn., 1920 r.
- 22. Spichlerz w zagrodzie nr 41, drewn., 2 poł. XIX w.
- 23. Magazyn uli w zagrodzie nr 25, drewn., 1924 r.

Samle I

- 24. Gajówka, l. 20. XX w.

Samle II

- 25. Gajówka, l. 20. XX w.

Sobolewo

- 26. Szkoła, drewn. l. 30. XX w.
- 27. Dom nr 40, drewn., l. 30. XX w.
- 28. Młyn wodny, mur., l. 20. XX w.
- 29. Cmentarz ewangelicki, XIX w.

Stary Folwark

- 30. Stacja hydrobiologiczna, mur. 1927-1929.
- 31. Budynek PTTK, mur., 1935 r.
- 32. Schronisko turystyczne, drewn., 1928 r.

Tartak

- 33. Wylęgarnia ryb, mur. l. 30. XX w.

Wigry

- 34. Zespół poklasztorny Kamedułów, nr rejestru zabytków 3:
 - a) kościół, obecnie parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, mur., 1704-1745 r., odbudowany,
 - b) 12 eremów, mur. rekonstruowane,
 - c) refektarz, mur., częściowo rekonstruowany,
 - d) dom furtiana, rekonstruowana,
 - e) wieża zegarowa, mur., rekonstr.,

- f) brama wjazdowa, mur., rekonstr.,
- g) mury oporowe, XVII-XIX wiek, częściowo rekonstruowane po 1958 r.
- h) wieża schodowa, mur., rekonstr.,
- i) wieża ogrodowa, mur., rekonstr.,
- j) Dom Królewski, mur., rekonstr.,
- k) Kaplica Kancelarska, mur., rekonstr.

Zielone Drugie

35.Cmentarz ewangelicki, XIX w.

Żabcinek

36.Dom mieszkalny, drewn.-mur., ok. 1870 r., przebud. l. 70-80. XX w.

Żyliń

37.Zespół kościoła parafii rzymskokatolickiej p.w. MB Częstochowskiej, nr rej. zab. 505:

- a) kościół, drewn., ok. 1926 r.
- b) dzwonnica, drewn., ok. 1926 r.
- d) mur przykościelny, kamień, l. 20. XX w.

Wymienione w wykazie zabytki nieruchome, które nie są wpisane do rejestru zabytków są proponowane do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków.

Decyzją znak RN-RS/4010-79/08 z 30 grudnia 2009 r. wpisano do rejestru zabytków województwa podlaskiego pod nr rejestru **A-263** zabytek nieruchomy: schronisko I z lat 1928-29.

3.10.8. Stanowiska archeologiczne

Teren gminy został przebadany pod względem rozpoznania archeologicznego, w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) oraz w czasie innych akcji. Ogółem na omawianym obszarze znanych jest blisko 200 stanowisk datowanych od paleolitu po czasy nowożytnie.

Do najciekawszych widokowo należą obiekty posiadające tzw. własną formę krajobrazową. Na terenie gminy jest grodzisko w Osinkach i cmentarzysko kurhanowe w Osowej; oba obiekty są wpisane do rejestru zabytków.

Pozostałe stanowiska są mało widoczne w terenie, czytelne są tylko dzięki fragmentom ceramiki lub wytworów krzemienych. Do najcenniejszych należy: cmentarzysko z okresu późnorzymskiego i wędrowek ludów oraz zespół osadniczy datowany na okres późnorzymski i wczesne średniowiecze w Brodzie Nowym, duży zespół z epoki kamiennej w Burdyniskach.

Wykaz stanowisk AZP na terenie Gminy Suwałki:

AZP 15-83

Miejscowość	Stanowisko	Decyzja konserwatorska	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
CZARNAKOWIZNA	Ślad osadnictwa (pradzieje)		15/83	4	25
CZARNAKOWIZNA	Ślad osadnictwa (pradzieje)		15/83	5	26
POTASZNIA	Zesp. osad z okresu wędrówki ludów		15/83	2	9
POTASZNIA	Osada wczesno-średniowieczna		15/83	3	10
POTASZNIA	Ślad osadnictwa (pradzieje)		15/83	4	11
POTASZNIA	Ślad osadnictwa (pradzieje)		15/83	5	12
POTASZNIA	Ślad osadnictwa (pradzieje)		15/83	6	13
ZDROJCZYSZKI	Ślad osadnictwa		15/83	9	30

AZP 16-83

Miejscowość	Stanowisko	Decyzja konserwatorska	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
BRÓD NOWY	Ślad osadnictwa		16/83	3	11
BRÓD NOWY	Ślad osadnictwa		16/83	4	12
BRÓD NOWY	Ślad osadnictwa		16/83	5	13
CZARNAKOWIZNA	Ślad osadnictwa		16/83	1	7
CZARNAKOWIZNA	Ślad osadnictwa		16/83	2	8
CZARNAKOWIZNA	Ślad osadnictwa		16/83	3	9
KUKÓW FOLWARK	Ślad osadnictwa		16/83	1	17
KUKÓW FOLWARK			16/83	2	18
OSOWA	Cmentarzisko kurhanowe (III-V w.)	Nr rej. A-a-17 decyzja nr WKZ 535/17/d/95	16/83	1	1
OSOWA	Osada z okresu rzymskiego	Nr rej. 85 a,b,c decyzja KL.WKZ 534/85 a,b,c/d/8016	16/83	2	2
OSOWA			16/83	3	3
OSOWA			16/83	4	4
OSOWA			16/83	5	5
OSOWA			16/83	6	6
POTASZNIA	Osada wczesnośredniowieczna		16/83	1	10
TACIEWO	Ślad osadnictwa		16/83	1	16
TURÓWKA NOWA	Osada z czasów późnorzymskich/wędrówek ludów		16/83	1	14
TURÓWKA STARA	Ślad osadnictwa		16/83	1	15

AZP 16-84

Miejscowość	Stanowisko	Decyzja konserwatorska	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
BIAŁA WODA	Ślad osadnictwa		16/84	1	23
BRÓD NOWY	Cmentarzysko pradziejowe (V-VI w.)		16/84	1	18
BRÓD NOWY	Ślad osadnictwa		16/84	2	19
BRÓD STARY	Osada pradziejowa (sudawska)		16/84	1	20
OSINKI	Zespół osadniczy – grodzisko i osada pradziejowa	Nr rej A-a-16 Decyzja WKZ 535/16/d/95	16/84	1a	3
OSINKI	Osada z czasów późnorzymskich/wę drówek ludów		16/84	2	4
OSINKI			16/84	3	5
OSINKI-ZAMCZYSKO	Zespół osadniczy – grodzisko i osada pradziejowa	Nr rej A-a-16 Decyzja WKZ 535/16/d/95	16/84	1	2
OSINKI	Stanowisko archeologiczne - AZP		16/84		6
OSINKI	Stanowisko archeologiczne - AZP		16/84		7

AZP 16-85

Miejscowość	Stanowisko	Decyzja konserwatorska	AZP	Nr w miejs.	Nr na obsz.
LIPNIAK	Ślad osadnictwa		16/85	1	4
LIPNIAK	Ślad osadnictwa		16/85	2	5
NOWA WIEŚ	Ślad osadnictwa		16/85	1	10
NOWA WIEŚ	Ślad osadnictwa		16/85	2	11
OSINKI	Ślad osadnictwa		16/85	6	6
OSINKI	Ślad osadnictwa		16/85	7	7
OSINKI	Ślad osadnictwa		16/85	8	8

AZP 17-83

Miejscowość	Stanowisko	Decyzje konserwatorskie	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
BRÓD MAŁY	Ślad osadnictwa		17/83	1	85
BRÓD MAŁY	Ślad osadnictwa		17/83	2	86
KORKLINY	Cmentarzysko kurhanowe (VI w.)		17/83	1	52
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	10	82
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	11	83
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	12	84
KORKLINY	Cmentarzysko kurhanowe (VI w.)		17/83	2	54

KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	3	41
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	4	45
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	5	46
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	6	78
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	7	79
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	8	80
KORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	9	81
KOROBIEC	Ślad osadnictwa nowożytnego		17/83	1	43
KOROBIEC	Ślad osadnictwa nowożytnego		17/83	2	44
KROPIWNE NOWE	Osada wczesnośredniowieczna		17/83	1	23
KROPIWNE STARE			17/83	1	55
KROPIWNE			17/83	10	32
KROPIWNE			17/83	11	33
KROPIWNE			17/83	12	34
KROPIWNE			17/83	13	35
KROPIWNE			17/83	14	36
KROPIWNE			17/83	15	37
KROPIWNE			17/83	16	38
KROPIWNE			17/83	18	49
KROPIWNE			17/83	19	50
KROPIWNE	Ślad osadnictwa		17/83	2	24
KROPIWNE			17/83	2	56
KROPIWNE			17/83	20	51
KROPIWNE	Ślad osadnictwa		17/83	3	25
KROPIWNE			17/83	3	57
KROPIWNE			17/83	4	26
KROPIWNE			17/83	5	27
KROPIWNE			17/83	6	28
KROPIWNE			17/83	7	29
KROPIWNE			17/83	8	30
KROPIWNE			17/83	9	31
KROPIWNE STARE			17/83	17	39
KUKÓW	Ślad osadnictwa		17/83	1	87
KUKÓW FOLWARK	Ślad osadnictwa		17/83	1	99
KUKÓW	Ślad osadnictwa		17/83	2	88
KUKÓW	Ślad osadnictwa		17/83	3	89
KUKÓW	Ślad osadnictwa		17/83	4	90
KUKÓW	Ślad osadnictwa		17/83	5	91
KUKÓW	Ślad osadnictwa		17/83	6	92
KUKÓW	Ślad osadnictwa		17/83	7	98
PODKORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	1	40
PODKORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	2	47
PODKORKLINY	Ślad osadnictwa		17/83	3	48
PRZEBRÓD	Cmentarzisko całopalne (V-VI w.)		17/83	1	53
PRZEBRÓD	Ślad osadnictwa		17/83	2	16
PRZEBRÓD	Ślad osadnictwa		17/83	3	65
PRZEBRÓD	Ślad osadnictwa		17/83	4	66
PRZEBRÓD	Ślad osadnictwa		17/83	5	102

TRZCIANE	Osada wczesno-średniowieczna		17/83	1	69
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	10	100
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	2	70
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	3	71
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	4	72
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	5	73
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	6	74
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	7	75
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	8	76
TRZCIANE	Ślad osadnictwa		17/83	9	77
WYCHODNE	Ślad osadnictwa		17/83	1	60
WYCHODNE	Ślad osadnictwa		17/83	2	61
WYCHODNE	Ślad osadnictwa		17/83	3	62
WYCHODNE	Ślad osadnictwa		17/83	4	67
WYCHODNE	Ślad osadnictwa		17/83	5	68
ZIELONE KAMEDULSKIE	Ślad osadnictwa		17/83	1	93
ZIELONE KAMEDULSKIE	Ślad osadnictwa		17/83	2	94
ZIELONE KAMEDULSKIE	Ślad osadnictwa		17/83	3	95
ZIELONE KAMEDULSKIE	Ślad osadnictwa		17/83	4	97
ZIELONE KAMEDULSKIE	Ślad osadnictwa		17/83	5	101
ZIELONE KRÓLEWSKIE	Ślad osadnictwa		17/83	1	63
ZIELONE KRÓLEWSKIE	Ślad osadnictwa		17/83	2	96

AZP 17-85

Miejscowość	Stanowisko	Decyzje konserwatorskie	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
KRZYWE	Osada neolityczna/epoka brązu		17/85	2	16
KRZYWE	Osada pradziejowa		17/85	3	17
KRZYWE	Osada mezolityczna/neolityczna		17/85	4	18
KRZYWE	Osada mezolityczna/neolityczna		17/85	5	19
KRZYWE	Osada mezolityczna/neolityczna		17/85	6	20
KRZYWE	Osada mezolityczna/neolityczna		17/85	7	21
KRZYWE	Osada mezolityczna/neolityczna		17/85	8	22

	czna				
KRZYWE	Osada z epoki kamiennej		17/85	9	23
LESZCZEWEK	Obozowisko mezolityczna/neolityczna osada wczesnośredn.		17/85	1	27
LESZCZEWEK	Osada pradziejowa		17/85	2	28
LESZCZEWEK	Osada pradziejowa		17/85	3	29
LESZCZEWO	Osada z epoki kamiennej		17/85	1	24
LESZCZEWO	Osada nowożytna		17/85	2	25
LESZCZEWO	Osada z epoki kamiennej			3	26
MAŁA HUTA	Osada nowożytna			1	9
MAŁA HUTA	Osada nowożytna			2	10
MAŁA HUTA	Osada nowożytna			3	11
MAŁA HUTA	Osada nowożytna			4	12
MAŁA HUTA	Osada nowożytna			5	13
MAŁA HUTA	Osada nowożytna		17/85	6	14
MAŁA HUTA	Osada nowożytna		17/85	7	15
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna (XVI w.)		17/85	1	1
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna		17/85	2	2
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna		17/85	3	3
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna		17/85	4	4
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna		17/85	5	5
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna		17/85	6	6
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna		17/85	7	7
OKUNIEWIEC	Osada nowożytna		17/85	8	8
SOBOLEWO	Osada z epoki kamiennej		17/85	1	38
STARY FOLWARK	Osada mezolityczna		17/85	1	32
STARY FOLWARK	Osada mezolityczna		17/85	2	31
STARY FOLWARK	Osada z epoki kamiennej		17/85	3	33
TARTAK	Osada z epoki kamiennej		17/85	1	30
WIGRY	Osada mezolityczna		17/85	2	34
WIGRY	Osada mezolityczna		17/85	3	35
WIGRY	Osada mezolityczna		17/85	4	36
WIGRY	Osada mezolityczna		17/85	5	37

AZP 17-86

Miejscowość	Stanowisko	Decyzje konserwatorskie	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	1	11
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	10	20
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	2	12

BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	3	13
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	4	14
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	5	15
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	6	16
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	7	17
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	8	18
BURDYNISZKI	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	9	19
CZERWONY FOLWARK	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	1	2
CZERWONY FOLWARK	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	2	3
CZERWONY FOLWARK	Zespół obozowisk i osad z epoki kamienia		17/86	3	4
CZERWONY FOLWARK	Osada nowożytna (XVII- w.		17/86	4	5
MAGDALENOWO	Obozowiska z epoki kamiennej		17/86	1	21
MAGDALENOWO	Osada nowożytna (XVI-XVIII w.)		17/86	2	22
MAGDALENOWO	Obozowiska z epoki kamiennej		17/86	3	23
PIERTANIE	Obozowiska z epoki kamiennej		17/86	1	6
PIERTANIE	Obozowiska z epoki kamiennej		17/86	2	7
PIERTANIE	Osada nowożytna (XVI-XVIII w.)		17/86	3	8
PIERTANIE	Obozowiska z epoki kamiennej		17/86	4	9
PIERTANIE	Obozowiska z epoki kamiennej		17/86	5	10
WIGRY	Osada nowożytna (XVI-XVIII w.)		17/86	1	1

AZP 18-84

Miejscowość	Stanowisko	Decyzje konserwatorskie	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
PŁOCICZNO	Cmentarzysko z późnego okresu rzymskiego		18/84	1	1
PODDUBÓWEK	Osada z okresu rzymskiego		18/84	1	2
PODDUBÓWEK	Osada z okresu rzymskiego		18/84	2	3
PODDUBÓWEK	Osada z okresu rzymskiego		18/84	3	4

AZP 15-86

Miejscowość	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
BOBROWISKO	15-86	2 (w miejscowości Deksznie)	18
BOBROWISKO	15-86	1	10

AZP 18-83

Miejscowość	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
BIAŁE	18-83	1	3
NOWE KROPIWNE	18-83	4	4
NOWE KROPIWNE	18-83	5	5
NOWE KROPIWNE	18-83	6	6
NOWE KROPIWNE	18-83	7	8
ŻYLINY	18-83	14	7
ŻYLINY	18-83	15	9

AZP 18-86

Miejscowość	AZP	Nr w miejscowości	Nr na obszarze
KAMIEŃ	18-86	1 (na wyspie Kamień)	8

3.11. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy istnieje niewielki zewidencjonowany obszar naturalnych zagrożeń geologicznych, który znajduje się w obrębie geodezyjnym Okuniowiec. Lokalizację obszaru wskazano na rysunku studium – Uwarunkowania – załącznik Nr 2 – w skali 1:25000.

3.12. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze gminy Suwałki występują surowce pochodzenia polodowcowego. Są to utwory piaszczysto-żwirowe, gliny, gliny zwałowe, iły, iły zastoiskowe i mułki.

Miąższość tych utworów jest równa miąższości osadów czwartorzędowych.

Wszystkie udokumentowane złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, złoża kruszywa naturalnego i piasków kwarcowych są wieku plejstoceńskiego.

Znajdują się tu również utwory wieku holocеноńskiego: są to osady limniczno-bagienne i osady rzeczne (gytie, kreda jeziorna, iły, torfy, namuły i piaski rzeczne).

Mięszość osadów holocеноńskich tylko w nielicznych miejscach przekracza 10 m.

Suma zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych w gminie Suwałki wynosi 14 064 m³/dobę, tj. 5 133 tys. m³/rok. Suma poborów rzeczywistych jest znacznie mniejsza – 1 518 m³/dobę, tj. 554 tys. m³/rok. Wielkość zasobów dyspozycyjnych wynosi 64 164 m³/dobę, tj. 23 419 tys. m³/rok (Okrasa 1997).

Wody podziemne charakteryzują się przeważnie mineralizacją 0,3-0,5 g/dm³. Są to na ogół wody wodorowęglanowe o mało urozmaiconym składzie chemicznym.

Wyraźne zróżnicowanie zaznacza się w twardości oraz zawartości związków żelaza i manganu. Wody twarde i bardzo twarde występują najczęściej wśród glin zwałowych, izolowanych od powierzchni. Pod względem bakteriologicznym są to wody jakościowo dobre.

Ważnym zagadnieniem hydrologicznym jest występowanie obszarów zasobowych dla ujęcia wód podziemnych miasta Suwałk, gdzie zostały określone granice występowania tego obszaru.

Na obszarze tym mogą wystąpić zmiany stosunków wodnych (obniżenie poziomu wód) w czasie intensywnego poboru wody.

Na rysunkach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki - Uwarunkowania – załącznik Nr 2 oraz Kierunki zagospodarowania przestrzennego – załącznik Nr 3, wyróżniono:

- a) tereny złóż kruszywa udokumentowanych w latach 1990-2016 (zgodnie z tabelą 42),
- b) tereny udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Potasznia” wg dokumentacji geologicznej z lat 1967 - 1969 roku oraz tereny udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Potasznia I” według dokumentacji geologicznej z 1974 roku,
- c) tereny udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” wg dokumentacji geologicznej z 1968 roku,
- d) tereny poeksploatacyjne.

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego uwzględniono wygaśnięcia/wygaszenia koncesji oraz wykreślenia z rejestru.

Na obszarze Gminy Suwałki, według stanu na 29 stycznia 2016 roku, zinwentaryzowano 70 udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego, w różnym stanie wykorzystania, (w stosunku do 10 złóż stwierdzono wygaśnięcie lub wygaszenie koncesji). Na terenie gminy występują również złoża kruszywa nieeksploatowane, których zasoby zostały zbilansowane tj. Biała Woda, Bród Nowy, Bród Nowy I, Korkliny II, Osowa, Lipniak.

Według stanu na 17 września 2015 roku na terenie Gminy Suwałki znajduje się 36 udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego posiadających koncesję na wydobycie (tereny górnicze) w tym 17 czynnych zakładów górniczych.

Zestawienie złóż kopalin objętych wydanymi koncesjami na wydobycie przedstawiono w Tabeli nr 43 i 43a.

Na terenie gminy Suwałki, w latach 1990 – 2016, udokumentowano następujące złoża kruszywa (tabela Nr 42):

Tabela Nr 42. Udokumentowane złoża kruszywa naturalnego gminy Suwałki

Lp.	Nazwa złoża (Nazwa obszaru górniczego)	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	
			Złoża	Terenu górniczego
1.	Biała Woda II	Biała Woda	4,56	5,22
2.	Biała Woda III	Biała Woda	1,81	2,60
3.	Biała Woda IV-1	Biała Woda	1,97	1,97
4.	Biała Woda IV-2	Biała Woda	1,37	1,37
5.	Biała Woda IV-3	Biała Woda	1,32	---
6.	Biała Woda IV	Biała Woda	3,91	---
7.	Biała Woda V (Biała Woda Vc)	Biała Woda	14,97	15,43
8.	Biała Woda VI	Biała Woda	12,5	14,0
9.	Biała Woda VIIa	Biała Woda	2,08	2,08
10.	Biała Woda VIII	Biała Woda	9,90	---
11.	Biała Woda IX	Biała Woda	4,59	---
12.	Bród Nowy II	Bród Nowy	8,39	9,53
13.	<u>Bród Nowy III</u>	Bród Nowy	3,54	5,44
14.	Bród Nowy IV	Bród Nowy	3,13	4,11
15.	Bród Nowy V	Bród Nowy	8,20	11,12
16.	<u>Bród Nowy VI</u>	Bród Nowy	0,53	0,70
17.	Bród Nowy VII	Bród Nowy	137,55	---
18.	Dubowo II	Dubowo Drugie	1,75	---
19.	<u>Dubowo Drugie II</u>	Dubowo Drugie	3,81	4,50
20.	Dubowo Drugie III	Dubowo Drugie	4,54	5,32
21.	Dubowo Drugie IV	Dubowo Drugie	3,66	---
22.	Dubowo Drugie V	Dubowo Drugie	---	---
23.	Kuków-Folwark	Kuków-Folwark	7,10	---
24.	Kuków-Folwark II	Kuków-Folwark	19,46	19,11
25.	Kuków-Folwark III	Kuków-Folwark	31,75	31,75
26.	Kuków-Folwark IV	Kuków-Folwark	6,77	6,42
27.	<u>Kuków-Folwark V</u>	Kuków-Folwark	1,85	2,23
28.	Kuków-Folwark VI	Kuków-Folwark	11,20	11,20
29.	Kuków-Folwark VII	Kuków-Folwark	4,07	---
30.	Kuków-Folwark VIII	Kuków-Folwark	16,39	---
31.	<u>Kuków-Folwark IX</u>	Kuków-Folwark	0,52	1,05
32.	Kuków-Folwark XI	Kuków-Folwark, Osowa	111,34	---
33.	Kuków-Korkliny		6,67	---
34.	Kuków-Korkliny pole B II		3,30	---
35.	Korkliny III	Korkliny	0,76	0,82

36.	Korkliny IV	Korkliny	1,86	2,89
37.	Kuków	Kuków	0,75	---
38.	Kuków II/1	Kuków	6,8	7,96
39.	Kuków III	Kuków	1,60	2,05
40.	Kuków IV	Kuków	41,79	42,90
41.	Kuków V	Kuków	6,48	7,01
42.	Kuków VI	Kuków	6,75	7,32
43.	Kuków VII	Kuków	5,75	6,34
44.	Kuków VIII	Kuków	7,60	7,60
45.	Kuków IX	Kuków	2,60	3,00
46.	Kuków X	Kuków	19,20	---
47.	Kuków XI	Kuków	4,03	---
48.	Krzywe I – pole A	Krzywe	24,79	29,21
49.	Osowa II	Osowa	44,71	44,11
50.	Osowa III	Osowa	5,66	---
51.	Osowa IV	Osowa	31,12	---
52.	Potasznia II-1	Bród Nowy, Osowa	105,90	---
53.	Potasznia III – pole A	Trzciane, Korkliny, Kuków	---	---
54.	Przebród	Przebród	3,96	---
55.	Przebród I	Przebród	1,91	---
56.	Turówka Nowa	Turówka Nowa	0,18	---
57.	Turówka Stara	Turówka Stara	5,80	8,35
58.	Trzciane	Trzciane	1,99	2,88
59.	Trzciane II	Trzciane	1,52	1,79
60.	Sobolewo - Krzywe	Sobolewo	212,15	---
61.	Sobolewo II	Sobolewo	10,83	10,83
62.	Sobolewo III	Sobolewo	7,13	---
63.	Wychodne	Wychodne	4,00	---
64.	Zielone Kamedulskie	Zielone Kamedulskie	35,08	35,62
65.	Zielone Kamedulskie 2	Zielone Kamedulskie	4,08	5,00
66.	Zielone Kamedulskie 3	Zielone Kamedulskie	3,23	3,23
67.	Zielone Kamedulskie IV	Zielone Kamedulskie	15,27	---
68.	Zielone Kamedulskie V	Zielone Kamedulskie	5,91	---
69.	Zielone Kamedulskie VI	Zielone Kamedulskie	97,69	104,97
70.	Zielone Kamedulskie VII	Zielone Kamedulskie	24,74	---

Kuków VI Wygaśnięcie/wygaszenie koncesji

3.13. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2015 r. poz. 196 z późn. zm.) obszary i tereny górnicze uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej obszar udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszar udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla obowiązkowo wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Dla terenu górniczego sporządza się, w razie potrzeby, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Tereny złóż kruszywa będące w trakcie dokumentowania i rozpoznawania, z chwilą zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ, należy traktować jako tereny złóż kruszywa udokumentowane i podlegać one będą obowiązującym przepisom Prawa geologicznego i górniczego.

Ze względu na strukturę własności złoża „Potasznia”, udokumentowanego w latach 1967 – 1969, przewiduje się sporządzenie planów miejscowych dla wybranych fragmentów, w zależności od potrzeby i konieczności ich sporządzenia.

Plan zagospodarowania przestrzennego powinien zapewnić integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- 1) wykonania uprawnień określonych w koncesji,
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,
- 3) ochrony środowiska w tym obiektów budowlanych.

Zapotrzebowanie na sporządzenie planów miejscowych wynika z dokumentowania złóż.

Tabela Nr 43. Tereny górnicze gminy, posiadające koncesje na wydobywanie złóż kopalin wydane przez Wojewodę Białostockiego, Wojewodę Podlaskiego i Marszałka Województwa Podlaskiego

Lp.	Nazwa złoża	data wydania	nr działki	data obowiązywania koncesji
1	<u>Biała Woda I - Pola : A i B</u>	4.07.2001	245/21	18.04.2011
2	<u>Biała Woda II</u>	19.07.2001	245/21	04.01.2001
3	Biała Woda V	8.09.2009	245/23	30.06.2029
4	Biała Woda VI	10.07.2009	187/4, 187/6, 188/2	31.07.2039
5	Biała Woda VIIa	17.02.2015	197	31.03.2035
6	Biała Woda IX	29.05.2014	245/23	30.06.2020
7	<u>Bród Nowy</u>	07.02.2001	169/2	31.01.2011
8	<u>Bród Nowy I</u>	9.09.2002	126	30.09.2027r.
9	Bród Nowy II	22.10.2009	175	30.09.2059
10	<u>Bród Nowy III</u>	11.08.2008	123/1, 124/1, 126	01.08.2018
11	Bród Nowy IV	12.04.2011	170	30.06.2016
12	Bród Nowy V	20.07.2010	126, 127, 128/1, 129/1, 130/1	30.06.2030
13	<u>Dubowo Drugie II</u>	25.05.2006	204/9	30.06.2021
14	Dubowo Drugie III	19.03.2013	109/2, 110/2, 111, 112	31.12.2017
15	Krzywe I - pole A	14.03.2008	80, 81, 87, 88, 112, 113, 114/38, 115/17, 116, 117/1, 138, 140, 147	30.04.2018
16	<u>Kuków-Folwark</u>	-	36	-
17	Kuków-Folwark II	22.04.2008	7/3, 7/4, 7/6	31.12.2024
18	Kuków-Folwark III	01.07.2010	6/6, 30/2, 30/3, 30/4	31.12.2030
19	Kuków-Folwark IV	17.02.2015	6/10	31.12.2019

20	Kuków-Folwark VI	26.09.2011	1/52, 7/5, 8/1	31.12.2021
21	Kuków-Folwark XI – Pole I	28.07.2015	8/2, 32/1, 32/2	31.12.2045
22	Kuków II	11.08.2011	29	15.08.2041
23	Kuków IV	17.06.2008	13, 14/1, 14/2, 15	30.06.2033
24	Kuków V	22.09.2009	8, 9	30.11.2018
25	Kuków VI	22.09.2009	5, 6	11.02.2015
26	Kuków VII	22.07.2009	30/2	1.07.2039
27	Kuków VIII	24.11.2009	28/1, 28/2	30.09.2034
28	Kuków IX	27.10.2011	32/2	31.10.2031
29	Kuków X	25.09.2012	24, 25, 26 obręb Kuków	31.12.2062
30	Kuków XI	11.12.2012	32/1 obręb Kuków	31.12.2042
31	Kuków-Korkliny pole B	18.08.2009	310, 311/2	30.06.2012
32	Osowa II	17.02.2015	193/1, 193/3, 193/4, 193/5, 193/6, 193/7, 193/8, 193/9 obręb Osowa, 53/2 obręb Kuków-Folwark	31.12.2029
33	Osowa III	23.10.2013	175/4, 175/6, 176/2, 206/2 obręb Osowa	28.02.2028
34	Potasznia I	23.06.1992	196/1, 196/2 obręb Bród Nowy, 16/1, 16/2, 17/1, 17/3, 17/4, 18/1, 18/3, 18/4, 19/1, 19/3, 19/4 obręb Kuków Wieś od 31.12.2011 r. eksploatacja na działkach 16/1, 16/2	31.06.2033
35	Potasznia III-pole A	16.10.2007	39/14 na gruntach wsi Trzcianne, 1, 2/1, 20, 21, 22, 23 na gruntach wsi Kuków, 18, 53, 56 na gruntach wsi Kuków Folwark	31.07.2057
36	Sobolewo-Krzywe - obszar B	05.08.2003	32934/3, 32933, 32932, 32931, 32930, 32929, 33975/7, 33975/6, 33976/2, 33977/2, 33978/2, 33981/2, 33980 na gruntach miasta Suwałki, 85/1, 82/2, 25, 26/2, 76/2, 83/6, 23/2, 24, 83/4, 18/2, 19/4, 20/2, 21/2, 22/2, 91, 90, 89, 88, 87, 86, 92/2, 93, 94, 34, 33, 331, 36, 27, 28/2, 80/2, 78, 29, 30/2, 32, 31, 77, 75, 74, 73, 35, 37, 38, 72, 71, 47, 46, 45, 70, 50, 49, 48, 42, 51, 52, 53, 69, 68, 64, 63, 56, 55, 54, 59, 58, 57, 62, 67, 60, 61, 44, 43, 41, 40/3, 40/1,	30.11.2028 r.

			111/2 na gruntach wsi Sobolewo	
37	Sobolewo II	22.04.2008	240, 246	30.04.2023
38	<u>Turówka Stara</u>	30.11.2009	17/1	31.12.2014
39	Zielone Kamedulskie	22.09.2009	55/14	31.08.2039
40	Zielone Kamedulskie 2	9.07.2009	99/2	31.12.2030
41	<u>Zielone Kamedulskie 3</u>	19.07.2013	55/31, 55/32	30.06.2014
42	Zielone Kamedulskie IV	17.06.2015	21/2, 22/3, 22/4	10.12.2034

Kuków VI

wygaszenie/wygaśnięcie koncesji/częściowo tereny poeksploatacyjne

Tabela Nr 43a. Tereny górnicze gminy, posiadające koncesje na wydobywanie, wydane przez Starostę Suwalskiego.

Lp.	Nazwa złoża	data wydania	nr działki	data obowiązywania koncesji
1	Biała Woda III	12.07.2006	188/2	31.07.2021
2	Biała Woda IV-1	18.10.2010	237/3, 238/5, 241/27	31.12.2025
3	Biała Woda IV-2	23.08.2010	202	31.12.2016
4	<u>Biała Woda VII</u>	8.12.2009	197	31.12.2024
5	<u>Bród Nowy VI</u>	27.08.2010	169/2, 170	31.08.2013
6	<u>Korkliny</u>	8.10.2001	310	31.12.2011
7	<u>Korkliny II</u>	4.09.2006	310	31.12.2016
8	<u>Korkliny III</u>	31.03.2011	310	30.06.2021
9	Kuków III	15.05.2007	4	31.05.2017
10	Korkliny IV	21.09.2010	270	31.12.2016
11	<u>Kuków-Folwark V</u>	9.09.2009	1/14, 1/18, 1/38, 1/39	31.09.2019
12	<u>Kuków-Folwark IX</u>	2.08.2011	48/2	31.08.2016
13	<u>Osowa</u>	12.06.2002	111/3	31.12.2007
14	<u>Trzciane</u>	27.05.2009	29	31.05.2029
15	<u>Trzciane II</u>	5.12.2011	29	31.12.2027
16	<u>Turówka Nowa</u>	9.05.2007	16	31.05.2012

Korkliny

wygaszenie/wygaśnięcie koncesji/częściowo tereny poeksploatacyjne

3.14. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji

3.14.1. Komunikacja drogowa

Przez teren gminy przebiega sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, z czego:

- drogi krajowe – 4,915 km
- drogi wojewódzkie – 26,7 km
- drogi powiatowe – 95,8 km

- drogi gminne – 74 km

Wskaźnik gęstości dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w Gminie Suwałki kształtuje się na poziomie nieco wyższym od wskaźnika wojewódzkiego i wynosi 58,7 km/km² powierzchni.

3.14.1.1. Drogi krajowe i wojewódzkie

Podstawową sieć komunikacyjną gminy tworzą następujące drogi krajowe i wojewódzkie:

- 1) droga krajowa Nr 8 (DK Nr 8) klasy GP o przebiegu "(...) - AUGUSTÓW - RACZKI - SUWAŁKI - BUDZISKO - GRANICA PAŃSTWA",
- 2) droga wojewódzka Nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki – klasy Z,
- 3) droga wojewódzka Nr 653 Sedranki – Bakalarzewo – Suwałki – Sejny – Poćkuny klasy G,
- 4) droga wojewódzka Nr 655 Kąp – Wydminy – Olecko – Raczek – Suwałki – Rutka – Tartak – klasy Z.

Projektowana droga ekspresowa S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Elk - Raczek - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)" stanowi obejście Suwałk po stronie zachodniej. Dla tej drogi ekspresowej wydano decyzje środowiskowe, rozstrzygając o jej przebiegu i sposobie ukształtowania węzłów drogowych, które tworzą powiązania z drogami niższych klas.

Stan techniczny nawierzchni jezdni dróg wojewódzkich (Nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki, Nr 653 Sedranki – Bakalarzewo – Suwałki – Sejny – Poćkuny oraz Nr 655 Kąp – Wydminy – Olecko – Raczek – Suwałki – Rutka-Tartak) na obszarze Gminy Suwałki jest w 72% dobry, 18,7% zadawalający i tylko w 9,3% zły - wymagający pilnych napraw. Lokalnie występują nierówności podłużne, nienormatywne łuki pionowe i poziome. Droga wojewódzka Nr 652 spełnia wymagania dotyczące szerokości jezdni określonych dla poszczególnych klas dróg.

Drogi wojewódzkie wymagają stałej konserwacji i przebudowy.

3.14.1.2. Drogi powiatowe i gminne

Drogi powiatowe i gminne są bardzo ważnymi elementami systemu transportowego gminy, szczególnie z punktu widzenia gospodarki i funkcji lokalnych. Zapewniają one realizację dogodnych połączeń z układem zewnętrznym tj. układem dróg wojewódzkich i krajowych.

Główne ciągi drogowe wiążą teren gminy zarówno z ośrodkami administracji rządowej i samorządowej (Suwałki, Białystok, Warszawa), jak i pobliską Litwą. Część obszaru gminy przylega do dróg, którymi odbywa się masowy ruch towarowy i osobowy do przejścia granicznego na Litwę i dalej, poprzez Łotwę i Estonię do Finlandii (tzw. Rail Baltica), co stwarza korzystne warunki dla rozwoju na tych terenach działalności usługowej i handlowej.

Większość odcinków dróg zaliczanych do lokalnego systemu drogowego nie spełnia wymagań w zakresie parametrów technicznych i użytkowych, liczby włączeń, zasad obsługi terenów przyległych.

Drogi powiatowe to:

- 1) droga Nr 1117B Bakalarzewo – Zdręby – Stara Chmielówka – Kuków – Mały Bród,
- 2) droga Nr 1118B Kamionka Poprzeczna – Maryna – Aleksandrowo – Żyliny – do drpgi 653,
- 3) od drogi 1134B Biała Woda – Żywa Woda – do drogi 1134B,
- 4) droga Nr 1143B Potasznia – Osowa,
- 5) droga Nr 1145B Przebród – Korkliny – Korobiec,
- 6) droga Nr 1146B Przebród – Wychodne – Zielone Pierwsze – Poddubówek – do drogi 1184B,
- 7) droga Nr 1147B od drogi 653 – Białe – Niemcowizna – Bakaniuk – Józefowo,
- 8) droga Nr 1148B Płociczno – Dubowo – Poddubówek,
- 9) droga Nr 1149B Suwałki (ul. Utrata) – Płociczno – do drogi 1150B,
- 10) droga Nr 1150B Krzywe – Sobolewo – Płociczno – Gawrych Ruda – Słupie,
- 11) droga Nr 1151B Suwałki – Sobolewo,
- 12) droga Nr 1152B Suwałki – Mała Huta – Stary Folwark,
- 13) droga Nr 1153B Suwałki – Okuniowiec – Kaletnik – Wiatrołuza – Zaboryszki,
- 14) droga Nr 1158B Wiatrołuza – Wysoka Góra – Remienkin,
- 15) droga Nr 1171B Ryżówka – Mikołajewo – Mackowa Ruda,
- 16) droga Nr 1172B Wigry – Burdyniszki – do drogi 1171B,
- 17) droga Nr 1180B Tartak – Piertanie – Wysoka Góra,
- 18) droga Nr 1181B od drogi 653 – Stary Folwark – do drogi 653
- 19) droga Nr 1096B
- 20) droga 1142B,
- 21) droga 1154B,
- 22) droga 1157B

Zakłada się przebudowę drogi powiatowej nr 1124B do drogi 1131B Biała Woda – Żywa Woda - do drogi 1134B w km 2+723-8+383 w ramach priorytetu II poprawa jakości życia mieszkańców w latach 2004 – 2006 oraz realizację następujących projektów:

- 1118B Kamionka Poprzeczna – Aleksandrowo – Żyliny do drogi 653 – w latach 2007 – 2010,
- 1152B Suwałki – Mała Huta – Stary Folwark – w latach 2010 – 2013,
- 1146B Przebród – Wychodne – Zielone Pierwsze – Poddubówek – w latach 2007 – 2010.

Stan dróg gminnych jest bardzo zróżnicowany. Tylko 74 km to drogi utwardzone. Drogi gminne wymagają częstych zabiegów konserwacyjnych, remontowych i modernizacyjnych. W latach 2000 - 2003 Gmina Suwałki ponosiła znaczne nakłady na utrzymanie dróg.

Tabela Nr 44. Drogi gminne na terenie Gminy Suwałki

Lp.	Nr drogi	NAZWA DROGI	Długość odcinka /km/	powierzchnia /ha/	nr działek ewidencyjnych obręb ewidencyjny
1.	101994B	Biała Woda - Potasznia	2,50	1,6988	dz. nr 37 - Biała Woda, dz. nr 297 i 253 - Potasznia
2.	101996B	Biała Woda - Prudyszki	2,00	1,5877	dz. nr 74/2 - Biała Woda

3.	102001B	Biała Woda (od drogi powiatowej Nr 1142B do drogi wojewódzkiej Nr 655)	2,10	1,6674	dz. nr 128/2 - Biała Woda
4.	102002B	Czarnakowizna - Żywa Woda	2,15	1,7700	dz. nr 179 - Czarnakowizna
5.	102008B	Taciewo - Smoleńka	2,00	1,4400	dz. nr 269, 268 - Taciewo
6.	102013B	Kuków Folwark - Turówka Stara - Turówka Nowa - Taciewo	2,60	2,0800	dz. nr 46/2 - Kuków Folwark, dz. nr 49 i 43 - Turówka Stara, dz. nr 8 - Turówka Nowa, dz. nr 282 i 281/1 - Taciewo
7.	102017B	Osowa - Kuków Folwark	2,40	2,7200	dz. nr 194 - Osowa, dz. nr 49 - Kuków Folwark
8.	102020B	Osowa (od drogi wojewódzkiej Nr 652 do drogi gminnej działka nr 194)	0,72	0,7100	dz. nr 184 i cz. dz. nr 185
9.	102021B	Kuków Folwark - Korobiec	1,55	0,9300	dz. nr 50 - Kuków Folwark, dz. nr 69 i cz. dz. nr 72/2 - Korobiec
10.	102022B	Przez wieś Korkliny	1,60	0,6600	dz. nr 239/2 – Korkliny
11.	102023B	Trzcień - Kropiwno Stare	2,60	1,6783	dz. nr 10 - Trzcień, cz. dz. nr 193 - Korkliny, dz. nr 78 i 77 - Kropiwno Stare
12.	102024B	Przez wieś Kuków	4,13	5,8300	dz. nr 45 - Przebród, dz. nr 56, 41/1 i 41/2 - Kuków
13.	102025B	Białe - Niemcowizna	1,90	0,6500	dz. nr 101 i 99 - Białe, dz. nr 24 - Niemcowizna
14.	102026B	Zielone Kamedulskie - Zielone Królewskie - Zielone Drugie	2,78	2,3523	dz. nr 81/1, 81/2, 81/3 i 81/4 - Zielone Kamedulskie, dz. nr 63 i 83 - Zielone Królewskie, dz. nr 156, 176, 167 i cz. dz. 106 - Zielone Drugie
15.	102027B	Sobolewo (od drogi powiatowej Nr 1150B do lasu)	2,40	2,0868	dz. nr 152, 153 i 305 - Sobolewo
16.	102028B	Sobolewo - Leszczewek	4,20	3,4119	dz. nr 217 i 227 - Sobolewo, dz. nr 703 - Leszczewek
17.	102029B	Płociczno Nowe Osiedle	1,47	2,1934	dz. nr 919, 918, 917 i 916 - Płociczno-Tartak
18.	102030B	Płociczno Stare Osiedle	0,85	1,1211	cz. dz. nr 364/58, dz. nr 364/127(stary 364/54), 364/111 i cz. dz. nr 364/53 - Płociczno-Tartak
19.	102031B	Gawrych Ruda (rządówka)	2,50	1,5189	dz. nr 136 i 80 - Gawrych Ruda
20.	102032B	Przez wieś Piertanie	1,45	0,9922	dz. nr 97 - Piertanie
21.	102033B	Tartak - Leszczewo	1,15	0,5800	dz. nr 56 i 34/1 - Tartak
22.	102034B	Nowa Wieś - Lipniak	3,00	2,6556	dz. nr 554/2 i 554/1 - Nowa Wieś, dz. nr 37 i 44/1 – Lipniak
23.	102035B	Nowa Wieś - łącznik	1,00	1,2169	dz. nr 553, 134/9, 136/5, 134/28 i 134/25 - Nowa Wieś
24.	102036B	Lipniak - Polule	0,80	0,7400	dz. nr 96 - Lipniak

25.	102037B	Lipniak - do torów	0,70	0,4200	dz. nr 9/1 i 9/2 - Lipniak
26.	102038B	Krzywe - Mała Huta	1,50	0,8522	dz. nr 109 - Krzywe, dz. nr 408 - Mała Huta
27.	102039B	Krzywe Osiedle	0,45	0,5600	dz. nr 114/20 - Krzywe
28.	102040B	Przez wieś Bród Mały	0,65	1,1100	dz. nr 177 i 197 - Nowy Bród
29.	166500B	Wychodne (od drogi wojewódzkiej nr 653 do drogi powiatowej nr 1146B)	0,90	1,4600	dz. nr 21 - Wychodne
30.	166501B	Stary Folwark Osiedle	0,40	0,3552	dz. nr 405/2, 406 i 407/2 - Leszczewek
31.	166502B	Stary Folwark (od drogi wojewódzkiej Nr 653 do drogi gminnej nr 102009B)	0,40	0,2200	cz. dz. nr 132 - Leszczewek
32.	166503B	Magdalenowo (od drogi wojewódzkiej nr 653 do drogi powiatowej nr 1172B)	1,00	1,2488	dz. nr 26 - Magdalenowo i Wigry
33.	101991B	Osowa – Bród Nowy – Bród Mały	4,89	5,0200	dz. nr 120, 166 – Osowa, dz. nr 209, 46, 31, 210/1 – Nowy Bród, dz. nr 32/1 – Stary Bród
34.	101992B	Osowa – Czarnakowizna	3,85	4,2800	dz. nr 113 – Osowa, dz. nr 168 - Czarnakowizna
35.	101993B	Kuków Folwark – Korkliny	2,50	2,1800	dz. nr 448 - Kuków - Folwark dz. nr 313/2 - Korkliny
36.	101995B	Przez wieś Turówka Nowa	1,65	0,9800	dz. nr 34 – Turówka Nowa
37.	101997B	Przebród – Kropiwno Stare	2,70	2,6549	dz. nr 28 – Przebród, dz. nr 82/1, 87, 88/1 – Kropiwno Stare
38.	101998B	Przebród – Wasilczyki	2,05	1,1700	dz. nr 49 – Przebród, dz. nr 82, 54 - Wasilczyki
39.	101999B	Przez wieś Kropiwno Nowe	2,00	1,3900	dz. nr 2 – Wasilczyki, dz. nr 120, 110/1 – Kropiwno Nowe
40.	102000B	Niemcowizna – Zielone II	0,40	0,4000	dz. nr 73/2 - Niemcowizna
41.	102003B	Zielone Kamedulskie – Dubowo II	3,50	3,3800	dz. nr 62/1 - Zielone Kamedulskie dz. nr 188, 189 - Dubowo Drugie
42.	102004B	Przez wieś Dubowo II	2,00	1,6600	dz. nr 191/2 – Dubowo Drugie
43.	102005B	Przez wieś Dubowo I	1,10	1,0600	dz. nr 6/1 – Dubowo Pierwsze
44.	102006B	Płociczno – Gawrych Ruda	1,90	0,8106	dz. nr 229/7, 231/3 – Płociczno – Tartak, dz. nr 139 – Gawrych Ruda
45.	102007B	Przez wieś Krzywe	1,90	1,0800	dz. nr 384, 506, 477 – Krzywe
46.	102009B	Przez wieś Leszczewek	1,96	1,5876	dz. nr 262/2, 261/15, 260/6, 264/9, 572, 518, 386, cz. dz. 263/17 cz. dz. 132 - Leszczewek
47.	102010B	Leszczewek – Cimochovizna	3,70	2,5103	dz. nr 517 – Leszczewek, dz. nr 64/1, 66, 60/1, 65, cz. dz. 63, cz. dz. 61 - Cimochovizna
48.	102011B	Leszczewek – Leszczewo	4,05	2,2379	dz. nr 94 – Leszczewek, dz. nr 96, 105/1, cz. dz. 57 - Leszczewo

49.	102012B	Przez wieś Leszczewo	1,40	0,8302	dz. nr 36/1 – Leszczewek, cz. dz. nr 57 - Leszczewo
50.	102014B	Przez wieś Burdeniszki	1,90	1,1200	dz. nr 134, 101 - Burdeniszki
51.	102015B	Szwajcaria – Osinki	6,20	3,0849	cz. dz. nr 147, dz. nr 160, 159, 156, cz. dz. nr 404 - Osinki
52.	102016B	Przez wieś Okuniowiec	3,50	2,2980	dz. nr 162, 163/2, 165, 174 – Okuniowiec, dz. nr 133, 130, cz. dz. 132/1 – Mała Huta
53.	102018B	Wiatrołuża – Linówek	0,75	0,5000	cz. dz. nr 144 – Wiatrołuża Pierwsza
54.	102019B	Bobrowisko – Wiatrołuża	2,40	1,5100	dz. nr 143, 156, 145, cz. dz. 144 – Wiatrołuża Pierwsza, dz. nr 96, 95, 93/1 – Bobrowisko
55.	166504B	Osinki (od drogi gminnej Nr 102015B do drogi krajowej Nr 8)	2,40	1,7901	dz. nr 142 i 402 - Osinki
56.	166505B	Zielone Kamedulskie - Wychodne	2,00	2,6100	dz. nr 47/4 - Zielone Kamedulskie, dz. nr 75 - Wychodne
57.	166506B	Zielone Drugie - Poddubówek	3,84	2,2730	cz. dz. nr 106, dz. nr 214 - Zielone Drugie, dz. nr 77 i 157 - Poddubówek
58	166507B	Zielone Drugie - Wychodne	3,30	3,7000	cz. dz. nr 106, dz. nr 17, 71, 123 - Zielone Drugie, dz. nr 32 - Wychodne

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Suwałki (stan na dzień 29.10.2012r.)

3.14.1.3. Ścieżki rowerowe

Obecnie na terenie gminy brak jest istotniejszych ciągów wydzielonych ścieżek rowerowych. Zakłada się budowę układu dróg rowerowych w Gminie Suwałki, na który składa się sieć dróg lokalnych i dróg rowerowych różnych typów, służących do poruszania się rowerem wraz z siecią punktów obsługi ruchu rowerowego. Może on być realizowany technicznie w postaci sieci złożonych wydzielonych ścieżek, ścieżek towarzyszących jezdni, wydzielonych pasów dla rowerów na jezdniach, ulic ruchu mieszanego samochodowo – rowerowego, bądź ciągów pieszo – rowerowych, na których pierwszeństwo mają piesi. Niezbędna jest budowa elementów infrastruktury uzupełniającej sieć dróg rowerowych: parkingów, deszczochronów, stojaków i wiat na rowery przed obiektami użyteczności publicznej, sklepami, punktami usługowymi i w obrębie terenów rekreacyjnych.

3.14.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiegają trzy linie kolejowe, wychodzące z miasta Suwałki, w kierunku Olecka, Augustowa i Trakiszek (przejście graniczne na Litwę).

Najważniejsza dla makroregionu jest istniejąca linia kolejowa Warszawa – Białystok – Suwałki. Stan torów i podtorza linii można określić jako średni. Pas terenu własności PKP jest prawidłowy w stosunku do obecnych potrzeb i pozwala na ewentualną rozbudowę i modernizację urządzeń kolejowych.

Tereny stacyjne są niedoinwestowane, w większości brak nowoczesnych zabezpieczeń ruchu, stref przeładunkowych i magazynów stacyjnych, budynki i infrastruktura są wyeksploatowane i w złym lub średnim stanie technicznym.

Układ kolejowy nie pełni funkcji w pasażerskiej obsłudze wewnętrznej gminy, ma natomiast bardzo duże znaczenie w powiązaniach regionalnych, międzyregionalnych i międzynarodowych.

Na południowym skraju gminy, w miejscowości Płociczno, znajduje się obecnie kolej wąskotorowa wykorzystywana jako atrakcja turystyczna, służąca poznawaniu walorów krajobrazowych Wigierskiego Parku Narodowego.

3.14.3. Komunikacja lotnicza

Ze względu na unikatowość Wigierskiego Parku Narodowego i Klasztoru w Wigrach obiekty te są często odwiedzane przez gości zagranicznych. Część z nich korzysta z połączeń lotniczych. Najbliższym portem lotniczym, a zarazem węzłem komunikacji lotniczej Polski jest lotnisko „Okęcie” w Warszawie, znajdujące się w odległości ok. 275 km. Sieć połączeń jest dobrze rozbudowana. Lotnisko „Okęcie” posiada połączenia z 25 krajami. Liczba turystów zagranicznych korzystających z połączeń lotniczych w drodze na Suwalszczyznę jest jak na razie – z uwagi na odległość najbliższego lotniska – stosunkowo niewielka.

Na terenie miasta Suwałki znajduje się lotnisko sportowe (Nr rej. 0687/45). Na rysunkach studium w skali 1:25000 – uwarunkowania, wskazano wyznaczone w dokumentacji rejestracji lotniska powierzchnie ograniczające wysokość zabudowy.

Obiekty trudno dostrzegalne z powietrza, w tym napowietrzne linie, maszty, anteny, usytuowane w zasięgu podejścia, powinny być niższe o co najmniej 10m od dopuszczalnej wysokości zabudowy wyznaczonej przez powierzchnie ograniczające, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska. Przeszkody lotnicze muszą być zgłoszone Prezesowi Urzędu lotnictwa Cywilnego oraz oznakowane zgodnie z przepisami odrębnymi. Sposób zagospodarowania terenów w otoczeniu lotniska musi spełniać wymogi przepisów odrębnych (w tym art. 87 ustawy Prawo lotnicze).

Na terenie miasta Suwałki w lokalizacji o koordynatach 54°04'11"N, 022°54'01"E zlokalizowane jest urządzenie DVOR/DME, będące własnością Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej. Na terenie gminy znajduje się obszar ograniczonego użytkowania związany z lokalizacją w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska sportowego, urządzeń radionawigacyjnych DVOR/DME, dla których obowiązuje strefa ochronna LUN ograniczająca wysokość i rodzaj zabudowy.

3.14.4. Komunikacja wodna

Obecnie Gmina Suwałki nie ma połączeń komunikacyjnych drogą wodną. Jedynym środkiem lokomocji drogą wodną są kajaki używane przez turystów w celach rekreacyjnych i statki nieregularnej żeglugi pasażerskiej na Wigrach.

3.15. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej

3.15.1. System wodociągowy

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wglębnych oraz studni kopanych. Woda przeznaczona jest do zaspokajania potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa. Zasoby warstw wodonośnych określa się jako dobre.

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych wg "Projektu dla zlewni rz. Biebrza" (PH W-wa) szacuje się dla całej gminy w wysokości 51 481 m³/d tj. 18 790 tyś. m³/rok. Suma zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych wynosi 586 m³/h, tj. 14 064 m³/d, tj. 5 133 tyś. m³/rok. Suma poborów rzeczywistych szacowana jest na około 1 518 m³/d = 554 tyś. m³/rok.

Warunki hydrogeologiczne na obszarze gminy są sprzyjające dla ujmowania wody przy pomocy studni wierconych z głębokości 30-150 m, jednakże woda zawiera ponadnormatywne ilości związków żelaza i manganu co wymaga jej uzdatnienia. W tabeli nr 1 zestawiono charakterystykę istniejących ujęć wód podziemnych.

Wody płytkie podskórne występują przeważnie na głębokości do 6,0 m, lecz zdarzają się studnie kopane posiadające wodę na głębokości poniżej 20,0 m od poziomu terenu.

Teren gminy zaopatrywany jest w wodę z 10 ujęć wody podziemnej. Ujęcia wody na terenie gminy są własnością Gminy Suwałki za wyjątkiem ujęcia w Przebrodzie, które jest własnością i eksploatowane jest przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Przebrodzie, oraz ujęcia w Białej Wodzie które jest własnością samorządu mieszkańców.

W ostatnich 10 latach gmina zrealizowała wiele inwestycji z zakresu wodociągów.

Dzięki temu około 78 % mieszkańców korzysta z wodociągów zbiorowych, ujmujących wodę podziemną dobrej jakości. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi około 136 km – stan na 2003 rok.

Do roku 1994 zwodociągowano wsie: Nowa Wieś, Bobrowisko, Biała Woda (wodociąg samorządu mieszkańców), Przebród, Wychodne oraz Zielone Kamedulskie. W latach 1994-98 wybudowano sieci wodociągowe we wsiach: Wasilczyki-Niemcowizna, Czarnakowizna, Dubowo, Białe - Kropiwno Nowe – Żyliny, Taciewo, Zielone II, Poddubówek, Okuniowiec, Krzywe. W w/w okresie wybudowano w 15 wsiach wodociągi o długości 69587 mb w tym 326 podłączeń domowych. W roku 1999 zakończono budowę wodociągów we wsiach: Kuków Wieś, Kropiwno Stare, Stary Folwark, Płociczno - Gawrych-Ruda.

Tabela Nr 45. Charakterystyka sieci wodociągowej

Lp.	Miejscowość	Wodociągi				Ujęcie wody
		Dł. sieci zew. mb	Dł. przyłączy mb	Ilość przyłączy	Rok bud.	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Nowa Wieś Lipniak	10204	1997	89	1987	Nowa Wieś własne
2.	Nowa Wieś - II etap	600	10	2	1995	2 studnie
3.	Nowa Wieś - III etap	789	1230	7	1998	
4.	Okuniowiec	8128	4312	58	1998	
5.	Przebród, Wychodne, Zielone I, Podbudówek ½ wsi	8373	2662	115	1987	Przebród Spółdzielnia Mieszkaniowa
6.	Wasilczyki Niemcowizna	6494	1446	34	1994	
7.	Białe, Kropione Nowe, Żyliny	7734	1941	35	1996	
8.	Zielone II	5313	761	17	1997	2 studnie
9.	Kropione Stare	2787	1323	11	1999	
10.	Kuków Wieś	4555	473	14	1999	
11.	Turówka Nowa, Korobiec, Korkliny	9674	3630	41	2000	Turówka Stara własne 1 studnia
12.	Turówka Nowa, Turówka Stara, Potasznia	14333	6246	94	2001	
13.	Kuków Folwark, Bród Nowy, Bród Stary, Bród Mały	9474	2833	45	2001	
14.	Dubowo II	3420	694	20	1995	Spółka Wigry Projekt, teren miasta Suwałki
15.	Podbudówek ½ wsi	2815	1552	34	1997	
16.	Czarnakowizna	3844	1390	25	1995	Śmieciuchówka, teren gminy Przerośl
17.	Taciewo	3938	2215	24	1996	
18.	Stary Folwark,	3883	1145	85	1998	Stary Folwark własne 1 studnia
19.	Stary Folwark, Tartak	235	220	8	1990	
20.	Tartak	545	231	4	2003	
21.	Płociczno, Gawrach Ruda	476	2759	274	1999	Płociczno Własne 2 studnie
22.	Płociczno Oś. Leśnik	429	142	11	2003	
23.	Dubowo I	1046	158	6	1999	Przed. Wod. i Kan. w Suwałkach na terenie miasta Suwałki
24.	Krzywe	6010	2689	76	1998	
25.	Zielone Kamedulskie	3534	585	92	2000	
24.	Bobrowisko	2572	549	15	1993	Kaletnik teren gminy Szypliszki
25.	Biała Woda	12100				Biała Woda,
	Razem	136031	43279	1220		

Łącznie w 1999 roku wybudowano wodociągi o dł. 15 586 mb w tym 193 podłączeń domowych. Poniżej podano krótką charakterystykę istniejących sieci wodociągowych (dane wg Urzędu Gminy na koniec 2003 r.).

Nowo wybudowane ujęcie w Płocicznie Osiedle w 1999 roku zastąpiło, stare już wyeksploatowane. Posiada ono studnie o głębokości 32,0 m, depresji 2,8 m, wydajności 48 m³/h, wyposażone jest w odzłaziacze. Obliczeniowe zapotrzebowanie na wodę wynosi 274 m³/d. Nowo wybudowane ujęcie w Starym Folwarku posiada studnie o zasobach zatwierdzonych w wielkości 33,5 m³/h. Stacja wyposażona jest w urządzenie do odmanganiania i odzłaziania wody.

Wodociągi gminne obsługiwane są przez Gminę za wyjątkiem krótkiego odcinka wodociągu we wsi Dubowo I, który jest eksploatowany przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach.

Najmłodszym ujęciem jest ujęcie wybudowane w Turówce Starej w 2000 roku. Posiada ono jedną studnię o głębokości 105 m i zasobach zatwierdzonych 45 m³/h i 358 m³/dobę, przy depresji zwierciadła 5, 2 m. Ujęcie wyposażone jest w urządzenia uzdatniające: dwa filtry odżelaziające i odmanganiające o średnicy 1400 mm oraz zbiornik wyrównawczy o poj. 100 m³. Inwestycja ta wraz z budową wodociągów we wsiach Turówka Nowa, Korobiec, Korkliny pozwoliła na zlikwidowanie deficytu wody na tym terenie w związku z okresowym wysychaniem studni kopanych.

Wydajność istniejących ujęć wody jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb istniejących i perspektywicznych. Planowana jest jedynie rozbudowa ujęcia w Turówce Starej o drugą studnię i podłączenie do niego wsi korzystających z ujęcia w Przebrodzie oraz wsi korzystających z ujęć gminy Przerośl i miasta Suwałki. Na wszystkich gminnych ujęciach występują ponadnormatywne ilości żelaza, a w większości również manganu. Wymaga to zastosowania procesu odżelaziania i odmanganiania. Istniejące stacje uzdatniania wody zapewniają wodę dobrej jakości zgodnie z obowiązującymi obecnie normatywami. Wyjątek stanowi ujęcie W Białej Wodzie, gdzie woda ma przekroczoną zawartość żelaza. Wodociąg w Białej Wodzie planowany jest do zasilania przez ujęcie w Starej Turówce, po jego rozbudowie. Na bieżąco kontrolowane są przez Terenową Stację Sanitarно Epidemiologiczną w Suwałkach.

3.15.2. System kanalizacyjny

Na terenie gminy występuje znaczne niedoinwestowanie w zakresie rozwiązań gospodarki ściekowej w budownictwie mieszkaniowym jedno- i wielorodzinnym.

Kanalizację sanitarną odprowadzającą ścieki do oczyszczalni miejskiej miasta Suwałk posiadają miejscowość: Krzywe i Zielone Kamedulskie. Do Krzywego długość sieci grawitacyjnej wynosi 3050 mb, sieci ciśnieniowej 1346 mb, na sieci zlokalizowane są 3 przepompownie. Eksploatacją kanalizacji zajmuje się Gmina. W 1999 roku podłączono do kanalizacji miejskiej w rejonie miejskiej kompostowni osiedle po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Zielonym Kamedulskim. Wykonano w tym celu 2700 mb kanalizacji ciśnieniowej z rur 200 mm PVC oraz przepompownię typu □ mm PVC i 450 mb kolektora grawitacyjnego MEPROZET.

Miasto Suwałki dla swoich potrzeb wybudowało nowoczesną, mechaniczno-biologiczno-chemiczną oczyszczalnię ścieków, o przepustowość 28,5 tys. m³/dobę zlokalizowaną na wschodzie miasta przy drodze wyjazdowej na Sejny. Posiada ona ponad 50 % rezerwę przepustowości. Zapewnia ona wysoki stopień oczyszczania i stwarza dogodne warunki rozwoju systemu odprowadzania ścieków dla miasta jak i okolicznych wsi i osiedli.

Prócz tego na terenie gminy znajdują się zbiorniki do gromadzenia ścieków przy budynkach wielorodzinnych po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym zlokalizowane w miejscowości Przebród. Zbiorniki te są połączone z budynkami mieszkalnymi krótkimi odcinkami kanalizacji osiedlowej.

Część budynków jednorodzinnych posiada szczelne urządzenia do gromadzenia ścieków. Z szamb ścieki wywożone są do oczyszczalni ścieków w Suwałkach lub na pola uprawne. Część przedostaje się do ziemi lub do cieków wodnych.

Dla osiedli mieszkaniowych budynków wielorodzinnych należy budować lokalne oczyszczalnie ścieków lub podłączyć je do kanalizacji sanitarnej miasta Suwałk. Dotyczy to osiedla mieszkaniowego w Przebrodzie jak również dużych wsi o zwartej zabudowie, szczególnie nad brzegami jezior. Problem ten dotyczy miejscowości Gawrych Ruda i Stary Folwark z Wigrami. W chwili obecnej realizowana jest kanalizacja sanitarna dla wsi: Stary Folwark, Leszczewek, Cimochovizna i Mała Huta. Będzie ona połączona z kanalizacją w Krzywym, a ścieki ostatecznie odprowadzane będą do oczyszczalni ścieków miasta Suwałki.

Dla zabudowy kolonijnej, luźnej zagrodowej zaleca się wykonywanie oczyszczalni przydomowych z odprowadzeniem ścieków do gruntu poprzez drenaż rozsączający.

Stwierdzić należy, że zainwestowanie gminy w sieć wodociągową, bez jednoczesnego rozwiązania gospodarki ściekowej i poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców nie gwarantuje pełnej ochrony jakości wód podziemnych i powierzchniowych.

Na gruntach wsi Dubowo II i Poddubówek znajduje się kanalizacja deszczowa wraz ze zbiornikiem wód deszczowych, odprowadzająca bez podczyszczenia wody deszczowe z terenów przemysłowych zlokalizowanych na południu miasta Suwałk oraz z terenów Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

3.15.3. System ciepłowniczy

Gospodarka ciepła na terenie gminy opiera się na kotłowniach osiedlowych i indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwem stałym.

Istniejące źródła ciepła zaspokajają potrzeby poszczególnych odbiorców, jedynie stan techniczny tych obiektów w większości nie odpowiada obowiązującym normom, a ich niska sprawność, wysoki poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego czy wysokie koszty eksploatacji sprawiają, że stają się one nieekonomiczne. W związku z tym zachodzi konieczność modernizacji istniejących źródeł ciepła oraz racjonalizacji wykorzystania energii i ochrony powietrza atmosferycznego. Zrealizować to można poprzez modernizację kotłów, montaż urządzeń odsiarczających, wymianę rur w sieciach zewnętrznych na rury preizolowane. Konieczna jest również termorenowacja budynków, wymiana złej stolarki okiennej, montaż liczników ciepła, wodomierzy na ciepłą wodę, zaworów termostatycznych grzejnikowych, zastosowanie nowoczesnej automatyki.

3.15.4. Energia ze źródeł odnawialnych

Jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju przynoszących efekty ekologiczno – energetyczne jest racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.

W „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej” przyjętej przez Rząd Polski udział energii odnawialnej w zużyciu energii pierwotnej stanowi 2,5%.

W związku z tym, że w Unii Europejskiej energia ze źródeł odnawialnych stanowić będzie znaczący składnik bilansu energetycznego, należy dostosować poziom wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na poziomie do 15% w roku 2020.

Odnawialne źródła energii tj.: biomasa, energia wodna, energia geotermalna, energia wiatru, energia promieniowania słonecznego mogą stanowić istotny udział w bilansie energetycznym gminy.

Mogą zapewnić racjonalne bezpieczeństwo i niezależność oraz przyczynić się do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej sieci energetycznej.

Największe możliwości na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gminie ma biomasa.

Źródłem biomasy – niezwykle cennego surowca dla środowiska jest przede wszystkim drewno opałowe z lasów, słoma, trzcina oraz inne materiały pochodzenia roślinnego.

Potencjalnym odbiorcą energii ze źródeł odnawialnych może być rolnictwo i budownictwo. Tereny rolnicze, które ze względu na zanieczyszczenia gleb lub niskie klasy nie nadają się do celów produkcji rolnej, mogą być wykorzystywane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji biopaliw.

Biomasa ze względów ekonomicznych powinna być wykorzystywana szczególnie na terenach wiejskich, gdzie nie jest wymagany transport i magazynowanie rezerw. Spalanie biomasy jest neutralne dla środowiska.

Korzyści płynące ze spalania biomasy:

- zastąpienie starych niewydajnych i wysokoemisyjnych pieców węglowych nowoczesnymi kotłami,
- zastąpienie drogiego paliwa kopanego (węgla), tanim, często bezpłatnym dostępnym biopaliwem
- oszczędności wynikające z ograniczenia kosztów zakupu i transportu paliw kopanych,
- oszczędności związane ze zmniejszeniem ilości odpadów deponowanych na składowiskach,
- ograniczenie emisji gazów w trakcie spalania – korzyści ekologiczne,
- nowe możliwości tworzenia miejsc pracy, co jest bardzo istotne na terenach dotkniętych bezrobociem,
- promowanie rozwoju regionalnego.

3.15.5. System gazowniczy

Na terenie gminy brak jest sieci gazowej rozdzielczej gazu ziemnego. W przypadku realizacji gazociągu tranzytowego wysokiego ciśnienia Lipszczany-Gołdap, przebiegającego przez Gminę Raczki ujętego w studium byłego województwa suwalskiego, zaistnieje możliwość gazyfikacji miasta i gminy Suwałki.

3.15.6. System elektroenergetyczny

Teren Gminy Suwałki zasilany jest w energię elektryczną z krajowego systemu energetycznego poprzez państwową sieć wysokich napięć. Głównym punktem zasilania jest stacja 220/110/15 kV w Nowej Wsi Elckiej. Dostarczanie energii elektrycznej dla potrzeb odbiorców na terenie gminy odbywa się liniami napowietrznymi 20 kV zasilanymi ze stacji 110/20 kV „Hańcza”, „Suwałki” oraz „Suwałki Strefa” zlokalizowanymi w granicach administracyjnych miasta Suwałki. Przez teren gminy przebiegają linie napowietrzne WN-110 kV, związane z zasilaniem tych stacji:

- Suwałki „Hańcza” – „Potasznia” – „Piecki” – „Filipów”
- Suwałki „Hańcza” – „Sejny”
- Suwałki „Hańcza” – „Olecko”
- Suwałki „Strefa” – „Augustów”
- Suwałki „Strefa” – Suwałki „Hańcza”.

Na terenie gminy istnieje, będąca własnością Polskich Sieci Energetycznych S.A. dwutorowa linia 400 kV relacji Elk Bis – granica RP – Alytus mająca na celu połączenie systemów elektroenergetycznych Litwy i Polski, poprawę zasilania regionu, umożliwienie bezpośredniej wymiany mocy i energii pomiędzy Polską i Litwą oraz zwiększenie niezawodności pracy systemów.

Linia najwyższych napięć 400 kV i linie wysokiego napięcia 110 kV są źródłem pola elektromagnetycznego i wymagają ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania. Dla linii elektroenergetycznej 400 kV Elk Bis – Granica RP szerokość pasa technologicznego wynosi 70 m (po 35 m po każdej stronie osi linii). Szczegółowe ograniczenia i wytyczne dotyczące użytkowania terenu w pobliżu i w pasie technologicznym linii 400 kV ujęte są w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymienionych w niniejszym studium. Dla linii jednotorowych 110 kV: szerokość pasa o ograniczonym użytkowaniu wynosi 40 m (45 m dla dwutorowych), gdzie dopuszczalna jest lokalizacja budynków jedynie po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Zmiana użytkowania terenu objętego ww. pasem wymaga uzgodnienia z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Dopuszczalna jest lokalizacja budynków w odległości od linii 110kV mniejszej niż wskazana powyżej, pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w odpowiednich przepisach i normach. Planowane w sąsiedztwie linii 110kV obiekty muszą spełniać normy i przepisy regulujące odległości obiektów od linii elektroenergetycznych oraz sposób ich budowy po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Szerokości pasa technologicznego linii 110kV i zakres ograniczeń mogą być inne niż wskazane powyżej i wynikać z ustaleń wydanej dla konkretnej inwestycji decyzji np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na obszarach tych zabronione jest lokalizowanie budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, natomiast tereny te traktuje się jako dostępne dla ludności.

Bezpośrednia obsługa odbiorców odbywa się poprzez układ sieci średniego napięcia SN 20 kV i niskiego napięcia 0,4 kV. Linie napowietrzne SN 20 kV wyprowadzone ze stacji 110/20 kV zasilają

słupowe stacje transformatorowe 20/0,4 kV zlokalizowane w pobliżu zabudowy, z których liniami napowietrznymi energia elektryczna jest dostarczana do odbiorców. W nieznacznym stopniu sieć energetyczna jest skablowana. Oświetlenie dróg realizowane jest liniami napowietrznymi komunalno-oświetleniowymi.

Istniejący system sieci zabezpiecza potrzeby energetyczne gminy, jednak nie nadaje się w przeważającej większości do przesyłu większych mocy. Zaopatrzenie całego obszaru jest nierównomierne, szczególnie niekorzystnie przedstawia się sytuacja na obszarach, gdzie jest niedostatecznie rozbudowana sieć linii SN i nN. Głównymi problemami funkcjonowania systemu energetycznego na terenie gminy są:

- nie wykorzystanie położenia terenu przy granicy z Litwą do zwiększenia pewności zasilania i wzajemnej wymiany nadwyżek mocy i energii,
- niektóre linie 110 kV i RPZ wymagają modernizacji,
- znaczne odległości pomiędzy stacjami 110/SN i zbyt rozległe sieci średniego i niskiego napięcia oraz zły stan lokalnych układów przesyłu i transformacji energii (duży stopień wyeksploatowania, za małe przekroje przewodów, zbyt długie odcinki linii) powodują, że w wielu rejonach ciągłość i jakość dostawy energii jest niezadowalająca,
- brak możliwości wprowadzenia energii elektrycznej wytwarzanej w farmach wiatrowych do istniejącego systemu elektroenergetycznego,
- kolizje między infrastrukturą elektroenergetyczną a środowiskiem przyrodniczym i układami własnościowymi gruntów.

System elektroenergetyczny jest sukcesywnie dostosowywany do potrzeb rozwoju sieci osadniczej gminy poprzez modernizację, rozbudowę sieci SN i linii nN i utrzymanie w dobrym stanie technicznym istniejących urządzeń oraz budowę nowych o odpowiednich parametrach układów przesyłu i transformacji SN/nN

Rozwój gminy uwarunkowany jest również przez:

- zastosowanie odnawialnych źródeł energii elektrycznej
- modernizację wyeksploatowanych i energochłonnych sieci oświetlenia dróg i zastosowanie energooszczędnych urządzeń oświetleniowych
- sukcesywną wymianę istniejących instalacji elektrycznych na odpowiadające normom europejskim i budowę nowych instalacji w sposób zapewniający ochronę przeciwporażeniową według wymogów IEC, co spowoduje zmniejszenie ilości śmiertelnych porażen prądem elektrycznym.

3.15.7. Odnawialne źródła energii

Obszar Gminy Suwałki posiada sprzyjające warunki dla zastosowania odnawialnych źródeł energii. Najbardziej sprzyjające warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej panują w okolicach Taciewa,

Turówki Nowej, Czarnakowizny, Potasznia, Białej Wody i Brodu Starego. Energia wytwarzana przez elektrownie wiatrowe mogłaby być przekazywana do krajowego systemu energetycznego.

Barierą rozwoju energetyki wiatrowej jest niedostosowanie istniejącej sieci energetycznej do przesyłu energii. Zarządca sieci elektroenergetycznych nie ma możliwości technicznych przyłączenia dodatkowych elektrowni wiatrowych do istniejących sieci 20 kV i może zajść potrzeba budowy urządzeń 110 kV.

W perspektywie niezbędna będzie rozbudowa linii 110 kV. Ze względu na ochronę krajobrazu energetyka wiatrowa powinna być rozwijana z należytą ostrożnością.

W związku z tym zostały opracowane miejscowe plany dla części terenów wsi Taciewo, Turówka Nowa, Czarnakowizna, Potasznia, Biała Woda i Bród Stary. Na rysunkach studium skali 1:25000 – uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego wskazano lokalizację istniejących elektrowni wiatrowych i wrysowano ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie i użytkowaniu terenu (strefy w zasięgu izofony 40 dB i 45dB).

3.15.8. System telekomunikacyjny

System telekomunikacyjny na terenie Gminy Suwałki zapewnia wymagany standard usług telekomunikacyjnych pod względem jakości i ilości usług. Tradycyjny system tworzą sieci światłowodowe, nowoczesne centrale automatyczne, kablowe sieci rozdzielcze i abonenckie. Wszystkie wsie są strefonizowane, istniejąca sieć zabezpiecza potrzeby mieszkańców w wystarczającym zakresie, zwiększa się dostępność do sieci informatycznej. Zapewniona jest automatyczna łączność wewnątrz obszaru, połączenia krajowe i międzynarodowe. Stan techniczny i wyposażenie w zakresie telekomunikacji nie odbiega od średnich wskaźników krajowych. Jedynym operatorem sieci telekomunikacyjnej tradycyjnej na terenie gminy jest Telekomunikacja Polska S.A.

Centrale automatyczne o poj. do 1000 NN obsługujące teren gminy zlokalizowane są w miejscowościach: Przebród, Osowa, Płociczno, Stary Folwark oraz centralę o poj. powyżej 1000 NN usytuowaną w Suwałkach. Główne połączenia telekomunikacyjne przebiegające przez teren gminy Suwałki to linie światłowodowe:

Suwałki – Szypliszki – Budzisko – Wilno i Suwałki – Kowno zapewniające bezpośrednie połączenie z Litwą

Suwałki – Krasnopol – Sejny z odgałęzieniem do Starego Folwarku

Suwałki – Nowinka – Augustów z odgałęzieniem do Płociczna

Suwałki – Raczki

Suwałki – Osowa

Suwałki – Jeleniewo

oraz połączenie kablem doziemnym Suwałki – Przebród - Bakalarzewo

Główne połączenia dalekosiężne to linie światłowodowe relacji Suwałki – Elk – Olsztyn i Suwałki – Białystok – Warszawa

Poza tradycyjną siecią telekomunikacyjną na terenie gminy funkcjonuje: dynamicznie rozwijająca się łączność za pomocą telefonii komórkowej obsługiwanej przez m.in. operatorów ERA GSM, PLUS GSM i CENTERTEL. Sieć telefonii komórkowej swym zasięgiem pokrywa cały obszar gminy. Lawinowo rośnie liczba abonentów sieci telefonii komórkowej i zwiększa się oferta usług np.: dostęp do Internetu, poczty elektronicznej. Na terenie gminy znajdują się dwie stacje bazowe telefonii komórkowej: w Płocicznie –Tartak, przy drodze Suwałki – Augustów oraz jedna w trakcie realizacji – w okolicy miejscowości Tartak.

Stworzenie sprawnego systemu telekomunikacyjnego, dostosowanie go do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego i osiągnięcie obecnie obowiązującego standardu usług wymagać będzie:

- budowy nowych linii rozdzielczych zgodnie z zapotrzebowaniem potencjalnych odbiorców;
- dalszego rozwoju telefonii komórkowej i budowy stacji bazowych w zależności od potrzeb mieszkańców i na terenach o niedostatecznym zasięgu sieci;
- utrzymania istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym;
- zwiększenia liczby abonentów;
- zwiększenia ofert programowej usług telefonicznych;
- zwiększenia dostępności do sieci informatycznej i komputeryzacji szkół.

Nowoczesne technologie, rozbudowa sieci teleinformatycznych, ułatwienie dostępu do internetu w szkołach i instytucjach publicznych, upowszechnianie technik informatycznych jest szansą przyspieszenia rozwoju i zwiększenia konkurencyjności gminy.

Przy rozbudowywaniu i modernizowaniu infrastruktury telekomunikacyjnej należy dążyć do zmniejszenia uciążliwości urządzeń systemu dla otoczenia poprzez ich budowę w sposób nie kolidujący z rozwojem osadnictwa: realizowanie linii światłowodowych jako podwieszanych na istniejących liniach wysokiego napięcia, prowadzenie światłowodów wzdłuż dróg. Przez teren gminy Suwałki przebiega linia światłowodowa podwieszona na linii 110 kV Suwałki „Hańcza” – Sejny.

Na terenie gminy nie występują urządzenia systemu radiokomunikacji i teletransmisji, ale dla zapewnienia prawidłowej pracy urządzeń przekaźnikowo-nadawczych: stacji radiowo-telewizyjnej „Krzemieniucha” w gminie Jeleniewo i stacji linii radiowych „Kamień” w gminie Sztabin oraz uniknięcia kolizji z innymi obiektami zagospodarowania przestrzennego (zwłaszcza znacznej wysokości) wymagane jest utrzymanie pasa ochronnego linii radiokomunikacji i teletransmisji przebiegającego przez teren gminy.

3.15.9. Gospodarka odpadami

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązuje wszystkie samorządy, do odbioru od właścicieli nieruchomości wytwarzanych przez nich odpadów komunalnych. Oprócz wywozu odpadów komunalnych z nieruchomości prywatnych i publicznych, na terenie Gminy Suwałki znajdują się kontenery KP-7 ustawione w miejscach publicznych oraz pojemniki znajdujące się na przystankach autobusowych oraz pojemniki uliczne.

Od 01.07.2013 roku funkcjonuje punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych w Gminie Suwałki w miejscowości Zielone Kamedulskie. Do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych można, własnym transportem dostarczyć oraz bezpłatnie pozostawić następujące selektywnie zebrane rodzaje odpadów: zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane leki, chemikalia, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe, popiół i żużel.

Wyroby zawierające azbest, a w przypadku ich usunięcia, odpady zawierające azbest stanowią potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska. Wobec uznania szkodliwego wpływu włókien azbestu na człowieka w wielu krajach świata w latach 90 – tych ubiegłego wieku wprowadzono całkowity zakaz jego stosowania. Wyroby zawierające azbest, znajdujące się na terenie Gminy Suwałki to przede wszystkim płyty płaskie azbestowo – cementowe oraz płyty faliste azbestowo – cementowe. Ilość wyrobów zawierających azbest, zamontowanych na budynkach w Gminie Suwałki oszacowano łącznie na 269 703,74 m², tj. 3 641 Mg. Szkodliwe działanie uszkodzonych wyrobów zawierających azbest stanowi o potrzebie systematycznego usuwania tych wyrobów z terenu gminy. W związku z tym Gmina Suwałki od 2009 roku udziela pomocy finansowej mieszkańcom gminy w usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Korzystając z pozyskanych funduszy usunięto w latach 2009 – 2013: 55 888,79 m², tj. 824,027 Mg.

3.16. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych i określa się obszary, na których będą one rozmieszczone zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego.

Cele publiczne określone wg art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, których realizacji służyć będą przedmiotowe zadania, obejmują w w/w planie zagospodarowania przestrzennego między innymi:

- wydzielanie gruntów pod realizację inwestycji,

- budowę i utrzymanie urządzeń z zakresu infrastruktury technicznej,
- budowę, rozbudowę i utrzymanie obiektów infrastruktury społecznej,
- budowę i utrzymanie obiektów na potrzeby obronności.

Zadania służące realizacji celów publicznych to działalność państwa lub właściwej jednostki samorządu terytorialnego, finansowana w całości lub części z budżetu państwa, samorządu lub ze środków własnych inwestora. Warunkiem realizacji zadań zawartych w programach rządowych, wpisanych do wojewódzkiego rejestru oraz zadań samorządowych województwa zawartych w programie wojewódzkim, a także innych zadań uznanych za publiczne, zgodnie z art. 44, pkt. 1-4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jest ich wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego po uprzednim przeprowadzeniu przez marszałka województwa negocjacji z wójtem gminy.

Przedmiotem tych negocjacji powinny być:

- warunki wprowadzenia zadań do planów miejscowych, dotyczące pokrycia kosztów sporządzenia planów lub ich zmiany oraz zakres i zawartość materiałów wejściowych dostarczonych przez Inwestora,
- realizacja zobowiązań finansowych z tytułu skutków prawnych sporządzenia planów określonych w w/w ustawie.

Zbiór zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego usystematyzowano poprzez ich podział na:

- a) działy i rodzaje powiązane z poszczególnymi celami publicznymi (np. układy transportowe, infrastruktura techniczna, infrastruktura społeczna itp.),
- b) grupy zadań (w obrębie działów) obejmujące:
 - **zadania rządowe** ujęte w rejestrze Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast,
 - **zadania ujęte w uchwalonym programie wojewódzkim,**
 - **potencjalne zadanie programów rządowych lub centralnych** wynikające z dokumentów rządowych, takich jak np. "Koncepcja polityki przestrzennej zagospodarowania kraju", strategię i politykę resortowe, plany rozwoju instytucji centralnych zarządzających infrastrukturą, w tym zgłoszone jako wnioski do planu,
 - **potencjalne zadania programów wojewódzkich** zawarte w programach średnio i długookresowych, sporządzanych przez organy i jednostki **samorządu województwa** oraz zgłoszone jako wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego województwa przez samorządy lokalne,
 - **potencjalne zadania programów wojewódzkich lub planów rozwoju jednostek** zarządzających regionalną ponadlokalną infrastrukturą techniczną i społeczną, w tym zgłoszone jako wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego województwa,

- **potencjalne zadania programów centralnych lub regionalnych** wynikające z potrzeb regionalnych, które wyłoniły się w trakcie prac planistycznych nad kierunkami zagospodarowania, a wiążą się z ogólnymi zapisami : „Strategii rozwoju województwa do roku 2010”.

W **programie wojewódzkim** na lata 2001 – 2003 były zapisane **zadania** dotyczące obszaru całego województwa, w tym Gminy Suwałki:

- 1) komputerowy System Informacji Turystycznej i Promocji Województwa Podlaskiego,
- 2) wspomaganie zarządzania województwa przez administrację samorządową,

Wśród **potencjalnych zadań** o charakterze ponadlokalnym, wynikających z kierunków zagospodarowania przestrzennego, zawartych w programach rozwoju kultury do roku 2006, sportu do roku 2005 i turystyki do roku 2010 **samorządu wojewódzkiego**, dotyczących obszaru gminy Suwałki, zapisano:

- 1) organizację muzeów społecznych lub regionalnych, izb rękodzieła ludowego, warsztatów rękodzielniczych i innych – w terminie do roku 2006,
- 2) stworzenie punktów wypożyczalni nart i wytyczenie szlaków narciarskich w najpopularniejszych rejonach rozwoju narciarstwa biegowego – w terminie do roku 2006,
- 3) budowę nowych kampingów, pól biwakowych, schronisk, bazy gastronomicznej itp. na szlakach turystycznych pieszych i rowerowych – w terminie do roku 2006,
- 4) budowę przystani i stanic wodnych dla potrzeb turystyki wodnej – w terminie do roku 2015,
- 5) przekształcanie budynków byłych szkół w schroniska młodzieżowe oraz obiekty turystyki kwalifikowanej – w terminie od roku 2015.

Do **potencjalnych zadań** wynikających z kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa – wniosków zgłoszonych przez **instytucje i samorządy lokalne** zaliczono:

- 1) modernizację - adaptację budynków WPN na Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychiatrycznymi w Lipniaku – w terminie uzależnionym od środków finansowych,
- 3) budowę portu jachtowego na potrzeby żeglarstwa w Starym Folwarku – w terminie zależnym od środków finansowych,
- 4) budowę infrastruktury turystycznej obejmującej m. in. budowę ścieżek rowerowych i obiektów towarzyszących (hotelu o wysokim standardzie) w mieście i w kierunkach atrakcyjnych miejsc wypoczynku wokół miasta,
- 5) modernizację wraz z rozbudową bazy w Ekoturystycznym Ośrodku Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego w Starym Folwarku – w terminie zależnym od środków finansowych,
- 6) rozbudowę Stacji Wodnej Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego w Gawrych Rudzie – w terminie zależnym od środków finansowych,
- 7) wyznaczenie tras rowerowych na terenie Wigierskiego Parku Narodowego – w terminie zależnym od środków finansowych,
- 8) modernizację istniejących obiektów z przeznaczeniem na gospodarstwa agroturystyczne w miejscowościach: Leszczewek, Stary Folwark, Cimochovizna, Magdalenowo – Wigry, Piertanie,

Tartak, Burdyniszki, Krzywe, Płociczno, Gawrych Ruda – w terminie zależnym od środków finansowych,

- 9) rozwój turystyki aktywnej w okolicach parku narodowego – w latach 2004 – 2006,
- 10) zintegrowany system zagospodarowania i wykorzystania szlaków turystycznych Suwalszczyzny – w terminie zależnym od środków finansowych,
- 11) utworzenie Ośrodka Rozwoju Zrównoważonego w Gawrych Rudzie – Słupie WPN – w terminie zależnym od środków finansowych,
- 12) organizację tras rowerowych międzynarodowych:
 - R 11 Danowskie – Bryzgiel – Stary Folwark – Maćkowa Ruda,
 - „Pierścień rowerowy Suwalszczyzny” Wysoki Most – Stary Folwark – Suwałki – Bakałarzewo – w terminie zależnym od środków finansowych,

Do **potencjalnych zadań** wynikających z planów rozwoju **PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok** krótkoterminowych i perspektywicznych zaliczono:

- 1) modernizację linii RPZ „Hańcza” – RPZ „Potasznia” – RPZ „Piecki” - w terminie do roku 2020,
- 2) budowę linii RPZ „Filipów” – RPZ „Wiżajny” – po roku 2030, modernizację linii RPZ „Hańcza” Suwałki – RPZ Olecko – w terminie do roku 2022,
- 3) modernizację RPZ „Hańcza” Suwałki – RPZ Sejny – po roku 2030.

Jako **potencjalne zadanie** programów rządowych wynikające z długoterminowych planów **rozwój Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.** zapisano:

- budowę gazociągu w/c wraz ze stacjami redukcyjno – pomiarowymi pierwszego stopnia Raczki – Suwałki DN 200 w orientacyjnym terminie 2011 – 2020 roku.

Do **potencjalnych zadań** wynikających z **Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego** zaliczono budowę gazociągu wysokiego ciśnienia wraz ze stacjami redukcyjno – pomiarowymi I stopnia:

- 1) Suwałki – Nowinka,
- 2) Suwałki – Jeleniewo – Krasnopol – Sejny.

Potencjalnym zadaniem programów rządowych dotyczących dróg krajowych, wynikających z:

- a) Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju,
- b) Programów resortowych,
- c) Strategii rozwoju województwa podlaskiego

i innych jest budowa zachodniej obwodnicy miasta Suwałk o nawierzchni do 115 kN/oś w ciągu drogi S61 „S8 (Ostrów Mazowiecka) – Łomża – Stawiski – Szczuczyn – Elk – Raczki – Suwałki – Budzisko – granica państwa (Kowno)” – w terminie do roku 2020,

Potencjalnymi zadaniami programów rządowych i samorządowych dotyczących przebudowy linii kolejowych wynikających z:

- a) Polityki i zamierzeń inwestycyjnych PKP S.A.,
- b) Strategii rozwoju województwa podlaskiego do 2010 roku i innych strategii, programów i wniosków samorządów dotyczących linii E 75 Białystok – Sokółka – Suwałki – Trakiszki, są:
 - 1) budowa 2 torów na odcinkach jednotorowych, na trasie E75 – Białystok – Sokółka – Augustów – Suwałki,
 - 2) elektryfikacja na odcinku Sokółka – Suwałki – Trakiszki,
 - 3) dostosowanie tej linii do kursowania pociągów z prędkością w ruchu pasażerskim 169 km/h i towarowym 120 km/h przy nacisku 225 kN/oś,
 - 4) sukcesywna budowa dwupoziomowych przecięć z trasami drogowymi.

Wśród **potencjalnych zadań programów wojewódzkich** wynikających z polityki i zamierzeń inwestycyjnych **samorządów** oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa zapisano dla Gminy Suwałki:

- 1) w ramach „Programu zintegrowanego rozwoju drogownictwa” – przebudowy i budowy dróg nie ujętych w innych zadaniach:
 - przebudowę drogi Nr 653 Sedranki – Bakalarzewo – Suwałki – Sejny – Poćkuny – w terminie do roku 2015,
 - przebudowę drogi wojewódzkiej nr 655 Kąp – Wydminy – Olecko – Raczki – Suwałki – Rutka-Tartak – w terminie do roku 2015,
 - przebudowę drogi wojewódzkiej Nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki – w terminie do 2015 roku,
 - przebudowę drogi powiatowej Kaletnik – Orlinek – Krasnopol – w terminie do 2010 roku.
- 2) w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, uporządkowanie gospodarki poprzez:
 - budowę stacji uzdatniania wody na terenie ujęcia komunalnego m. Suwałk i rozbudowę sieci wod. kan. na terenie miasta i gminy Suwałki – w terminie do roku 2004,
 - budowę systemu kanalizacji sanitarnej wokół jeziora Wigry z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni w Suwałkach i Bryzglu oraz sukcesywne porządkowanie gospodarki ściekowej w istniejącej zabudowie rolniczej, mieszkaniowej nierolniczej, rekreacyjnej i ośrodkach turystycznych - w terminie po roku 2003,
- 3) w zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów : budowę składowiska odpadów niekomunalnych przy kompostowni m. Suwałki na terenie wsi Zielone Kamedulskie, w Gminie Suwałki, na potrzeby powiatu suwalskiego i miasta Suwałki – w terminie do 2003 roku.

W zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej jako **potencjalne zadanie** wynikające z informacji **samorządów i TP S.A.** zapisane zostały:

- 1) budowa regionalnej szerokopasmowej infrastruktury telekomunikacyjnej na potrzeby społeczeństwa informacyjnego powiązanej ze strukturą sieci Pionier w Gminie Suwałki – w terminie 2002 - 2003 r.,
- 2) budowa linii światłowodowych na obszarze gminy – I etap do 2004 roku.

Do aktualizacji „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju” przyjętej 17.11. 2000 r. przez Sejm Rzeczypospolitej, a ogłoszonej w obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 20.07.2001 r.) MP. Nr 26, poz. 423 z 16 sierpnia 2001 roku do rozważenia i uwzględnienia zgłoszono następujące zmiany dotyczące obszaru Gminy Suwałki:

- w elementach stabilizujących Koncepcję Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju:
 - 1) w zakresie infrastruktury transportowej:
 - a) brakującą linię kolejową magistralną E 75 (Rail Baltica) – odcinek Sokółka – Augustów – Suwałki – Trakiszki – Kowno, przewidzianą do obsługi I europejskiego korytarza transportowego Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa. Linia ta jest projektowana do modernizacji i przebudowy w „Polityce transportowej państwa w latach 2001 - 2015 dla zrównoważonego rozwoju” przyjętej przez Radę Ministrów 17.10.2001 roku,
 - b) priorytetowe przystosowanie projektowanych do przebudowy magistralnych linii kolejowych E-75 (Rail Baltica) – Warszawa – Białystok – Sokółka – Suwałki – Trakiszki – (Kowno – Ryga – Talin) i E-26 Warszawa – Białystok – Sokółka – Kuźnica – (Grodno – Wilno – Sankt Petersburg) do uruchomienia transportu kombinowanego.

3.17. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Na terenie gminy Suwałki istnieją niewielkie obszary zagrożone powodzią, zlokalizowane przy rzece Czarna Hańcza w obrębach geodezyjnych Czarnakowizna, Potasznia, Bród Stary, Bród Nowy, Sobolewo i Cimochovizna oraz przy rzece Żubrówka w obrębie geodezyjnym Magdalenowo.

Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi stanowi zasięg zalewu bezpośredniego wodą o prawdopodobieństwie 1%, na którym obowiązują przepisy odrębne - Prawo wodne.

Dla terenów, dla których nie określono obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, właściwy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze aktu prawa miejscowego, wprowadzić zakazy, kierując się potrzebą ochrony wód, lub kierując się względami bezpieczeństwa ludzi i mienia.

Lokalizację obszarów wskazano na rysunku studium – Uwarunkowania – załącznik Nr 2, w skali 1:25000.

4. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru Gminy Suwałki wynikają z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych ich rozwoju. Są również spójne z misją, celami i kierunkami rozwoju społeczno-gospodarczego zapisanymi w strategiach i planach dotyczących tego obszaru.

Celem generalnym zagospodarowania przestrzennego gminy jest kształtowanie jej przestrzeni w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych

regionów kraju, zgodnie z wymogami integracji europejskiej w sposób generujący wzrost konkurencyjności, efektywności gospodarczej i poprawę warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.

W przyjętych ustaleniach określono kierunki działań zmierzających do osiągnięcia poniższych głównych celów:

- 1) kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych nawiązujących do europejskiego systemu gospodarki przestrzennej, służących integracji europejskiej oraz wzmocnieniu spójności w gospodarowaniu przestrzenią gminy w sposób zrównoważony i dostosowany do wymogów integracji i współpracy europejskiej zakresie wdrażania:

- europejskiego systemu sieci ekologicznej obszarów chronionych NATURA – 2000,
- norm sanitarnych Unii Europejskiej, technologii przyjaznych oraz oszczędności surowców i energii,
- norm i standardów urbanistycznych i cywilizacyjnych w modernizacji i przekształcaniach struktury przestrzennej systemu osadniczego gminy,

Tworzenie warunków przestrzennych do rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej pozyskaniu europejskich środków pomocowych i funduszy strukturalnych w szczególności dla modernizacji i rozbudowy infrastruktury transportowej, systemów energetycznego i gazowniczego, wodno – kanalizacyjnego oraz rozwoju infrastruktury turystycznej.

- 2) kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych tworzących warunki wzrostu, efektywności gospodarowania oraz racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych poprzez:

- tworzenie warunków przestrzennych dogodnych dla lokalizacji inwestycji produkcyjnych i usługowych oraz dla rozbudowy „otoczenia biznesu”
- tworzenie warunków przestrzennych zapewniających możliwość restrukturyzacji i rozwoju rolnictwa zdolnego sprostać standardom i konkurencji w Unii Europejskiej, a zwłaszcza poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, standardu cywilizacyjnego wsi i zwiększenia zatrudnienia w sektorach pozarolniczych,
- kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych sprzyjających rozwojowi turystyki i wypoczynku przy wykorzystaniu unikalnych walorów przyrodniczych.

- 3) kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej z uwzględnieniem:

- racjonalnej relacji funkcjonalno – przestrzennej między zamieszkaniem – pracą – rekreacją – usługami i administracją,
- współczesnych standardów cywilizacyjnych zaspokajania potrzeb społecznych, w tym kulturowych,
- zmniejszania nieuzasadnionej dysproporcji w rozmieszczaniu i jakości infrastruktury społecznej,

- 4) kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogaceniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego, a w szczególności:
 - prawnie chronionych, unikalnych w skali kraju i Europy walorów ekologicznych,
 - zasobów wód powierzchniowych i podziemnych,
 - rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zasobów leśnych,
- 5) kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę krajobrazu kulturowego i obiektów zabytkowych przed zniszczeniem, degradacją i dewastacją oraz ich wykorzystanie dla celów społecznych i gospodarczych zgodnie z konwencjami i porozumieniami międzynarodowymi,
- 6) kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych zapewniających w szczególności:
 - bezpieczeństwo i ochronę ludności i mienia,
 - niezawodność funkcjonowania w warunkach zagrożenia państwa,
 - wysoką odporność na skutki nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i klęsk żywiołowych.

4.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego

Kierunki rozwoju sieci osadniczej wynikają z możliwości realizacyjnych, głównie w skali lokalnej. Podstawową zasadą harmonizowania rozwoju osadnictwa winno być dążenie do likwidacji narastających dysproporcji, zagrożeń i barier rozwojowych. Pokonywanie tych barier oraz poprawa funkcjonalności układu osadniczego wiąże się głównie z możliwościami rozbudowy infrastruktury technicznej, komunikacji, pokonywania barier ekologicznych. Dotychczasowy rozwój sieci osadniczej pozwala na ustalenie następującej hierarchii strukturalno – administracyjnej:

- Miasto Suwałki - głównym wielofunkcyjnym gminnym ośrodkiem rozwoju;
- Zespół wsi: Stary Folwark – Leszczewek , Gawrych Ruda – Płociczno oraz Przebród – to jednostki o funkcji produkcyjnej oraz usługowej dla sąsiednich terenów, wspomagające miasto Suwałki;
- Wsie: Krzywe, Nowa Wieś, Poddubówek, Biała Woda, Bród Stary – jednostki o funkcji produkcyjnej oraz usługowej dla sąsiednich terenów, wspomagające obsługę ludności i rolnictwa
- Lipniak - jednostka o funkcji rolniczej i usługowej na poziomie elementarnym;
- wieś Wigry, Gawrych Ruda, Żyliny – pełnić ma ją dodatkowo funkcję wyspecjalizowaną – kultu religijnego;
- pozostałe wsie o funkcji rolniczej.

W celu:

- zapewnienia ładu przestrzennego w kształtowaniu zagospodarowania gminy,
- utrzymania i zapewnienia harmonijnego rozwoju struktur przestrzennych jednostek osadniczych ,
- zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych środowiska,
- utrzymania tożsamości kulturowej zabudowy,
- zachowania walorów krajobrazowych

ustala się poniższe zasady działania:

- racjonalne wykorzystanie terenów, w tym zwłaszcza wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych,
- racjonalne zagospodarowanie terenów najbardziej atrakcyjnych turystycznie, w tym szlaków turystycznych, szlaków wodnych, ścieżek rowerowych przy zachowaniu i ochronie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
- zachowanie właściwej skali i charakteru zabudowy przy uwzględnieniu tradycyjnej architektury wiejskiej,
- ograniczanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów.

Kierunki działań powinny zmierzać do:

- 1) tworzenia warunków do kształtowania przejrzystej struktury przestrzennej miejscowości poprzez modernizację istniejących obiektów i przeznaczenie wolnych terenów pod nowe obiekty mieszkaniowe, usługowe, użyteczności publicznej, rekreacyjne i układy transportowe;
- 2) porządkowania terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, usługowej i produkcyjnej, szczególnie położonych wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych i szlaków turystycznych;
- 3) utrzymania harmonijnego krajobrazu otwartego, szczególnie na obszarach najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo, architektonicznie i kulturowo;
- 4) racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych poprzez preferowanie zagospodarowania turystycznego, krajoznawczego i wypoczynkowego;
- 5) tworzenia terenów przestrzeni publicznych, miejsc wypoczynku, sportu, zieleni, ciągów pieszych, parkingów.

Określone kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenu uwzględniają bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z ustaleniami zawartymi w punkcie 3.18 niniejszego opracowania. Nie zachodzą przesłanki do określania kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenu wynikające z audytu krajobrazowego.

4.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

W oparciu o kryteria przyrodnicze, historyczne, funkcjonalne i architektoniczne - omówione w pkt 3 Studium - ustalono kierunki zagospodarowania przestrzennego dotyczące stref, obszarów i terenów polityki przestrzennej charakteryzujących się zróżnicowanymi uwarunkowaniami i możliwościami zagospodarowania przestrzennego.

Obszar gminy został podzielony na trzy strefy polityki przestrzennej określone na rysunku odpowiednimi symbolami:

Strefa I – o wysokim reżimie ochronnym, z dopuszczeniem rozwoju turystyki i rolnictwa. Granice strefy pokrywają się z granicami Wigierskiego Parku Narodowego.

Dla strefy tej określono następujące główne kierunki zagospodarowania:

- dostosowanie sposobów użytkowania i zagospodarowania terenów do warunków i ustaleń określonych w planie ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i określonych dla obszarów Natura 2000,
- opracowanie planów miejscowych dla obszarów objętych w/w planem ochrony z uwzględnieniem jego wymogów,
- modernizację i przebudowę dróg przechodzących przez Wigierski Park Narodowy, z zachowaniem przepisów ustawy o ochronie przyrody oraz zapewnienie dostępności turystycznej,
- zagospodarowanie turystyczne obszaru, w tym zwłaszcza szlaku kajakowego jeziora Wigry i rzeki Czarnej Hańczy, ścieżek dydaktycznych, punktów widokowych, przystani i pól namiotowych,
- na terenie parku zachowuje się istniejącą zabudowę zagrodową i istniejącą zabudowę wsi. Dopuszcza się w niej budowę, przebudowę i remonty obiektów oraz zmianę sposobu ich użytkowania i przeznaczenia, z zastosowaniem formy architektury regionalnej zharmonizowanej z zabudową istniejącą i otaczającym krajobrazem,
- na terenie parku możliwe jest wprowadzenie nowej zabudowy siedliskowej w wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego strefach skupionej zabudowy wsi, a przy wznoszeniu nowych obiektów budowlanych konieczne jest stosowanie formy architektury regionalnej, zharmonizowanej z zabudową istniejącą i otaczającym krajobrazem,
- wyznacza się tereny wyłączone spod zabudowy poza terenami zainwestowanymi wsi i wyznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenami skupionej zabudowy. W stosunku do istniejącej zabudowy na tych terenach dopuszcza się remonty obiektów bez prawa ich rozbudowy i zmiany funkcji,
- istniejące budynki letniskowe w Gawrych Rudzie (na obszarze WPN) bez uregulowanego stanu prawnego mogą być użytkowane do czasu ich dekapitalizacji. Wprowadza się zakaz ich remontów, a także przebudowy, odbudowy, rozbudowy i nadbudowy oraz nie przewiduje ich legalizacji,
- zakazuje się lokalizowania obiektów budowlanych w pasie co najmniej 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych, ogólnodostępnych plaż, kąpielisk i przystani wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,
- dla terenów objętych ochroną krajobrazową wprowadza się następujące zakazy:

- b) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego, albo też budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
 - c) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
 - d) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym, albo utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
 - e) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka,
 - f) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych.
- utrzymanie istniejącej struktury użytkowania gruntów z dopuszczeniem zamiany gruntów ornych na użytki zielone, utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci drożnej, rozłogów pól, łąk i pastwisk, prowadzenie produkcji rolniczej ekologicznej.

Strefa II – o podwyższonym reżimie ochronnym z możliwością rozwoju turystyki, rolnictwa i osadnictwa. Granice tej strefy pokrywają się z granicami strefy ochronnej Wigierskiego Parku Narodowego i obszarów chronionego krajobrazu.

Główne kierunki zagospodarowania:

- rozwiązanie - dla terenów zwłaszcza otaczających WPN - problemu oczyszczania ścieków oraz usuwania i utylizacji odpadów – na zasadzie priorytetu inwestycyjnego,
- dopuszczenie realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, rolniczej, letniskowej oraz obiektów usługowych i rzemiosła nieuciążliwego szczególnie w plombach istniejącej zabudowy wiejskiej,
- adaptację i modernizację oraz w razie konieczności budowę nowych układów komunikacyjnych,
- tworzenie bazy usługowej i noclegowej dla turystyki i wypoczynku, upowszechnianie agroturystyki,
- wprowadzenie zakazu realizacji nowej zabudowy na terenach udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego,

- opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zwłaszcza dla wsi: Gawrych Ruda, Płociczno, Krzywe, Mała Huta, Okuniowiec i innych wsi w których przewiduje się rozwój i lokalizację usług,
- utrzymanie istniejącej struktury użytkowania gruntów i mozaikowości pól z dopuszczeniem zmiany gruntów rolnych na użytki zielone oraz zadrzewienia,
- uwzględnienie zasad gospodarowania ustalonych dla obszarów krajobrazu chronionego, ustalonych uchwałami Sejmiku Województwa Podlaskiego,
- zakaz eksploatacji złóż kruszywa naturalnego (zakaz nie dotyczy terenu oznaczonego T-NO na rysunku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Suwałki - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego – załącznik Nr 3).

Strefa III – rolniczo – osadnicza i aktywizacji gospodarczej obejmująca pozostałe tereny gminy.

Główne kierunki to:

- uzupełnianie w formie plomb istniejącej zabudowy wiejskiej, przy dopuszczeniu zabudowy rolniczej, mieszkaniowej i letniskowej,
- wyznaczanie terenów pod zabudowę przemysłowo-składową,
- tworzenie bazy usługowej wzdłuż szlaków turystycznych, upowszechnianie agroturystyki,
- adaptowanie i modernizacja oraz budowa nowych układów komunikacyjnych, dążenie do pełnego wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii,
- ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów do IV klasy bonitacyjnej,
- ochrona złóż kruszywa naturalnego,
- ograniczenie lokalizacji zabudowy i jej wysokości, wynikające z funkcjonowania lotniska na terenie Miasta Suwałki i możliwości jego rozbudowy.

Określone kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy uwzględniają bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w Art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. d. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z ustaleniami zawartymi w punkcie 3.8.4 niniejszego opracowania.

4.3. Kierunki rozwoju zagospodarowania rekreacyjnego

Na obszarze Gminy Suwałki przewiduje się następujące formy wypoczynku i turystyki:

- wypoczynek pobytowy (sezonowy i całoroczny) w ośrodkach wypoczynkowych, zespołach domków letniskowych, campingach i polach namiotowych;

- wypoczynek świąteczny na terenach pól namiotowych, campingach, ośrodkach sportów wodnych, kąpieliskach, szczególnie nad jeziorem Krzywe, Okmin, Ożewo.
 - turystykę kwalifikowaną specjalistyczną i krajoznawczą obejmującą między innymi: wędkarstwo, myśliwstwo, turystykę motorową drogową i wodną, kajakarstwo, wędrowniki piesze, rowerowe i konne na wyznaczonych szlakach;
 - turystykę edukacyjną głównie w Wigierskim Parku Narodowym;
- Bazę rekreacyjną na terenie gminy opisano w pkt. 3.5.2.5 Studium.

4.3.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej

Infrastruktura turystyczna – baza noclegowa, gastronomiczna i towarzysząca będzie modernizowana i rozwijana. Jej rozwój , ma obejmować:

a) w zakresie bazy noclegowo – żywieniowej tworzenie warunków do:

- zwiększenia ilości obiektów noclegowych zróżnicowanych pod względem standardu usług i wymagań turystów,
- realizacji bazy w sąsiedztwie jednostek osadniczych,
- modernizacji i rewaloryzacji istniejących obiektów usługowych,
- dostosowania wielkości obiektów do naturalnej pojemności terenów rekreacyjnych,
- adaptacji niewykorzystanych obiektów na potrzeby noclegowe i gastronomiczne,
- adaptacji zagród wiejskich na potrzeby agroturystyki,
- modernizacji istniejących oraz budowę nowych campingów, pól biwakowych i stanic wodnych,
- budowy obiektów małej gastronomii, specjalizujących się w kuchni regionalnej,
- likwidacji bazy substandardowej.

b) w zakresie infrastruktury towarzyszącej tworzenie warunków do:

- dostosowania istniejących placówek kultury do potrzeb ruchu turystycznego,
- rozwoju systemu obiektów i urządzeń ułatwiających korzystanie z podstawowej bazy turystycznej (parkingów, MOP, małej architektury, bazy sanitarnej),
- tworzenia punktów wypożyczenia sprzętu turystycznego,
- modernizacji i budowy przystani, kąpielisk,
- budowy ścieżek i szlaków turystyki rowerowej.

4.3.2. Rozwój wiodących form turystyki

Najlepsze warunki rozwoju, zgodnie z walorami naturalnymi środowiska Gminy Suwałki, mają następujące formy turystyki:

- **turystyka przyrodnicza i edukacyjna** (motorowa, piesza, rowerowa, konna, kajakowa) na bazie obszarów chronionych środowiska przyrodniczego – parku narodowego, obszarów krajobrazu chronionego.

Osiągnięcie tego celu wymagać będzie:

- a) skutecznej ochrony i rozwoju sieci obszarów chronionych omówionych szczegółowo w pkt. 3.3.3 i 4.4 studium,
- b) rozwoju różnych form krajowej i międzynarodowej turystyki przyrodniczej na bazie j.w.
- rozwoju sieci ścieżek przyrodniczo edukacyjnych i specjalistycznych na najciekawszych przyrodniczo terenach;
- organizacji lokalnych centrów obsługi ruchu turystycznego, szczególnie w WPN.
- **turystyka kulturowo-etniczna:** motorowa, piesza, rowerowa, konna, kajakowa wymagać będzie następujących działań:
 - objęcia ochroną tradycyjnego specyficznego wiejskiego krajobrazu kulturowego i podniesienia jego estetyki,
 - utworzenia parków krajobrazowo - kulturowych na najciekawszych obszarach wiejskiego krajobrazu (Wigry, Stary Folwark, Leszczewo, Gawrych Ruda, Krzywe),
 - tworzenia i rozwój muzeów regionalnych i skansenów zwłaszcza w WPN i jego otulinie,
 - ograniczenia żywiołowego rozwoju zabudowy letniskowej, szpecącej tradycyjny charakter wsi i obszarów przyrodniczych oraz wyegzekwowanie wydanych decyzji na rozbiórkę samowoli budowlanych w tym zakresie (Gawrych Ruda),
 - wyznakowania i zagospodarowania szlaków turystycznych.
- **turystyka aktywna** służyć powinna wzbogacaniu oferty turystycznej gminy poza tradycyjnymi formami wypoczynku i wydłużeniu sezonu wypoczynkowego .

Jej rozwój wymagać będzie:

 - wyznaczenia i zagospodarowania szlaków rajdów pieszych, narciarskich, rowerowych, konnych, powiązanych z walorami przyrodniczymi kulturowo etnicznymi oraz bazą wypoczynku pobytowego i świątecznego, szczególnie w strefie wypoczynku mieszkańców Suwałk;
 - zagospodarowania jezior i zbiorników wodnych (po wyeksploatowaniu żwiru - Potasznia, Sobolewo) oraz rzek dla potrzeb spływów kajakowych, rejsów żeglarskich, nurkowania, wędkowania, windsurfingu itp.;
 - zagospodarowania terenów przydatnych dla spływów zimowych: narciarstwa śladowego, zjazdowego, żeglarstwa bojerowego.

- **agroturystyka** jako wzbogacenie wypoczynku pobytowego, codziennego i świątecznego wykorzystująca tradycyjny wiejski krajobraz kulturowy i walory przyrodnicze. Rozwój jej wymagać będzie:
 - ustalenia obszarów szczególnie predystynowanych do jej rozwoju w planach miejscowych i związanego z tym programem działań komunalnych w sferze infrastruktury technicznej i społecznej oraz utrzymania dobrego stanu sanitarnego wsi,
 - opracowania wariantowych koncepcji adaptacji istniejących obiektów do zróżnicowanych pod względem standardu potrzeb,
 - ochrony i kultywowania tradycyjnego wiejskiego krajobrazu kulturowego
- **turystyka transgraniczna:** międzynarodowa, której sprzyja przebieg przez teren gminy i miasta Suwałki ważnych europejskich i krajowych ciągów drogowych, kolejowych i wodnych (rzeka Czarna Hańcza, jezioro Wigry) oraz wartościowych turystycznie projektowych transgranicznych obszarów chronionych (Trzy Puszcze),
Rozwój jej wymagać będzie:
 - modernizacji głównych dróg tranzytowych gminy i miasta, krajowych i wojewódzkich,
 - modernizacji magistralnej linii kolejowej Nr E75,
 - utworzenia i zagospodarowania turystycznego transgranicznego obszaru chronionego – Trzy Puszcze,
 - realizacji przebiegających przez obszar gminy transgranicznych pieszych i rowerowych szlaków turystycznych na Litwę i Białoruś.
- **wypoczynek w ekosystemach leśnych i wodnych** rozwijany w różnych formach (pieszy, rowery) wymagać będzie w szczególności:
 - waloryzacji wybranych kompleksów leśnych pod kątem ich funkcji rekreacyjnych oraz określenie ich chłonności i pojemności rekreacyjnych;
 - weryfikacji istniejących oraz rozwoju nowych szlaków leśnych, pól biwakowych;
 - rekultywacji zdewastowanych zasobów bazy wypoczynkowej;
 - przystosowania zbiorników wodnych poprzez budowę pomostów, punktów wynajmu sprzętu, pól biwakowych, stanic przy szlakach wodnych, plaż i kąpielisk wodnych ;
 - kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej w strefach brzegowych jezior i zbiorników wodnych.

4.4. Kierunki i zasady ochrony środowiska przyrodniczego

Podstawowym celem w zakresie środowiska przyrodniczego jest ochrona przyrody , co w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r., oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody .

Ochrona przyrody jest częścią polityki ekologicznej państwa, jest obowiązkiem każdego człowieka, organów państwowych oraz samorządu terytorialnego, a także jednostek organizacyjnych oraz osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność wpływającą na przyrodę.

Podstawowym warunkiem skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategii i polityce w poszczególnych dziedzinach gospodarowania.

4.4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów

Ochrona zasobów środowiska realizowana jest na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz przepisów szczególnych.

Podstawowe zasady ochrony środowiska to :

- **ochrona wód śródlądowych** poprzez utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej,
- doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach, dotyczy to głównie rzeki Czarnej Hańczy,
- eliminowanie źródeł zanieczyszczeń,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi,
- wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód,
- przestrzegania zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnego ujęcia wody,
- prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych,
- **ochrona powierzchni ziemi** poprzez likwidację źródeł zanieczyszczeń (nielegalne wysypiska i wylewiska nieczystości),
- zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń energetycznych przez stosowanie proekologicznych nośników energetycznych (wiatrowych),
- ograniczenie niekorzystnych skutków eksploatacji złóż kruszywa naturalnego przez rekultywację wyrobisk,
- ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska,
- **ochrona powietrza atmosferycznego** poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,
- stosowanie proekologicznych nośników energetycznych, poprzez lokalizację elektrowni wiatrowych na obszarach o odpowiednich warunkach wiatrowych,
- ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji określonych przepisami w planach miejscowych, zwłaszcza w odniesieniu do Wigierskiego Parku Narodowego i obszarów zurbanizowanych.

4.4.2. Zasady ochrony przyrody

Ochrona przyrody ma na celu :

1. Utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów.
2. Zachowanie różnorodności gatunkowej.
3. Zachowanie dziedzictwa geologicznego.
4. Zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów.
5. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody i podwyższanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy przez przedstawicieli władz lokalnych – samorządowych.
6. Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody.

Zgodnie z założeniami VI Programu działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001 – 2010 realizacja zrównoważonego rozwoju ma nastąpić poprzez poprawę środowiska i jakości życia obywateli UE.

Polityka osiągania celów przyrodniczych obejmuje następujące kierunki i zasady działania:

1. Utworzenie europejskiej sieci ekologicznej **NATURA 2000**, która obejmować będzie:
 - a) Specjalne obszary ochrony (**SOO**) o znaczeniu dla Wspólnoty, mające na celu ochronę siedlisk naturalnych oraz flory i fauny, gdzie stosuje się działania ochronne w celu zachowania w stanie naturalnym siedlisk i gatunków, dla których obszary zostały wyznaczone w stanie naturalnym lub w celu odtworzenia takiego stanu;
 - b) Obszary specjalnej ochrony (**OSO**) realizujące ochronę dziko żyjących ptaków na obszarach występowania tych gatunków, a także występowania gatunków migracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów podmokłych o znaczeniu międzynarodowym.
2. Sieci Natura 2000 na terenie gminy Suwałki obejmują:
 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 (OSO) – „Puszcza Augustowska” – na terenie gminy pow. ok. 9560 ha
 - projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – Jeleniewo PLH200001 – na terenie gminy pow. ok. 773 ha
 - projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – „Ostoja Wigierska” PLH200004 – na terenie gminy pow. ok. 8625 ha
 - projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – „Pojezierze Sejneńskie” PLH200007 – na terenie gminy pow. ok. 51 ha
 - projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) – „Ostoja Augustowska” PLH200005 – na terenie gminy pow. ok. 2296 ha.
3. Ochrona elementów systemu przyrodniczego gminy w tym:
 - a) Wigierskiego Parku Narodowego,
 - b) Pomników przyrody,
 - c) Obszaru chronionego krajobrazu,
 - d) Obszarów Natura 2000 i Transgranicznego obszaru chronionego „Trzy Puszcze”.

4.4.3. Zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

Krajobraz kulturowy Gminy Suwałki należy określić jako zachowany w stopniu dostatecznym. Niekorzystnie na kształt krajobrazu wpłynęły procesy budowlane zapoczątkowane na początku lat 70. ubiegłego wieku. Nowe budownictwo na wsi rozwijało się w sposób chaotyczny, bez odpowiednich dla tego terenu projektów, które nawiązywałyby do lokalnych tradycji budowlanych w formie i materiale. Z punktu widzenia walorów kulturowych najcenniejszy jest zespół poklasztorny w Wigrach z najbliższym otoczeniem. Wartościowe są też wsie Sobolewo, Płociczno, Leszczewo. Najlepiej w suwalskim krajobrazie kulturowym przetrwały układy pól, łąk oraz sieć dróg gruntowych. Ważniejsze historyczne trakty uległy znacznym przeobrażeniom. Największe zmiany zaszły w budownictwie. Zabytkowe budynki mieszkalne i gospodarcze zachowały się sporadycznie i występują pojedynczo. Jedynie budownictwo leśne zachowało się najlepiej.

W celu ochrony krajobrazu kulturowego Gminy Suwałki należy:

- bezwzględnie zachować obiekty o walorach kulturowych i poddać je konserwacji lub restauracji,
- poddać ochronie układy ruralistyczne, zabudowę siedliskową i osad leśnych,
- rozwijać nowe budownictwo wiejskie i letniskowe o formach nawiązujących do architektury lokalnej (obiekty jednokondygnacyjne o dachach dwuspadowych),
- podjąć działania zmierzające do ustalenia wielkości nowych działek letniskowych, które powinny być większe niż 1500 m².

4.5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Dla ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytkowego oraz dóbr kultury współczesnej należy prowadzić różnorodne działania.

W celu ochrony zabytków archeologicznych:

- kontynuować powierzchniowe badania w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski;
- przeprowadzić weryfikacje AZP na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego; zestawienie wyników badań AZP z zachodniej części gminy z badaniami ze wschodniej części gminy pozwala przypuszczać, że badania wykonane na terenie WPN na początku lat 80. były przeprowadzone nierzetelnie.
- oznaczyć w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Suwałki wszystkie stanowiska archeologiczne oraz obszary nie objęte AZP lub wymagające weryfikacji,
- objąć ochroną konserwatorską i oznaczyć następujące obiekty: zespół osadniczy w Brodzie Nowym, osadę kultury sudowskiej w Brodzie Starym, zespół osadniczy w Potaszn. Przed podjęciem decyzji o wpisaniu do rejestru zabytków należy przeprowadzić gruntowne rozpoznanie obiektu oraz uwzględnić stopień jego zagrożenia,
- objąć nadzorem archeologicznym wszystkie ważniejsze inwestycje ziemne (budowa dróg,

melioracje prace przy sieci wodociągowej),

- prowadzić badania stacjonarne w pierwszej kolejności na obiektach zagrożonych; w dalszej kolejności należy kierować się wartością naukową danego stanowiska.

Działania na rzecz historii regionu (gminy) powinny polegać na:

- popularyzowaniu w szkołach (i ewentualnie w gminnych ośrodkach kultury) wiedzy o historii regionalnej, uwzględniając ważne wydarzenia oraz postacie zasłużone dla danego terenu lub miejscowości,
- współpracy z Muzeum Okręgowym w Suwałkach, Wigierskim Parkiem Narodowym oraz lokalnymi stowarzyszeniami w zakresie popularyzacji pradziejów i historii Suwalszczyzny, z uwzględnieniem dziejów poszczególnych wsi i osad,
- utrzymaniu w dobrym stanie miejsc pamięci narodowej.

Działania na rzecz obiektów sakralnych i zabytków ruchomych.

Stan kościołów nie wymaga natychmiastowych prac konserwatorskich. Na bieżąco należy chronić drewniane elementy wyposażenia przed owadami żerującymi na drewnie.

Osobnym zagadnieniem jest sprawa krzyży przydrożnych, licznie występujących w różnych częściach gminy. Konieczna jest ich szczegółowa inwentaryzacja, a w dalszej kolejności opracowanie programu ich konserwacji. W przypadku krzyży metalowych niezbędne jest odrdzewienie i zabezpieczenie przed korozją.

Działania na rzecz zabytków nieruchomych:

- objąć ochroną konserwatorską teren całego Półwyspu Wigierskiego,
- przeprowadzić kompleksowe prace konserwatorskie w zespole dworskim w Hucie. Dwór należy objąć pracami restauratorskimi a park oraz otoczenie dworu zrekonstruować,
- założenie gminnej ewidencji zabytków zgodnie z wymogami Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Działania na rzecz osadnictwa wiejskiego (ruralistyka) oraz budownictwa wiejskiego i leśnego powinny polegać na:

- wprowadzić zakaz lokalizacji budynków w miejscach eksponowanych (np. na wzniesieniach),
- w miarę możliwości utrzymać historyczny przebieg dróg i ich nawierzchni (np. odcinek drogi gruntowej/utwardzonej pomiędzy wsią Tartak, a Magdalenowo).

Działania na rzecz cmentarzy:

- przeprowadzić rewaloryzację cmentarzy i mogił z I i II wojny światowej oraz umieścić tablice informacyjne o tych miejscach.

Dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy nie ma gminnego ośrodka kultury, funkcje kulturotwórcze przejęło miasto Suwałki. Dlatego istnieje potrzeba wsparcia działań na rzecz:

- kultywowania lokalnych i regionalnych tradycji,

- prowadzenia zajęć z ginących zawodów,
- utworzenia gminnej i wiejskich izb etnograficznych (np. w szkołach),
- organizacji festynów ludowych.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Jako naczelną zasadę rozwoju infrastruktury transportowej, przyjmuje się zapobieganie i likwidowanie kolizji między uciążliwościami komunikacyjnymi, a zabudową i środowiskiem przyrodniczym, wymagającym ochrony sanitarnej poprzez stosowanie:

- właściwych relacji przestrzennych (odległości) między zabudową, a źródłami uciążliwości komunikacyjnych,
- środków technicznych zmniejszających oddziaływanie źródeł hałasu komunikacyjnego,
- środków technicznych zabezpieczających wody przed komunikacyjnymi zanieczyszczeniami sanitarnymi, w tym w wyniku nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

4.6.1. Komunikacja drogowa

Zakłada się :

- rozdzielenie w układzie drogowym docelowo funkcji obsługi ruchu od obsługi zagospodarowania, poprzez działania na rzecz wytworzenia czytelnego układu wyspecjalizowanych dróg i ulic (przebiegi, parametry techniczne i dostępność jezdni ulic muszą odpowiadać funkcjom przez nie pełnionym) w obsłudze różnych rodzajów ruchu. W szczególności dążyć należy do budowy drogi ekspresowej S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Ełk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)".
- zapewnienie w miarę możliwości dostępności zewnętrznej gminy, w powiązaniach krajowych i regionalnych,
- usprawnienie powiązań wewnętrznych,
- zmniejszenie uciążliwości ruchu drogowego w obrębie Wigierskiego Parku Narodowego,
- poprawę warunków bezpieczeństwa ruchu, w tym pieszego i rowerowego,
- poprawę warunków obsługi przez komunikację zbiorową w powiązaniach wewnętrznych i zewnętrznych,
- poprawę obsługi transportu ładunków,
- poprawę i zróżnicowanie dostępności dla samochodów osobowych, poprawę warunków parkowania.

Gmina Suwałki powiązana będzie z miastem Suwałki i obszarami zewnętrznymi istniejącą drogą krajową Nr 8 (DK Nr 8) klasy GP o przebiegu "(...) - AUGUSTÓW - RACZKI - SUWAŁKI - BUDZISKO - GRANICA PAŃSTWA" oraz istniejącym odcinkiem i projektowaną drogą ekspresową S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Ełk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)" i układem dróg wojewódzkich. Pozostałe połączenia z obszarem

zewnętrznym odbywać się będą siecią dróg powiatowych i lokalnych – gminnych. Przez Wigierski Park Narodowy nie mogą przebiegać drogi do przewozu ładunków niebezpiecznych.

Na rysunku Studium – kierunki zagospodarowania przestrzennego w skali 1:25000 wskazano lokalizację istniejącej i częściowo projektowanej drogi ekspresowej S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Elk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)" wraz z alternatywnym jej przebiegiem w części północnej gminy Suwałki oraz lokalizację istniejących i projektowanych węzłów drogowych.

Stosowanie zjazdów na drodze ekspresowej jest zabronione.

Od granicy gminy do węzła "Suwałki Południe" ustalono na terenie gminy Suwałki przebieg obwodnicy Augustowa, natomiast od miejsca lokalizacji węzła „Suwałki Południe” rozpoczyna się przebieg obwodnicy Suwałk.

W obszarze oddziaływania drogi ekspresowej S61 o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Elk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)" należy ograniczyć zabudowę przeznaczoną na stały pobyt ludzi, z uwagi na uciążliwości związane z hałasem:

- budynki jednokondygnacyjne zaleca się lokalizować w odległości nie mniejszej niż 90,0 m liczonej od zewnętrznej krawędzi jezdni,
- budynki wielokondygnacyjne zaleca się lokalizować w odległości nie mniejszej niż 110,0 m liczonej od zewnętrznej krawędzi jezdni,
- odległości te mogą być zmniejszone na etapie projektu budowlanego obwodnicy po opracowaniu raportu oddziaływania na środowisko i decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji.

Sieć **dróg powiatowych** na obszarze Gminy Suwałki wymaga korekt, inwestycji uzupełniających i zabezpieczających główne powiązania zewnętrzne i wewnętrzne.

Stan techniczny tych dróg wymaga jednak systematycznych działań zmierzających do poprawy ich nawierzchni, łuków, mostów i przepustów oraz prawidłowego odwadniania. Drogi powiatowe winny również być na równoprawnych zasadach udostępniane dla ruchu turystycznego kolarskiego, szczególnie na wyznaczonych trasach rowerowych.

Historycznie ukształtowana sieć **dróg gminnych** wymaga analizy pod kątem ustalenia ważności poszczególnych jej odcinków i dostosowania do tej hierarchii planów remontów, przebudowy lub likwidacji, uwzględniającej możliwości finansowe samorządów. Zakłada się, że drogi gminne będą sukcesywnie budowane, przebudowywane, modernizowane, rozbudowywane, w celu usprawnienia powiązań lokalnych i łatwiejszej dostępności do terenów położonych w zachodniej części gminy. Budowa nawierzchni utwardzonych w nadchodzących latach będzie jednym z ważniejszych zadań gminy, ze względu na niski stan techniczny wielu dróg lokalnych.

Zakłada się, że parkowanie samochodów odbywać się będzie w granicach własnych nieruchomości.

Przewiduje się budowę układu dróg rowerowych, na który składa się sieć dróg lokalnych wraz z siecią parkingów i wypożyczalni oraz przechowalni rowerów. Ścieżki rowerowe mogą być realizowane w postaci wydzielonych pasów jezdni, wydzielonych ścieżek oraz ulic ruchu mieszanego. Konieczna jest budowa elementów infrastruktury uzupełniającej sieć dróg rowerowych takich jak: parkingi, stojaki i wiaty na rowery przed obiektami użyteczności publicznej, sklepami, punktami usługowymi i w obrębie terenów rekreacyjnych.

4.6.2. Komunikacja kolejowa

Planowana przebudowa Linii E-75 – „Rail Baltica” na odcinku Białystok – Ełk - Suwałki – Trakiszki -Granica Państwa z jednotorowej na dwutorową, zelektryfikowaną, dostosowaną do prędkości 160 km/h, wymusza zmianę istniejących łuków i konieczność poszerzenia pasa kolejowego. Niezbędne będą zmiany w zagospodarowaniu i skomunikowaniu terenów położonych wzdłuż linii kolejowej. Zakładany do przebudowy odcinek linii E75 obejmuje linie kolejowe:

- nr 38 odcinek Białystok – Ełk.
- nr 41 odcinek Ełk – Olecko,
- nr 39 Olecko-Suwałki,
- nr 51 Suwałki – Trakiszki – granica państwa.

Zakłada się również dalszą rewaloryzację kolei wąskotorowej i udostępnianie jej dla potrzeb turystyki.

Planowana jest realizacja inwestycji polegającej na budowie niezależnego ciągu komunikacyjnego np. w formie bocznic kolejowej, do wywozu kruszywa naturalnego z terenów w obrębie udokumentowanego złoża Potasznia.

Na terenach sąsiadujących z linią kolejową należy wzmocnić działania mające na celu ograniczenie uciążliwości transportu kolejowego, poprzez racjonalne planowanie przestrzenne, minimalizujące wpływ uciążliwości hałasu komunikacyjnego pochodzącego od linii kolejowych. Dla linii kolejowej należy zachować odległość planowanych inwestycji, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, w szczególności zgodnie z ustawą o transporcie kolejowym, a w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych należy wykluczyć lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, terenów mieszkaniowo-usługowych, szpitali. Przy planowaniu przeznaczenia terenów w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych należy wyznaczyć tereny o funkcjach niechronionych akustycznie tj. zabudowę usługową, obiekty produkcyjne w tym składy i magazyny, komunikację drogową, parkingi, infrastrukturę techniczną. Zakazuje się odprowadzania wód opadowych na tereny kolejowe i korzystania z kolejowych urządzeń odwadniających oraz wprowadzania nieoczyszczonych i oczyszczonych ścieków bytowych na tereny kolejowe.

4.6.3. Komunikacja lotnicza

Na rysunkach studium w skali 1:25000 – kierunki zagospodarowania przestrzennego, wskazano wyznaczone w dokumentacji rejestracji istniejącego lotniska sportowego, powierzchnie ograniczające wysokość zabudowy.

Zakłada się rozbudowę infrastruktury obecnie istniejącego lotniska sportowego celem obsługi ruchu turystycznego i biznesowego lotnictwa ogólnego oraz lotnictwa komunikacyjnego o kodzie referencyjnym 2C. Na podstawie specjalistycznych analiz dalszej możliwości perspektywicznej rozbudowy lotniska określono 2 warianty, które różnią się od siebie przyjętym kierunkiem drogi startowej.

Wytyczne do planów miejscowych:

Perspektywiczna rozbudowa lotniska powoduje konieczność uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- przewidywanych granic lotniska,
- ograniczeń wysokości zabudowy i stref ochronnych,
- strefę uciążliwości hałasu (w strefie A hałasu, wyznaczonej wartością wskaźnika hałasu $LDWN \geq 60dB$, należy zakazać lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego oraz terenów rekreacyjno – wypoczynkowych i mieszkaniowo – usługowych; w strefie B hałasu, wyznaczonej wartością wskaźnika $LDWN \geq 55dB$ należy zakazać lokalizacji szpitali, domów opieki społecznej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży),
- zmian w przeznaczeniu zagospodarowania części terenów,
- ograniczeń użytkowania terenów na podejściach i w strefach ochronnych widoczności światła nawigacyjnych,
- usunięcia lub obniżenia istniejących obiektów stanowiących przeszkody lotnicze,
- zakazu budowy obiektów dróg kolejowych, wiaduktów i ich oświetlenia o skrajniach przewyższających ograniczenia wysokości,
- zapewnienie dobrego powiązania z układem komunikacyjnym, rozbudowy, przebudowy lub budowy nowej infrastruktury sieciowej dla potrzeb lotniska.

Ponadto w celu zapewnienia możliwości realizacji docelowego lotniska niezbędne jest zabezpieczenie terenów pod jego perspektywiczną rozbudowę. W planach zagospodarowania wskazane jest uwzględnienie stref ograniczeń zabudowy oraz uciążliwości hałasu na podejściach i w rejonie lotniska. Na rysunku studium skali 1:25000 – kierunki zagospodarowania przestrzennego wskazano przewidywane granice lotniska oraz zasięg uciążliwości hałasu (poprzez wskazanie terenów, gdzie przekroczony może być dopuszczalny poziom hałasu $LDWN 60$ i $55 dB$). Ograniczenia wysokości zabudowy zostały uwzględnione w ustaleniach niniejszego studium.

4.7. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

4.7.1. System wodociągowy

Wydajność istniejących ujęć wody jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb istniejących i perspektywicznych. Planowana jest jedynie rozbudowa ujęcia w Turówce Starej o drugą studnię i

podłączenie do niego wsi korzystających z ujęcia w Przebrodzie oraz wsi korzystających z ujęć gminy Przerośl i miasta Suwałki. Wodociąg w Białej Wodzie planowany jest do zasilania przez ujęcie w Starej Turówce, po jego rozbudowie. Istniejące ujęcie w Białej Wodzie zostanie zamknięte.

W celu poprawy jakości życia mieszkańców gminy oraz stworzenia lepszych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej (np. agroturystyka) należy dążyć do zwodociągowania jak największej liczby budynków mieszkalnych i gospodarstw wiejskich. Należy również poprawić niezawodność dostarczanej wody oraz jej jakość w celu uzyskiwania parametrów wody pitnej zgodnych ze standardami Unii Europejskiej w modernizowanych i rozbudowywanych stacjach uzdatniania.

Dążyć do tego należy po przez rozbudowę istniejącej sieci wodociągowej i realizację następujących zamierzeń:

- a) rozbudowę ujęcia w Turówce Starej o drugą studnię i podłączenie do niego wsi korzystających z ujęcia w Przebrodzie oraz wsi korzystających z ujęć gminy Przerośl i miasta Suwałki,
- b) zaprzestanie z korzystania z ujęcia w Przebrodzie,
- c) podłączenie wodociągu w Białej Wodzie do ujęcia w Turówce Starej i zamknięcie ujęcia w Białej Wodzie,
- d) rozbudowę wodociągu w Białej Wodzie,
- e) połączenie wodociągów w Poddubówku zasilanych z ujęcia wody w Przebrodzie i ujęcia Spółki Wigry Projekt,
- f) rozbudowę wodociągu z Okuniowca do Osinek.

Nie ma potrzeby rezerwowania terenów pod inwestycje z zakresu wodociągów. Należy przyjąć zasadę, że wodociąg wraz z urządzeniami (tj.: ujęcia wody, stacje redukcyjne, stacje podnoszące ciśnienie, hydrofory) jest inwestycją liniową, która może być realizowana na każdym terenie, przy zachowaniu przepisów szczególnych.

4.7.2. System kanalizacyjny

Rozbudowę kanalizacji sanitarnej gmina Suwałki realizuje wspólnie z miastem Suwałki w ramach programu ISPA (obecnie Spójności). W ramach tego programu w latach 2004-2005 wybudowana zostanie kanalizacja sanitarna wraz z przepompowniami ścieków. Na terenie gminy wybudowane zostanie 26,7 km kanalizacji w tym: 14,6 km kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i 12,1 km rurociągów tłocznych. Ponadto wybudowanych będzie 11 przepompowni sieciowych i 38 przepompowni przydomowych. Systemem tym objętych będzie 6 wsi: Mała Huta, Leszczewo, Leszczewek, Cimochovizna, Stary Folwark, Tartak, w których mieszka 785 osób. Rozpoczął się on będzie w Krzywym.

Ponadto planowane jest wybudowanie ok. 25 km kanalizacji w dalszych 6 wsiach, które zlokalizowane są bezpośrednio nad brzegami jezior. Są to wsie Płociczno i Gawrych Ruda, Sobolewo, Piertanie, Wigry, Magdalenowo, w których mieszka 1318 osób. Miejscowości te znajdują się na terenie Wigierskiego Parku Narodowego lub w jego otulinie.

Planowana sieć kanalizacji sanitarnej połączona zostanie z kanalizacją w mieście Suwałki i ścieki skierowane zostaną do miejskiej oczyszczalni ścieków.

Ponadto należy dążyć do rozwiązania gospodarki ściekowej w byłych osiedlach Państwowych Gospodarstw Rolnych z zabudową wielorodzinną i lokalną kanalizacją. Jako pierwszoplanowe należy traktować rozwiązanie gospodarki ściekowej w miejscowości Przebród poprzez podłączenie jej do kanalizacji miejskiej w rejonie Zielonego Kamedulskiego.

Dla miejscowości położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Suwałk należy budować kanalizację sanitarną z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji miejskiej.

Na obszarach gminy, pozostających poza zasięgiem istniejącej oczyszczalni i kanalizacji miasta Suwałk, można stosować systemy oczyszczania ścieków z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do gruntu, o ile pozwalać na to będą lokalne warunki gruntowo-wodne. Dla gospodarstw indywidualnych, zabudowy kolonijnej i luźnej zagrodowej zaleca się stosować prosty układ technologiczny oczyszczania zwany "przydomową oczyszczalnią ścieków" oparty na osadniku gnilnym i drenażu rozsączającym. Można tu stosować gotowe rozwiązania oparte na osadnikach plastikowych proponowanych przez różne firmy oraz szczelnych zbiornikach betonowych.

Poza w/w rozwiązaniem dopuszczalne jest stosowanie indywidualnych, szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe i indywidualnych ujęć zaopatrzenia w wodę, o ile pozwalać na to będą lokalne warunki gruntowo-wodne.

Nie ma potrzeby rezerwowania terenów pod inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej. Należy przyjąć zasadę, że kanalizacja wraz ze studzienkami rewizyjnymi i przepompowniami ścieków jest inwestycją liniową, która może być realizowana na każdym terenie.

4.7.3. System ciepłowniczy

Ze względu na położenie w granicach gminy Wigierskiego Parku Narodowego określa się w zakresie zaopatrzenia w ciepło, następujące zasady i kierunki rozwoju:

- a) dążenie do stopniowego przechodzenia na systemy i media grzewcze nie powodujące nadmiernego zanieczyszczenia w obrębie gminy Suwałki
- b) dokonanie modernizacji istniejących kotłowni lokalnych – zastosowanie ekologicznych mediów grzewczych oraz urządzeń zabezpieczających.

4.7.4. System gazowniczy

Gazyfikacja gminy stanie się możliwa w momencie doprowadzenia do miasta Suwałk gazociągu wysokiego ciśnienia z kierunku Raczek. W obowiązującym „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego” przewiduje się doprowadzenie gazu ziemnego rurociągiem wysokiego ciśnienia z kierunku Raczek. Doprowadzenie gazu do Raczek wskazano w II wariantach zgodnie z planami PGNiG (Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo). Pierwszy byłby to gazociąg z Lipszczan

przez Raczki do Gołdapi i Obwodu Kaliningradzkiego. Drugi wariant to gazociąg z kierunku Łomża – Szczuczyn, tłoczący gaz z Zambrowa z międzynarodowego gazociągu Jamał Rosja-Niemcy.

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Podlaskiego” wspomina również o możliwości dostarczania gazu ziemnego z Litwy. Wskazuje również proponowane trasy gazociągu wysokiego ciśnienia z Suwałk w kierunku Nowinki i Jeleniewa.

Na planie pokazano projektowaną trasę gazociągu wysokiego ciśnienia z Raczek do miasta Suwałk, lokalizację stacji redukcyjnej wysokiego ciśnienia dla miasta Suwałk na gruntach wsi Zielone Kamedulskie i trasy gazociągów wysokiego ciśnienia w kierunku Jeleniewa i Nowinki zgodnie z trasami wskazanymi w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego”. Trasy te mogą ulec zmianie.

Na terenie Gminy Suwałki zlokalizowano stację regazyfikacji gazu - na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla budowy stacji regazyfikacji gazu LNG wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową oraz orurowaniem łączącym stację gazową z projektowaną siecią gazową miasta na działce o nr geod. 8 położonej w miejscowości Zielone Kamedulskie. Na rysunku studium – kierunki w skali 1:25000 wskazano lokalizację planowanej stacji regazyfikacji, która winna być zrealizowana na potrzeby Miasta Suwałki i Gminy Suwałki.

Dla ułatwienia procesu inwestycyjnego w przypadku gazyfikacji terenu gminy Suwałki należy uwzględnić następujące wymagania:

- warunki techniczne, jakim winny odpowiadać sieci gazowe określa: Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26.04.2013 r. opublikowane w Dzienniku Ustaw z 04.06.2013 r poz. 640. W przypadku zmiany powyższego rozporządzenia warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami,
- w liniach rozgraniczających dróg publicznych i niepublicznych stanowiących dostęp z terenów z zabudową mieszkaniową do dróg publicznych, należy rezerwować trasy dla sieci gazowej
- linia ogrodzeń powinna przebiegać min. 0,5 m od gazociągu
- dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego szafki gazowe winny być lokalizowane w linii ogrodzeń (otwierane na zewnątrz ogrodzenia), w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową.

4.7.5. System elektroenergetyczny

Zasady i kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego:

- 1) Poprawa bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego w stanach normalnych i awaryjnych oraz umożliwienie bezpośredniej wymiany mocy i energii elektrycznej pomiędzy Polską a Litwą poprzez budowę układu przesyłowego, włączającego region w krajowy i międzynarodowy system energetyczny na napięciu 400 kV: linii elektroenergetycznej 400 kV Ełk – granica RP.

- 2) Dostosowanie systemu elektroenergetycznego na napięciu 110 kV do potrzeb obecnych i wynikających z rozwoju gminy z zachowaniem normatywnych standardów jakościowych i ilościowych poprzez:
 - budowę linii 110 kV RPZ Filipów – RPZ Wiżajny przebiegającej przez teren gminy Suwałki i zwiększającej niezawodność systemu energetycznego gminy;
 - poprawę stanu technicznego istniejącego systemu elektroenergetycznego poprzez modernizację odcinków linii WN 110 kV: RPZ "Hańcza" Suwałki – RPZ Olecko;
- 3) Tworzenie sprawnego i niezawodnie funkcjonującego systemu elektroenergetycznego SN i nN i dostosowanie go do potrzeb rozwoju sieci osadniczej gminy poprzez:
 - racjonalne wykorzystanie i utrzymanie w dobrym stanie technicznym istniejących urządzeń elektroenergetycznych;
 - modernizację i rozbudowę sieci rozdzielczych SN i linii nN;
 - budowę nowych o odpowiednich parametrach układów przesyłu i transformacji SN/nN;
 - dostosowanie sieci rozdzielczych niskiego napięcia do istniejących obciążeń na terenach wiejskich (reelektryfikacja wsi);
- 4) Rozwój energetyki odnawialnej (wiatrowej) oraz tworzenie warunków dla przekazywania energii uzyskanej w farmach wiatrowych do krajowego systemu energetycznego poprzez:
 - budowę farmy wiatrowej w Turówce Nowej, Czarnakowiznie, Białej Wodzie i Brodzie Starym;
 - szersze wykorzystanie energii uzyskanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby lokalne;
- 5) Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu elektroenergetycznego dla otoczenia poprzez:
 - budowę linii elektroenergetycznych w sposób nie kolidujący z rozwojem osadnictwa oraz chronionymi elementami środowiska przyrodniczego;
 - stosowanie rozwiązań kablowych w zakresie sieci SN i nN na terenach Parków Narodowych, Parków Krajobrazowych, na terenach objętych ochroną konserwatorską i terenach intensywnej zabudowy;
 - stosowanie nowych rozwiązań technicznych zmniejszających wpływ urządzeń elektroenergetycznych na ludzi i środowisko;
 - utrzymanie rezerw terenu pod urządzenia energetyczne w miejscowych planach zagospodarowania terenu;
- 6) Dostosowanie instalacji elektrycznych do wymogów europejskich poprzez:
 - zapewnienie dostawy energii dla odbiorców w sposób ciągły poprzez realizację dwustronnego zasilania obiektów;
 - budowę nowych instalacji w sposób zapewniający ochronę przeciwporażeniową wg wymogów IEC i zmniejszenie ilości śmiertelnych porażeń prądem elektrycznym;
 - sukcesywną wymianę instalacji elektrycznych na odpowiadające normom europejskim;
- 7) Modernizacja wyeksploatowanych oraz budowa nowych sieci oświetlenia dróg i ulic z zastosowaniem energooszczędnych urządzeń oświetleniowych.

Linia najwyższych napięć 400 kV i linie wysokiego napięcia 110 kV są źródłem pola elektromagnetycznego i ustanawia się dla nich pas technologiczny. Dla linii dwutorowej Ełk Bis – Alytus szerokość pasa technologicznego wynosi 70 m (po 35 m po każdej stronie osi linii). Szczegółowe ograniczenia i wytyczne dotyczące użytkowania terenu w pobliżu i w pasie technologicznym linii 400 kV ujęte są w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymienionych w niniejszym studium. Dla jednotorowych linii 110 kV należy przewidzieć pas o szer. 40 m, dla linii dwutorowej 110 kV wymagany pas wynosi 45 m. Na obszarach tych zabronione jest lokalizowanie budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, natomiast tereny te traktuje się jako dostępne dla ludności, gdzie dopuszczalna jest lokalizacja budynków jedynie po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Zmiana użytkowania terenu objętego ww. pasem wymaga uzgodnienia z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Dopuszczalna jest lokalizacja budynków w odległości od linii 110kV mniejszej niż wskazana powyżej, pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w odpowiednich przepisach i normach. Planowane w sąsiedztwie linii 110kV obiekty muszą spełniać normy i przepisy regulujące odległości obiektów od linii elektroenergetycznych oraz sposób ich budowy po uzgodnieniu z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Szerokości pasa technologicznego linii 110kV i zakres ograniczeń mogą być inne niż wskazane powyżej i wynikać z ustaleń wydanej dla konkretnej inwestycji decyzji np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zadania z zakresu systemu elektroenergetycznego:

- 1) Potencjalne zadania kierunków rozwoju systemu WN wynikające z planów rozwoju zarządców sieci elektroenergetycznych – krótkoterminowych i perspektywicznych:
 - a) budowa linii WN 110 kV od stacji 110/20 kV „Filipów” do projektowanej stacji 110/20 kV „Wiżajny”,
 - b) utrzymanie i modernizacja istniejących napowietrznych linii WN-110 kV oraz stacji transformatorowych:
 - linia 110 kV Ełk1 – Ełk2 – Olecko – Hańcza,
 - linia 110 kV Suwałki „Hańcza” – „Potasznia” – „Piecki” – „Filipów”,
 - linia 110 kV Suwałki „Strefa” – Suwałki „Hańcza”,
 - stacje 110/20 kV „Potasznia” i Suwałki „Strefa”,
 - RPZ „Hańcza” Suwałki – RPZ Sejny.

Na terenie gminy Suwałki funkcjonują zespoły elektrowni wiatrowych. Na rysunku studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego oznaczono ich lokalizacje i wniesiono strefy oddziaływania w zasięgu izofony 40dB i 45dB.

4.7.6. System telekomunikacyjny

Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej ma strategiczne znaczenie dla rozwoju kraju i gminy, a stan telekomunikacji jest jednym z ważnych standardów międzynarodowych określających poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

Jednym z najważniejszych szczegółowych celów zagospodarowania przestrzennego gminy Suwałki jest tworzenie warunków przestrzennych do rozbudowy systemu telekomunikacyjnego i upowszechniania technik informatycznych w dostosowaniu do systemów i standardów Unii Europejskiej oraz wymogów „społeczeństwa informacyjnego”.

Kierunki rozwoju systemu telekomunikacyjnego:

- 1) Modernizacja i rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej (stacjonarnej i telefonii komórkowej) w celu wzmocnienia konkurencyjności gminy i przeciwdziałania marginalizacji niektórych obszarów oraz rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej, zapewniający techniczną i przestrzenną dostępność do systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, funkcjonujących na rynku usług komunikacji elektronicznej.

Realizacja tego kierunku wymagać będzie w szczególności:

- umożliwienia lokalizacji sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej;
 - objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej;
 - utrzymania istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w pełnej sprawności technicznej;
 - modernizacji i rozbudowy sieci rozdzielczych wynikających z potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego gminy;
 - uruchamiania nowych powiązań telekomunikacyjnych wynikających z rozwoju gminy z wykorzystaniem najnowszych technologii;
 - dalszego rozwoju telefonii komórkowej i budowy stacji bazowych, rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.
- 2) Rozwój infrastruktury informatycznej o najwyższym standardzie opartym o nowoczesne środki przetwarzania i komputery osobiste w celu dostosowania systemu telekomunikacyjnego do wymogów zintegrowanego rynku Unii Europejskiej.

Wymagać to będzie w szczególności:

- wszechstronnego wykorzystania teleinformatyki jako ważnego instrumentu komunikacji społecznej i szansy rozwoju gminy;
- wprowadzenia i upowszechniania standardów technicznych sprzętu i oprogramowania pozwalających na współpracę z infrastrukturą międzynarodową;
- budowy teleinformatycznych sieci szerokopasmowych, lokalnych sieci komputerowych;

- podniesienia poziomu edukacji informatycznej społeczeństwa i upowszechnienia dostępu do podstawowych urządzeń techniki komunikacyjnej i informatycznej;
 - rozpowszechnienia i zwiększenia rodzaju usług teleinformatycznych i zastosowania ich na rynku biznesowym, na rynku usług publicznych oraz rynku zastosowań domowych w codziennym życiu społeczeństwa;
 - tworzenia „otwartej sieci” – dostępnej dla wszystkich operatorów i usługodawców w dziedzinie łączności i informacji;
 - usprawnienia komunikacji między społecznościami poprzez włączenie sieci lokalnych do ogólnopolskiej sieci informatycznej, sieci europejskiej i sieci ogólnoswiatowej.
- 3) Rozwój telematyki w zastosowaniu dla potrzeb systemów transportowych drogowych i kolejowych oraz obsługi towarowej w celu stworzenia zintegrowanej sieci zarządzania ruchem drogowym i jego kontrolą.

Wymagać to będzie w szczególności:

- równomiernego rozwoju sieci teleinformatycznej systemu transportowego;
 - budowy kabli światłowodowych wzdłuż linii kolejowych;
 - wyposażenia dróg przewozowych w niezbędną infrastrukturę telekomunikacyjną umożliwiającą stworzenie zintegrowanej sieci zarządzania transportem;
 - rozwoju współpracy pomiędzy różnymi sieciami transmisji i wykorzystania nowoczesnych środków do przetwarzania danych.
- 4) Dostosowanie systemu telekomunikacyjnego do potrzeb wynikających z zagospodarowania przestrzennego poprzez zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu telekomunikacyjnego dla otoczenia i taka budowę systemu, by nie kolidował z rozwojem osadnictwa i uwzględniał walory środowiska przyrodniczego:
- realizowanie linii światłowodowych jako podwieszanych na istniejących energetycznych liniach napowietrznych WN światłowodów SN (zmniejszenie zajętości terenu);
 - prowadzenie linii telekomunikacyjnych wzdłuż dróg;
 - prowadzenie linii telefonicznych wyłącznie jako kablowych na terenach parków krajobrazowych i obszarach objętych ochroną konserwatorską;
 - sytuowanie masztów telefonii komórkowej poza obszarami chronionymi;
- 5) Tworzenie warunków sprawnego i niezawodnego funkcjonowania systemów radiokomunikacji i teletransmisji poprzez wykorzystanie najnowszych technologii przy utrzymywaniu i rozbudowie systemów.
- 6) Tworzenie systemu łączności teleinformatycznej dla potrzeb struktur administracji publicznej w celu zapewnienia łączności dla jednostek samorządowych oraz usprawnienia komunikacji między obywatelami a administracją samorządową i rządową.

Wymagać to będzie:

- unowocześnienia sieci telekomunikacyjnych i budowy szerokopasmowych sieci multimedialnych
- zwiększenia dostępu obywateli do informacji i uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym gminy poprzez wdrażanie i wykorzystywanie nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych
- komputeryzacji instytucji administracji gminnej.

Linie telekomunikacyjne w granicach planów miejscowych należy projektować jako podziemne z rozprawdzeniem w terenach przeznaczonych pod ciągi komunikacyjne oraz tereny zielenie. Dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej na terenach przeznaczonych pod zabudowę. W przypadku kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi urządzeniami telekomunikacyjnymi należy je przebudować i dostosować do projektowanego zagospodarowania przestrzennego zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami z zakresu telekomunikacji.

4.7.7. Gospodarka odpadami

Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska.

W związku z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy odbierają od właścicieli nieruchomości wytwarzane przez nich odpady komunalne. Właściciele nieruchomości mają obowiązek uiszczania na rzecz gmin opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, zgodnie ze stawką ustaloną w drodze uchwały. Odpady odbierane są niezależnie od ich ilości.

Obowiązki Gminy Suwałki i obowiązki właściciela nieruchomości regulują zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Ze względu na rodzaj zabudowy wyróżniono dwa sposoby zbiórki odpadów:

- 1) w zabudowie jednorodzinnej:
 - a) odpady surowcowe (tzw. "suche" - selektywne),
 - b) odpady komunalne ulegające biodegradacji,
 - c) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
 - d) szkło w podziale na kolorowe i bezbarwne;
- 2) w zabudowie wielorodzinnej:
 - a) odpady surowcowe (tzw. "suche"),
 - b) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
 - c) szkło w podziale na kolorowe i bezbarwne.

Na terenie Gminy Suwałki w obrębie geodezyjnym Zielone Kamedulskie zlokalizowany jest zakład zajmujący się utylizacją stałych odpadów komunalnych Miasta Suwałk, funkcjonujący jako Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.. Istniejąca kompostownia

wraz z niecką wysypiska, placami, halami przyjęcia i sortowania odpadów winna być zabezpieczona zgodnie z art. 87 ust. 6 pkt. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393 z późn. zm.), który mówi, że w odległości do 5 km od granicy lotniska zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, które mogą stanowić źródło żerowania ptaków.

Ustala się zakaz lokalizacji na terenie Gminy Suwałki punktu gromadzenia padliny oraz składowania odpadów niebezpiecznych.

4.8. Kierunki ochrony przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym

- 1) Eliminowanie z terenów zamieszkałych ponadnormatywnych źródeł hałasu poprzez zmianę technologii i urządzeń.
- 2) Ustalenie w planach miejscowych dopuszczalnych natężeń hałasu.
- 3) Określenie zasad i warunków lokalizacji nowej zabudowy, szczególnie w stosunku do drogi krajowej i dróg wojewódzkich, linii kolejowej oraz linii elektroenergetycznych wysokich napięć.
- 4) Zabezpieczenie zabudowy mieszkaniowej przed hałasem komunikacyjnym poprzez budowę obwodnic lub instalację zabezpieczeń technicznych.
- 5) Zachowanie odpowiednich stref ochronnych od przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko, m.in.: linii WN, stacji elektroenergetycznych oraz urządzeń radiokomunikacji i radiolokacji, turbin wiatrowych, które winny być uszczegółowione w planach zagospodarowania przestrzennego.
- 6) Wzmocnienie działań mających na celu ograniczenie uciążliwości transportu kolejowego będącej efektem modernizacji na linii kolejowej E-75 (modernizacja ma na celu zwiększenie prędkości oraz wzrost natężenia ruchu pociągów) poprzez wyznaczenie, w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych, terenów o funkcjach nieochronnych akustycznie tj. zabudowę usługową, obiekty produkcyjne w tym składy i magazyny, komunikację drogową, parkingi i infrastrukturę techniczną. Lokalizacja budynków i zieleni oraz dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w sąsiedztwie terenów kolejowych regulują m.in. przepisy § 325 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2010 r. nr 75 poz. 690 ze zm.), art. 53 ustawy o transporcie kolejowym oraz § 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1227).

4.9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym są sformułowane w Strategii rozwoju Gminy Suwałki na lata 2000-2010, Programie Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2013 oraz w Analizie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy w latach 1999-2003.

W strategii wśród zadań realizacyjnych wymagających określenia obszarów w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego wymieniono:

- a) w zakresie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich podejmowanie działań:
 - ochronnych istniejącego potencjału biologicznego w rolnictwie i leśnictwie (Wigierski Park Narodowy i jego otulina),
 - wyposażenia wsi w infrastrukturę techniczną,
 - opracowania ofert terenowych dla tworzenia lokalnych zakładów, przetwórstwa rolno-spożywczego (Dubowo I),
- b) w zakresie wzrostu znaczenia usług turystycznych jako źródła dochodów mieszkańców podejmowanie działań polegających na:
 - przygotowaniu oferty w celu realizacji wyciągu narciarskiego we wsi Osinki,
 - podnoszenie standardu bazy noclegowej i żywieniowej (Stary Folwark, Gawrych Ruda, Krzywe, Osowa),
- c) w zakresie kontynuacji i poprawy klimatu współpracy z Wigierskim Parkiem Narodowym, poprzez realizację następujących działań
 - na terenie wsi Stary Folwark:
 - wewnętrznego portu jachtowego
 - modernizację i rozbudowę ośrodka PTTK.,
 - uruchomienie muzeum im. A. Lityńskiego,
 - na terenie wsi Mała Huta:
 - kompleksowe zagospodarowanie brzegów jeziora Krzywe dla potrzeb rekreacji,
 - na terenie wsi Krzywe:
 - zrealizowanie miejsca spotkań przy ognisku,
 - na terenie wsi Gawrych Ruda:
 - modernizację pola namiotowego i podniesienie jego standardu,
 - realizację przystani wodnej z całoroczną bazą noclegową (obsługi turystyki samochodowej, wodnej, bojerowej, łyżwiarskiej),
 - na terenie miejscowości Słupie:
 - utworzenie Ośrodka Rozwoju Zrównoważonego i Centrum Energii Odnawialnych,
 - na obszarze całego Wigierskiego Parku Narodowego,

- modernizację istniejących i realizację nowych szlaków turystycznych,
 - kompleksową kanalizację całego otoczenia jeziora Wigry,
- d) w zakresie rozwoju lokalnego rynku pracy podejmowanie działań mających na celu :
- realizację inwestycji zabezpieczających podstawowe potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej oraz budownictwa komunalnego,
 - realizację inwestycji służących rozwojowi gospodarczemu zlokalizowanych na wyznaczonych obszarach strategicznych (S.S.S.E.),
 - prowadzenie polityki preferencji dla obiektów i usług turystycznych, zakładów przetwórstwa i unikalnych w skali regionalnej dziedzin wytwórczości i usług ,
 - przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz określenie warunków zabudowy i zagospodarowania dla ofert terenów o konkretnych warunkach dla inwestowania.
 - uzbrojenie powyższych terenów,
 - zapewnienie dla nich dostępności komunikacyjnej,
 - uporządkowanie sytuacji prawnej.

W Strategii zestawiono również zadania realizacyjne przekazane do Strategii rozwoju województwa podlaskiego określając dlań uwarunkowania, efekty realizacji, czas, nakłady finansowe i realizatorów.

Z zadań mających związek z gospodarką przestrzenną wymieniono:

- tworzenie warunków do lokalizacji poprzez uzbrojenie terenów we wsiach: Płociczno, Stary Folwark, Okuniowiec,
- modernizację i rozbudowę bazy PTTK w Starym Folwarku,
- modernizację sieci dróg gminnych,
- budowę systemów kanalizacji,
- rozbudowę sieci wodociągowej i ujęć wody.
- urządzenie szlaków turystycznych, pieszych i rowerowych oraz budowę wyciągu narciarskiego w Osinkach,
- budowę i wyposażenie szkolnych boisk oraz ogólnodostępnych boisk społecznych,
- opracowanie programu rozwoju turystyki na bazie walorów obszaru wsi Stary Folwark i Gawrych Ruda oraz jezioro Wigry,
- wyłączenie gruntów nieprodukcyjnych z produkcji rolnej pod zalesienie i usługi produkcyjne,
- rozbudowę i modernizację istniejących urządzeń rekreacyjnych,

W programie Rozwoju Lokalnego Gminy Suwałki zestawiono niezbędne do realizacji zadania w zakresie:

- a) zmian w strukturze gospodarczej obszaru polegających na:

- tworzeniu warunków dla rozwoju usług turystycznych,
 - przeznaczeniu pod zabudowę terenów najkorzystniejszych pod względem warunków fizjograficznych, małej przydatności rolniczej oraz z istniejącą infrastrukturą techniczną,
 - przygotowaniu i udostępnieniu terenów inwestycyjnych do prowadzenia działalności gospodarczej ,
- b) zmian w sposobie użytkowania terenów poprzez:
- utrzymanie wysokiego reżimu ochronnego w dziedzinie gospodarki wodno – ściekowej obszaru o szczególnych walorach,
 - zalesienie gruntów o niskiej klasie bonitacji,
 - zagospodarowanie terenów przyległych do projektowanej trasy Via Baltica,
 - budowę odnawialnych źródeł energii,
 - rekultywację terenów zdegradowanych,
- c) rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej polegających na :
- przebudowie istniejących dróg, budowie ścieżek rowerowych,
 - budowie i modernizacji sieci wodociągowych , kanalizacyjnych , elektroenergetycznych, gazowych
- d) poprawy stanu środowiska poprzez:
- likwidację źródeł zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych,
 - zachowanie wysokich walorów przyrodniczo krajobrazowych,
 - objęcie ochroną prawną obiektów i zespołów przyrodniczych o szczególnych walorach krajobrazowych,
- e) poprawy warunków i jakości życia mieszkańców poprzez:
- poprawę standardu zasobów mieszkaniowych,
 - rozbudowę infrastruktury turystycznej, sportowej i kulturowej,
 - budowę i remonty bazy oświatowej.

Dla powyższych działań w Programie Rozwoju Lokalnego określono miejsce realizacji , wartość kosztorysową, terminy realizacji i źródła potencjalne finansowania poszczególnych przedsięwzięć .

Zakłada się realizację inwestycji polegającej na budowie niezależnego ciągu komunikacyjnego prowadzącego z terenów w obrębie udokumentowanych zasobów kruszywa (piasku ze żwirem) na złożu Potasznia – niezbędnej dla skutecznego wywozu kruszywa naturalnego. Przebieg ciągu komunikacyjnego do wywozu kruszywa może być skorygowany w celu odsunięcia od terenów zabudowanych wsi (dopuszcza się jego lokalizację wzdłuż linii 110kV Suwałki „Strefa” – Suwałki „Hańcza” w granicach obrębu geodezyjnego Zielone Kamedulskie, z zachowaniem odległości od linii wynikających z przepisów).

Obszary dla realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym zestawione w powyższych trzech dokumentach, zostały określone na rysunku Studium: „kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

4.10. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1, a zestawione w pkt. 3.16 Studium

Wśród potencjalnych zadań o charakterze ponadlokalnym, wynikających z kierunków zagospodarowania przestrzennego samorządu wojewódzkiego, wymagających przygotowania planistycznego terenów zapisano:

- stworzenie punktów wypożyczalni nart i wytyczenie szlaków narciarskich,
- budowę kampingów, pól biwakowych, schronisk, bazy gastronomicznej, przystani i stanic wodnych.

Dla realizacji tych przedsięwzięć należy przygotować tereny we wsiach :

- Stary Folwark,
- Gawrych Ruda,
- Krzywe,
- Osinki.

Zgłoszone wśród powyższych zadań wnioski samorządów lokalnych dotyczą:

- stacji Edukacyjnej – Muzeum Wigierskim Parku Narodowym w Starym Folwarku,
- budowy portu jachtowego w powyższej miejscowości,
- budowy infrastruktury turystycznej w pobliżu miasta Suwałki we wsi Okuniowiec,
- rozbudowy stancji wodnej we wsi Gawrych Ruda ,
- organizacji tras rowerowych: międzynarodowej R 11 Danowskie – Stary Folwark , Maćkowa Ruda i „Pierścienia rowerowego Suwalszczyzny”: Wysoki Most – Stary Folwark, Suwałki – Bakałarzewo wymagają zabezpieczenia planistycznego terenów w powyższych miejscowościach.

Zadaniem programów rządowych jest budowa Obwodnicy Suwałk, która będzie przedłużeniem wybudowanego fragmentu drogi ekspresowej S61 (fragment tzw. Obwodnicy Augustowa), o przebiegu "S8 (Ostrów Mazowiecka) - Łomża - Stawiski - Szczuczyn - Elk - Raczki - Suwałki - Budzisko - granica państwa (Kowno)".

Potencjalnym zadaniem programów rządowych i samorządowych dotyczących linii kolejowej jest przebudowa trasy E75 Białystok – Sokółka - Suwałki-Trakiszki.

Budowa na tej trasie drugiego toru, dostosowania do założonych parametrów dotyczących ruchu i bezpieczeństwa oraz elektryfikacji, wymaga zabezpieczenia niezbędnych terenów we wsiach : Płociczno, Okuniowiec, Nowa Wieś i Lipniak.

Wśród potencjalnych zadań programów wojewódzkich zapisano dla Gminy Suwałki :

- przebudowę drogi wojewódzkiej Nr 653 Sedranki – Bakałarzewo – Suwałki – Sejny – Poćkuny,
- przebudowę drogi wojewódzkiej Nr 655 Olecko- Raczki – Suwałki – Rutka-Tartak,
- przebudowę drogi wojewódzkiej Nr 651 Kowale Oleckie – Suwałki,
- przebudowę drogi powiatowej Kaletnik – Orlinek – Krasnopol.

Dla zabezpieczenia niezbędnych terenów do realizacji powyższych przedsięwzięć niezbędne jest opracowanie planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego dla wsi położonych na trasach ich obecnych i projektowanych przebiegów.

Obszary, na których rozmieszczone będą wyżej wymienione inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zostały określone na rysunku tego Studium na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

4.11. Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym: obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe dla obszarów, które muszą uwzględnić ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące realizacji **inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym** (art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Obowiązek przystąpienia do sporządzenia w/w powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia jego ustanowienia i po uprzednim uzgodnieniu terminu realizacji inwestycji celu publicznego i warunków wprowadzenia ich do planu (art. 10 ust. 3 w/w ustawy).

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym określone zostały w pkt. 4.10 Studium.

Planistycznie przygotowane są tereny części wsi: Nowa Wieś, Lipniak, Zielone Kamedulskie oraz części wsi Gawrych Ruda, Krzywe, Stary Folwark, Leszczewek, Mała Huta, Okuniowiec, Potasznia, Stary Bród, Biała Woda, Taciewo, Turówka Nowa, Turówka Stara, Osowa, Czarnakowizna, Przebród, Poddubówek i Dubowo Drugie.

Dla części wsi niezbędne będzie - zwłaszcza w przypadku przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową - dokonanie scaleń i nowego podziału nieruchomości.

Nie przewiduje się na obszarze gminy realizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

4.12. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy Suwałki istnieją niewielkie obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zlokalizowane przy rzece Czarna Hańcza w obrębach geodezyjnych Czarnakowizna, Potasznia, Bród Stary, Bród Nowy, Sobolewo i Cimochowizna oraz przy rzece Żubrówka w obrębie geodezyjnym Magdalenowo, na których obowiązują ustalenia zawarte w ppkt. 3.17. oraz przepisy odrębne i szczególne.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- 1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;
- 2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- 3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

Lokalizację obszarów wskazano na rysunku studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego – załącznik Nr 3, w skali 1:25000.

Na terenie gminy Suwałki istnieje zewidencjonowany obszar naturalnych zagrożeń geologicznych – osuwisko w obrębie geodezyjnym Okuniowiec. Zaleca się zakrzaczenie terenu osuwiska.

4.13. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Rada Gminy Suwałki podjęła następujące Uchwały o przystąpieniu do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Zielone Kamedulskie - Uchwała Nr XV/148/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.06.2008 r.
- 2) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Wychodne i Zielone Królewskie - Uchwała Nr XV/149/08 Rady Gminy Suwałki z dnia 19.06.2008 r.
- 3) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kuków-Folwark, Kuków, Korkliny, Trzciane i Bród Nowy - Uchwała Nr XXIV/256/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 26.06.2009 r. i Nr XXX/310/09 z dnia 29.12.2009 r.
- 4) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Półwyspu Wigierskiego - Uchwała Nr XXX/311/09 Rady Gminy Suwałki z dnia 29.12.2009 r.
- 5) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Korobiec - Uchwała Nr XXXIX/377/10 Rady Gminy Suwałki z dnia 05.11.2010 r.

- 6) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących działkę nr 55/21 położoną we wsi Zielone Kamedulskie - Uchwała Nr XI/85/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.09.2011 r.
- 7) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie geodezyjnym Sobolewo - Uchwała Nr XII/89/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 28.10.2011 r.
- 8) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębów geodezyjnych Krzywe i Mała Huta w gminie Suwałki - Uchwała Nr XXI/174/12 Rady Gminy Suwałki z dnia 19 czerwca 2012 r.
- 9) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Biała Woda w gminie Suwałki - Uchwała Nr XXXVII/319/13 Rady Gminy Suwałki z dnia 4 grudnia 2013 r.
- 10) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Stary Folwark i Leszczewek w gminie Suwałki - Uchwała Nr IV/28/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 17 lutego 2015 r.
- 11) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Zielone Kamedulskie w gminie Suwałki - Uchwała Nr V/47/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 24 marca 2015 r.
- 12) Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Poddubówek w gminie Suwałki - Uchwała Nr IX/66/15 Rady Gminy Suwałki z dnia 25 sierpnia 2015 r.

Gmina zamierza również przystąpić do opracowania planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Nie wyklucza się sporządzenia planów dla terenów innych niż wskazane na rysunku studium, gdy ich sporządzenie będzie uzasadnione i służyć będzie potrzebom mieszkańców, rozwojowi turystyki i wypoczynku oraz aktywizacji gminy, a także dla terenów udokumentowanych złóż kruszywa.

4.14. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

4.14.1. Zasady rozwoju funkcji rolniczej:

- 1) Dostosowanie kierunków intensywności produkcji rolniczej do specyfiki rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz wymogów ochronnych systemu przyrodniczego.
- 2) Ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów wartościowych dla produkcji rolniczej.
- 3) Zalesianie gruntów marginalnych dla produkcji rolnej.
- 4) Przeznaczanie gruntów w strefach ograniczonego użytkowania (wzdłuż dróg, składowisk odpadów) pod uprawy roślin przemysłowych.

- 5) Zapewnienie terenów dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, warunkujących restrukturyzację i modernizację gospodarki rolnej wsi.

4.14.2. Kierunki produkcji rolniczej

Obszar Gminy Suwałki charakteryzuje się niskim wskaźnikiem rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zróżnicowaną rzeźbą terenu i dużym udziałem obszarów chronionych. Sprzyja to ukierunkowaniu na trwały zrównoważony rozwój rolnictwa, uwzględniający ekonomikę produkcji, przy zachowaniu wymogów ekologicznych.

Na terenach prawnie chronionych, głównie na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego należy tworzyć warunki rozwoju gospodarstw małoobszarowych produkujących metodami ekologicznymi, gdzie produkcja roślinna przeznaczona jest głównie na potrzeby produkcji zwierzęcej i szerokiego rozwoju agroturystyki.

Ekologizację terenów rolniczych należy rozwijać poprzez:

- 1) utrzymanie dominującej pozycji rodzinnych gospodarstw rolnych,
- 2) zachowanie istniejącego mozaikowego podziału pól, wynikającego ze zróżnicowanych warunków fizjograficznych,
- 3) zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie zalesienia na glebach o małej przydatności rolniczej,
- 4) systematyczne eliminowanie nawożenia mineralnego i chemicznych środków ochrony roślin, zwłaszcza na terenach narażonych na skażenie wód,
- 5) tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju warzywnictwa, sadownictwa, zielarstwa i pszczelarstwa,
- 6) unikanie koncentracji nadmiernej hodowli oraz wprowadzanie jej w wielofunkcyjnych gospodarstwach rolnych.

Na terenach o wyższej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, głównie w zachodniej i północno-zachodniej części gminy, należy wspierać intensywne metody produkcji sprzyjające rozwojowi gospodarstw specjalistycznych o wykształconych tradycjach produkcyjnych.

Tworzenie warunków do intensywnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinno polegać na:

- 1) wspieraniu procesu zwiększania powierzchni gospodarstw rolnych,
- 2) uregulowaniu prawnym stosunków własności gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- 3) organizacji nowoczesnego systemu obsługi producentów rolnych w zakresie prawno-ekonomicznym i doradztwa rolniczego oraz nowoczesnego marketingu ukierunkowanego na świadczenie usług obejmujących produkcję i sprzedaż produktów rolnych,
- 4) inwestowaniu w materiał genetyczny,

- 5) inwestowaniu w rozwój bazy surowcowej oraz zwiększaniu powiązań między produkcją i przetwórstwem,
- 6) wspieraniu i upowszechnianiu rozwoju upraw przemysłowych,
- 7) tworzeniu warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi poprzez wspieranie inicjatyw tworzących nowe miejsca pracy na rzecz rolnictwa,
- 8) podnoszeniu poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków życia ludności,
- 9) tworzeniu warunków sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji producentów rolnych.

Gospodarka rolna winna być prowadzona zgodnie z warunkami przyrodniczymi, ze szczególnym uwzględnieniem warunków wodnych gminy. Celowe jest przeznaczanie na cele nierolnicze w pierwszej kolejności gruntów o niskich walorach produkcyjnych. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze mogą być dokonywane jedynie zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ważną sprawą jest umiejętne wykorzystanie instrumentów finansowych i prawnych Unii Europejskiej w dążeniu do rozwoju obszarów wiejskich. Należy dążyć do zachowania walorów środowiska i łagodzenia negatywnych skutków intensyfikacji produkcji rolniczej. Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy realizować poprzez:

- 1) tworzenie warunków do przekształceń struktury obszarowej gospodarstw w kierunku zwiększenia ich powierzchni,
- 2) poprawę stosunków wodnych użytków rolnych poprzez realizację nowych obiektów zmeliorowanych i modernizację istniejących urządzeń melioracyjnych,
- 3) zalesianie gruntów marginalnych dla produkcji rolnej,
- 4) wyłączenie z produkcji żywności terenów w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu.

Na terenach użytkowanych rolniczo, gdzie występują urządzenia melioracyjne, przy zmianie przeznaczenia tych terenów na cele budowlane lub inne niż rolnicze, należy uzyskać decyzję Starosty Powiatowego, która na wnioskodawcę powinna nakładać obowiązek:

- przebudowy urządzeń melioracyjnych w celu zapewnienia ich dalszego funkcjonowania i poniesienia kosztów tejże zmiany,
- uzgodnienia projektów budowlanych i wykonawczych przebudowy urządzeń melioracyjnych,
- zwrotu na rzecz Skarbu Państwa stosownej części kosztów wykonania melioracji w przypadku ich wyłączenia przed normatywnym okresem technicznej eksploatacji.

Ponadto:

- zabrania się niszczenia lub uszkodzania urządzeń wodnych – art. 65 ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. nr 115 z 2001 roku, z póź. zm),
- na wykonanie lub przebudowę tych urządzeń należy uzyskać pozwolenie wodno – prawne – art. 122 ust. 1 pkt. 3 w/w ustawy.

4.14.3. Kierunki rozwoju gospodarki leśnej:

- 1) produkcja surowca drzewnego i niedrzewnych użytków pozyskiwanych z lasu zgodnie z Planem urządzania gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Suwałki z uwzględnieniem walorów przyrodniczych tego obszaru.
- 2) utrzymanie funkcji ekologicznych lasów zapewniających stabilizację warunków wodnych kształtowanie klimatu lokalnego, tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego ekosystemów.
- 3) prowadzenie zalesień gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa w celu poprawy lesistości gminy i tworzenia źródła dochodów dla gospodarstw rolnych,
- 4) zwiększanie zdrowotności i odporności drzewostanów na abiotyczne i biotyczne czynniki szkodliwe,
- 5) tworzenie racjonalnej struktury powierzchniowej w ramach uwzględnienia m. in. granicy polno-leśnej,
- 6) dopuszczenie dodatkowo zalesień na niskich klasach bonitacyjnych,
- 7) podniesienie rangi funkcji gospodarczych i ochronnych lasów prywatnych do poziomu zbliżonego do lasów państwowych,
- 8) wykorzystanie walorów rekreacyjnych lasu z zachowaniem podstawowych funkcji gospodarczych i ochronnych,
- 9) ochrona obiektów leśnych o szczególnych walorach przyrodniczych,
- 10) prowadzenie planowej i racjonalnej gospodarki łowieckiej.

4.15. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt. 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i w związku z art. 104 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym. Przewidywane dla środowiska skutki działalności określonej w koncesji określa się w opracowaniu ekofizjograficznym sporządzanym na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a także na podstawie projektu zagospodarowania złoża. Mając na uwadze przewidywane dla środowiska skutki działalności związanej z eksploatacją złóż kruszywa naturalnego, ustala się konieczność sporządzania miejscowych planów dla wszystkich terenów górniczych.

Dla terenów przeznaczonych pod powierzchnią eksploatację surowców konieczne jest:

- określenie warunków zachowania bezpieczeństwa powszechnego, spełnienia wymogów dotyczących ochrony środowiska, w tym ochrony złożeń i obiektów budowlanych (zagrożenia wodne, zagrożenia pożarami i wybuchami), prowadzenie eksploatacji według zasad optymalnego wykorzystania udokumentowanych zasobów złoża zgodnie z opracowanym „Projektem zagospodarowania złoża”, opis i oznaczenie na mapie ustanowionych filarów ochronnych,
- określenie uwarunkowań zagospodarowania terenów górniczych oraz ograniczenie ich użytkowania (w tym zakaz zabudowy, z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopaliny),
- wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nie objętych eksploatacją oraz opis warunków i zasad ochrony sąsiednich gruntów rolnych i leśnych,
- określenie zasad prowadzenia gospodarki odpadami poeksploatacyjnymi,
- realizacja rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i opracowany projekt rekultywacji.

Na potrzeby niniejszego studium opracowano waloryzację terenów gminy Suwałki pod kątem występowania złóż kruszywa naturalnego i ochrony istniejących zasobów kopaliny z uwzględnieniem trudności związanych z dostępem do złóż i trudności z ich zagospodarowaniem. Waloryzacja została oparta na dwóch grupach kryteriów:

- pierwszą, tworzy grupa kryteriów geologiczno-surowcowych,
- drugą, tworzy grupa kryteriów sozologiczno-planistycznych.

Ponadto, przy waloryzacji uwzględniono dokładność informacji geologicznej dotyczącej określonego terenu.

Oceny walorów terenu w odniesieniu do każdej z wyróżnionych grup kryteriów dokonano przyporządkowując ją do poszczególnych klas. Kryterium to jest związane z wielkością powierzchni terenu objętego rozpoznaniem, miąższością złoża, a także jakością kopaliny

Dla grupy kryteriów geologiczno-surowcowych przyjęto następujące klasy:

- tereny o wysokich (najwyższych) walorach geologiczno-surowcowych, gdzie przyjęto wielkość zasobów kopaliny z 1 m² w tonach (zasobność) większa od 30 t/m²
- tereny o średnich walorach geologiczno-surowcowych, gdzie wielkość zasobów kopaliny z 1 m² w tonach (zasobność), od 15 t/m² do 30 t/m²
- tereny o miernych walorach geologiczno-surowcowych gdzie wielkość zasobów kopaliny z 1 m² w tonach (zasobność) mniejsza jest od 15 t/m²

Do waloryzacji terenu Gminy z uwzględnieniem kryterium jakości kopaliny, wykorzystano wielkość punktu piaskowego, rozumianego jako zawartość procentowa frakcji do 2 mm i przyjęto:

- tereny o wysokich walorach geologiczno-surowcowych - punkt piaskowy mniejszy od 55%:

- tereny o miernych walorach geologiczno-surowcowych - punkt piaskowy mniejszy od 65%:

Biorąc pod uwagę warunki geologiczno-górnice uwzględniono jeden najważniejszy przy tym kryterium parametr, tj. miąższość serii złożowej. W celu przyporządkowania określonego terenu do jednej z wymienionych klas, przyjęto:

- tereny o wysokich walorach geologiczno-surowcowych - miąższość serii złożowej większa od 15 m:
- tereny o średnich walorach geologiczno-surowcowych - miąższość serii złożowej od 15 m do 7 m:
- tereny o miernych walorach geologiczno-surowcowych - miąższość serii złożowej mniejsza od 7 m:

Zmienność parametrów jakościowych kopaliny i parametrów geologiczno-górnich oceniono w trzech klasach (tzw. grupy zmienności złóż), przyporządkowanych odpowiednio klasom:

- o małej zmienności, dość jednorodne, o nieskomplikowanej budowie geologicznej, przyporządkowane terenom o wysokich walorach geologiczno-surowcowych
- o średnim zróżnicowaniu i skomplikowanej budowie geologicznej, przyporządkowane terenom o średnich walorach geologiczno-surowcowych
- o dużym zróżnicowaniu parametrów i skomplikowanej budowie geologicznej, przyporządkowane terenom o miernych walorach geologiczno-surowcowych.

Dla grupy kryteriów sozologiczno-planistycznych przyjęto następujące klasy:

- tereny pozbawione obciążeń sozologiczno-planistycznych,
- tereny o małych obciążeniach sozologiczno-planistycznych,
- tereny o dużych obciążeniach sozologiczno-planistycznych,
- tereny o skrajnie wysokich obciążeniach sozologicznych, kwalifikujące się do wykluczenia z rozważań surowcowych (tereny niedostępne).

Uwzględniając przedstawione wyżej kryteria geologiczno-surowcowe, kryteria sozologiczno-planistyczne, oraz istniejące zagospodarowanie terenu i realizując politykę przestrzenną, obszar Gminy Suwałki podzielono na cztery rodzaje terenów. Zasięg tych terenów zobrazowano na rysunku Studium w skali 1:25000 – kierunki zagospodarowania przestrzennego.

1. Tereny kwalifikowane do najwyższej ochrony - T-NO

Tereny kwalifikowane do najwyższej ochrony charakteryzują się najlepszymi walorami geologiczno-surowcowymi. Powinien obowiązywać tu bezwzględny priorytet surowcowego wykorzystania terenu. Złoża już udokumentowane na tych terenach powinny podlegać najwyższej ochronie. W przypadku złóż słabo rozpoznanych należy dążyć do lepszego ich rozpoznania. Tereny

kwalifikowane do najwyższej ochrony powinny być wydzielone w opracowaniach planistycznych i bezwzględnie chronione.

Jednocześnie zostały zakwalifikowane do przedmiotowej kategorii następujące tereny:

- wszystkie tereny górnicze na terenie Gminy Suwałki
- tereny znajdujące się poza obszarami objętymi zakazami wynikającymi z przepisów dotyczących ochrony przyrody: wskazane na rysunkach studium tereny udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego (nie dotyczy to terenów wskazanych w granicach udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Potasznia” wg dokumentacji geologicznej z lat 1967 - 1969 roku i udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” wg dokumentacji geologicznej z 1968 roku) oraz tereny działek geodezyjnych lub ich części bezpośrednio przyległych do terenów górniczych.

2. Tereny kwalifikowane do podwyższonej ochrony - T-PO

Tereny kwalifikowane do podwyższonej ochrony cechują dobre walory geologiczno-surowcowe. Tereny te powinny stanowić rezerwy surowcowe. Zalecany, głównym kierunkiem zagospodarowania tych terenów, powinno być użytkowanie rolnicze. Tereny winny być chronione przed trwałą zabudową lub zagospodarowaniem uniemożliwiającym przeszłe eksploataowanie złoża. Złoża mogą być dokumentowane jednak zmiana sposobu użytkowania obecnie nie jest możliwa. W przypadku potwierdzenia walorów geologiczno-surowcowych, tereny te mogą przejść do kategorii wyższej, czyli terenów najwyższej ochrony. W przypadku nie potwierdzenia walorów geologiczno-surowcowych tereny te mogą przejść do kategorii niższej, czyli terenów zwykłej ochrony.

Tereny T-PO występują przede wszystkim w północnej części Gminy (rejon Białej Wody) i w północno-zachodniej części Gminy (rejon Zielonego Kamedulskiego).

3. Tereny kwalifikowane do zwykłej ochrony - T-ZO

Kategoria ta obejmuje tereny, które cechują mierne walory geologiczno-surowcowe. Dostępne aktualnie materiały źródłowe dyskwalifikują te tereny w aspekcie surowcowym. Nie przewiduje się na tych terenach poszukiwania lub dokumentowania złóż kruszywa naturalnego w celu potwierdzenia walorów geologiczno-surowcowych.

4. Tereny niedostępne dla surowcowego wykorzystania - T-ND

Kategoria ta obejmuje tereny, które na mocy aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, nie mogą być dostępne dla potrzeb surowcowych.

Za tereny niedostępne dla surowcowego wykorzystania na terenie Gminy Suwałki uznano:

- tereny pod naturalnymi zbiornikami wód stojących i płynących
- tereny zabudowane (zwarta zabudowa osadnicza)
- teren Wigierskiego Parku Narodowego
- tereny zwartych kompleksów leśnych
- teren tarasu zalewowego rzeki Czarnej Hańczy
- tereny w Obszarach Chronionego Krajobrazu

- tereny otuliny Wigierskiego Parku Narodowego
- tereny ogrodów działkowych
- tereny niezbędne dla realizacji inwestycji celu publicznego.

Jednocześnie w obszarze gminy Suwałki znajdują się tereny które cechują dobre walory geologiczno-surowcowe, które powinny stanowić rezerwy surowcowe. Zalecany, głównym kierunkiem zagospodarowania tych terenów jest ich ochrona przed trwałą zabudową.

Tereny te obejmują udokumentowane złoża w obszarach objętych zakazami wynikającymi z przepisów dotyczących ochrony przyrody (np. w obszarach chronionego krajobrazu).

Bazując na kryteriach geologiczno-surowcowych i sozologiczno-planistycznych można stwierdzić, że predysponowaną do działalności górniczej w odniesieniu do kruszywa naturalnego jest zachodnia część Gminy Suwałki (tereny T-NO).

W części wschodniej Gminy (m.in. w rejonie msc. Sobolewo i Krzywe) należy dążyć do stopniowej likwidacji działalności górniczej.

Na rysunku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Suwałki - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego – załącznik Nr 3 wyróżniono:

- a) Tereny kwalifikowane do najwyższej ochrony - **T-NO**,
- b) Tereny kwalifikowane do podwyższonej ochrony - **T-PO**,
- c) Tereny kwalifikowane do zwykłej ochrony - **T-ZO**,
- d) Tereny niedostępne dla surowcowego wykorzystania - **T-ND**.

4.16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy występują rozproszone, niewielkie lokalne obszary wymagające rekultywacji przez właścicieli tych wyrobisk. Nie występują obszary na większą skalę będące w gestii gminy.

Na terenie Gminy Suwałki nie występują tereny wymagające remediacji.

4.17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na terenie Gminy Suwałki w obrębie geodezyjnym Płociczno położony jest teren zamknięty resortu obrony narodowej – oznaczony w części rysunkowej. Dla terenu zamkniętego nie planuje się ustanawiania strefy ochronnej.

4.18. Kierunki polityki gminy w zakresie obrony cywilnej i ochrony przeciwpożarowej

Rozmieszczenie jednostek wojskowych oraz placówek Straży Granicznej ściśle związane jest z polityką Państwa w zakresie obronności kraju. Na terenie Gminy Suwałki nie stacjonują jednostki wojskowe i straży granicznej, z wyjątkiem terenów opisanych w pkt. 4.17. Jednostka wojskowa znajduje się na terenie miasta Suwałki.

Podnoszenie zdolności obronnych oraz uodpornienie gospodarki gminy na wypadek klęsk żywiołowych lub innych stanów awaryjnych jest jednym z celów planowania przestrzennego.

Cel ten można osiągnąć m.in. poprzez:

- 1) prawidłowe kształtowanie struktury wewnętrznej gminy,
- 2) wykorzystanie bazy rekreacyjnej do rozśrodkowania ludności na wypadek zagrożenia,
- 3) preferowanie rozwoju małych, lokalnych zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego. W budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno – usługowych i mieszkalnych na etapie sporządzania planów zagospodarowania terenu należy przewidzieć ukrycia oraz opracować dokumentację projektową w formie „Aneksów obrony cywilnej” na przystosowanie tych budynków do spełnienia zadań OC,
- 4) rozwijanie wszystkich systemów infrastruktury technicznej i stosowanie zasady dwustronnego zasilania większych miejscowości i obiektów produkcyjnych,
- 5) oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) przystosowane do zaciemniania i wygaszania,
- 6) uwzględnienie systemu alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożenia poprzez syreny alarmowe (promień słyszalności syreny zakłada się do 300 metrów),
- 7) rozwijanie układu transportowego, budowa obwodnicy Suwałk i dodatkowych przepraw mostowych. Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki :
 - posiadać odpowiednią szerokość – uniemożliwiającą ewentualne zagruzowanie,
 - posiadać połączenie z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - posiadać wyznaczone bezpieczne trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi.
- 8) zaopatrywanie ludności w wodę z zasobów wód podziemnych. Bez względu na typ zabudowy należy rezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (przyjmując normę równą 7,5 l na osobo - dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych powinna wynosić nie więcej niż 800 metrów. Istniejące studnie należy zabezpieczyć przed likwidacją i przystosować do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych.
- 9) racjonalizację gospodarki leśnej.

Przy opracowywaniu planów obejmujących tereny, gdzie przewidziano lub występują przedsięwzięcia OC (budowle i urządzenia ochronne), nie wolno dopuścić do likwidacji tych obiektów, a ich prawidłowe rozmieszczenie uzgodnić z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

4.19. Standardy zagospodarowania przestrzennego

Ustala się poniższe najważniejsze wskaźniki i standardy zagospodarowania przestrzennego, nie obejmujące parametrów ustalonych centralnie, jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Należy dążyć do osiągnięcia następujących parametrów i wskaźników:

- 1) powierzchnie działek:
 - w zabudowie jednorodzinnej – min. 1000 m²,
 - w zabudowie pensjonatowej – min. 2500 m²,
 - w zabudowie rezydencjalnej – min. 3000 m²,
 - w zabudowie letniskowej – min. 1500 m²,
- 2) intensywność zabudowy działek w zabudowie:
 - jednorodzinnej – do 15%,
 - pensjonatowej – do 20%,
 - rezydencjalnej – do 20%,
 - letniskowej – do 20%,
 - przemysłowej, rzemieślniczej i składowej – do 40%.
- 3) nowe struktury przestrzenne dla funkcji letniskowej nie przekraczające 20 – 25 obiektów (średnio 100 osób),
- 4) minimalna szerokość ulic dojazdowych w zabudowie:
 - przemysłowo – składowej - 12 – 16 m,
 - jednorodzinnej i pensjonatowej - 10 – 12 m,
 - letniskowej - min. 10 m.

Wszelkie projektowane obiekty o wysokości równej i większej 50 m n.p.t. każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę wymagają zgłoszenia do Szefa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP (ul. Żwirki i Wigury 1C, 00-912 Warszawa 65).

4.20. Ustalenia dotyczące obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

4.20.1. Na rysunku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Suwałki - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego – załącznik Nr 3, wyróżniono:

- 1) lokalizację istniejących elektrowni wiatrowych i ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie i użytkowaniu terenu (strefy w zasięgu izofony 40 dB i 45 dB) – są to istniejące obszary, na których rozmieszczone są urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru;

- 2) obszary, na których rozmieszczone mogą być urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, na których dopuszcza się lokalizację źródeł wykorzystujących w procesie przetwarzania energię promieniowania słonecznego, wraz z infrastrukturą techniczną konieczną do ich obsługi oraz przesyłu wytworzonej energii – są to wyznaczone grunty w obrębie geod. Sobolewo, Osinki, Dubowo Drugie, Poddubówek, Taciewo, Osowa, Biała Woda, Wychodne, Lipniak, Zielone Kamedulskie oraz Burdeniszki;
- 3) na pozostałych terenach ustala się zakaz lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, wykorzystujących w procesie przetwarzania energię wiatru (m.in. w formie nowych zespołów farm wiatrowych lub pojedynczych obiektów i urządzeń).

4.20.2. Obszary, o których mowa w ust. 4.20.1 punkt 1 i punkt 2 stanowią jednocześnie strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

4.20.3. Dopuszczenia

- 1) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, wykorzystujących w procesie przetwarzania: energię promieniowania słonecznego np. w postaci farm fotowoltaicznych na terenie obrębów geodezyjnych Dubowo Drugie, Dubowo Pierwsze, Wychodne, Biała Woda, Poddubówek, Okuniowiec, Osinki, Czarnakowizna, Korobiec oraz elektrowni wodnej wykorzystującej wodę płynącą rzeki w obrębie geodezyjnym Sobolewo (na bazie nieczynnego młyna wodnego) pod warunkiem zachowania ciągłości morfologicznej rzeki dla zapewnienia migracji ryb i innych organizmów wodnych oraz z zastosowaniem technologii nie powodującej wtórnego zanieczyszczenia wód;
- 2) w Strefie I polityki przestrzennej – dla inwestycji związanych z funkcjonowaniem WPN lub pozostałych inwestycji proekologicznych na terenach zabudowanych dopuszcza się lokalizację urządzeń (mikroinstalacji produkujących energię elektryczną) montowanych na budynkach oraz w obrębie zabudowy działki siedliskowej wraz z infrastrukturą konieczną do ich obsługi przy zachowaniu ustaleń zawartych w ppkt 4.20.1.pkt. 3 oraz 4.20.3 pkt. 3 i 4 oraz w 4.20.4;
- 3) dla pozostałych terenów dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej do 100kW, wykorzystujących w

procesie przetwarzania: energię promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną oraz energię pozyskiwaną z biomasy, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych z zakazem wykorzystania odpadów i pozostałości z przemysłu przetwarzającego m.in. produkty produkcji rolnej, pod warunkiem, że nie kolidują z istniejącym zagospodarowaniem terenów, przy czym: w sołectwach: Nowa Wieś, Dubowo Drugie, Bród Mały, Trzciane, Kuków-Folwark, Poddubówek, Dubowo Pierwsze, Wychodne, Przebród, Biała Woda, Osinki, Czarnakowizna, Korobiec oraz na terenach w obrębach geodezyjnych: Lipniak, Okuniowiec, Mała Huta, Leszczewo, Tartak, Zielone Drugie, Zielone Królewskie, Zielone Kamedulskie, Kuków, Bród Stary, Bród Nowy, Osowa, Potasznia, Turówka Stara, Turówka Nowa, Żyliny, Korkliny, Kropiwno Stare, Kropiwno Nowe, Wasilczyki, Taciewo, Niemcowizna, Płociczno – Tartak, Białe, Sobolewo – zakazuje się budowy biogazowni;

- 4) dopuszczenie lokalizacji urządzeń, uwarunkowane musi być posiadaniem prawa do dysponowania na cele budowlane całości terenu niezbędnego dla realizacji inwestycji, który zawierać musi jednocześnie teren stanowiący strefę ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

4.20.4. Na terenie całej gminy ustala się zakaz lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących w procesie przetwarzania: energię biomasy w postaci stałych lub ciekłych substancji pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, pochodzących z produktów, odpadów i pozostałości z przemysłu przetwarzającego m.in. produkty produkcji rolnej; biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów; biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (w tym z wsadem pochodzenia przemysłowego).

4.20.5. Tereny konkretnych lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w ramach obszarów, o których mowa w ust. 4.20.1 punkt 2, oraz inne tereny w przypadku zamiaru realizacji inwestycji w ramach dopuszczeń, o których mowa w ust. 4.20.3, należy objąć opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określą szczegółowo zasady zagospodarowania terenów.

5. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Realizacja przyjętych w Studium kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ma umożliwić osiągnięcie celu generalnego, jakim jest kształtowanie jej przestrzeni w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych regionów kraju, zgodnie z wymogami integracji europejskiej w sposób generujący wzrost konkurencyjności, efektywności gospodarczej i poprawę warunków cywilizacyjnych, życia mieszkańców z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.

Realizacja tych kierunków ma również zapewnić osiągnięcie celów strategicznych zagospodarowania przestrzennego gminy:

1. rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej w celu podniesienia konkurencyjności obszaru i ochrony środowiska przyrodniczego,
2. stymulowanie rozwoju gospodarczego,
3. rozwój infrastruktury społecznej,
4. rozwój zasobów ludzkich.

Zakłada się osiągnięcie tych celów poprzez poniższe kierunki działań:

- 1) kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych nawiązujących do europejskiego systemu gospodarki przestrzennej, służących integracji europejskiej oraz wzmocnieniu spójności w gospodarowaniu przestrzenią gminy w sposób zrównoważony i dostosowany do wymogów integracji i współpracy europejskiej zakresie wdrażania:
 - europejskiego systemu sieci ekologicznej obszarów chronionych „NATURA – 2000”,
 - norm sanitarnych Unii Europejskiej, technologii przyjaznych oraz oszczędności surowców i energii,
 - norm i standardów urbanistycznych i cywilizacyjnych w modernizacji i przekształcaniach struktury przestrzennej systemu osadniczego gminy,
- 2) tworzenie warunków przestrzennych dla rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej pozyskaniu europejskich środków pomocowych i funduszy strukturalnych, w szczególności dla modernizacji i rozbudowy infrastruktury transportowej, systemów energetycznego i gazowniczego, wodno – kanalizacyjnego oraz rozwoju infrastruktury turystycznej.
- 3) kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych tworzących warunki wzrostu, efektywności gospodarowania oraz racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych poprzez:
 - tworzenie warunków przestrzennych sprzyjających lokalizacji inwestycji produkcyjnych i usługowych oraz zapewniających możliwość rozbudowy „otoczenia biznesu”,
 - tworzenie warunków przestrzennych umożliwiających restrukturyzację i rozwój rolnictwa zdolnego sprostać standardom i konkurencji w Unii Europejskiej, a zwłaszcza do poprawy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, standardu cywilizacyjnego wsi i zwiększenia zatrudnienia w sektorach pozarolniczych,

- kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych sprzyjających rozwojowi turystyki i wypoczynku przy wykorzystaniu unikalnych walorów przyrodniczych.
- 4) kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej z uwzględnieniem:
 - racjonalnej relacji funkcjonalno – przestrzennej między zamieszkaniem – pracą – rekreacją – usługami i administracją,
 - współczesnych standardów cywilizacyjnych zaspakajania potrzeb społecznych, w tym kulturowych,
 - zmniejszania nieuzasadnionej dysproporcji w rozmieszczaniu i jakości infrastruktury społecznej,
- 5) kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogaceniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego, a w szczególności:
 - prawnie chronionych, unikalnych w skali kraju i Europy walorów ekologicznych,
 - zasobów wód powierzchniowych i podziemnych,
 - rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zasobów leśnych,
- 6) kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę krajobrazu kulturowego i obiektów zabytkowych przed zniszczeniem, degradacją i dewastacją oraz ich wykorzystanie do celów społecznych i gospodarczych, zgodnie z konwencjami i porozumieniami międzynarodowymi,
- 7) kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych zapewniających w szczególności:
 - bezpieczeństwo i ochronę ludności i mienia,
 - niezawodność funkcjonowania w warunkach zagrożenia państwa,
 - wysoką odporność na skutki nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i klęsk żywiołowych.

6. SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

6.1. Ustalenia dotyczące kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów

Kierunki rozwoju sieci osadniczej wynikają z jej obecnego stanu, potrzeb i warunkowane są możliwościami realizacyjnymi. Podstawową zasadą jest dążenie do likwidacji narastających dysproporcji, zagrożeń i barier rozwojowych.

Działania powyższe wiążą się głównie z możliwościami rozbudowy infrastruktury technicznej, komunikacji i pokonywania barier ekologicznych. Zakłada się utrzymanie dotychczasowej hierarchii struktury sieci osadniczej, przewidując jednocześnie powiększenie zakresu usług w istniejących jednostkach.

W celu **zapewnienia ładu przestrzennego, utrzymania i zapewnienia harmonijnego rozwoju, zachowania walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych środowiska** ustala się poniższe zasady do uwzględnienia w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego:

- racjonalne wykorzystanie terenów zwłaszcza wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
- racjonalne zagospodarowanie terenów najbardziej atrakcyjnych turystycznie, w tym szlaków turystycznych, przy zachowaniu i ochronie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- zachowanie właściwej skali i charakteru zabudowy przy uwzględnieniu tradycyjnej, występującej na tym obszarze architektury wiejskiej;
- ograniczanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów.

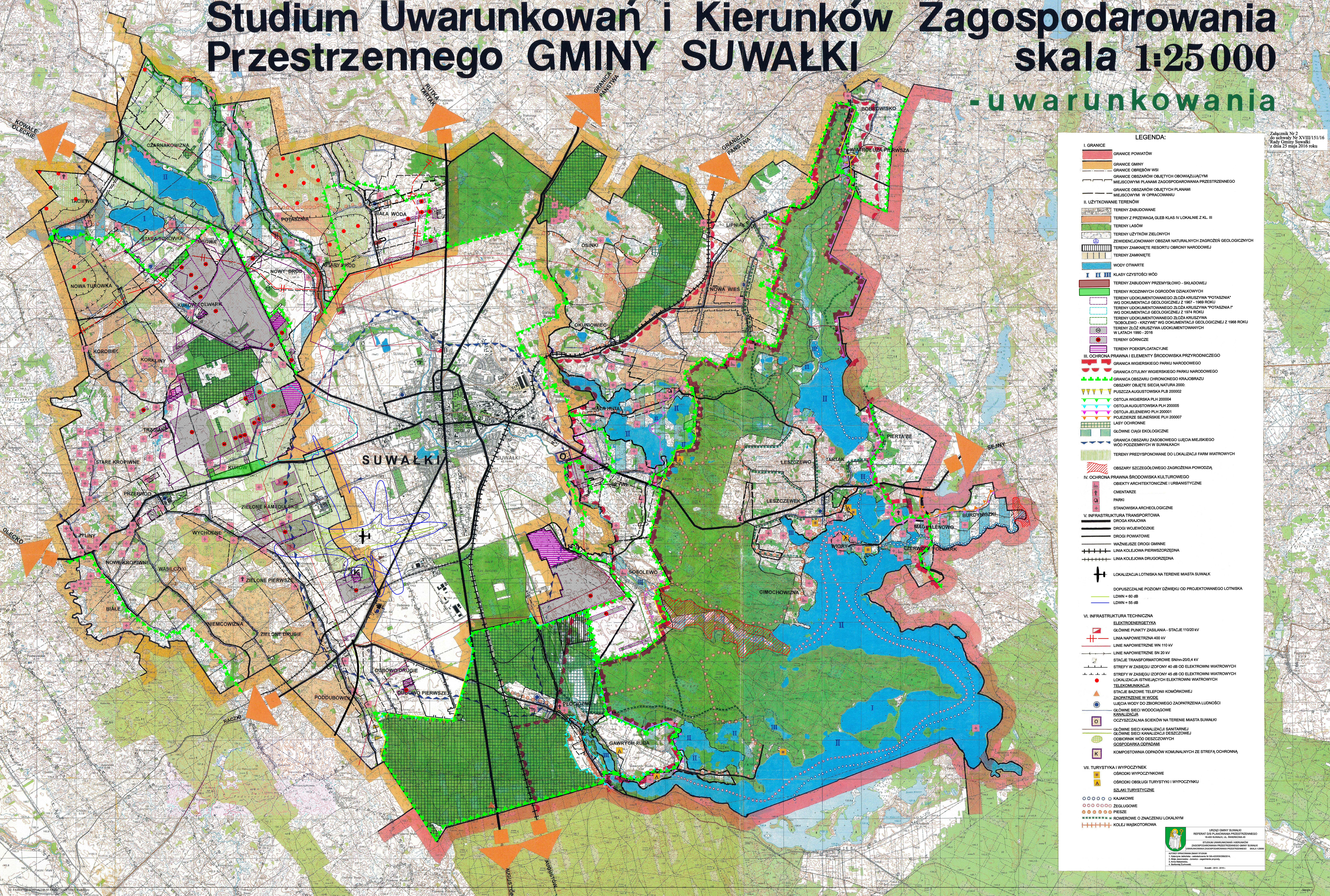
Jako **wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** należy przyjąć również **kierunki działań** zmierzających do:

- 1) tworzenia warunków zapewniających kształtowanie przejrzystej struktury przestrzennej miejscowości poprzez modernizację istniejących obiektów i przeznaczanie wolnych terenów pomiędzy już zainwestowanym lub w ich sąsiedztwie pod nowe funkcje mieszkalne, usługowe, rekreacyjne;
- 2) utrzymanie harmonijnego krajobrazu otwartego szczególnie na obszarach najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo, architektonicznie, kulturowo;
- 3) racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych dla zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego;
- 4) tworzenia terenów przestrzeni publicznych, miejsc wypoczynku, sportu, zieleni, ciągów pieszych, parkingów.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego GMINY SUWAŁKI

skala 1:25 000

- uwarunkowania

LEGENDA:

I. GRANICE

- GRANICE POWIATÓW
- GRANICE GMINY
- GRANICE OBRĘBÓW WSI
- GRANICE OBSZARÓW OBJĘTYCH OBIĄŻUJĄCYMI MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- GRANICE OBSZARÓW OBJĘTYCH PLANAMI MIEJSCOWYMI W OPRACOWANIU

II. UŻYTKOWANIE TERENÓW

- TERENY ZABUDOWANE
- TERENY Z PRZEWAGĄ GLEB KLAS IV LOKALNIE Z KL. III
- TERENY LASÓW
- TERENY UŻYTKÓW ZIELONYCH
- ZEWIDENCJONOWANY OBSZAR NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH
- TERENY ZAMKNIĘTE REZORTU OBRONY NARODOWEJ
- TERENY ZAMKNIĘTE
- WODY OTWARTE
- KLASY CZYSTOŚCI WÓD
- TERENY ZABUDOWY PRZEMYSŁOWO - SKŁADOWEJ
- TERENY RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
- TERENY UDOKUMENTOWANEGO ZŁOŻA KRUSZYWA "POTASZNA" WG DOKUMENTACJI GEOLOGICZNEJ Z 1967 - 1969 ROKU
- TERENY UDOKUMENTOWANEGO ZŁOŻA KRUSZYWA "POTASZNA" WG DOKUMENTACJI GEOLOGICZNEJ Z 1974 ROKU
- TERENY UDOKUMENTOWANEGO ZŁOŻA KRUSZYWA "SOBOLEWO - KRZYWIE" WG DOKUMENTACJI GEOLOGICZNEJ Z 1968 ROKU
- TERENY ZŁOŻA KRUSZYWA UDOKUMENTOWANYCH W LATACH 1990 - 2016
- TERENY GÓRNICZE
- TERENY POKSPLATACYJNE

III. OCHRONA PRAWNA I ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- GRANICA WIGERSKIEGO PARKU NARODOWEGO
- GRANICA OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- GRANICA OBSZARU SIECI NATURA 2000
- PUSZCZA AUGUSTOWSKA PLH 200002
- OSTOJA WIGERSKA PLH 200004
- OSTOJA AUGUSTOWSKA PLH 200005
- OSTOJA JELENIEWO PLH 200001
- POJEZDZIE SEJENSKIE PLH 200007
- LASY OCHRONNE
- GŁÓWNE CIĄGI EKOLOGICZNE
- GRANICA OBSZARU ZASOBOWEGO WŁĘCIA MIEJSKIEGO WÓD PODZIEMNYCH W SUWAŁKACH
- TERENY PRZEDYSPONOWANE DO LOKALIZACJI FARM WIAТРОВYCH

IV. OCHRONA PRAWNA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

- OBIEKTY ARCHITEKTONICZNE I URBANISTYCZNE
- CMENTARZE
- PARKI
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

V. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

- DROGA KRAJOWA
- DROGI WOJEWÓDZKIE
- DROGI POWIATOWE
- WAZNIEJSZE DROGI GMINNE
- LINIA KOLEJOWA PIERWSZORZĘDNA
- LINIA KOLEJOWA DRUGORZĘDNA
- LOKALIZACJA LOTNISKA NA TERENIE MIASTA SUWAŁKI
- DOPUSZCZALNE POZIOMY DŹWIĘKU OD PROJEKTOWANEGO LOTNISKA
- LDWn = 60 dB
- LDWn = 55 dB

VI. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

ELEKTROENERGETYKA

- GŁÓWNE PUNKTY ZASILANIA - STACJE 110/20 kV
- LINIA NAPOWIETRZNA 400 kV
- LINIE NAPOWIETRZNE SN 110 kV
- LINIE NAPOWIETRZNE SN 20 kV
- STACJE TRANSFORMATOROWE SN 110/20,4 kV
- STREPY W ZASIĘGU 40 dB OD ELEKTROWNI WIAТРОВYCH
- STREPY W ZASIĘGU 45 dB OD ELEKTROWNI WIAТРОВYCH
- LOKALIZACJA ISTNIEJĄCYCH ELEKTROWNI WIAТРОВYCH
- TELEKOMUNIKACJA
- STACJE BAZOWE TELEFONII KOMÓRKOWEJ
- ZAOPIATRZENIE W WODĘ
- WŁĘCIA WODY DO ZBIOROWEGO ZAOPIATRZENIA LUDNOŚCI
- GŁÓWNE SIECI KANALIZACJI
- KANALIZACJA
- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW NA TERENIE MIASTA SUWAŁKI
- GŁÓWNE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ
- GŁÓWNE SIECI KANALIZACJI DESZCZOWEJ
- ODBIORNIK WÓD DESZCZOWYCH
- GOSPODARKA ODPADAMI
- KOMPOSTOWNIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZE STREFĄ OCHRONNĄ

VII. TURYSTYKA I WYPOCZYNEK

- OSRODKI WYPOCZYNKOWE
- OSRODKI OBSŁUGI TURYSTYKI I WYPOCZYNKU
- SZLAKI TURYSTYCZNE
- KALAKOWE
- ŻEGLUGOWE
- PIESZE
- ROWEROWE O ZNACZENIU LOKALNYM
- KOLEJ WĄSKOTOROWA

Urząd Gminy Suwałki
Referat ds. Planowania Przestrzennego i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Suwałki
14-400 Suwałki, ul. Świerkocka 46
studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy suwałki
1. Nazwa projektu: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy suwałki
2. Data opracowania: czerwiec 2017 r.
3. Data aktualizacji: czerwiec 2017 r.
4. Strona 1 z 1

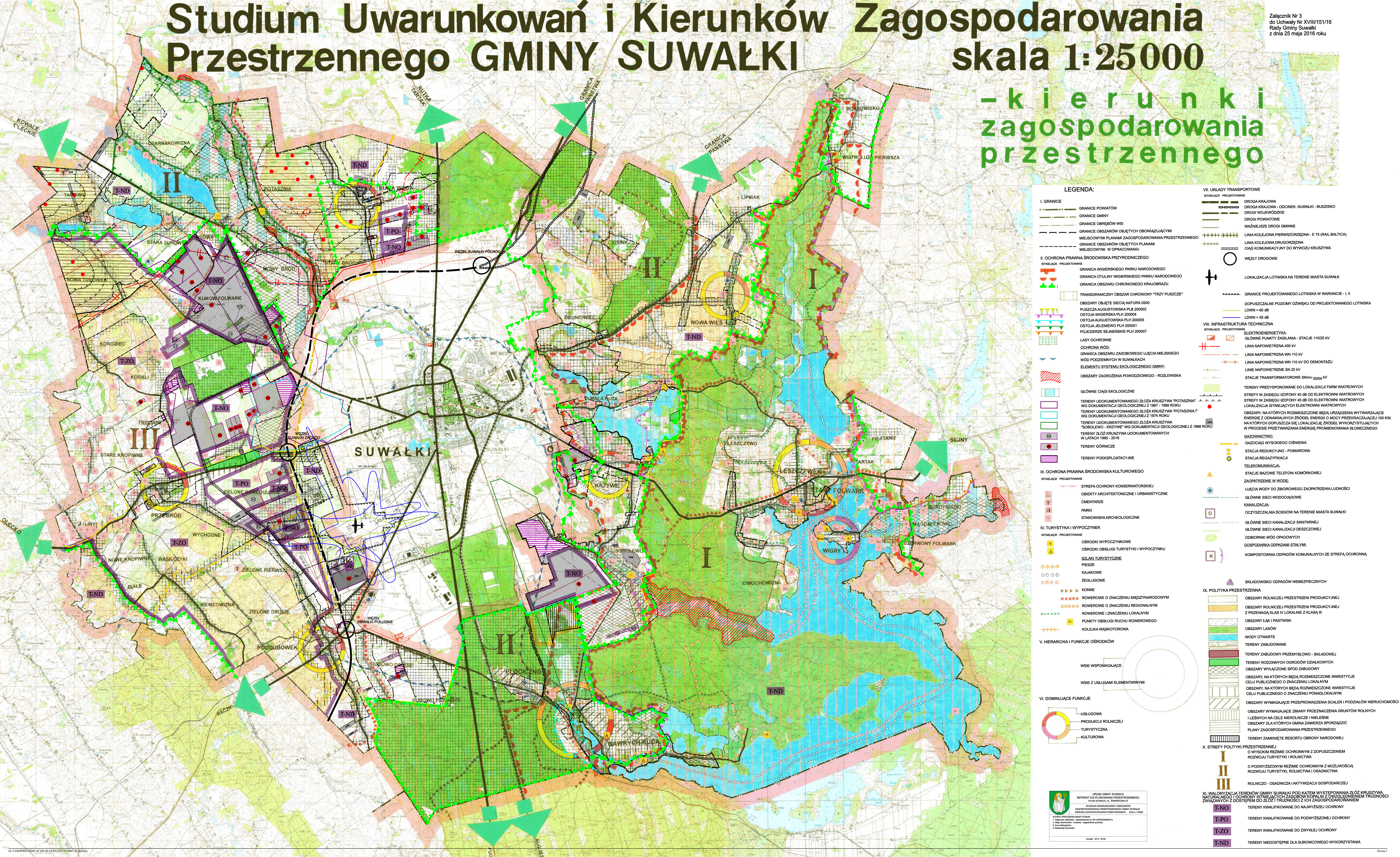
Załącznik Nr 2
do uchwały Nr XVIII/151/16
Rady Gminy Suwałki
z dnia 25 maja 2016 roku

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego GMINY SUWAŁKI

skala 1:25000

- kierunki zagospodarowania przestrzennego

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr XXVIII/151/16
Rady Gminy Suwałki
z dnia 25 maja 2016 roku

ROZSTRZYGNIĘCIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA UWAG DO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI

WYKAZ UWAG ZGŁOSZONYCH NA PODSTAWIE ART. 11 PKT 11 USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM DO WYŁOŻONEGO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUWAŁKI WRAZ Z ROZSTRZYGNIĘCIEM O SPOSOBIE ICH ROZPATRZENIA

Lp.	Data wpływu uwagi	Nazwisko i imię, nazwa jednostki organizacyjnej i adres zgłaszającego uwagi	Treść uwagi	Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga	Ustalenia projektu studium dla nieruchomości, której dotyczy uwaga	Rozstrzygnięcie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta*) w sprawie rozpatrzenia uwag		Rozstrzygnięcie Rady Gminy załącznik do uchwały nr XVIII/151/16 z dnia 25 maja 2016 r.		uwagi
						uwaga uwzględniona	uwaga nie-uwzględniona	uwaga uwzględniona	uwaga nie-uwzględniona	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	13.05.2016r.	[...]*	<p>Uwagi do studium:</p> <ol style="list-style-type: none"> Wniosek o wykreślenie zapisów dotyczących obrębów geodezyjnych Zielone Kamedulskie i Zielone Królewskie: <ol style="list-style-type: none"> o zakazie zabudowy na terenach rolniczych o ciągu komunikacyjnym – który wykracza poza definicje dopuszczone w ustawie o p.i.z.p. o pobliskim lotnisku na terenie miasta Suwałki (zarzucając m.in. brak związku z obszarem gminy) Wniosek o uwzględnienie ustaleń decyzji o warunkach zabudowy dotyczących działek składającego uwagę Wniosek o ponowne wyłożenie dokumentu „w formie czytelnej” na poprawnie przygotowanym podkładzie geodezyjnym 	teren obrębów geod. Zielone Kamedulskie i Zielone Królewskie	Obręby położone na terenach kwalifikowanych pod kątem polityki dot. złóż kruszyw naturalnych: T-PO - podwyższonej ochrony oraz T-ZO, przez obręby przebiega ciąg komunikacyjny dedykowany wywozowi kruszyw z obszaru „Potasznia”.		uwaga nie-uwzględniona		uwaga nie-uwzględniona	

2	13.05.2016r.	[...]*	<p>Uwagi do studium:</p> <p>-Treść uwagi jak w pkt. 1</p>	<p>teren obrubów geod. Zielone Kamedul- skie i Zielone Królewskie</p>	<p>Obręby położone na terenach kwalifikowanych pod kątem polityki dot. złóż kruszyw naturalnych: T-PO - podwyższonej ochrony oraz T-ZO, przez obręby przebiega ciąg komunikacyjny dedykowany wywozowi kruszyw z obszaru „Potasznia”.</p>		<p>uwaga nie-uwzględniona</p>		<p>uwaga nie-uwzględniona</p>	
---	--------------	--------	---	---	--	--	-------------------------------	--	-------------------------------	--

[...]* - wyłączenie jawności w zakresie danych osobowych na podstawie art. 1 i 6 ustawy z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych

Przewodniczący Rady

Marek Jeromin